

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณี
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551

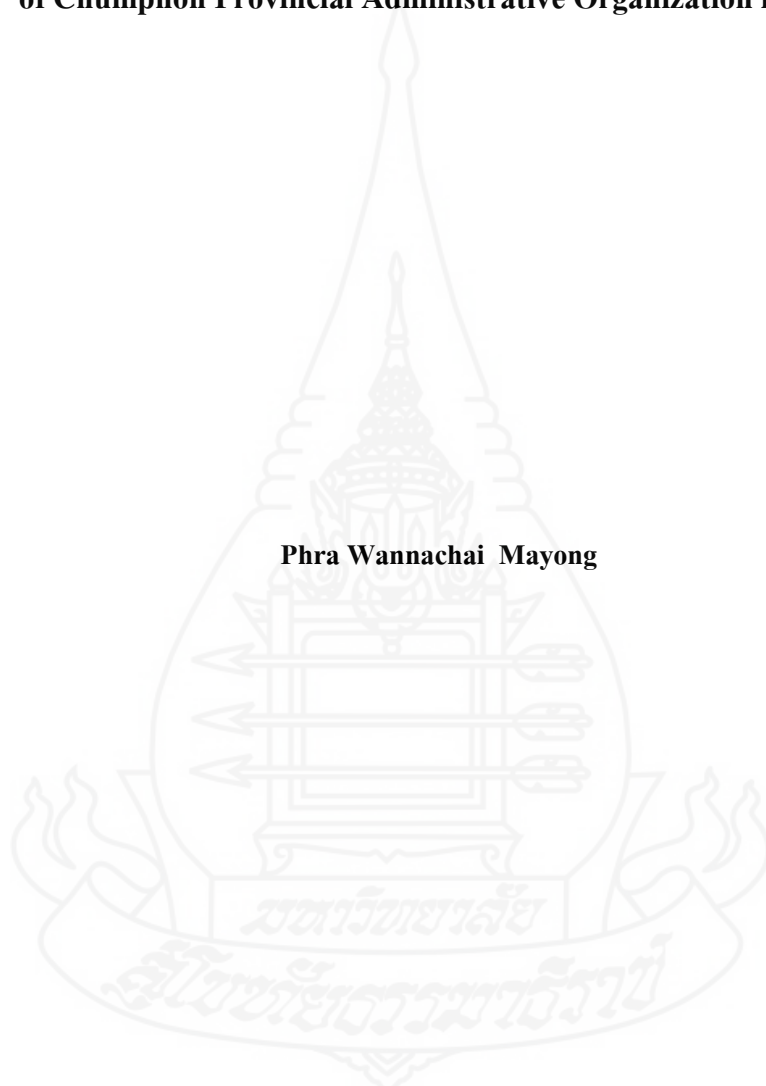
พระวรรณไชย มะยงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Conflicts of Interests Among Local Political Groups: A Case Study of the Election
of Chumphon Provincial Administrative Organization in 2008**

Phra Wannachai Mayong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่น:
ศึกษารณณืองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551

ชื่อและนามสกุล พระวรรณไชย มะยงค์

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

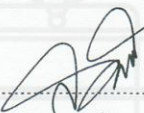
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

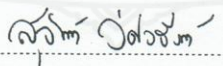
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข และรองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อคิดต่างๆ ในการวิจัยด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้สมัครทีมบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ของ “ทีมรักท้องถิ่น” และ “ทีมชุมพรฟ้าใส” ผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการท้องถิ่น สื่อมวลชน และประชาชนที่สนใจการเมืองท้องถิ่น ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการทำวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนร่วมงาน คุณพรงค์พิเชฐ แห่งหน ที่ให้ความช่วยเหลือในหลายๆ ด้าน และครอบครัวมะยงค์ ตลอดจนญาติพี่น้องที่สนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษา จนทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อระลึกถึงพระคุณของ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ส่งเสริมให้ความรู้ ให้ความกระจ่าง เป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาจนสำเร็จตามความปรารถนาทุกประการ

วรรณไชย มะยงค์

มีนาคม 2554

ชื่อวิทยานิพนธ์ การจัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์กรบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551

ผู้วิจัย พระวรรณไชย มะขงค์ รหัสนักศึกษา 2488001419 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข (2) รองศาสตราจารย์ ดร.

ปธาน สุวรรณมงคล **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความเป็นมาของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และสภาพการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 (2) ผลประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาการขัดแย้งของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร (3) ลักษณะการขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และ (4) ผลกระทบจากการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยจากเอกสาร เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตการณ์ และแบบเก็บข้อมูลจากเอกสาร กลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบเจาะจงที่เป็นผู้สมัครทีมบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเมื่อปี 2551 ของ ทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส กลุ่มละ 10 คน ผู้บริหารเทศบาล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการท้องถิ่น สื่อมวลชน และแกนนำประชาชนที่ใกล้ชิดกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จำนวน 10 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 คน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความเป็นมาของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรมักเกิดจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตนักการเมืองท้องถิ่น ส่วนสภาพการเลือกตั้ง มีการแข่งขันกันสูง มีความขัดแย้งรุนแรง มีพรรคการเมืองระดับชาติเข้ามาสนับสนุนผู้สมัครที่สังกัดพรรค โดยมีการปราศรัยสนับสนุนผู้สมัครจากผู้บริหารพรรคก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกตั้งระดับชาติ (2) ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาการขัดแย้งของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ เรื่องทรัพย์สินเงินทอง และชื่อเสียงเกียรติยศ อำนาจ สิทธิในการประมุขรรังนก (3) ลักษณะของการขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การขัดแย้งเชิงการเลือกตั้งที่เกิดจากการที่จะเอาชนะการเลือกตั้ง 2) การขัดแย้งเชิงธุรกิจที่มีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่กับนักการเมืองท้องถิ่น และ 3) การขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมือง เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ซึ่งการขัดแย้งจะมีขึ้นทั้งก่อนการ ขณะเลือกตั้ง และหลังวันเลือกตั้ง และ (4) ผลกระทบจากการขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จะส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างน้อย 4 ด้าน คือ 1) ผลกระทบต่อคน เช่น การโยกย้ายข้าราชการที่สงสัยว่าอยู่ฝ่ายตรงข้าม การบรรจุพนักงานใหม่ที่เป็นฝ่ายของตนเองเข้ามาแทนคนเก่า หรือประชาชนที่สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามจะไม่ได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรม 2) ผลกระทบต่องบประมาณ มีการใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า 3) ผลกระทบต่อวัสดุอุปกรณ์ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน และ 4) ผลกระทบต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ผู้บริหารมีอคติกับเจ้าหน้าที่ที่ตนเข้าใจว่าสนับสนุนหรืออยู่ฝ่ายตรงข้าม ทำให้การบริหารงานขาดเอกภาพ ล่าช้าในเรื่องการสั่งการ ส่งผลกระทบต่อภาพรวมขององค์การ ส่วนผลกระทบในทางบวกของการขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ทำให้มีการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเข้มแข็งขึ้น ส่งผลให้การใช้คนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการเป็นไปตามความต้องการและมีคุณภาพมากขึ้น

คำสำคัญ การจัดกันแห่งผลประโยชน์ กลุ่มนักรการเมือง การเมืองท้องถิ่น องค์การบริหารส่วน จังหวัดชุมพร

Thesis title: Conflicts of Interests Among Local Political Groups: A Case Study of the Election of Chumphon Provincial Administrative Organization in 2008

Researcher: Phra Wannachai Mayong; **ID:** 2488001419; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Senee Comsook, Associate Professor; (2) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the background of the local political groups in Chumphon Province and the characteristics of the Chumphon Provincial Administrative Organization (PAO) elections in 2008; (2) benefits or issues that were a source of conflict among the local political groups; (3) the characteristics of the conflicts of interest among the groups; and (4) the impact of those conflicts.

This was a qualitative document-based research. The research tools were an interview form, observation form and data collection form. The sample population, chosen through purposive sampling, consisted of 10 candidates from the Rak Tong Tin group and the Chumphon Fasai group who ran for PAO member or PAO administrator in the 2008 election in Chumphon and 10 representatives of Chumphon Municipality, Sub-district Administrative Organization administrators, local civil servants, journalists, and community leaders close to the Chumphon PAO, for a total of 30 samples. Data were analyzed by descriptive analysis.

The results showed that (1) the local political groups in Chumphon mostly came from members of Parliament and former local politicians. The 2008 election was characterized by intense competition and strong conflict. National level politicians came to support local politicians who belonged to their parties and gave speeches to promote them, because the local election would affect national level elections. (2) there were two main types of conflicts: those involving money and assets, and those involving reputation, honor, power and rights over the edible swallows' nests concession auctions. (3) The conflicts of interest took three forms: a) conflicts arising from the election results; b) business conflicts involving veiled interests of politicians; and c) conflicts of political influence to protect the interests of the politicians and their friends and relatives. These conflicts were presented before, during and after the election. (4) These conflicts impacted the public at least 4 ways: a) local government employees who were perceived to be on the opposite side might be transferred and replaced with supporters; b) the budget might not be used properly and efficiently; c) substandard materials might be used for PAO-funded projects; and d) PAO administrators might be biased against employees they believed to be supporters of the other side, so PAO work might be slower due to the lack of unity, and the image of the PAO would be affected. The positive impact of the conflicts of interest was an increase of vigilance in inspecting the work of the PAO, resulting in more correct and higher quality management of human resources, budget and materials.

Keywords: Conflict of interest, Political groups, Local political, Chumphon Provincial Administrative Organization

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบการวิจัย	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	13
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด	25
แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	34
แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้งทางการเมือง	39
แนวคิดของการกระทำอันเป็นการขัดกัน ในผลประโยชน์	63
แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ อำนาจ และอิทธิพล	83
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มการเมืองและกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	109
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	124
กรอบแนวคิดในการวิจัย	126
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร	127
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	133
แหล่งข้อมูล	133
พื้นที่ศึกษา	137

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประชากรและและการเลือกตัวอย่าง	137
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	140
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	141
ระยะเวลาดำเนินการศึกษา	142
การวิเคราะห์ข้อมูล	142
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
ความเป็นมาของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และสภาพการเลือกตั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี 2551	143
ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร	171
ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร	177
ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดชุมพร	189
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	197
สรุปการวิจัย	197
อภิปรายผล	202
ข้อเสนอแนะ	209
บรรณานุกรม	217
ภาคผนวก	224
ก แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้สมัครคณะผู้บริหารและสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร	225
ข แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้บริหารเทศบาล, อบต., ข้าราชการ, สื่อมวลชน, ผู้สนใจทางการเมือง	230
ค รายชื่อและตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์	235
ง เอกสารแผ่นพับหาเสียงของทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส	238
ประวัติผู้วิจัย	244

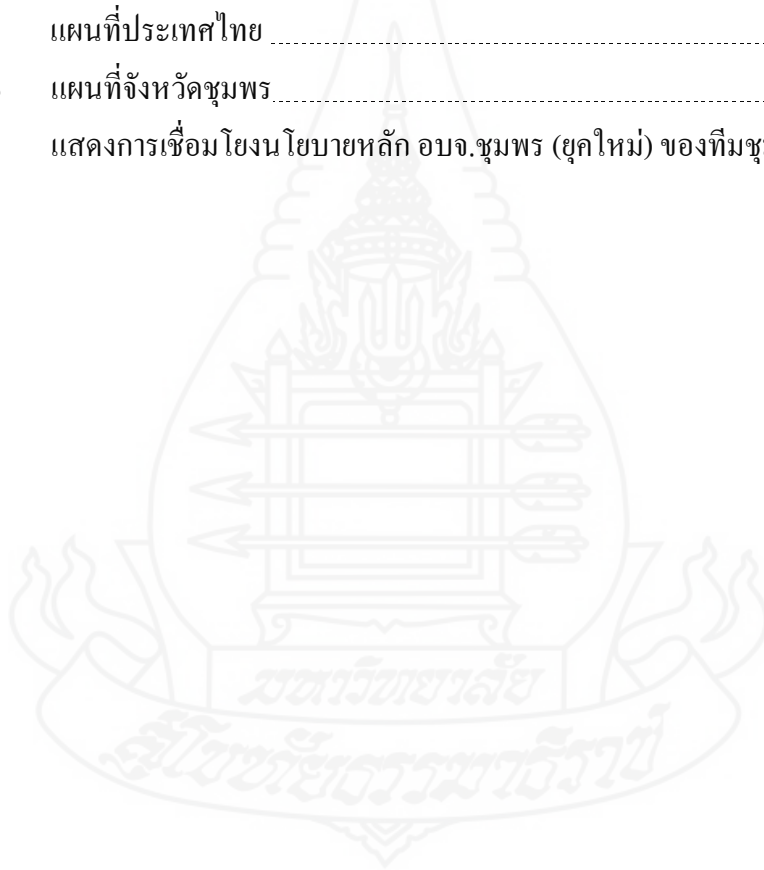
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงตารางการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อทำการสัมภาษณ์	133
ตารางที่ 3.2 แสดงการสังเกตการณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในขณะที่ทำการสัมภาษณ์	135
ตารางที่ 3.3 แสดงกรอบประชากรและการเลือกตัวอย่างในการศึกษา	139
ตารางที่ 3.4 แสดงระยะเวลาดำเนินการวิจัย	142

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่าง กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร	12
ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร	29
ภาพที่ 2.2 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร	30
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างอำนาจทางการเมือง ภายใต้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ซับซ้อน	91
ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบสำคัญในกระบวนการของอำนาจทางการเมือง	92
ภาพที่ 2.5 แผนที่ประเทศไทย	128
ภาพที่ 2.6 แผนที่จังหวัดชุมพร	129
ภาพที่ 4.1 แสดงการเชื่อมโยงนโยบายหลัก อบจ.ชุมพร (ยุคใหม่) ของทีมชุมพรฟ้าใส	164

บทที่ 1

บทนำ

ความขัดแย้งมีอยู่ทั่วไปในทุกระดับของสังคม ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ หรือท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งเชิงโครงสร้างที่เป็นเรื่องของการแย่งชิงอำนาจ การใช้อำนาจ และการแย่งชิงผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะอันมีผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เกี่ยวข้องกันอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด แม้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ก็หลีกเลี่ยงไม่พ้นกับความขัดแย้งดังกล่าว เริ่มตั้งแต่ความขัดแย้งก่อนที่จะมีการเลือกตั้งท้องถิ่น ความขัดแย้งในขณะหาเสียงเลือกตั้ง และความขัดแย้งหลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้นไปแล้ว ตลอดจนความขัดแย้งหลังจากเข้ารับตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารหรือนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งก็ยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไปได้ การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรสองกลุ่ม ที่ต่างก็ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของตนเข้าชิงชัยเพื่อเป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเมื่อปี พ.ศ.2551 ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความแตกต่างกันของมนุษย์เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดความขัดแย้ง ซึ่ง ประมวล รุจนเสวี (2547) ได้กล่าวไว้ในหนังสือการใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์ว่า ปัจจัยที่ทำให้คนหรือมนุษย์มีความแตกต่างกันมีมากมายหลายประการ ความแตกต่างบางประการ มีมาแต่กำเนิด แต่ส่วนใหญ่แล้วลักษณะความแตกต่างของมนุษย์เกิดจากสภาพทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมของบุคคล เช่น เชื้อชาติ ศาสนา การศึกษาอบรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนในการปลูกฝังแนวความคิด ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติ อันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ทำให้แต่ละคนมีความแตกต่างกันไป แม้แต่คนที่เกิดมาในครอบครัวเดียวกัน ได้รับการศึกษาอบรมคล้ายคลึงกันก็ยังมีส่วนที่แตกต่างกันมากมายหลายประการ เพราะยังมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมบุคคลอีกหลายด้าน เมื่อมนุษย์มีความแตกต่างกัน แต่ไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวได้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม จำเป็นต้องอาศัยการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงเกิดความขัดแย้งภายในสังคมขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ วัตถุประสงค์สำคัญของการรวมตัวเป็นกลุ่มบุคคลในองค์กร ก็เพื่อร่วมมือร่วมใจกัน

ปฏิบัติการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลอาจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความแตกต่างกันในความคิด ความเชื่อ ความสนใจ และความต้องการ จะเห็นได้ว่าแม้แต่ในระดับนานาชาติประเทศก็ปรากฏมีความขัดแย้งอยู่ทั่วทุกมุมโลก ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การแก้ไขปัญหาเพื่อยุติความขัดแย้งระหว่างประเทศนั้น มีทั้งการเจรจา ประนีประนอม ไกล่เกลี่ยไปจนถึงการใช้กำลังอาวุธร้ายแรงทำลายล้างซึ่งกันและกัน ทำให้หลายประเทศต้องสะสมและพัฒนากำลังอาวุธที่มีขีดความสามารถสูงไว้ป้องกันการรุกรานจากประเทศอื่น และเพื่อเตรียมพร้อมไว้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งในบางประเทศก็เกิดการก่อการร้ายขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความสูญเสียอย่างมากมายและกระทบไปทั่วโลก และนอกจากนี้ภายในแต่ละประเทศ ยังมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคน เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และองค์กรต่าง ๆ ภายในแต่ละประเทศอีกเช่นกัน โดยธรรมชาติแล้วคนเรามักเห็นประโยชน์และความสำคัญของตนหรือกลุ่มตนมากกว่าคนอื่นหรือกลุ่มอื่นเสมอ การรวมพลังเพื่อการต่อรองหรือเรียกร้องผลประโยชน์ จะเกิดขึ้นเสมอในสังคมประชาธิปไตย จนรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ก็มีบ่อยครั้งที่มีการชุมนุมเรียกร้องหรือการรวมกลุ่มต่อต้านแล้วไม่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงได้เปลี่ยนแนวทางต่อสู้มาเป็นใช้อารมณ์ ใช้อำนาจและอิทธิพลของกลุ่ม เข้าข่มขู่บังคับโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและเหตุผลตามหลักการของประชาธิปไตย เป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์การ สังคมและประเทศชาติมากมาย ความขัดแย้งระหว่างบุคคล กลุ่มหรือหน่วยงาน และเมื่อเกิดขึ้น ก็จะทำให้ผู้บริหารต้องสูญเสียทั้งแรงและเวลา เพื่อคอยติดตามแก้ไข บางครั้งหากแก้ไขไม่ลุล่วงก็จะทำให้ความสัมพันธ์ในบรรดาผู้บริหารระดับสูงต้องเสียหาย กลายเป็นเรื่องกินใจไป จึงนับว่าไม่เป็นผลดีเลย เพราะในกลุ่มแต่ละกลุ่ม ที่ถูกที่ควรแล้วควรต้องทำงานเข้ากันได้เป็นอย่างดี งานต่าง ๆ จึงจะบรรลุเป้าหมาย การมุ่งเอาชนะกันมักจะทำให้ผลประโยชน์ขององค์การต้องสูญเสียไปด้วย ความขัดแย้งระหว่างบุคคลในกลุ่ม คณะกรรมการหรือกลุ่มคนทำงานในลักษณะต่าง ๆ นั้น การเผชิญหน้าหรือขัดแย้งกันเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และความขัดแย้งนี้อาจจะเป็น “การสร้างสรรค์” หรือ “ทำลาย” ก็ได้ (พรนพ พุกกะพันธุ์ 2542)

ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ยากจะหลีกเลี่ยงได้ ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ ทุกเมื่อทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นในสถานที่ทำงาน ครอบครัว และกลุ่มเพื่อนๆ พบว่าคนส่วนใหญ่จะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์ของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น บางคนเก็บความไม่พอใจไว้ภายใน ไม่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น บางคนโกรธ แสดงกิริยาไม่ชอบ ไม่พอใจ ออกมาอย่างเห็นได้ชัด และมักจะเกิดขึ้นในองค์กรต่างๆ ทั้งระหว่างผู้ร่วมงาน ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาและระหว่างหน่วยงาน ความขัดแย้งภายในองค์กรเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะองค์การประกอบด้วยบุคคลหลายประเภทซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ภูมิหลัง วัฒนธรรม ประสบการณ์ และผลประโยชน์ ที่แตกต่างกัน ความ

ขัดแย้งสามารถนำไปสู่ปัญหาร้ายแรงในองค์กรใด ๆ ก็ได้ สามารถทำให้สมรรถนะขององค์กร ลั่นคลอนได้เช่นเดียวกับการนำไปสู่การสูญเสียพนักงานดี ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทั้งหลาย ก็มีได้เลวร้ายไปเสียทั้งหมด ความขัดแย้งสามารถทำให้เกิดผลดีได้เช่นเดียวกับที่ทำให้เกิดผลเสีย อย่างไรก็ตามการขจัดข้อขัดแย้งนั้นจะกระทำได้โดยการศึกษาถึงสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาความ ขัดแย้ง เพื่อควบคุมให้อยู่ในระดับที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร จึงอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งยังอยู่ ทั่วไปในทุกระดับของสังคม ไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ เพราะบุคคลมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นผู้นำองค์กรย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องแก้ปัญหา บริหารจัดการและควบคุมการขัดแย้งให้อยู่ใน ระดับที่เหมาะสม เพื่อให้้องค์กรสามารถดำเนินการไปได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและ ก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

การบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักจะเกิดความขัดแย้งกันระหว่าง นักการเมืองท้องถิ่น อันเนื่องจากสาเหตุความแตกต่างในสถานภาพ เป้าหมาย ค่านิยม หรือการรับรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ ซึ่งเป็นปกติของทุกหน่วยงานที่ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะ เกิดขึ้นเมื่อเราทำอะไรไปกระทบกระเทือนคนอื่นในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของเขา หรือไป กระทบกับสิ่งที่เขาต้องการ หรือเรามีวิธีการที่แตกต่างไปจากคนอื่นในการมองปัญหาหรือในการ ปฏิบัติงาน (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2540: 8)

ปัจจุบันรูปแบบการปกครองท้องถิ่นของไทยมี 5 ประเภท ได้แก่ องค์กรบริหารส่วน จังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งทั้ง 5 ประเภท ต่างก็มีโครงสร้างภายในรูปแบบเดียวกันคือ มีการแบ่งแยกฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาออกจากกัน โดย ที่มีฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารกิจการภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ส่วนฝ่ายสภาทำ หน้าที่ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร และออกกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งทั้งสองฝ่าย ต่างก็มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และหลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นบนหลักการ 3 ประการ ได้แก่ (1) หลักความเป็นอิสระ กล่าวคือเปิดโอกาสให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการ กำหนดนโยบาย จัดการบริการสาธารณะ และบริหารจัดการภายในได้ด้วยตนเอง (2) หลัก ความสัมพันธ์ของการบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวคือให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ เป็นผู้ปฏิบัติงานหลักในการดำเนินงานของรัฐ โดยให้ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น และ (3) หลักประสิทธิภาพ กล่าวคือให้คำนึงถึงการเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพ ในการ บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ

และได้มาตรฐาน จะเห็นได้ว่าทิศทางการกระจายอำนาจดังกล่าว มีสัญญาณที่บ่งบอกให้เห็นถึงอำนาจและผลประโยชน์ต่าง ๆ มากมายแอบแฝงและซ่อนเร้นอยู่ โดยเฉพาะหลักความเป็นอิสระที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถกำหนดนโยบาย จัดการบริการสาธารณะ และบริหารจัดการภายในได้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ กล่าวโดยสรุปก็คือ ผู้บริหารมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย จัดสรรโครงการ กำหนดงบประมาณ และใช้จ่ายงบประมาณได้โดยอิสระภายใต้การตรวจสอบของฝ่ายสภา ซึ่งหากสมาชิกสภาเป็นทีมเดียวกันกับผู้บริหาร ระบบการตรวจสอบก็จะอ่อนตัว ไม่เข้มงวดดังที่ควรจะเป็น ดังนั้นการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของตนเข้าชิงชัย เพื่อเป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัด หลังจากได้รับการเลือกตั้งเข้าไปเป็นผู้บริหารแล้ว กล่าวคือหากสมาชิกสภาในทีมของตนได้รับเลือกเข้ามาเป็นเสียงข้างมากในสภา ระบบการตรวจสอบฝ่ายบริหารก็จะไม่เข้มงวดมากนัก สามารถจัดสรรผลประโยชน์กันได้ลงตัว แต่หากสมาชิกสภาในทีมของตนได้รับเลือกเข้ามาเป็นเสียงข้างน้อย ระบบการตรวจสอบก็จะเข้มข้นมากขึ้น ทำให้การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ไม่เป็นไปอย่างทีคาดหวังเอาไว้ สำหรับการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดของจังหวัดชุมพร มีสัญญาณบอกเหตุถึงความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่น่าสนใจ เนื่องจากการเมืองท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรมีการแบ่งออกเป็นสองขั้วและแต่ละขั้วต่างก็มีนักการเมืองระดับชาติหนุนหลังอย่างชัดเจน และแต่ละทีมยังมีที่มาและความสัมพันธ์เชิงผลประโยชน์ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ “ทีมรักท้องถิ่น” เป็นทีมการเมืองท้องถิ่นที่แข็งแกร่งเดิมของจังหวัดชุมพร มีอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายสมัยเป็นหัวหน้าทีม ทั้งยังมีนักการเมืองระดับชาติ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ทรงอิทธิพลของจังหวัดชุมพรในปัจจุบันหนุนหลัง มีการระดมทรัพยากรบุคคลระดับผู้บริหารท้องถิ่น ที่เป็นนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับล่าง (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) เข้ามาเป็นแกนนำในการสนับสนุนมากกว่าร้อยละ 70 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ส่วน “ทีมชุมพรฟ้าใส” มีจุดแข็งอยู่ที่อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) 6 สมัยของจังหวัดชุมพรเป็นหัวหน้าทีม โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่เป็นบุตรชายของหัวหน้าทีมเป็นผู้หนุนหลัง มีการระดมทรัพยากรบุคคลที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชุมพรที่กระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ เข้ามาเป็นทีมบริหาร และสรรหาบุคคลที่มีชื่อเสียงอีกจำนวนหนึ่งสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในทีมของหัวหน้าทีม สนามการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี พ.ศ.2551 จึงเป็นที่สนใจสื่อมวลชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเมืองท้องถิ่นที่เรียกขานกันว่า “คอกการเมือง” เป็นอย่างมาก และมีการเปรียบเปรยสนามการเมืองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรว่าเป็น “สนามช้างชนช้าง” ซึ่งผู้วิจัยก็เป็นผู้หนึ่งที่มีความสนใจในศึกเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดชุมพรครั้งนี้ โดยเฉพาะผู้วิจัยเองมีความรู้สึกฉงนภายในใจที่

ลึกลงไป และทำให้สนใจที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ กล่าวคือ หัวหน้าทีมทั้งสองฝ่ายต่างก็มีได้มีพื้นเพเดิมเป็นคนจังหวัดชุมพร โดยมีพื้นเพเดิมมาจากจังหวัดเพชรบุรี และยังเป็นเพื่อนรักกันที่มากับกันทำธุรกิจมาด้วยกันตั้งแต่ในอดีต ภายหลังจากทราบว่าทั้งสองคนประสบความสำเร็จในเส้นทางเมืองของจังหวัดชุมพร โดยที่คนหนึ่งเป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรหลายสมัย ในขณะที่อีกคนหนึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของจังหวัดชุมพรถึง 6 สมัย สาเหตุที่ทำให้บุคคลทั้งสองต้องมาเป็นหัวหน้าทีม เพื่อช่วงชิงกันในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จึงน่าจะมีเหตุผลเชิงผลประโยชน์ที่นอกเหนือจากการอาสารับใช้ประชาชนชาวจังหวัดชุมพรแอบแฝงอยู่ ทำให้ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551 เพื่อความเข้าใจถึงผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาของความขัดแย้ง ลักษณะของความขัดแย้งและผลกระทบจากความขัดแย้ง อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาจังหวัดชุมพรได้อย่างที่ควรจะเป็นเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้จะได้เป็นการถอดบทเรียนเพื่อสะท้อนให้ชาวจังหวัดชุมพรได้เห็นและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาท้องถิ่นที่ดีในอนาคต โดยผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นคำถามในการศึกษาได้ดังนี้คือ “คงจะต้องมีผลประโยชน์อะไรบ้างที่ทำให้กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น 2 กลุ่ม เกิดความขัดแย้งห้าห้ากันทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อหวังชัยชนะในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเมื่อปี 2551 อย่างชนิดเอาเป็นเอาตาย ทั้ง ๆ ที่ภูมิหลังที่มาของหัวหน้าทีมทั้ง 2 ฝ่าย ต่างก็มีพื้นเพมาจากที่เดียวกัน และยังคงเคยเป็นเพื่อนรักกันมาก่อน”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และสภาพการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551

2.2 เพื่อศึกษาผลประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

2.3 เพื่อศึกษาลักษณะความขัดแย้งต่างๆ ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

2.4 เพื่อศึกษาผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังต่อไปนี้

3.1 ทำให้ทราบความเป็นมาของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และสภาพการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551

3.2 ทำให้ทราบถึงประเด็นผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้ง ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

3.3 ทำให้ทราบลักษณะความขัดแย้ง ประเด็นที่อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง และวิธีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

3.4 ทำให้ทราบถึงผลกระทบของความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และแนวทางในการป้องกันแก้ไขเพื่อมิให้บานปลาย

3.5 ได้ข้อมูลที่เป็นบทเรียนสำหรับการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เพื่อการประชาสัมพันธ์ ป้องกัน แก้ไข และระงับข้อพิพาท เพื่อให้การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในอนาคต

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

4.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ทำการศึกษาความคิดเห็นถึง บริบทและความเป็นมาของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ประเด็นความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ ลักษณะของความขัดแย้ง และผลกระทบจากความขัดแย้ง ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

4.2 **ขอบเขตด้านพื้นที่** ทำการศึกษาวิจัยภาคสนามในเขตจังหวัดชุมพรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส

4.3 **ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล** ทำการศึกษาโดยวิธีสนทนา พุจฉวน และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) กลุ่มคณะผู้บริหารของนักรการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดสองกลุ่มของจังหวัดชุมพร คือ กลุ่มรักท้องถิ่น กับกลุ่มชุมพรฟ้าใส กลุ่มละ 5 คน รวม 10 คน (2) กลุ่มผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรของทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มรักท้องถิ่น กับกลุ่มชุมพรฟ้าใส กลุ่มละ 5 คน รวม 10 คน (3) กลุ่มผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร รวมทั้ง ข้าราชการ สื่อมวลชนและผู้ที่มีความสนใจการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร จำนวน 10 คน รวมมีผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 30 คน

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาสำหรับศึกษาไว้ จำนวน 12 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2553 โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม การประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการศึกษาร่วมจัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ความขัดแย้ง เป็นเรื่องของความเห็นหรือความเชื่อที่ต่างกัน ซึ่งวงกลมความขัดแย้งของ Moore ได้แบ่งชนิดของความขัดแย้งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่ ความขัดแย้งด้านข้อมูล ความขัดแย้งจากผลประโยชน์ ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ และความขัดแย้งด้านค่านิยม (วันชัย วัฒนศัพท์, 2550) ในที่นี้หมายถึงความถึง ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ทั้งที่เป็นทรัพย์สินและไม่ใช่ทรัพย์สินของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น กับกลุ่มชุมพรฟ้าใส

5.2 ผลประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการกระทำทั้งโดยตรงและโดยอ้อมที่เกิดประโยชน์แก่ผู้กระทำ ทั้งที่เป็นเนื้อหา (เช่น ทรัพย์สินเงินทอง) กระบวนการ (เช่น การสั่งการแล้วเกิดความขัดแย้ง) และจิตวิทยา (เช่น การได้รับความยุติธรรม) ซึ่งในที่นี้หมายถึงความถึงผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองและที่ไม่ได้เป็นทรัพย์สินเงินทอง

5.3 การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ในที่นี้ หมายถึง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์

5.4 ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดจากผลประโยชน์ต่างกัน ในที่นี้หมายถึงความถึง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่ต่างกันของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น กับกลุ่มชุมพรฟ้าใส

5.5 นักรการเมืองท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่มีสิทธิและสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งที่ได้รับการเลือกตั้งและไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในที่นี้หมายถึงผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรและคณะผู้บริหาร ทั้งที่ได้รับการเลือกตั้งและไม่ได้รับการเลือกตั้ง

5.6 กลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีสิทธิและสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นรวมถึงคณะผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งที่ได้รับการเลือกตั้งและไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในที่นี้หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรและทีมผู้บริหาร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส

5.7 ผลกระทบ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากมีผลลัพธ์เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งในที่นี้ หมายความว่า ผลกระทบจากความขัดแย้งที่ตามมา หลังจากผลการเลือกตั้งสิ้นสุดลงแล้ว ทั้งผลกระทบที่เป็นผลดีและผลเสีย

5.8 ทฤษฎีการทางการเมือง หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าหรือก่อให้เกิดคุณค่าทางการเมือง ในที่นี้หมายความว่า ทฤษฎีการทางการเมืองที่ส่งผลต่อการบริหารทางการเมือง ประกอบด้วย 4 M ได้แก่ คน (Man) เงินทุน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการบริหารจัดการ (Management)

5.9 ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่พยายามใช้อิทธิพลของตน กระตุ้น ชี้นำ ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจและพร้อมในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามเป้าหมายของตนหรือองค์การเป็นที่ตั้ง โดยอาจมีที่มาจากแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือได้รับการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ ซึ่งในที่นี้หมายความว่า ผู้นำท้องถิ่น ที่เป็นผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น ได้รับความไว้วางใจเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

5.10 พรรคการเมือง หมายถึง องค์กรอันเป็นที่รวมของบุคคลที่มีอุดมการณ์คล้ายคลึงกัน รวมกันเพื่อส่งสมาชิกเข้ารับการเลือกตั้ง และหาโอกาสจัดตั้งรัฐบาล สำหรับในระดับท้องถิ่น การเกี่ยวข้องของพรรคการเมืองคือ อาจส่งคนในนามของพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อหวังผลในการเป็นฐานเสียงให้กับพรรคการเมืองนั้น ๆ

5.11 การหาเสียง หมายถึง กระบวนการของผู้สมัครรับเลือกตั้งและทีมงานที่ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลในกิจกรรมทางการเมือง โดยมีเทคนิคและวิธีการเป็นการเฉพาะของตน ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ผู้สมัครได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

5.12 การเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง การเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จัดให้มีขึ้นในแต่ละท้องถิ่น เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นหมดวาระลง หรือพ้นสภาพตามกฎหมายท้องถิ่น

5.13 กฎหมายท้องถิ่น หมายถึง พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ตลอดจนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้เป็นระเบียบปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักการเมืองท้องถิ่น

5.14 ท้องถิ่น หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายท้องถิ่น ซึ่งในปัจจุบันประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

5.15 นักการเมืองท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่มีสิทธิ์และสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นรวมทั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งที่ได้รับการเลือกตั้งและไม่ได้รับการเลือกตั้ง

5.16 การเอาชนะทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานทางการเมืองทุกอย่าง ตั้งแต่การวางแผนทางการเมือง การวิเคราะห์แผนทางการเมือง การปฏิบัติตามแผนทางการเมือง อันส่งผลต่อการชนะการเลือกตั้งท้องถิ่น

5.17 สนามการเมือง หมายถึง พื้นที่ที่ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง ทำให้มีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้น ซึ่งสนามการเมืองอาจจะใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่หรือระดับที่ได้จัดให้มีการเลือกตั้ง เช่น สนามการเมืองท้องถิ่น หมายถึง สนามการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนามการเมืองระดับชาติ หมายถึง สนามการเมืองที่จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา

5.18 การครอบงำทางการเมือง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะชี้นำ หรือบงการหรือกดดันอยู่เบื้องหลัง โดยมีผู้ดำเนินการอยู่หน้าฉาก แล้วตนเองกำกับอยู่เบื้องหลังทั้งทางด้านความคิด การกระทำ หรือผลประโยชน์อื่น ๆ อันมีลักษณะชักใยอยู่เบื้องหลัง

5.19 หัวคะแนน หมายถึง บุคคลที่บทบาทสำคัญในการทำหน้าที่แทนผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานในพื้นที่ ติดตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม แล้วรายงานผลเป็นระยะ โฆษณาประชาสัมพันธ์ฝ่ายตน ดูแลผลประโยชน์ของฝ่ายตน หยั่งเสียงและสำรวจคะแนนนิยม สร้างกระแสทางการเมือง ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับฝ่ายตน เป็นต้น

5.20 การทุจริตคอร์รัปชันหรือการทุจริตประพฤติมิชอบ หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย และ/หรือผิดศีลธรรม ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย ถือเป็น การกระทำที่นำไปในทางชั่วประพฤติชั่ว หรือทำให้เลวลง เช่น การทุจริตต่อหน้าที่การงาน เป็นต้น

5.21 การฮั้วกันทางการเมือง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะสมยอมหรือสมรู้ร่วมคิดกัน ที่เข้าข่ายการทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งที่รู้ว่าบุคคลนั้น ๆ ทำผิด แต่ไม่ขัดขวางหรืออาจจะร่วมด้วย ซึ่งมักจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนโดยตรงหรือทางอ้อม

5.22 การถอนทุนคืน หมายถึง การกระทำใด ๆ ทางการเมืองในลักษณะที่เป็นการลงทุน หรือการใช้จ่ายทางการเมืองเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยมุ่งหวังชัยชนะทางการเมือง และเมื่อชนะแล้วมีการกระทำที่เข้าข่ายทุจริตประพฤติมิชอบ เพื่อดำเนินการ ในลักษณะเรียกทุนที่ได้ลงทุนไปกลับคืนมาพร้อมกับผลกำไรจากการลงทุนเพิ่มมาด้วย

5.23 การใส่ร้ายป้ายสี หมายถึง การกระทำใด ๆ ทางการเมืองในลักษณะที่ต้องการทำลายคู่ต่อสู้ให้ได้รับความเสียหายทางการเมือง ซึ่งการใส่ร้ายป้ายสีอาจจัดทำเป็นเอกสาร ใบปลิว โจมตีคู่ต่อสู้ หรือปล่อยข่าวลือทำลาย หรือการกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหายทั้งชื่อเสียงเกียรติยศ และอื่น ๆ โดยใช้หวัคเนน หรือสภากาแฟ หรือวิธีการอื่นใดก็ตาม

5.24 การเล่นเกมทางการเมือง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่มีลักษณะแข่งขันกันทางการเมือง โดยใช้กระบวนการทางการเมืองและไหวพริบของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อเอาชนะทางการเมือง โดยเปรียบเทียบการชิงไหวชิงพริบทางการเมืองว่าเป็นการเล่นเกมทางการเมือง

5.25 คู่แข่ง หรือคู่แข่งชั้น หรือคู่ต่อสู้ หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่อยู่คนละฝ่ายหรือคนละทีมกัน จึงเปรียบเสมือนเป็นคู่แข่งทางการเมืองกัน

5.26 การแข่งขัน หมายถึง การที่บุคคล 2 ฝ่าย หรือ 2 กลุ่ม หรือมากกว่า ทำการแข่งขันกันในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้ได้ชัยชนะในการแข่งขัน ซึ่งในที่นี้หมายความถึง การแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เพื่อให้ชนะใจประชาชน ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

5.27 อำนาจ หมายถึง สมรรถภาพหรือความสามารถที่ฝ่ายหนึ่งใช้ให้เกิดผล จนอีกฝ่ายหนึ่งยอมทำตามหรือปรับพฤติกรรมไปในทางที่ฝ่ายมีอำนาจต้องการ ไม่ว่าจะป็นวิธีการใช้อำนาจในลักษณะใดก็ตาม กล่าวคือ ตั้งแต่การชักจูงให้เกิดความรัก ความผูกพัน ไปจนถึงการข่มขู่หรือใช้กำลังจนเกิดความหวาดกลัว (เสนีย์ คำสุข, 2550) ในที่นี้หมายความถึง อำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551

5.28 อิทธิพล หมายถึง หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งคนคนหนึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกคนหนึ่งให้กระทำไปในทางที่ก่อให้เกิดผลตามที่ตั้งใจเอาไว้ ในที่นี้หมายความถึง อิทธิพลของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551

5.29 องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง หน่วยงานปกครองของท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ซึ่งในที่นี้หมายความถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

5.30 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้แทนประชาชนในท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งในที่นี้หมายความถึง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

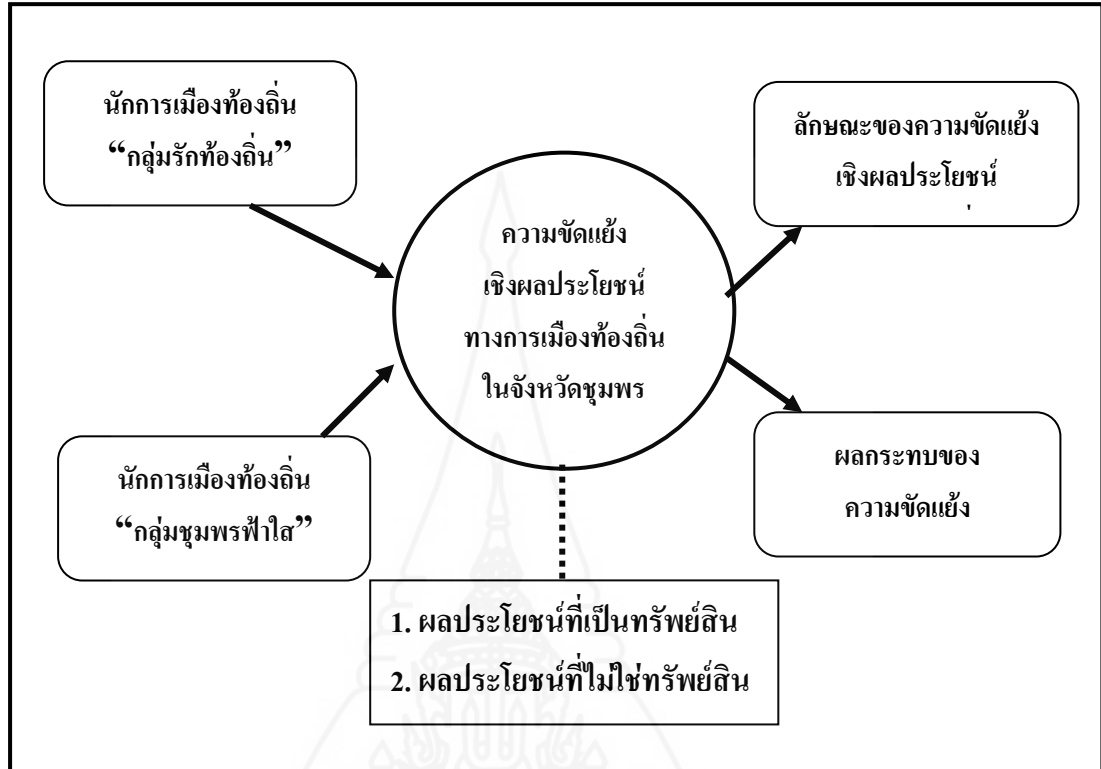
5.31 คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งในที่นี้หมายความถึง คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

5.32 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง ผู้นำท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภาในสภาท้องถิ่นที่เรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

6. กรอบการวิจัย

การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 มีการแข่งขันกันระหว่าง กลุ่มการเมืองท้องถิ่น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มรักท้องถิ่น กับกลุ่มชุมพรฟ้าใส อันเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดชุมพรมาก มีความขัดแย้งทางการเมืองกันค่อนข้างรุนแรง แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ หัวหน้าทีมทั้งสองฝ่ายต่างก็มีพื้นเพเดิมมาจากจังหวัดเพชรบุรีด้วยกันทั้งคู่ ไม่ได้เป็นคนจังหวัดชุมพรแต่กำเนิด และทั้งสองยังเป็นเพื่อนรักกันที่มานุกเบิกทำธุรกิจในจังหวัดชุมพรมาด้วยกันตั้งแต่ในอดีต ภายหลังปรากฏว่าทั้งสองคนประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมืองของจังหวัดชุมพร โดยที่คนหนึ่งเป็นอดีตนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรหลายสมัย ในขณะที่อีกคนหนึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดชุมพรถึง 6 สมัย สาเหตุที่ทำให้บุคคลทั้งสองต้องมาเป็นหัวหน้าทีม เพื่อช่วงชิงกันในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จึงน่าจะมีเหตุผลเชิงผลประโยชน์ที่นอกเหนือจากการอาสารับใช้ประชาชนชาวจังหวัดชุมพรแอบแฝงอยู่ อันเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยมีกรอบการวิจัยดังภาพที่ 1.1 ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ผู้วิจัยจะได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด
3. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้ง
5. แนวคิด และความหมายของผลประโยชน์ขัดกัน
6. แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ อำนาจ และอิทธิพล
7. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มการเมืองและกลุ่มการเมืองท้องถิ่น
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย
10. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำนิยามไว้แตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่มีหลักการสำคัญที่คล้ายคลึงกัน แตกต่างกันบ้างก็เพียงรายละเอียดย่อยเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยขอยกคำนิยามของนักวิชาการบางท่านมากล่าวถึงในงานวิจัยนี้

เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1967 อ้างถึงในโกวิทย์ พวงงาม 2550) ให้นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเป็นบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลท้องถิ่น ก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

จอห์น เจ. คลาร์ก (John J. Clarke, 1957 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม 2550) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮร์ริส จี. มอนตาญู (Haris G. Montagu, 1984 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม 2550) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2524 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม 2550) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

พิณสุดา สิริธรรังศรี (2541) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น กำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎี การกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ทางประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรม การปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์กรที่จำเป็น ในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครอง ตนเองอย่างเต็มที่

สโรชา แพร่ภาษา (2549) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ ที่รัฐบาลมอบอำนาจในการบริหารงานตามภารกิจต่างๆ โดยหลักการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่ท้องถิ่นเพื่อปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (self government)

อนันต์ อนันตกุล (2521) ขยายความไว้วางใจว่า หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็น การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้อง

บน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจาก จะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ ประชาชนเกิดความสำนึก ในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตน

อุทัย หิรัญ โท (2523) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการ จัดเป็น องค์กร มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการ บริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐ หาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

จากนิยามต่างๆ ข้างต้นสามารถประมวลได้เป็นหลักการปกครองท้องถิ่นใน สาระสำคัญ ดังนี้

1. การปกครองชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความ เจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย จัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติ หน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขต พอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่าง แท้จริง อำนาจของท้องถิ่นมีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญ และ ความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (legal rights) ที่จะดำเนินการ ปกครองตนเอง โดยสิทธินี้แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนใน ท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนด งบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

3.3 มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และมีสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

3.4 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิถีแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

1.2 รูปแบบการปกครองท้องถิ่น

รูปแบบการปกครองท้องถิ่นมีการปกครองทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแรกคือ รูปแบบของระบบรัฐสภา เป็นการปกครองที่ประกอบด้วยสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง และเลือกคณะผู้บริหารท้องถิ่น รูปแบบที่สองคือ รูปแบบคณะกรรมการ เป็นการรวมอำนาจในการตรากฎหมายและการบริหารให้แก่คณะกรรมการซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน รูปแบบนี้มีความรวดเร็วในการบริหารแต่ขาดฝ่ายค้านที่คอยถ่วงดุลอำนาจ รูปแบบที่สามคือ รูปแบบอำนาจการเป็นวิวัฒนาการของรูปแบบคณะกรรมการ ประชาชนเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นจากนั้นสภาท้องถิ่นลงมติหาผู้ว่าการท้องถิ่น มีฐานะเป็นพนักงานท้องถิ่น ส่วนนายกเทศมนตรีทำหน้าที่เพียงเป็นประธานสภาท้องถิ่นเท่านั้นเอง อำนาจสูงสุดในการบริหารงานอยู่ที่ผู้ว่าการที่จ้างมาทำงาน รูปแบบที่สี่คือ รูปแบบผสม เป็นการผสมผสานระหว่างการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง ประกอบด้วยสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง ส่วนฝ่ายบริหารนั้นมาจากการแต่งตั้งโดยรัฐบาลกลาง และรูปแบบที่ห้าคือรูปแบบสภาและผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งการปกครองรูปแบบนี้เป็นที่นิยมและแพร่หลาย รวมถึงท้องถิ่นของประเทศไทยด้วย โดยให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง สภาท้องถิ่นทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ออกกฎหมาย ข้อบัญญัติ อนุมัติงบประมาณ ส่วนฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารท้องถิ่น ตามโครงการและงบประมาณที่สภาท้องถิ่นอนุมัติ ซึ่งรูปแบบนี้เป็นการจำลองรูปแบบการปกครองในระบบประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกามาใช้

รูปแบบการปกครองทุกรูปแบบ ล้วนมีวัตถุประสงค์ในการบริการและจัดการ หน่วยการปกครองท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีที่สุด

1.3 ประเภทของการปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้ท้องถิ่นที่สามารถปกครองตนเอง ย่อมมีสิทธิได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายบัญญัติ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมี สภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยมีรูปแบบการปกครองทั้งแบบรัฐสภาและรูปแบบของประธานาธิบดี ในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติไว้มี 5 ประเภท คือ

1.3.1 องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีสมาชิกสภาฯที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง หน้าที่หลักคือการควบคุมการทำงานของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และตราข้อบัญญัติเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่น ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยตรงจากประชาชนเช่นกันทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยการทำงานพื้นที่การรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่ของการปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น เช่น เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล

1.3.2 เทศบาล จากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดคกฏเกณฑ์ขึ้นเป็นเทศบาลไว้คือจำนวนและความหนาแน่นของประชากร รวมถึงเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของเทศบาลได้ 3 ประเภทคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร แต่ละประเภทมีโครงสร้างที่เหมือนกันคือประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี สภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาลและกำกับดูแลการบริหารเทศบาลของคณะเทศมนตรี ส่วนคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลโดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า และมีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้ารับผิดชอบควบคุมดูแลและดำเนินงานของข้าราชการประจำของเทศบาล โดยรูปแบบการปกครองท้องถิ่นของเทศบาลเป็นแบบประธานาธิบดี ที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาฯและนายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

1.3.3 องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีสมาชิกสภาฯที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง หน้าที่หลักคือการควบคุมการทำงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และตราข้อบัญญัติเป็นข้อกำหนดของท้องถิ่น ส่วนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยตรงจากประชาชนเช่นกันทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

1.3.4 กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีฐานะเป็น ทบวงการเมืองและเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วยองค์กรสำคัญสององค์กรคือ สภากรุงเทพมหานคร อัน ประกอบด้วยสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในเขตเลือกตั้งต่างๆ มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบการดำเนิน กิจการในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร และควบคุมการบริหารงานของผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรที่สอง ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มาจากการเลือกตั้งโดยตรง จากประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีวาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี สามารถแต่งตั้งรองผู้ว่าฯ ได้ไม่เกิน 4 คน พร้อมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งเลขาธิการและคณะที่ปรึกษาได้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้ว่าฯมอบหมาย ในส่วนนี้ยังประกอบไปด้วยข้าราชการประจำของกรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นหัวหน้า รับผิดชอบควบคุมดูแลและดำเนินงานของข้าราชการประจำ กรุงเทพมหานครแบ่งการ ปกครองออกเป็นเขตแต่ละเขตจัดองค์กรออกเป็นสองส่วน คือสำนักงานเขตและสภาเขต ซึ่งมี ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครประจำเขต และสภาเขตประกอบด้วย สมาชิกสภาที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนจำนวนอย่างน้อยเขตละ 7 คน

1.3.5 เมืองพัทยา เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษกำหนดขึ้นเพื่อรองรับการ เจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการท่องเที่ยวของพัทยา มีรูปแบบจำลองอย่าง ประชาราธิบดี ซึ่งประกอบด้วยสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา ทั้งสองฝ่ายมาจากการ เลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนในเขตเมืองพัทยา และในรูปแบบนี้ถือว่ามีความคล้ายคลึงกับเทศบาล ที่มีรูปแบบองค์กรปกครองด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีเป็นอย่างมาก

1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ในประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตก มีแนวคิดที่แตกต่างกัน 3 สำนัก ว่าด้วยความสัมพันธ์ ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย (โกวิท พวงงาม 2552 อ้างจาก ชเนศวร์ เจริญเมือง 2540) ผิดกับในสังคมไทยที่มีเพียงความเห็นเดียว คือทุกๆ ฝ่ายชอบที่จะกล่าวว่า การปกครอง ท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่จะต้องให้ความสำคัญ อย่างยิ่ง แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่มีลักษณะเช่นนั้น

สำนักแรก เป็นแนวคิดของฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่า การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง การปกครอง ท้องถิ่นกับระบอบประชาธิปไตยขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง และไม่อนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่น เกิดขึ้นได้ ผลที่ตามมาคือ ระบบการบริหารประเทศเป็นระบบการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ไม่มีการปกครองตนเองในท้องถิ่นต่างๆ **สำนักที่สอง** เห็นว่าหลักการประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครอง โดยเสียงข้างมาก (majority rule) และความเสมอภาค (equality) นั้นไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของ การปกครองท้องถิ่นได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะคับแคบ เห็นแก่ท้องถิ่นตนเป็นหลัก

(parochial) หลากหลาย (diverse) มีแนวโน้มจะเป็นคณาธิปไตย (potentially oligarchic) และมีลักษณะฉ้อฉลอำนาจ (corrupt) ดังนั้นสำนักนี้จึงเห็นว่าให้มีการปกครองท้องถิ่นได้ แต่ต้องมีการควบคุมจากรัฐบาลกลางอย่างมาก เพราะหัวใจของการบริหารประเทศอยู่ที่ส่วนกลาง ต้องฟังความเห็นของคนส่วนใหญ่ในประเทศ จึงกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นทุกระดับมีฐานะโครงสร้างการบริหาร และโครงสร้างอำนาจหน้าที่เหมือนกัน ทศนะเช่นนี้เป็นของนักคิดฝรั่งเศสบางคน เช่น จอร์จ ล็องโก ซึ่งกล่าวว่าระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นไม่จำเป็นต้องมีการปกครองท้องถิ่นก็ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นเพียงกลไกในการบริหารด้านเทคนิค และไม่จำเป็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะยอมรับค่านิยมแบบประชาธิปไตย เนื่องจากองค์กรเหล่านั้นอาจจะแตกแยกกัน (decisive) ไม่นิยมความเสมอภาค (inegalitarian) และขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของส่วนรวม (contrary to the public will) นอกจากนี้บางท้องถิ่นอาจคิดถึงการแบ่งแยกดินแดนออกไปเป็นรัฐอิสระอีกด้วย ทศนะเช่นนี้มีผลต่อระบบการบริหารและการจัดการการปกครองท้องถิ่นของฝรั่งเศสก่อนที่จะเกิดการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2525 สอดคล้องกับนักคิดชาวเบลเยียม คือ ลีโอ มูแลง (Leo Moulin) ก็มีความเห็นเช่นนี้ โดยได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนนั้น ในทางปฏิบัติต้องถือว่ามีข้อจำกัดมาก “การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นเพียงแหล่งฝึกอบรมเพื่อปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนท้องถิ่นที่คับแคบ และมองข้ามผลประโยชน์ที่สูงกว่าในระดับชาติ” ในขณะที่การบริหารระดับชาติมีขนาดใหญ่แตกต่างจากระดับท้องถิ่นมาก จนกระทั่งประสบการณ์และความรู้ในการจัดการท้องถิ่นนั้นไม่อาจนำไปใช้ได้กับกิจการระดับชาติ นอกจากนี้ผลประโยชน์ระดับท้องถิ่นและความเป็นไปได้ที่อาจเกิดการหาผลประโยชน์เพื่อตัวเอง ก็ไม่เหมาะกับระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ ความคิดดังกล่าวได้ก่ออิทธิพลต่อการจัดการการปกครองท้องถิ่นในเบลเยียมเช่นกัน

สำนักที่สาม เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นนั้นเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนซึ่งเสียภาษีต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไร ผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่างๆ และไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมืองหรือหมู่บ้าน ล้วนต้องมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองในท้องถิ่นต่างๆ สำนักนี้เห็นว่าการปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย เพราะว่ามันช่วยให้คนในท้องถิ่นต่างๆ ได้เสนอปัญหาและหาทางแก้ไข ซึ่งงานเช่นนี้ไม่อาจให้รัฐบาลกลางทำได้ จอห์น สจิวท มิลล์ (John Stuart Mill) ให้ความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการศึกษาทางการเมือง และเป็นแหล่งสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยอันดับต้นๆ ของประชาธิปไตย ในทศนะของ แพนเทอร์ บริก (Panter Brick) การปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยระดับชาติ (a necessary condition of

national democracy) เพราะมันเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ออกความเห็น (creating a democratic climate of opinion) ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของเขาเอง

การปกครองท้องถิ่นในทัศนะของสำนักที่สามนี้ มีแนวคิดที่ว่าผู้นำท้องถิ่นควรมาจาก การเลือกตั้ง และการปกครองท้องถิ่นจะมีส่วนส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ ซึ่งเป็นความคิดเชิงบวกที่ได้รับความนิยมทั่วไปและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยหลักการแล้วบทบาทของการปกครองท้องถิ่น ก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (greater political participation by the people) การปกครองท้องถิ่นซึ่งมีผู้นำจากการเลือกตั้ง มีประโยชน์เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นความสนใจของประชาชน และการที่ผู้นำเหล่านั้นมาจากการเลือกตั้ง เสนอนโยบายให้ประชาชนได้ทราบ ได้คิด ถกเถียงและตัดสินใจเลือก ก็ย่อมส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่ง โรเบิร์ต ดาห์ล (Robert Dahl) เคยชี้ไว้ว่าข้อดีมากมาย ของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น คือมักกระตุ้นการเข้าร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผลในการจัดการรูปแบบชีวิตด้านต่างๆ ของประชาชนและเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ สามัคคี คิดถึงส่วนรวม และการเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน อย่างไรก็ตามทัศนะเช่นนี้ก็มักมีคนเห็นว่า มีบ่อยครั้งที่ชุมชนหลายแห่งถูกครอบงำด้วยกลุ่มคนที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ การแบ่งสรรอำนาจในชุมชนหาได้มีความยุติธรรมไม่

ประการที่สอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (accountability) ที่ผ่านมากำว่า Accountability เป็นคำที่ไม่ค่อยปรากฏในสังคมไทย แต่เป็นคำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในสังคมประชาธิปไตยตะวันตก เพราะคำนี้หมายถึงพันธะสัญญาหรือความรับผิดชอบต่อสาธารณะที่ผู้นำจากการเลือกตั้งมีต่อผู้เลือกตั้ง เนื่องจากว่าประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนของตน ตัวแทนเหล่านั้นจึงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อในแง่ที่ว่า ตัวเขาเข้าไปทำงานอะไร ผลของงานเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือส่วนตัว ต้องอธิบายได้ว่าทำไมต้องทำเช่นนั้น เช่น ทำไมรัฐบาลท้องถิ่นจึงจัดสรรงบประมาณแบบนั้น ทำไมผู้แทนของตนจึงไปยกมือสนับสนุนรัฐบาล เป็นต้น ซึ่ง จอห์น สจิวท มิลล์ (John Stuart Mill) ถือว่าเป็นสิทธิของเอกชนและกลุ่มท้องถิ่น ที่จะตรวจสอบและควบคุมการปกครองระดับท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่ไร้ขอบเขต และ โทมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) เองก็ได้ปกป้องอำนาจและสิทธิของรัฐเพื่อมิให้รัฐบาลกลางใช้อำนาจมากเกินไป ขณะเดียวกัน อีวิสซาคเกอร์ (Yivisaker) ได้ชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลที่ดีต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เลือกตั้ง จะอยู่ใกล้ชิดกับแหล่งกำเนิดอำนาจ (การเลือกตั้ง) มากกว่า และประชาชนสามารถเข้าหาข้าราชการได้

ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะจัดระบบเผด็จการโดยรัฐบาล กล่าวคือ เมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้น ท้องถิ่นเข้มแข็ง สถาบันการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะพรรคการเมืองมีความมั่นคง การยึดอำนาจและใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางเป็นไปได้ยาก การปฏิวัติรัฐประหารจึงไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ง่าย ซึ่งมองเตสกีเยอ (Montesquieu) ได้เขียนสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นในยุโรปสมัยนั้นว่า “การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้ และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเมืองต่างๆ มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น”

ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ ในแง่นี้นับว่าการเมืองการปกครองท้องถิ่นประสบความสำเร็จในอันที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตย ในแง่ของผู้นำทางการเมืองได้รับการอบรม การเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติ สูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยม ศรัทธาจากประชาชน จึงทำให้ได้รับการเลือกตั้งในระดับที่สูงขึ้น การเขยิบจากสมาชิกสภาเทศบาลมาเป็นสมาชิกสภาจังหวัด และมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น นับเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองสูง

ประการที่ห้า การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงขยายไประดับประเทศ ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับชาติ เพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในวงกว้าง ซึ่งในบั้นปลายจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองระดับชาติได้ง่าย ซึ่งการปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (political maturity) นั่นคือประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ในที่สุดประชาชนจะรู้สึกถึงการรักษาผลประโยชน์ของตน การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในการเมืองการปกครองนั้นๆ เขาควรเลือกใคร พรรคการเมืองใดที่เขาคิดว่าดีที่สุด ทั้งนี้เพราะการปกครองท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิด และประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารเข้าถึงนโยบาย และติดตามพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นได้ดีกว่านักการเมืองระดับชาติ

ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน (politicization) ด้วยเหตุที่การเมืองในท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับชาติ และย่อมมีความเป็นไปได้ทางการเมืองในท้องถิ่นเอง คือมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอๆ ในท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ถ้ามีมากพอจะส่งผลให้เกิดความถึกถัก และทำให้การเมืองการปกครองในท้องถิ่นมีชีวิตชีวา ประชาชนในท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา เพราะการเข้าสู่วิถีการเมืองเป็นถนนสายหนึ่งที่จะนำไปสู่การเมืองประชาธิปไตย โดยการปกครองท้องถิ่น

จะทำให้คนเข้าสู่สภาพการเมือง เดินไปสู่การเมือง เอาใจใส่ต่อการเมือง มีความรู้สึกว่าตนเองจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับไม่โดยทางตรงก็โดยอ้อมกับการเมือง เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่สมควรจะอุทิศเวลาให้ตามสมควร การบริหารกิจการท้องถิ่นมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างทันตาเห็นมากกว่าการบริหารงานของรัฐ

1.5 ทิศทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

ก่อนมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยประสบปัญหาอันเป็นพื้นฐานของการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นในด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1.5.1 โครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีบุคคลที่มีได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น แต่มาจากการแต่งตั้งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการให้อำนาจข้าราชการประจำในส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เข้าไปมีตำแหน่งในโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนมีคำกล่าวกันว่าข้าราชการเหล่านี้สวมหมวกสองใบ

1.5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกำหนดให้มีบทบาทและหน้าที่จำกัด และทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1.5.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดจำกัดทางด้านทรัพยากร และขีดจำกัดในการหารายได้

1.5.4 รัฐบาลไม่มีนโยบายที่ชัดเจนต่อการกระจายอำนาจ จึงทำให้แผนงานและขั้นตอนที่แน่นอนในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ชัดเจน

1.5.5 ความชะงักงันของการพัฒนาองค์กร เป็นผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดประสบการณ์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ “ไม่มีความพร้อม” เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1.5.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถขยายบริการต่างๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดการมีส่วนร่วมในการปกครอง

1.5.7 การมีรูปแบบที่หลากหลายและเป็นอิสระต่อกัน ทำให้ขาดความร่วมมือและเกิดปัญหาในการประสานงาน

1.5.8 การคลังท้องถิ่น พบว่าท้องถิ่นของไทยมีรายได้น้อยมาก คืออยู่ระหว่างร้อยละ 6-9 ของรายได้ที่รัฐบาลจัดให้

1.5.9 การบริหารงานบุคคล ระบบที่ใช้ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการไหลเวียนของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง การบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นอยู่ภายใต้อำนาจของส่วนกลางแทบทั้งหมด

1.5.10 การกำกับดูแลท้องถิ่น ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ แต่ “การกำกับดูแล” ไม่ใช่ “การบังคับบัญชา” และในความเป็นจริงการกำกับดูแลท้องถิ่นยังมีลักษณะเป็นการบังคับบัญชาเสียเป็นส่วนใหญ่

1.5.11 การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแล้ว ประชาชนยังมีช่องทางที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนไม่มากนัก

ภายหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการกำหนดกลไกการแก้ไขปัญหาข้างต้น พร้อมกับปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นไว้ โดยเฉพาะถึง 14 มาตรา ได้แก่ มาตรา 43, 52, 58, 59, 78 และมาตรา 282-290 ซึ่งนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ให้ความสำคัญกับการปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด ตั้งแต่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมา 16 ฉบับ และด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ทำให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะมีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับ อาทิ

1. พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542
 2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
 3. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542
 4. ประมวลกฎหมายท้องถิ่น (ยังไม่มีผลบังคับใช้)
 5. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545
 6. พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542
 7. พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542
- ด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย ที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายที่ออกใหม่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นับเป็นมิติใหม่ของการ

ปกครองท้องถิ่นไทยที่จะมีโอกาสสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างดียิ่ง เพราะกฎหมายเหล่านี้ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ มีโครงสร้างภายในขององค์กรที่เหมาะสมยิ่งขึ้น มีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น มีรายได้มากขึ้น มีระบบการบริหารงานบุคคลดีขึ้น มีอิสระในการบริหารงานมากขึ้น ในขณะที่เดี่ยวกัน บทบาทอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นของส่วนกลางจะลดลง มีความสมดุลระหว่างส่วนท้องถิ่นกับส่วนกลางมากขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มุ่งเน้นสาระสำคัญ 4 แนวทางหลัก ได้แก่ **แนวทางที่หนึ่ง** การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ **แนวทางที่สอง** ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน และส่งเสริมการกระจายอำนาจ **แนวทางที่สาม** การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม และ**แนวทางที่สี่** การทำให้องค์กรตรวจสอบมีอิสระ เข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบอยู่ใน 2 หมวดสำคัญ ได้แก่ หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารแผ่นดิน (มาตรา 78) ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม (มาตรา 80) และหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น (มาตรา 281-290) โดยในสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีสาระพอสรุปได้ดังนี้ คือ การขยายอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทที่ชัดเจนและกว้างขวางขึ้น (มาตรา 78, 283, 303(5)) กฎหมายจัดตั้งท้องถิ่น (มาตรา 281 วรรคสอง) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ (มาตรา 283 วรรคสาม วรรคห้าและวรรคหก) กฎหมายเกี่ยวกับรายได้ท้องถิ่น (มาตรา 283 วรรคสี่) กฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 284 วรรคเจ็ด) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (มาตรา 284 วรรคเก้า) กฎหมายว่าด้วยการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 285) กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา 256) กฎหมายว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นและประชามติในท้องถิ่น (มาตรา 287 วรรคสอง) กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลท้องถิ่น (มาตรา 288) กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (มาตรา 290) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นๆ

2. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้น โดยหลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ให้แก่ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (ชัยยุทธ วัชรานนท์ 2550: 7) เป็นนโยบายแห่งรัฐให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยให้มีสิทธิ หน้าที่ และมีอิสระในการปกครองตนเองทั้งในเรื่องของการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง โดยรัฐจะต้องให้การส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย (Ministry of Interior) และกรมการปกครอง (Department of Provincial Administration) ปัจจุบันรัฐบาลได้ปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (Department of Local Administrative)

2.1 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่การดำเนินงานภายในเขตจังหวัด (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540: 5) ดังต่อไปนี้

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
2. จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานงานในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
3. สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
4. ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
5. แบ่งสรรเงินให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
6. อำนาจหน้าที่ของส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม
9. จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

10. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่อาจเลือกดำเนินการสืบเนื่อง จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีภารกิจ หน้าที่บางประการที่รัฐเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีบทบาทเข้าร่วมการจัดทำหรือ ดำเนินการเองหรือดำเนินการแทนท้องถิ่นขนาดเล็กซึ่งเป็นภารกิจที่ยังไม่ถึงขั้นร่วมกันดำเนินการใน รูปสหการ (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 2540: 11) รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น สมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมมือกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

1. จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. บำบัดน้ำเสีย
4. บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. วางผังเมือง
6. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ซึ่งต้องเป็นทางหลวงชนบท
7. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ
8. จัดให้มีท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถ และตลาด
9. ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี
10. จัดการศึกษา ทำนุบำรุงศาสนาและบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิ ปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
11. จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษา สถานพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะและสวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมสำหรับราษฎร
12. จัดให้มีการสังคมสงเคราะห์และการสาธารณสุขการ
13. ป้องกันและบำบัดรักษาโรค
14. จัดตั้งและการบำรุงสถานพยาบาล
15. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
16. ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ
17. กิจการที่ได้มีกำหนดไว้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1.3 ภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นในระดับบน (Second tier) มีพื้นที่

บริการสาธารณะทับซ้อนกับพื้นที่ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นๆ จึงมีองค์กรชี้ขาดที่กำหนดภารกิจหน้าที่มิให้ซ้ำซ้อนกัน คือคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน่วยงานทางธุรการสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการ สังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีชื่อว่าสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Office of the Department to Local Government Organization Committee) เพื่อให้การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความชัดเจนในส่วนที่เป็นภารกิจหน้าที่ที่คล้ายคลึงหรือเหมือนกันกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 2542: 11) กำหนดลักษณะของภารกิจและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัดให้ดำเนินการ ได้ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด
- 2) เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวมและไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง
- 3) เข้าไปดำเนินงานตามแผนงาน โครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่องหรือมีผู้ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป

2.1.4 เปรียบเทียบลักษณะและขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในจังหวัดมีเขตบริการทับซ้อนกับพื้นที่ของราชการส่วนภูมิภาคสำหรับกรุงเทพมหานครมีพื้นที่ของตนเองไม่มีราชการส่วนภูมิภาคทับซ้อน ฉะนั้นการบริการสาธารณะบางประการเป็นภารกิจร่วมกัน บางประการคล้ายคลึงกัน บางประการต้องแยกโดยชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการใช้จ่ายงบประมาณมิให้ซ้ำซ้อนกัน รัฐจึงตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ขึ้น เพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะแยกกันไว้โดยให้ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่การจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเหมือนกันเพราะต่างก็มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ (Area approach) แยกออกจากกันชัดเจน ยกเว้นเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่รับผิดชอบของตนเองโดยเฉพาะเต็มพื้นที่ ไม่มีราชการบริหารส่วนภูมิภาคและไม่มี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่ซึ่งรวมอำนาจของท้องถิ่นทุกประเภทไว้ทั้งหมดให้ กรุงเทพมหานครบริหารจัดการ ส่วนอำนาจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดนั้น มีลักษณะแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเดียวที่มีเขตพื้นที่ทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในมาตรา 17 แห่ง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะภายใต้บังคับ มาตรา 16 หมายความว่าให้มีอำนาจหน้าที่ตาม ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ในกฎหมายจัดตั้ง แต่ต้องไม่ทับซ้อนกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดนั้น

2.1.5 การมอบอำนาจและการรับมอบอำนาจขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด

กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่อย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละองค์กรมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542: 4) หน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการ หรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นแล้วแต่กรณีดำเนินการแทนได้รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แทนได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

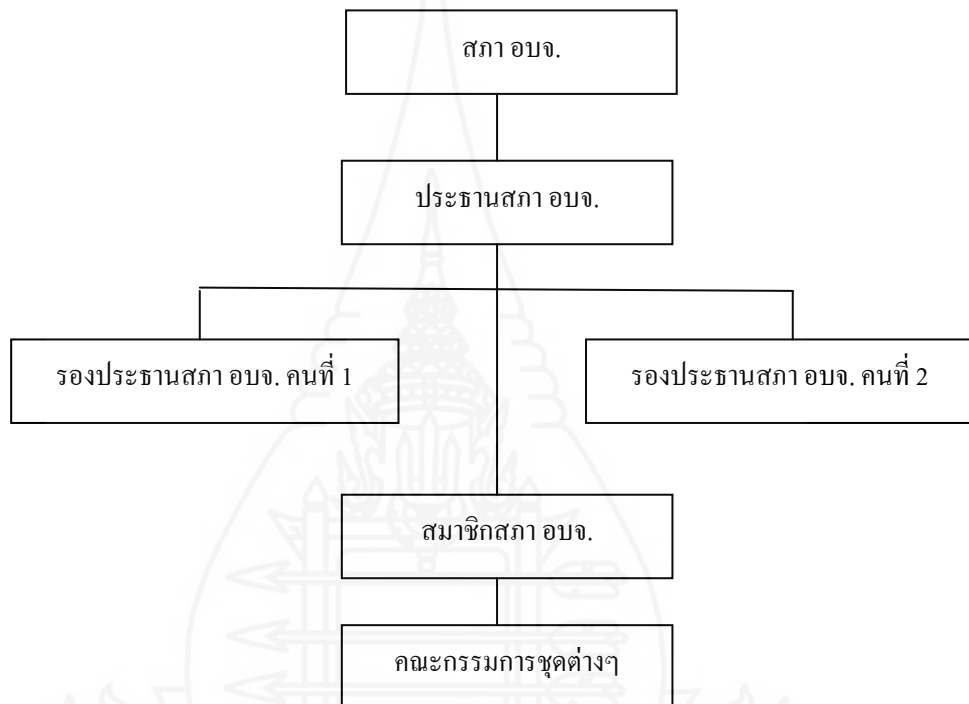
ดังนั้นภารกิจหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดนอกจากที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรบริหารส่วนจังหวัดแล้วยังสามารถดำเนินการในภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นได้อีกด้วยโดยอาศัยอำนาจหรือการได้รับมอบหมายตามที่มีระเบียบ ข้อกำหนดที่กฎหมายกำหนดไว้

2.2 โครงสร้างขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด

การจัดโครงสร้างขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย สภามอบอำนาจขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ กษณายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ฝ่ายบริหารขององค์กร (พระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540: 8) องค์ประกอบขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดจึงประกอบด้วย

2.2.1 สภามอบอำนาจขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด (Provincial Administrative Organization Council: PAO Council)

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยบรรดาสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ ส.อบจ. ซึ่งราษฎรเลือกตั้ง จำนวน 24 คน (ตามเกณฑ์จำนวนประชากร) แบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 24 เขต อายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540: 2) ภารกิจดำเนินการของสภาจะดำเนินการในลักษณะของการประชุมเพื่อหามติกำหนดให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด นำมติดังกล่าวไปดำเนินการต่อไป (ดูภาพที่ 2.1)

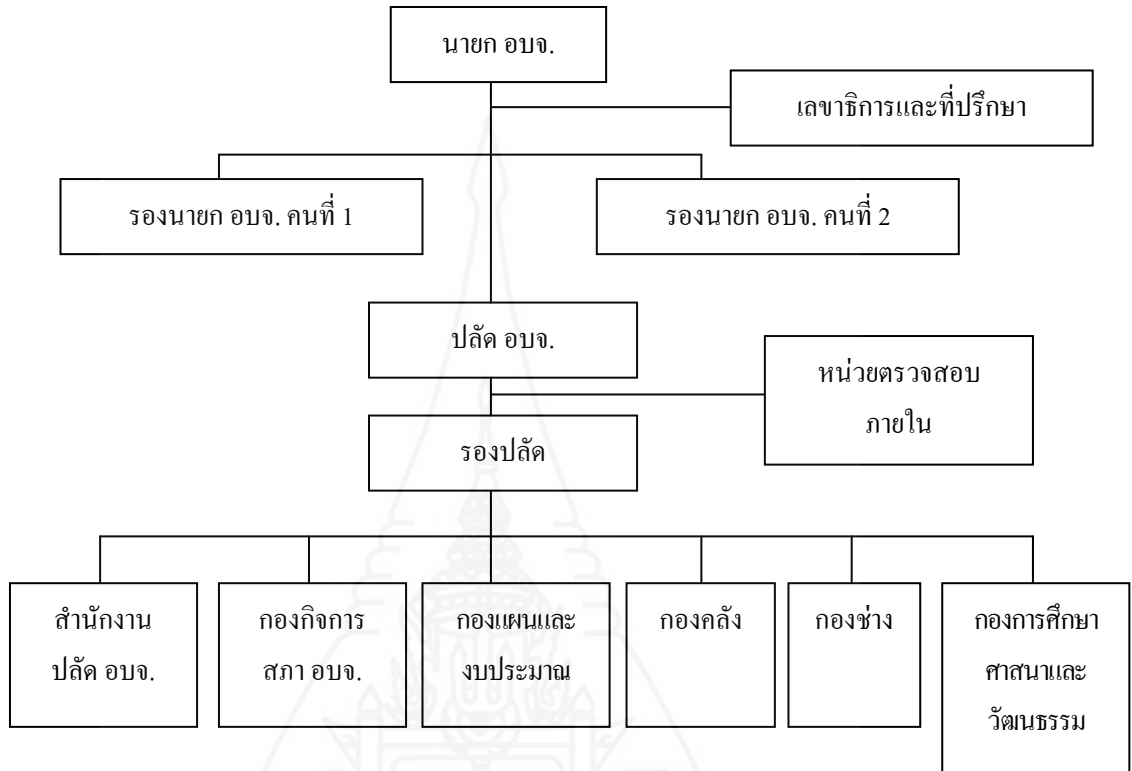

ภาพที่ 2.1 แผนผังโครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

ที่มา : พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 (2540 : 2)

2.2.2 นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด (Chief Executive of the PAO) ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 : 3) วาระการดำรงตำแหน่งสมัยหนึ่งมี 4 ปี นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด (Deputy Chief Executive of the PAO) ได้ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายกแต่งตั้งได้ไม่เกิน 2 คนกับที่ปรึกษา (Adviser to the Executive

of the PAO) และเลขานุการ (Secretary to the Chief Executive of the PAO) รวมกันได้อีกจำนวนไม่เกิน 5 คน สำหรับฝ่ายบริหารมีโครงสร้างการจัดองค์กร ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แผนผังโครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร (2553: 9)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชน เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานจ้างที่เป็นราชการประจำ (Career service) กับมีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (Deputy Chief Executive of the PAO) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (Chief Administrator of the PAO) รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (Deputy Chief Administrator of the PAO) และหัวหน้าส่วนราชการ (Division Director) เป็นผู้ช่วยเหลือและมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายมีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (Local Authorities) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในจังหวัดเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ฉะนั้นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงผูกพัน

อยู่กับระบบการเมืองซึ่งมักแบ่งเป็นกลุ่ม จากการศึกษาของ โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขารัฐศาสตร์ 2548: 134) ซึ่งได้ศึกษาการเมืองของการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยตรงพบว่าการเมืองของการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงสร้างอำนาจแบบ 3 ขั้วอำนาจ คือกลุ่มฝ่ายบริหาร กลุ่มฝ่ายค้านและกลุ่มอิสระ รูปแบบการสร้างพันธมิตรระหว่างขั้วอำนาจมีกลุ่มอิสระเป็นตัวแทรกโดยการแข่งขันทางการเมืองเพราะตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองของแต่ละกลุ่มที่จะต้องช่วงชิงเพื่อใช้ในการสร้างฐานการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นรวมถึงการเข้าแสวงหาผลประโยชน์ในเศรษฐกิจและการเมืองกลุ่มการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีทั้งระดับสังกัดและไม่สังกัดพรรคการเมืองเป็นการรวมตัวแบบไม่เป็นทางการโดยอาศัยความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ที่ไม่ต้องจดทะเบียนรวมตัวตามกฎหมาย เช่น การความสัมพันธ์ทางเครือญาติหรือในทางธุรกิจหรือรวมตัวเฉพาะกิจ ทั้งนี้ความสัมพันธ์กับสมาชิกมีลักษณะอุปถัมภ์แบบหลวม

2.3 รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องมีทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญคืองบประมาณ ซึ่งต้องอาศัยรายได้ประเภทต่างๆ นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในด้านบริหารงานทั่วไปและงบการลงทุน โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีแหล่งรายได้ ดังนี้

2.3.1 รายได้จากภาษีอากร ดังต่อไปนี้

1) ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดสรรให้ โดยสมคิด เลิศไพฑูรย์ (2546: 39) อธิบายว่าภาษีอากรบางประเภทที่รัฐบาลจัดเก็บและจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดบางส่วน คือ

- (1) ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
- (2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- (3) ภาษีธุรกิจเฉพาะ
- (4) ค่าภาคหลวงแร่
- (5) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม

2) ภาษีอากรที่จัดเก็บเองบางประเภท ซึ่ง ณา จันทรังษ (2545: 9) ให้ความเห็นว่าค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตและค่าปรับ ควรเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นในการเลือกจัดเก็บเอง ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงจัดเก็บเองดังนี้

- (1) ค่าธรรมเนียม
- (2) ค่าใบอนุญาต
- (3) ค่าปรับ

3) รายได้อื่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ จวบศักดิ์ สุขุมจริยพงศ์ (2543: 39) รวบรวมไว้ มีดังนี้

- (1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (3) รายได้จากการพาณิชย์
- (4) พันธบัตรหรือเงินกู้
- (5) เงินอุดหนุน
- (6) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

2.3.2 การพัฒนารายได้

อุคร ตันตีสุนทร (2548: 7) ได้สรุปประเด็นการพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนารายได้ และการจัดสรรรายได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากยังมีปัญหาในเรื่องของรายได้ที่ไม่เพียงพอ เมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจหน้าที่และความต้องการหรือความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าสถานการณ์ในเรื่องรายได้จะดีขึ้นกว่าเมื่อก่อนปี พ.ศ. 2544 เนื่องจากรัฐได้จัดสรรรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐ แต่ระบบจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และยังไม่มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้อย่างจริงจังในการเก็บภาษี ฉะนั้น การพัฒนารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในส่วนที่เป็นนโยบายของรัฐบาล ต้องให้มีความชัดเจนในเรื่องการกระจายอำนาจทางการคลังท้องถิ่นและควรดำเนินการในเรื่องที่สำคัญเร่งด่วน รวม 2 ประการ คือ 1) รัฐบาลควรพัฒนาระบบการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพโดยนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ เช่น ระบบ GIS, MIS, ระบบแผนที่ภาษีแบบดิจิทัล เป็นต้น และ 2) รัฐบาลควรมีนโยบายชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจสำคัญที่ยังไม่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ภารกิจด้านการศึกษา การสาธารณสุข และเร่งรัดจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2.3.3 การจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสัดส่วนของรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ไม่มีโอกาสสมดุล

จรัส สุวรรณมาลา และคนอื่นๆ (2537: 29) อธิบายว่า การบริการสาธารณะของท้องถิ่นไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับท้องถิ่นไว้ทำให้การจัดทำบริการสาธารณะท้องถิ่นไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนแน่นอน เกิดปัญหาความสับสน การจัดทำบริการสาธารณะในกิจการหนึ่งๆ ว่าผู้หน้าที่รับผิดชอบในการทำบริการสาธารณะ

นั่นคือหน่วยงานใดมีผลทำให้การจัดกิจการที่เป็นบริการสาธารณะท้องถิ่นไม่อาจตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิจัยซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้พักในโรงแรม ซึ่งถือเป็นบริการสาธารณะของท้องถิ่นอย่างหนึ่ง

ฉะนั้นจึงสรุปความหมายและขอบเขตการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

1) การบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง ภารกิจหน้าที่ที่จัดทำเพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนเฉพาะท้องถิ่นที่แยกต่างหากจากกิจกรรมของรัฐบาล โดยอยู่ในความอำนาจหรือความควบคุมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) การจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐบาลกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกสองประการคือเรื่องผลประโยชน์มหาชนของรัฐกับผลประโยชน์มหาชนของท้องถิ่นและประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งแยกออกได้เป็นภารกิจที่เป็นกิจการใหญ่ต้องใช้งบ เทคโนโลยีและอื่นๆ ในการดำเนินการในระดับสูงให้เป็นหน้าที่ของรัฐและภารกิจที่เป็นกิจการที่ใกล้ชิดกับคนในท้องถิ่นไม่สลับซับซ้อนหรือมีเทคนิคไม่มากนักให้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3) ขอบเขตภาระหน้าที่การจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดหน้าที่อย่างกว้าง จึงมีกฎหมายเฉพาะมาช่วยกำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น กฎกระทรวง และในกฎหมายอื่นซึ่งจะพบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีภารกิจหน้าที่ครอบคลุมคล้ายรัฐบาลเล็กๆ ในจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่งจึงประสบปัญหาด้านการคลัง และต้องรับภาระหน้าที่มากขึ้นและไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะในหน้าที่ของตนได้ทั่วถึง

4) วิธีการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีปัญหาเรื่องศักยภาพในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่ขณะเดียวกันกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดกลับมีข้อจำกัดเกี่ยวกับวิธีการ โดยสัมปทานบริการสาธารณะทำให้ไม่สามารถใช้วิธีการจัดทำบริการสาธารณะได้ทั้งหมด เพราะต้องดำเนินการเองไม่สามารถมอบหมายต่อไปได้อย่างกรณีรัฐวิสาหกิจของรัฐบาล เป็นต้น

5) การจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีปัญหาที่เกิดจากการกำกับดูแลของรัฐบางประการที่เป็นการใช้อำนาจบังคับบัญชาเหนือท้องถิ่นทำให้ความอิสระในการบริหารงานน้อยลงไป ฉะนั้นการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัดย่อมต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ เพราะประชาชนในฐานะผู้เป็น

เจ้าของอำนาจที่แท้จริงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ดำเนินภารกิจการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามา มีส่วนร่วมได้โดยการใช้สิทธิการเลือกตั้งผู้แทนของตนเองเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดหรือเป็นคณะกรรมการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดรวมทั้งเป็นตัวแทน ประชาชนพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชน สำหรับการ ตรวจสอบและประเมินผลงานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะผู้บริหาร ประชาชน สามารถตรวจสอบได้โดยติดตามการดำเนินกิจกรรมต่างๆ แล้วเสนอความคิดเห็นต่อสาธารณะ โดย เสนอในนามของกลุ่ม ชมรม ผ่านสื่อของชุมชนต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว สื่อมวลชนท้องถิ่นหรือ โดยวิธีการตั้งข้อสังเกต รวมทั้งการร้องเรียนผ่านผู้บริหารอื่นที่กำกับดูแลองค์การบริหารส่วน จังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด

3. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

การเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น หรือเส้นทางการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นของไทย อาจกล่าว ได้ว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว อันเนื่องมาจากบริบททางสังคมของไทยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลดหลั่น (hierarchy order) กล่าวคือ เป็นความสัมพันธ์ที่ผู้น้อยจะต้องให้ความเคารพผู้ใหญ่ โดยที่ผู้ใหญ่จะ ให้การอุปถัมภ์ผู้น้อย สังคมไทยจึงมีระบบอุปถัมภ์ที่ค่อนข้างแข็งแกร่งอันส่งผลต่อเส้นทางการเป็น นักการเมืองท้องถิ่นของไทย ซึ่งในส่วนนี้จะได้กล่าวถึง 2 หัวข้อหลัก ที่เชื่อมโยงกันและส่งผลต่อ การเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของไทย ประกอบด้วย วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย และนักการเมือง กับแรงจูงใจ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 วัฒนธรรมทางการเมืองของไทย

การสร้างบุคคลในสมัยหนึ่งๆ เป็นเรื่องที่ละเอียดลึกซึ้งถึงกระบวนการพัฒนาและ ความเจริญทันสมัยทั้งหมด เนื่องจากบุคคลสมัยใหม่ในสังคมมิได้มีคุณลักษณะเฉพาะความชำนาญ ในด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่รวมไปถึงพฤติกรรมของบุคคลอย่างสมัยใหม่ด้วย วัฒนธรรมและ ลักษณะพฤติกรรมของคนในสังคม ย่อมเป็นผลสืบเนื่องในทางประวัติศาสตร์มาหลายชั่วศตวรรษ โดยต่อเนื่องกัน ถิ่นที่อยู่และสิ่งแวดล้อมของบ้านเกิด อิทธิพลผลักดันจากภายนอก และการพัฒนา ระบบโครงสร้างของสังคมตามความต้องการของสังคมนั้นๆ คุณค่าทางสังคมและทัศนคติทาง สังคมจะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นปัจจัยของสิ่งแวดล้อม ส่วนวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่จะเป็นเครื่องสะท้อน ให้เห็นความซับซ้อนถึงความเชื่อในระบบคุณธรรมและศาสนา หลักธรรมต่างๆ ในทุกศาสนา พิสูจน์ได้ว่าเพื่อสั่งสอนให้คนเป็นคนดี และเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เพราะมุ่งหาความสงบสุขสันติในสังคม และต้องการให้คนมีความรักความสามัคคีกัน ไม่มุ่งร้ายทำลายซึ่งกันและกัน

ตามหลักของทฤษฎีผู้นำ (elite theory) จะแบ่งคนในสังคมออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำและผู้ตาม ดังนั้นการจะศึกษาบทบาททางการเมืองจึงต้องศึกษาจากผู้นำ ซึ่งวิธีการค้นหาผู้นำมี 2 วิธี ได้แก่ 1) ค้นหาจากตำแหน่งที่เป็นผู้นำ (positional approach) หมายถึงผู้นำโดยตำแหน่ง และ 2) ค้นหาจากความมีชื่อเสียงเคารพศรัทธา (reputational approach) หมายถึงปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่อาจจะไม่มีตำแหน่งอะไรเลย แต่มีอิทธิพลต่อความคิดความศรัทธาของชาวบ้าน ดังนั้นการวิเคราะห์การเมืองไทยจึงอาจวิเคราะห์ด้วยตัวแบบการวิเคราะห์ผ่านวัฒนธรรม (cultural analysis model) ซึ่งเป็นแนวคิดแบบเห็นพ้องกับผู้นำของสังคม วัฒนธรรมความเชื่อทางพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ในเรื่องกฎแห่งกรรมและเทวราชา มีส่วนทำให้คนไทยเฉื่อยชาไม่กระตือรือร้นทางการเมืองและไม่คิดเรียกร้องต่อผู้ปกครอง ซึ่ง John Girling เรียกแนวคิดนี้ว่า Consensual View ตรงกับที่ Almond & Verba เรียกพฤติกรรมเฉื่อยชาทางการเมืองนี้ว่า Subject Political Culture (ไพศาล สุริยะมงคล, 2550) ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ การที่ประชาชนมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง มีความรับผิดชอบต่อชุมชนของตนเอง มีค่านิยมและวัฒนธรรมของความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงทัศนคติของประชาชนที่มีผลต่อระบบการเมือง ความเชื่อ สมมติฐาน และกฎเกณฑ์ที่กำหนดพฤติกรรมทางการเมือง ตลอดจนค่านิยม สัญลักษณ์ และบรรทัดฐานทางพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตทางการเมืองของประชาชน (พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ & ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ 2549)

ในทำนองเดียวกัน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2547) ได้ศึกษาและชี้ให้เห็นถึงลักษณะอุปนิสัยของคนไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ 30 ประการ ได้แก่ การเชื่อเรื่องเวรกรรม การถ่อมตัวและยอมรับชนชั้นในสังคม การยึดถือระบบอุปถัมภ์ การไม่ยอมรับคนที่มีอายุเท่ากันหรือต่ำกว่า การพึ่งพาพึ่งพิงคนอื่น การไม่รู้จักประมาณตน การรักอิสรเสรี การไม่ชอบค้าขาย การเอาตัวรอดและโยนความผิดให้คนอื่น การไม่ชอบรวมกลุ่มและขาดการร่วมมือประสานงาน การขาดการวางแผน การชอบการพนัน เหล้าและความสนุกสนาน การเกียจคร้าน การไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง การเห็นแก่ตัวและเอาแต่ได้ การลืมหืมตา การชอบอภิสิทธิ์ การฟุ้งเฟ้อ การไม่รู้แพ้รู้ชนะ การไม่ยกย่องผู้หญิง การมีจิตใจคับแคบ การชอบสร้างอิทธิพล การชอบประนีประนอม การไม่ตรงต่อเวลา การไม่รักษาสาธารณสมบัติ การชอบพูดมากกว่าทำ การยกย่องวัตถุ การชอบของฟรี การสอดรู้สอดเห็น และการขาดจิตสำนึกและอุดมการณ์เพื่อชาติบ้านเมือง ซึ่งลักษณะอุปนิสัยเหล่านี้แม้จะมีอยู่ในคนไทยทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท แต่ก็ไม่ปรากฏให้เห็นในคนไทยทุกคนทุกเวลาหรือทุกสถานที่ การปรากฏอาจชัดเจนหรือไม่ชัดเจนก็ได้ ลักษณะอุปนิสัยบางประการอาจ

ใกล้เคียงหรืออาจขัดแย้งกันก็ได้ การจัดแบ่งลักษณะอุปนิสัยของคนไทยอาจจะมีมากหรือน้อยกว่านี้ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาศึกษาของผู้ศึกษาแต่ละคน แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจลักษณะอุปนิสัยของคนไทย ซึ่งลักษณะอุปนิสัยของคนไทยเหล่านี้ จึงน่าจะมากเพียงพอที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผน หรือการกระทำ หรือควั่นการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประชาชนและส่งผลถึงการพัฒนาประเทศได้

จะเห็นได้ว่าค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมือง (political culture) ของคนไทย ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมทางสังคม (social culture) โดยเฉพาะเรื่องระบบอุปถัมภ์ (patron-client) ที่หมายถึงแนวปฏิบัติด้านความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมในเชิงแนวตั้ง (vertical relationship) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจลดหลั่น (hierarchy order) เป็นความสัมพันธ์ที่ผู้น้อยจะต้องให้ความเคารพผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะให้การอุปถัมภ์ผู้น้อย ซึ่งความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและท้องถิ่น ลักษณะอุปนิสัยเรื่องการยกย่องวัตถุและการชอบของฟรี ก็เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและท้องถิ่นเช่นเดียวกัน ทั้งยังเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยด้วย การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดหรือค่านิยมที่นำไปสู่การยึดเงินตราและอำนาจเป็นที่ตั้ง คนส่วนหนึ่งที่มีโอกาสเข้าสู่วิถีทางการเมืองหรือเกี่ยวข้องกับนักการเมืองและนักธุรกิจ จึงมุ่งหาทางที่จะได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง เนื่องจากคนกลุ่มนี้มองว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า จึงเป็นเส้นทางของการใช้เงินตราเพื่อการซื้อเสียงเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งทางการเมือง ส่งผลให้เกิดระบอบธนธิปไตยและแพร่หลายอย่างกว้างขวาง เกิดเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการพัฒนาระบอบ ประชาธิปไตยและการพัฒนาประเทศ (พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ & ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ 2549)

3.2 นักการเมืองกับแรงจูงใจ

คอห์ล (Dahl, 1961 อ้างถึงใน ชัยเดช รุณเกษม 2548) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า บุคคลที่ชอบยุ่งเกี่ยวกับงานสังคม เช่น เป็นกรรมการจัดงานส่วนท้องถิ่น เป็นกรรมการบริหารของสมาคมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่ดี มักจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับงานสังคม โดยปกติแล้วมนุษย์ทุกคนอยู่ในฐานะที่จะใช้ทรัพยากรทางการเมือง แต่มนุษย์มีวัตถุประสงค์อยู่เป็นจำนวนมาก โดยที่มนุษย์ใช้วิธีการต่างๆ กัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การใช้ทรัพยากรของมนุษย์ใช้ว่าเพื่อต้องการที่จะมีอำนาจเสมอไป แต่ที่ผู้แสวงหาอำนาจ

จำเป็นต้องใช้ทรัพยากร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น คำตอบของปัญหาสามารถสรุปแยกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) มนุษย์แสวงหาอำนาจเพื่อที่จะเป็นเจ้าของทรัพยากร โดยต้องการที่จะเป็น ผู้รักษาผลประโยชน์ของประชาชนทุกคน รักษาความเป็นธรรมให้กับทุกคน รักษาผลประโยชน์ ให้กับรัฐหรือแสวงหาอำนาจเพื่อตอบสนองความต้องการของจิตใจ เสรีภาพ และเพื่อความสุข บางทีนักปรัชญาการเมืองกล่าวว่า ผู้นำควรที่จะแสวงหาอำนาจ (power) เพื่อที่จะสามารถใช้อำนาจ หน้าที่ (authority) ได้ อย่างไรก็ตามไม่มีนักศึกษาด้านการเมืองยืนยันได้ว่า สิ่งนี้เป็นเหตุผลเพียง ประการเดียวของคำถามที่ว่าทำไมมนุษย์จึงแสวงหาอำนาจ

2) มนุษย์แสวงหาอำนาจ โดยจิตสำนึกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง

3) มนุษย์แสวงหาอำนาจ โดยมีแรงจูงใจจากจิตใต้สำนึก ซึ่ง Lasswell ได้สรุปว่า ผู้แสวงหาอำนาจทางการเมืองมีความต้องการในอำนาจ เพื่อชดเชยสิ่งที่ขาดไปทางจิตใจเมื่อวัยเด็ก การชดเชยสิ่งที่ขาดไปในวัยเด็กจึงเป็นแรงกระตุ้น สำหรับผู้แสวงหาอำนาจทางการเมือง ก็คือการ ไม่ได้ได้รับความนับถือ ศรัทธา และความรักในวัยเด็ก คนเหล่านี้จะได้รับความกระทบกระเทือนทาง ใจ และจะประเมินค่าของตัวเองต่ำลงไปในวัยเด็กหรือวัยผู้ใหญ่หรือต่อๆ มา ผู้แสวงหาอำนาจ เรียนรู้ที่จะยกระดับคุณค่าของตนเองด้วยวิธีการตั้งเป้าหมายในเรื่องอำนาจ คนเหล่านี้เริ่มที่จะมี ความเชื่อว่า ด้วยวิธีการแสวงหาอำนาจเขาสามารถที่จะสร้างตนเองให้ดีขึ้นได้ และด้วยเหตุผลนี้การ สร้างความรักและความเชื่อถือ หรือหากเขาจะสามารถเปลี่ยนทัศนคติผู้อื่นที่มีต่อเขาได้ด้วยอำนาจ จะทำให้เขามีความสำคัญ เป็นที่รักและชื่นชมของผู้อื่น เขาหวังว่าด้วยความสัมพันธ์เกี่ยวกับอำนาจ ความเห็นใจ ความรักและความศรัทธาจะเกิดขึ้น ในครอบครัวของเขา พฤติกรรมบางส่วนเท่านั้นที่ ต้องการแรงกระตุ้นโดยมีมโนธรรม ซึ่งในทางตรงข้ามแรงจูงใจจำนวนมากก็เป็นสิ่งที่ไร้มโนธรรม ผู้แสวงหาอำนาจไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะต้องเข้าใจว่าเหตุใดเขาจึงแสวงหาอำนาจ โดยการ เปรียบเทียบกับคนอื่นๆ แล้วพบว่า ผู้แสวงหาอำนาจ (ก) ให้คุณค่าอย่างสูงกับการมีอำนาจ (ข) ต้องการอำนาจ (และสิ่งที่มีค่าอื่นๆ) สำหรับตัวเอง ความต้องการเบื้องต้นนี้จะนำไปสู่ความต้องการ อื่นๆ (ค) มีความเชื่อมั่นอย่างสูงว่าสามารถที่จะมีอำนาจได้ และ (ง) มีความต้องการอย่างน้อยที่สุด คือความเชี่ยวชาญในการใช้อำนาจ

ลาสเวลล์ (Lasswell, 1968 อ้างถึงใน ชัยเดช รุณเกษม 2548) ได้แจกแจงคุณลักษณะ ของผู้แสวงหาอำนาจไว้ มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้แสวงหาอำนาจไม่มีความจำเป็นที่จะแสวงหาอำนาจในคณะรัฐบาล เขาควร แสวงหาอำนาจในสถานการณ์อื่นๆ เช่น ในวงการธุรกิจ วงการศาสนา หรือในมหาวิทยาลัย

2. ทำความเสียหายรุนแรงต่อชื่อเสียงเกียรติยศของบุคคลอื่น “ปราศจากคำชดเชยหรือคำตอบแทน” โดยไม่ได้สร้างสรรคส์ผู้แสวงหาอำนาจ แต่ “จะทำให้ผู้แสวงหาอำนาจคนอื่นๆ ต้องถอนตัวออกไป และในกรณีที่น่าเศร้าที่สุด คือการฆาตกรรมตัวเอง”

3. ความรู้สึกภูมิใจในเกียรติยศชื่อเสียง ซึ่งมีอยู่ในระดับต่ำ จะได้รับการกลั่นกรองด้วยวิธีการต่างๆ ที่มากกว่ากิจกรรมทางการเมือง ตัวอย่างเช่น อาจถูกชักชวนขึ้นสู่เวทีการเมืองและกลายเป็นผู้ที่ต้องการความชื่นชมนับถือจากบุคคลทั่วไป

4. บุคคลซึ่งแสวงหาอำนาจเพื่อชดเชยความรู้สึกของตนเอง ที่ว่าไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะมีอำนาจ เมื่อนั้นเขาก็จะได้รับการกระตุ้นอย่างรุนแรงในการที่จะไม่ชอบและไม่เชื่อถือในบุคคลอื่น “บุคคลที่ไม่มีความต้องการในอำนาจก็จะทำตัวห่างเหินอย่างมากจากผู้ที่จะสนับสนุน ฉะนั้นการประสบความสำเร็จในอำนาจจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้สำหรับเขา”

5. การศึกษาค้นคว้าได้แสดงให้เห็นว่า ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองและประสิทธิภาพของบุคคลมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีประสิทธิภาพอาจจะไม่มีความรู้สึกภูมิใจในเกียรติยศชื่อเสียงเสมอไป

6. อำนาจสามารถตอบสนองในวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้มากมาย ฉะนั้นบุคคลหนึ่งอาจจะแสวงหาอำนาจโดยมีแรงจูงใจที่แตกต่างกันไปมากมาย ความต้องการที่จะชดเชยความรู้สึกที่ว่า ตนเองมีคุณค่าเป็นเพียงแรงจูงใจอย่างหนึ่งเท่านั้น

ชัชเดช รุณเกษม (2548: 48) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับนักการเมืองกับแรงจูงใจไว้ว่า

1. ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลอะไรก็ตาม บางคนอาจแสวงหาอำนาจมากกว่าบุคคลอื่นๆ

2. ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพและแรงจูงใจของบุคคล ซึ่งต้องการแสวงหาอำนาจที่ยังคงมีน้อยมาก ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า บุคคลที่แสวงหาอำนาจจะมีความกระตือรือร้นมากกว่าคนอื่นๆ

3. ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และระบบการเมือง อำนาจตามทีลาสเวลล์และคนอื่นๆ อีกจำนวนมากได้กล่าวไว้แล้ว สามารถนำมาใช้เพื่อแสวงหาเกียรติยศ สิ่งตอบแทน ความมั่นคง ความนิยมนับถือ ความรักใคร่ ความร่ำรวย และสิ่งที่มีคุณค่าอื่นๆ อีกจำนวนมาก มันไม่ใช่เป็นเรื่องที่น่าแปลกใจว่าบุคคลแสวงหาอำนาจ เพราะไม่เช่นนั้นเราก็จำเป็นที่จะต้องสันนิษฐานว่าการแสวงหาอำนาจเป็นเรื่องผิดปกติ ด้วยวิธีการของอำนาจทำให้ดูเหมือนว่าอำนาจคือเงิน บางคนใช้ความพยายามมากกว่าบุคคลอื่นๆ ซึ่งไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ความพยายามมากเช่นนั้น เนื่องจากเขามีเงินอยู่แล้ว แต่เขาใช้วิธีการเดียวกัน คือ ใช้ความพยายามมากกว่าบุคคลอื่นๆ เนื่องจากเขาเห็นว่าเงินเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายอื่นๆ

4. การแสวงหาอำนาจก็เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ไม่เป็นที่น่าสงสัยเลยว่า ประกอบไปด้วยแรงจูงใจที่มีมโนธรรมและแรงจูงใจที่ไม่มีมโนธรรม บุคคลซึ่งแสวงหาอำนาจจะรู้ดีถึงเหตุผลว่าเหตุใดเขาจึงทำเช่นนั้น และเป็นเรื่องยากที่เราจะรู้ถึงเหตุผลเหล่านั้น

5. ดูเหมือนว่าผู้แสวงหาอำนาจทั้งหมดมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมือนกัน เหตุผลมีอยู่มากมาย มีมโนธรรม ไม่มีมโนธรรม ทำไมคนจึงต้องการอำนาจโดยมีตัวแปรจำนวนมากในคุณค่าและผลประโยชน์ของอำนาจในระบบการเมืองหนึ่งๆ

สรุปได้ว่า นักการเมืองในที่นี้คือนักการเมืองท้องถิ่นในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีแรงจูงใจในการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองด้วยเหตุผลของการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ของอำนาจในระบบการเมืองหนึ่งๆ

4. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งและความขัดแย้งทางการเมือง

4.1 ความหมายของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน (2538:137) หมายถึง การไม่ลงรอยกัน ซึ่งหากจะแยกพิจารณาคำว่า “ขัด” ราชบัณฑิตยสถาน (2538:133) หมายถึง การไม่ทำตาม ฝ่ายอื่น ฟันไว้และคำว่า “แย้ง” ราชบัณฑิตยสถาน (2538:681) หมายถึง ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความขัดแย้ง ประกอบด้วยอาการทั้งขัดและแย้ง ซึ่งหมายถึงการที่ทั้งสองฝ่ายจะไม่ทำตามกันแล้วยังพยายามที่จะต้านเอาไว้อีกด้วย

พจนานุกรมของเวบสเตอร์ (Webster's dictionary) อธิบายว่า ความขัดแย้งมาจากภาษาละตินว่า “Configers” แปลว่า การต่อสู้ การสงคราม ความพยายามที่จะเป็นเจ้าของ การเผชิญหน้าเพื่อมุ่งร้าย การกระทำที่ไปด้วยกันไม่ได้ในลักษณะตรงกันข้าม การไม่ถูกกันเมื่อมีความสนใจ ความคิดหรือการกระทำที่ไม่เหมือนกัน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540: 10)

ฟิลเลย์ (Filley อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540: 11) กล่าวว่าความขัดแย้งเป็นกระบวนการทางสังคม ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อแต่ละฝ่ายมีจุดมุ่งหมายที่ไปด้วยกันไม่ได้ และมีค่านิยมที่แตกต่างกัน ความแตกต่างนี้มักเกิดจากการรับรู้มากกว่าที่จะเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริงๆ หรือความขัดแย้ง หมายถึง การที่แต่ละฝ่ายไปด้วยกันไม่ได้ในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการ ไม่ว่าจะเป็ความต้องการจริง หรือศักยภาพที่จะเกิดตามต้องการ ความขัดแย้งจึงอาจเป็นการส่งเสริมการปฏิบัติงานในองค์การ ควรจะมีการบริหารความขัดแย้งให้เกิดผลดีที่สุด ความขัดแย้งอาจจะมีประโยชน์หรืออาจมีโทษขึ้นอยู่กับวิธีการบริหารในองค์การที่ดีที่สุดจะมีความขัดแย้งในระดับที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยกระตุ้นแรงจูงใจให้คนปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความขัดแย้งเป็นส่วน

หนึ่งในองค์การ ความขัดแย้งเป็นของดีเพราะจะช่วยกระตุ้นให้คนพยายามหาทางแก้ปัญหา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540:11)

สมยศ นาวิการ (2543: 772) กล่าวว่า ความขัดแย้ง คือ การไม่เห็นพ้องที่เกิดขึ้น จากความแตกต่างระหว่างบุคคลสองคนหรือกลุ่มสองกลุ่มหรือมากกว่า ภายใต้ความขัดแย้งของ องค์การ บุคคลหรือกลุ่มอาจจะขัดขวางเป้าหมายหรืองานระหว่างกัน และ

ชรินทร์ ชุนหพันธ์ (2544: 119) กล่าวว่า ความขัดแย้งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์การตั้งแต่ 2 ฝ่ายหรือมากกว่า 2 ฝ่ายขึ้นไป โดยที่ฝ่ายหนึ่งพยายามที่จะ ป้องกันหรือบีบบังคับเพื่อผลอย่างใดขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งพยายามต่อต้าน

นอกจากนี้พ ศรีบุญนาถ (2545: 91) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้ง หมายถึง พฤติกรรมชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มมีความคิดเห็น การรับรู้ ความคาดหวัง ความเชื่อ และค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ระหว่างบุคคล รวมทั้งความขัดแย้ง ภายในบุคคลด้วย ความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องของการต่อสู้ การทะเลาะวิวาท ความแตกต่างและอยู่ ตรงกันข้าม

โดยทั่วไปในทางวิชาการ เมื่อกล่าวถึง ความขัดแย้ง จะมุ่งหมายถึงประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ (สร้อยตระกูล (ดิวยานนท์) อรรถมานะ 2545: 203) 1) สภาพที่มีมาก่อนของพฤติกรรม ความขัดแย้ง อาทิ สภาพการขาดแคลนทรัพยากร ความแตกต่างในนโยบาย 2) สภาพความรู้สึกละแวกของ บุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความเกลียด ความรู้สึกเป็นศัตรู ความกระวนกระวายใจ 3) สภาพทาง ความคิดของบุคคล อาทิ การรับรู้หรือการตระหนักในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งของเขา และ 4) พฤติกรรมการขัดแย้ง ซึ่งจะมีตั้งแต่ระดับการต่อต้านบ้างไปจนถึงการแสดงความก้าวร้าวอย่าง เปิดเผย

สรุป ความขัดแย้ง หมายถึง ความไม่เห็นด้วยระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลหรือ องค์การตั้งแต่ 2 ฝ่ายหรือมากกว่า 2 ฝ่ายขึ้นไป ที่มีความคิดเห็น การรับรู้ ความคาดหวัง ความเชื่อ และค่านิยมที่แตกต่างกันหรืออาจเกิดจากการต้องการแบ่งปันส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ หรือ กิจกรรมในการทำงาน

4.2 แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับความขัดแย้ง

ทัศนหรือมุมมองของนักวิชาการที่มีต่อความขัดแย้งนั้น แต่ละคนจะมีความ แตกต่างกัน สตีเฟน พี โรบบินส์ (Stephen P. Robbins อ้างถึงใน ชรินทร์ ชุนหพันธ์ 2544: 120-122) ได้เสนอว่า ผู้บริหารมีทัศนต่อความขัดแย้ง 3 รูปแบบ คือ 1) แนวคิดประเพณีนิยม (Traditional View) 2) แนวคิดมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations View) และ 3) แนวคิด นักปฏิสัมพันธ์ (Interactionist View) ดังรายละเอียด

1. แนวคิดประเพณีนิยม แนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในช่วงปี ค.ศ. 1930-1948 แนวคิดนี้เชื่อว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งเลว ความขัดแย้งถูกมองไปในทางลบ ความขัดแย้งไม่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2. แนวคิดมนุษยสัมพันธ์ แนวคิดแย้งว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องเกิดในทุกกลุ่ม และทุกองค์กร ไม่ใช่สิ่งผิดปกติหรือชั่วร้าย และทุกคนจะต้องยอมรับด้วยเหตุผลว่ามันจะต้องเกิดไม่สามารถจะห้ามได้ บางเวลาและบางสถานการณ์ความขัดแย้งอาจทำให้เกิดประโยชน์ แนวคิดเช่นนี้เริ่มตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1940 จนถึงกลางศตวรรษ 1970

3. แนวคิดนักปฏิสัมพันธ์ แนวคิดนี้เป็นแนวคิดปัจจุบันที่เสนอว่าความขัดแย้งนอกจากจะเป็นพลังทางบวกที่ส่งเสริมการทำงานของกลุ่มแล้ว ความขัดแย้งบางอย่างยังจำเป็นจะต้องมีเพื่อที่จะช่วยให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จอห์น เอ็ม อีแวนเชวิช (John M. Ivancevich อ้างถึงในสุวรรณ พฤษศานา 2548: 9) ได้เสนอแนวคิดต่อความขัดแย้งว่ามี 2 กลุ่มใหญ่ๆ ด้วยกัน โดยที่แนวคิดกลุ่มแรกจะมีมุมมองของความขัดแย้งในทางลบ หรือเป็นแนวคิดดั้งเดิมหรือประเพณีนิยม และแนวคิดกลุ่มที่สองจะมีมุมมองของความขัดแย้งในทางบวกหรือเป็นแนวคิดใหม่

1. แนวคิดกลุ่มแรก เป็นแนวคิดดั้งเดิม มองว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่ดี ความขัดแย้งถูกมองไปในทางลบ เห็นว่าความขัดแย้งเป็นความรุนแรง เป็นการทำลายล้าง ไม่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร จึงควรหลีกเลี่ยงหรือกำจัดให้หมดไป ความขัดแย้งเป็นเรื่องของความผิดพลาดของใครคนหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาคนผิดให้ได้ ความขัดแย้งเป็นเรื่องเสียหาย ดังนั้นจะต้องพยายามช่วยกันปิดบังไว้ ความขัดแย้งเป็นผลมาจากความผิดพลาดหรือความล้มเหลวในการสื่อสาร ขาดความเข้าใจกัน เป็นความผิดพลาดของผู้บริหาร

2. แนวคิดกลุ่มที่สอง เป็นแนวคิดใหม่ มองว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็น เป็นพลังทางบวกที่ส่งเสริมการทำงานของกลุ่ม ช่วยให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรที่ปราศจากความขัดแย้งจะหยุดอยู่กับที่ เฉื่อยชา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แนวคิดของกลุ่มนี้เชื่อว่าความขัดแย้งจะมีประโยชน์ไม่ใช่ดีทั้งหมดหรือเลวทั้งหมด ความขัดแย้งจะมีประโยชน์หรือโทษขึ้นอยู่กับชนิดของความขัดแย้งและระดับของความขัดแย้ง ความขัดแย้งที่อยู่ในระดับปานกลางหรือในระดับที่เหมาะสมจะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในระดับที่สูง

แนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์

แนวคิดคาร์ล มาร์กซ์ (พระมหาดวงเด่น สุตญาโณ (ตุนิน) 2551: 75) คาร์ล มาร์กซ์ ถือได้ว่าเป็นนักปรัชญาที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่ง เนื่องจากแนวคิดของท่านนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้สร้างการเรียนรู้หรือกระแสของการวิพากวิจารณ์อย่างกว้างขวาง ซึ่งแนวคิดที่มีอิทธิพลต่อมาร์กซ์ คือ

แนวคิดวิภาษวิธีจากเฮเกิล (Friedrich Hegel) ซึ่งเป็นนักปรัชญาแนวจิตนิยม ดังนั้นในการศึกษาแนวคิดของมาร์กซ์ สิ่งแรกที่จะต้องทำความเข้าใจ คือ หลักการวิภาษวิธี (Dialectics)

ความหมายเดิมของหลักการวิภาษวิธีหรือ “Dialectics” มาจากภาษากรีก คือ DialektikeTechne หมายถึง รูปแบบหนึ่งของลักษณะการถกเถียงปัญหาทางปรัชญา เป็นรูปแบบตรรกศาสตร์นิรนัย เป็นการอภิปรายหรือโต้เถียง เป็นกระบวนการทางความคิดที่นำไปสู่การตระหนักรู้ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการโต้แย้งความคิดของผู้อื่น เป็นไปในเชิงปฏิเสธหรือหักล้าง (Negative / Destructive Dialectic) หรือเพื่อแสดงจุดยืนทางความคิดของผู้เสนอ โดยพยายามหาบทสรุปหรือเป้าหมายที่เป็นสัจจะให้ยังเห็นความจริง(Constructive Dialectic) ที่ว่าสรรพสิ่งอยู่ในรูปของการเปลี่ยนแปลงและการไหลเลื่อนอย่างต่อเนื่อง

การเปลี่ยนแปลงหรือการถกเถียงกัน ก็คือ การพุดแย้งกันหรือการรวมกันระหว่างสิ่งที่แตกต่างกัน อันหมายถึงธรรมสากัจฉาในหลักพุทธศาสนา 4 วิธีการนี้ชาวกรีกในยุคเฮอราคลิตุส(Heraclitus) ถือว่าเป็นศิลปะของการถกเถียงอภิปรายปัญหา ด้วยการวิเคราะห์ประเด็นข้อโต้แย้งที่มีอยู่ ผลที่สุดก็จะได้มาซึ่งข้อเท็จจริงจากการโต้แย้งหรืออภิปรายนั้นๆ

หลักแนวคิดวิภาษวิธีเดิมของเฮเกิลในกระบวนการการถกเถียงกันนี้ ได้มีการพัฒนาแนวคิดที่มีขอบเขตกว้างขึ้น คือ เชื่อว่าสรรพสิ่งจะประกอบด้วย ๒ เหตุปัจจัย คือ เหตุปัจจัยหนึ่งเสนอ(Thesis) อีกเหตุปัจจัยหนึ่งเป็นปฏิเสธ (Antithesis) เมื่อเหตุปัจจัยทั้งสองด้านนี้มาปะทะกัน ก็จะก่อให้เกิดข้อสรุปใหม่ขึ้นมาอีกเรียกว่า “Synthesis” เพื่อความเข้าใจนักวิชาการบางท่านได้เรียบเรียงภาษาใหม่ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะพื้นฐาน (Thesis) ระยะขัดแย้ง (Antithesis) และระยะปรองดอง (Synthesis) หมายถึงว่า ภาวะพื้นฐาน (Thesis) ปะทะกับภาวะแย้ง (Antithesis) ก่อให้เกิดภาวะสังเคราะห์ (Synthesis) ๘ ถัดจากนั้นภาวะสังเคราะห์ก็สร้างภาวะพื้นฐานขึ้นมาอีกอย่างนี้เรื่อยไป

ข้อสรุปใหม่(Synthesis) มิใช่เกิดจากการทำลายกันระหว่างข้อเสนอ(Thesis) กับข้อปฏิเสธ (Antithesis) แต่เป็นการเชื่อมโยงให้เกิดข้อเสนอใหม่ ทั้งนี้เพราะสิ่งของทุกชนิดมีภาคปฏิเสธในตัวเอง ทำให้สิ่งต่างๆ เปลี่ยนไปจากเดิม ดังนั้น สภาพปฏิเสธหรือตรงข้ามและขัดแย้งเป็นคุณลักษณะของสรรพสิ่งที่เป็นอยู่ เมื่อขัดแย้งปะทะกันก็จะก่อให้เกิดสิ่งใหม่ จากสิ่งใหม่ก็จะมี ความขัดแย้งเกิดขึ้นอีก กระบวนการดังกล่าวนี้จะดำเนินต่อไป จนกระทั่งบรรลุถึงความ เป็นจริงอันแน่นอน ซึ่งเฮเกิล เรียกว่า ความสมบูรณ์ (The Absolute) 9 กล่าวคือ หลักวิภาษวิธีนี้จะนำไปสู่การบรรลุถึงสัจจะได้ โดยผ่านการต่อสู้ขัดแย้งกันระหว่างความคิดที่ตรงกันข้าม

คาร์ล มาร์กซ์ ได้มองแนวคิดของเฮเกิลข้างต้นว่า เป็นหลักปรัชญาเชิงจิตนิยมวิภาษวิธี (Dialectical Idealism) ที่เชื่อว่าความจริงคือจิต ซึ่งเป็นนามธรรมโดยพื้นฐาน คือ

1. จิตใจ (ความคิด) ของมนุษย์เท่านั้นเป็นสิ่งที่แท้จริง ทุกสิ่งทุกอย่างปรากฏอยู่และเป็นจริงได้ เพราะจิตใจมนุษย์รับรู้
2. จิตใจมนุษย์นั้นทำงานในรูปของกระบวนการ (Process)
3. กระบวนการนั้น คือ กระบวนการวิภาษวิธี จิตใจมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งเปลี่ยนแปลงและทำงานตลอดเวลา จิตใจมนุษย์ทำงานในรูปของการเสนอความคิด (Idea) และความพยายามที่จะหาความคิดขัดแย้ง (Conflicting Idea) ซึ่งทำให้เกิดความคิดใหม่ (Synthesis) แล้วก็เกิดความคิดขัดแย้งต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

สรุปว่า แนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ เชื่อว่าความคิดของมนุษย์ทำงานในรูปกระบวนการเสนอความคิด (Idea) และความพยายามที่จะหาความคิดขัดแย้ง (Conflicting Idea) ซึ่งทำให้เกิดความคิดใหม่ (Synthesis) แล้วก็เกิดความคิดขัดแย้งต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด

แนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber)

แมกซ์ เวเบอร์ มีแนวคิดที่ว่า ความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคลเกิดได้ทุกที่ โดยเกิดจากการกระทำของบุคคลที่ต้องการบรรลุเป้าหมายและเกิดปะทะกับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งความขัดแย้งเป็นผลมาจากการที่มีทรัพยากรหรือรางวัลอย่างจำกัด ซึ่งการแข่งขันกัน (Competition) เป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้งด้วย (พรนพ พุกกะพันธ์ 2542: 158)

แนวคิดของ ยอร์จ ซิมเมล (Georg Simmel)

ยอร์จ ซิมเมล มีแนวความคิดว่าความขัดแย้งเป็นปฏิสัมพันธ์แบบหนึ่ง (sociation) ที่เกิดขึ้นในกลุ่มสมาชิกที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน โดยเชื่อว่าความขัดแย้งระหว่างสองฝ่ายแสดงให้เห็นลักษณะความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย โดยเป็นผลจากการที่มีความรู้สึกเข้าข้างตนเองมากกว่าเข้าข้างฝ่ายอื่น ความขัดแย้งมีอยู่ทุกองค์การซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคม ผลของความขัดแย้งคือจะเกิดความกลมเกลียวภายในกลุ่ม แต่ความกลมเกลียวภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มก็จะเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งด้วย (พรนพ พุกกะพันธ์ 2542: 159-161)

แนวคิดของ มอสคา (Mosca)

มอสคา เชื่อว่าความขัดแย้งในสังคม เป็นสิ่งปกติ เกิดโดยธรรมชาติหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความขัดแย้งทำให้เกิดความก้าวหน้ำระเบียบ และเสรีภาพ ซึ่งมีความแตกต่างไปจาก คาร์ล มากซ์ ที่มอสคาเห็นว่าความขัดแย้งจะเกิดหลังจากคืนรณหลุดพ้นความต้องการทางด้านเศรษฐกิจบรรลุผลแล้ว จากนั้นคนจะคืนรณเพื่ออำนาจภายหลัง ซึ่งจะนำมาสู่ความขัดแย้ง (พรนพ พุกกะพันธ์ 2542: 162)

แนวคิดของ โคเซอร์ (Coser)

โคเซอร์ (พรนพ พุกกะพันธ์ 2542: 162-166) ได้ขยายแนวคิดของซิมเมลให้กว้างขวางออกไปอีก โดยพัฒนาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในการบูรณาการทางสังคมขึ้น 16 ข้อคือ

1. ความขัดแย้งกับกลุ่มอื่นนำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม
 2. ความขัดแย้งในบางครั้งช่วยรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มได้ โดยยอมให้ระบายความกดดันออกไปบ้าง
 3. ความขัดแย้งจริงมีจุดประสงค์ ความขัดแย้งไม่จริงมุ่งลดความตึงเครียด
 4. ความขัดแย้งเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นได้ในสภาพที่มีปฏิสัมพันธ์กัน
 5. ความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจะมีความขัดแย้งเช่นเดียวกับมีสันติภาพ
 6. ความสัมพันธ์มีมากอารมณ์พฤติกรรมจะมากขึ้นตามไปด้วย
 7. ความขัดแย้งบางครั้งนำไปสู่การขจัดเหตุของความขัดแย้งออกไปและยืนยันความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายใหม่
 8. ความสัมพันธ์ที่ไม่แข็งแรงอาจถดถอยจากความขัดแย้ง และในความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งบ่อยครั้งที่แสดงถึงความขัดแย้ง
 9. ความขัดแย้งกับกลุ่มภายนอกจะทำให้เกิด ความกลมเกลียว การรวมอำนาจ การเคลื่อนย้ายทรัพยากร
 10. ความขัดแย้งกับกลุ่มภายนอกยิ่งเพิ่มมากขึ้น ความอดทนต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนภายในจะลดลง
 11. ความต้องการที่จะมีความสามัคคีภายในกลุ่ม บ่อยครั้งจะนำกลุ่มไปขัดแย้งกับกลุ่มอื่น
 12. การแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่มยิ่งมากเท่าใดความเป็นศัตรูกับกลุ่มอื่นย่อมเพิ่มมากขึ้น
 13. ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่างๆ จะนำไปสู่ การขยายความสัมพันธ์ การสร้างบรรทัดฐานอย่างใหม่และยืนยันบรรทัดฐานเดิม รวมถึงการเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคม
 14. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบางครั้งเป็นการกระทำที่ปรารถนาให้อีกกลุ่มรวมตัวกัน
 15. ความขัดแย้งเป็นการทดสอบอำนาจ
 16. ความขัดแย้งนำไปสู่กระบวนการรวมตัวกัน และแสวงหาพันธมิตร
- สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความขัดแย้งในสังคม เป็นสิ่งปกติ เกิดโดยธรรมชาติหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่บางครั้งความขัดแย้งสามารถนำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม กระบวนการรวมตัวกัน และแสวงหาพันธมิตรได้

4.3 ประเภทของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้เสมอ มีนักทฤษฎีหลายท่านได้แบ่งประเภทของความขัดแย้งตามทัศนคติต่างกันไป ดังนี้

เสกโรจน์ ถ้วนถวิล (2541: 45) แบ่งประเภทของความขัดแย้งไว้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

4.3.1 ความขัดแย้งภายในกลุ่ม ประกอบด้วย

1) ความขัดแย้งในบทบาท เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความคาดหวังต่างๆ ที่มีต่อบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสองตำแหน่ง หรือมากกว่า และความคาดหวังนั้นเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันไม่ได้เช่นบุคคลหนึ่งต้องตัดสินใจเพื่อหน่วยงานใหญ่ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องนึกถึงประโยชน์ของหน่วยงานย่อยที่ตนเองรับผิดชอบอยู่หรือเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความคาดหวังต่างๆ ที่มีต่อคนๆ เดียวที่ต้องแสดงหลายบทบาท เช่น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำและผู้รักษากฎระเบียบ

2) ความขัดแย้งในอำนาจ ความขัดแย้งประเภทนี้มักเกิดขึ้นในองค์กรขนาดใหญ่และเกี่ยวข้องกับบทบาทที่ต้องแสดงต่อผู้มีอำนาจ คนๆ หนึ่งต้องปฏิบัติต่อผู้มีอำนาจสองคนในขณะเดียวกันและไม่สามารถปฏิบัติได้ต่อทั้งสองคน เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการถูกสั่งงานจากผู้ช่วยทั้งสองคน แต่ทำให้เสร็จได้เพียงคนเดียว

3) ความขัดแย้งในประเด็น ความขัดแย้งประเภทนี้เป็นผลมาจากการมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันระหว่างสมาชิกของกลุ่มในการแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดจากการมีความคิดเห็นแตกต่างกัน มีเป้าหมายที่ต่างกัน มีวิธีการที่ต่างกันหรือมีค่านิยมที่ต่างกัน ในการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ความขัดแย้งว่าจะจ่ายเงินเดือนครูเป็นเงินสดหรือผ่านเข้าธนาคาร

4) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ความขัดแย้งประเภทนี้ประกอบด้วย

1. ความขัดแย้งในหน้าที่ ความขัดแย้งประเภทนี้เกิดจากการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานหนึ่งไปกีดกันไม่ให้อีกหน่วยงานหนึ่งบรรลุเป้าหมาย เช่น ฝ่ายธุรการต้องการประหยัดเงินแต่ฝ่ายวิชาการพยายามคิดหาวิธีทำงานที่ดีกว่า จึงทำให้ต้องเสียเงินในการพิมพ์เอกสารต่างๆ เพิ่มมากขึ้นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายธุรการและฝ่ายวิชาการจึงเกิดขึ้น

2. ความขัดแย้งระหว่างระดับชั้น ความขัดแย้งประเภทนี้ เกิดจากกลุ่มสนใจแต่ละระดับชั้นของการดิ้นรน แข่งขัน เพื่อจะเอารางวัลหรือผลประโยชน์จากองค์กร เช่น ตำแหน่งเงินเดือนสถานภาพ

3. ความขัดแย้งระหว่างสายบังคับบัญชากับสายอำนวยการ ความขัดแย้งประเภทนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม โดยทั่วไปแล้วฝ่ายอำนวยการจะให้คำแนะนำแก่ฝ่ายปฏิบัติการ แต่ฝ่ายปฏิบัติการจะเชื่อหรือไม่จะทำตามได้หรือไม่จะทำตามหรือไม่ก็ได้ ความขัดแย้งอาจเกิดจากการที่ฝ่ายปฏิบัติการเห็นว่าอำนวยการก้าวล่วงงานของตน หรือข้อเสนอแนะของฝ่าย

อำนาจการ ทำให้คู่ประหนึ่งว่าฝ่ายปฏิบัติทำงานไม่ดี ความขัดแย้งมักเกิดขึ้นบ่อยๆ เมื่อบุคคลในฝ่ายอำนาจการเฟลออกตนว่าเป็นสายบังคับบัญชา แล้วไปสั่งการสายปฏิบัติการ

ณัฐพันธ์ เจริญนันท (2545: 127) แยกประเภทของความขัดแย้งไว้ดังนี้

1) ความขัดแย้งในตัวบุคคล เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับความต้องการที่ขัดแย้งกันเองภายในตัวเขา ซึ่งเมื่อคนๆ นั้นเกิดความขัดแย้งของบทบาท หรือความสับสนในบทบาท ที่เขาต้องแสดงในช่วงเวลานั้น หรือความขัดแย้งด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นในใจของเขา ทำให้เกิดความสับสนกังวล และว้าวุ่นใจในการแสดงพฤติกรรม

2) ความขัดแย้งระหว่างบุคคล เกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ต่างพยายามทำงานหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุความต้องการของตน โดยการกระทำของเขาจะทำให้บุคคลอื่นไม่สามารถบรรลุความต้องการของตน หรือมีอุปสรรคในการทำงาน ทำให้เกิดความต่อต้านและความขัดแย้งระหว่างกัน

3) ความขัดแย้งภายในกลุ่ม เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกบางคนภายในกลุ่มพยายามที่จะบรรลุความต้องการของตนเอง ซึ่งขัดแย้งกับความต้องการของสมาชิกอื่นในกลุ่ม โดยความขัดแย้งภายในกลุ่มอาจจะสร้างผลเสียในการทำงานร่วมกัน หรือสร้างผลดีในด้านการประสานความเข้าใจ และกระตุ้นความคิดในกลุ่ม

4) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มตั้งแต่สองกลุ่ม ต่างให้ความสำคัญต่อความต้องการและเป้าหมายของตน และพยายามดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานและเป้าหมายของกลุ่มอื่น ซึ่งอาจจะอยู่ภายในหรือนอกองค์กร อาจจะนำมาซึ่งผลกระทบในด้านลบ หรือความร่วมมือในเชิงสร้างสรรค์ระหว่างกัน

5) ความขัดแย้งระหว่างองค์การ เป็นธรรมชาติของทุกองค์การที่แต่ละบุคคล หรือกลุ่ม จะให้ความสำคัญกับความต้องการของตน และพยายามดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งอาจจะขัดขวางหรือตรงข้ามกับความต้องการของบุคคลอื่น ทำให้เกิดความคับข้องใจ และพฤติกรรมที่กันหรือกีดกันไม่ให้คนอื่นสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยที่เราสามารถแบ่งความขัดแย้งภายในองค์การออกเป็น 3 ระดับ คือ

(1) ความขัดแย้งในแนวดิ่ง เป็นความขัดแย้งระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องที่อยู่ในสายบังคับบัญชาเดียวกัน ซึ่งอาจเกิดความไม่เข้าใจระหว่างกัน ความไม่เข้าใจหรือไม่ลงตัวของรูปแบบและปริมาณงานที่บุคคลต้องปฏิบัติ

(2) ความขัดแย้งตามแนวนอน เป็นความขัดแย้งระหว่างพนักงานที่ทำงานในระดับเดียวกัน ทำให้แต่ละคนไม่สามารถปฏิบัติงาน หรือยอมรับความคิดเห็นระหว่างกัน เนื่องจากต่างก็มีความต้องการที่จะทำให้อีกฝ่ายไม่บรรลุเป้าหมายได้

(3) ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายปฏิบัติกรกับฝ่ายสนับสนุน เป็นความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงาน หรือสายงานหลักกับผู้ทำงาน เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพหรือสายงานสนับสนุน ซึ่งจะเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจนในขอบเขตของงาน อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งจะทำให้ก้าวก่ายหน้าที่กัน ความขัดแย้งในผลประโยชน์ และการไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นระหว่างกัน

สรุปได้ว่าความขัดแย้งแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ คือ ความขัดแย้งในตัวบุคคล ได้แก่ 1) ความขัดแย้งในบทบาท และ 2) ความขัดแย้งในอำนาจ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ได้แก่ 1) ความขัดแย้งในหน้าที่ การปฏิบัติงาน 2) ความขัดแย้งในแนวคิด หรือกับผู้บังคับบัญชา และ 3) ความขัดแย้งในแนวนอน หรือความขัดแย้งกับผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน

4.4 ผลของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งนอกจากมีผลเสียแล้วยังมีผลดีอยู่หลายประการ ขึ้นอยู่กับการบริหารดังที่นักทฤษฎีได้จำแนกไว้ดังนี้

เสกโรจน์ ถ้วนถวิล (2541: 42) สรุปผลของความขัดแย้งว่าผลในทางที่ดีของความขัดแย้ง จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่ดีในองค์กร และนำไปสู่การพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า ผลในทางลบของความขัดแย้ง จะทำให้เกิดความก้าวร้าวในองค์กร มุ่งทำลายล้างกัน และจะทำให้องค์กรเสียผลประโยชน์ในที่สุด

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2545: 125) กล่าวถึงประโยชน์ของความขัดแย้งที่มีต่อองค์กรว่า ผลลัพธ์ในด้านบวกของความขัดแย้ง คือ

1. เป็นการเพิ่มแรงจูงใจและระดับพลังงานในการปฏิบัติงานและความผูกพันของสมาชิกในกลุ่ม

2. ความขัดแย้งช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

3. ช่วยปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพในการตัดสินใจกลุ่ม

4. ทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ส่วนผลลัพธ์ในทางลบของความขัดแย้ง คือ

1. ทำให้ขาดความเชื่อใจและความสามัคคีในกลุ่มลดลง

2. ลดประสิทธิภาพในการทำงาน และการสื่อสารของกลุ่ม

3. อาจสร้างปัญหาการใช้ความรุนแรงในการโต้ตอบ

มนูญ คงทน (2545: 38) กล่าวถึงผลดีของความขัดแย้งในองค์กรว่า ความขัดแย้งทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในองค์กร ช่วยให้เกิดแรงกระตุ้นในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ๆ และเปรียบเสมือนยาชูกำลังในการปฏิบัติงาน ส่วนผลเสียของความขัดแย้งคือความ

ขัดแย้งทำให้เสียขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดบรรยากาศตึงเครียดในการปฏิบัติงาน อาจทำให้สูญเสียมิตรภาพ และทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง

สลีตา ศรีตำราญ (2545: 39) สรุปว่าความขัดแย้งในทางที่ดีจะเป็นการเพิ่ม ประสิทธิภาพในองค์การให้มากขึ้น และจะส่งผลดีต่อการพัฒนาองค์การอีกด้วย ผลเสียของความ ขัดแย้ง ถ้าจะเป็น ไปในทางเสื่อมจะเกิดความก้าวร้าวในองค์การ มุ่งแต่จะทำลายร้ายกัน และทำให้ เกิดผลเสียต่อองค์การในที่สุด

สรุป ความขัดแย้งก่อให้เกิดผลดีคือ ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตุ้น ความตื่นตัวและสนใจ เพิ่มความสามัคคีของกลุ่ม เพิ่มแรงจูงใจต่องานของกลุ่ม ดึงดูดให้เกิดความ สนใจต่อปัญหา ช่วยปิดเป่าปัญหาข้อขัดแย้งที่รุนแรงได้และใช้ทดสอบและปรับอำนาจที่แตกต่าง กันได้ ส่วนผลเสียก็คือ ทำให้เกิดบรรยากาศตึงเครียดในการปฏิบัติงาน ถ้าจะเป็น ไปในทางเสื่อมจะ เกิดความก้าวร้าวในองค์การ มุ่งแต่จะทำลายร้ายกัน และทำให้เกิดผลเสียต่อองค์การในที่สุด

4.5 วิธีจัดการความขัดแย้ง

เสกโรจน์ ถ้วนถวิล (2541: 95) กล่าวว่าวิธีการจัดการความขัดแย้งที่มีผลเสียตามมา น้อยที่สุดมี 5 วิธี ได้แก่

4.5.1 วิธีเผชิญหน้า เป็นวิธีการจัดการกับความขัดแย้งที่ผู้บริหารหยิบยกเป็นข้อขัดแย้ง ขึ้นมาพิจารณาและเผชิญหน้ากันอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา ไม่ทอดทิ้งข้อขัดแย้งจนกว่าจะ ได้รับการแก้ไขจนเรียบร้อย

4.5.2 วิธีหลีกเลี่ยง เป็นวิธีการจัดการกับความขัดแย้งที่ผู้บริหารถอนตัวออกจาก สถานการณ์ความขัดแย้ง โดยไม่รับรู้ว่าข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ลอยตัวอยู่เหนือปัญหาความขัดแย้ง พยายามไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วยการหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหาโดยตรง

4.5.3 วิธีบังคับ เป็นวิธีการจัดการกับความขัดแย้งที่ผู้บริหารใช้คำสั่งหรืออำนาจทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้อื่นยอมรับและทำตามความคิดเห็นของผู้บริหารยื่นกรานและเรียกร้องให้ รับวิธีการที่ผู้บริหารเสนอให้เท่านั้น

4.5.4 วิธีไกล่เกลี่ย เป็นวิธีการจัดการกับความขัดแย้งที่ผู้บริหารทำให้เห็นว่า เป้าหมายที่มีอยู่ร่วมกันมีความสำคัญเป็นอันดับแรกให้คู่กรณียอมกันในเรื่องของความแตกต่าง ไม่ยึดมั่นกับความเห็นที่แตกต่าง พยายามชี้ให้เห็นว่าความสำคัญของเป้าหมายมากกว่าความสำคัญของ วิธีการ

4.5.5 วิธีประนีประนอม เป็นวิธีจัดการกับความขัดแย้งที่ผู้บริหารรับฟังข้อขัดแย้ง ของคู่กรณีทั้งสองมาพิจารณา พยายามให้คู่กรณีพบกันครึ่งทางค้นหาทางสายกลางในการ ดำเนินการคู่กรณีเสียสละบางส่วนและได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ไม่มีฝ่ายใดชนะหรือแพ้ทั้งหมด

สมยศ นาวิการ (2543: 791) เสนอวิธีขจัดความขัดแย้งไว้ 3 วิธีดังนี้

- 1) วิธีการแบบแพ้-แพ้ คือการลดความขัดแย้งแบบไม่จัดการกับความขัดแย้ง โดยตรงอาจจะใช้วิธีแยกบุคคลออกจากกัน พยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้เผชิญหน้ากัน
- 2) วิธีการแบบแพ้-ชนะ เป็นการลดความขัดแย้งแบบให้ผู้หนึ่งแพ้ และอีกผู้หนึ่งชนะ แต่อาจจะมีผลต่อเนื่องมาจากปัญหาความขัดแย้ง
- 3) วิธีการแบบชนะ-ชนะ บุคคลที่เกิดปัญหาความขัดแย้งกันจะได้สิ่งที่เขาต้องการ เนื่องจากเขาจะมุ่งหาสาเหตุของความขัดแย้งโดยตรง และช่วยกันขจัดออกไป สิ่งไม่เกิดผลตามมา ภายหลัง

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2545: 131) เสนอวิธีขจัดความขัดแย้งเอาไว้ 5 วิธีดังนี้

- 1) การหลีกเลี่ยง เป็นการขจัดความขัดแย้ง โดยคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายต่างไม่ยอมรับความจริงและเผชิญความจริง ว่าต่างก็มีความขัดแย้งระหว่างกัน โดยพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะกระทบกระทั่ง หรือกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงขึ้น ซึ่งเหมาะกับสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งที่ไม่รุนแรงและไม่ซับซ้อน
- 2) การแข่งขันเป็นกลยุทธ์ ชนะ-แพ้ เป็นการจัดการกับความขัดแย้ง โดยบุคคลหรือกลุ่มจะมองความต้องการของตนเป็นหลัก คู่กรณีแต่ละฝ่ายจะพยายามดำเนินงาน เพื่อให้ตนไปถึงเป้าหมาย และอาจจะดำเนินงานขัดขวางการทำงานของคู่กรณีในรูปแบบต่างๆ ซึ่งความขัดแย้งจะยังคงปรากฏอยู่นกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้รับชัยชนะ แต่ก็อาจสร้างปัญหาความเจ็บแค้นและการล้างแค้นอีกต่อไป
- 3) การยอมเสียสละ เป็นกลยุทธ์ แพ้-ชนะ เป็นการจัดการความขัดแย้ง โดยคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยินยอมปฏิบัติตามความต้องการของคู่กรณีของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อลดความสูญเสียและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยเฉพาะคู่กรณีที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่า และหวังว่าความสัมพันธ์ที่มีระหว่างกันจะช่วยสร้างสรรค์ผลประโยชน์ให้ตนเองในอนาคต
- 4) การประนีประนอม กลยุทธ์ถอยคนละก้าว หรือการพบกันครึ่งทาง โดยคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย ต่างยินยอมที่จะลดความต้องการ หรือเป้าหมายของตนเองลง เพื่อที่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการบางส่วน และรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน และซื้อเวลา เพื่อไม่ให้ความขัดแย้งขยายตัวมากและรวดเร็วขึ้น
- 5) การร่วมมือกัน เป็นกลยุทธ์ชนะ-ชนะ เป็นการจัดการกับความขัดแย้ง โดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะร่วมมือแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เพื่อหาทางออกที่ทั้งคู่ต่างก็พึงพอใจและปฏิบัติงานได้ตามต้องการ การที่คู่กรณีจะสามารถดำเนินงานแบบต่างก็ได้รับประโยชน์ จะต้อง

เริ่มต้นจากความเชื่อใจ ความเข้าใจและการไม่เอาเปรียบกัน โดยคู่กรณีเปิดใจทำการเจรจาแลกเปลี่ยนข้อมูลและกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ต่างก็ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

สตีลา ศรีสารานู (2545: 45) เสนอวิธีจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารการไว้ 8 วิธี ดังนี้

1. การใช้กำลัง ซึ่งรวมไปถึงการใช้อำนาจในการยุติปัญหาความขัดแย้ง เป็นวิธีที่นิยมใช้กันในระบบการบริหารแบบเผด็จการ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจหรือมีกำลังเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง ผลลัพธ์ของการใช้กำลังจะออกมาในรูปแบบแพ้-ชนะ ฝ่ายที่ใช้อำนาจ หรือใช้กำลังเป็นผู้ชนะได้รับสิ่งที่ตั้งใจหรือมุ่งหวังไว้ ส่วนฝ่ายที่แพ้ก็จะผิดหวังต่อสิ่งที่มุ่งหมายไว้ จะหมดกำลังใจในการคิดสร้างสรรค์ และอาจจะบั่นทอนสุขภาพจิตด้วย

2. การหลีกเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยง เมื่อบุคคลมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หรือไม่เห็นด้วยทางความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งหลีกเลี่ยงปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการลาออกหรือถอยล่าออกไป

3. การนิ่งเฉยหรือการทำให้เป็นทองไม่รู้ร้อน เป็นการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามคติที่ว่านิ่งเสียตำลึงทอง โดยมีความคาดหวังว่า เหตุการณ์หรือปัญหาจะคลี่คลายออกไปในทางที่ดีเอง หรืออีกนัยหนึ่งที่ว่า เวลาจะช่วยแก้ปัญหา

4. การยึดจุดมุ่งหมายขององค์กรเป็นหลัก ผู้บริหารบางคนเมื่อเผชิญหน้ากับการขัดแย้งระหว่างบุคคลในหน่วยงาน อาจใช้วิธีขอร้องเรื่องขัดแย้งไว้ก่อน โดยการยกเอาความสำคัญและจุดมุ่งหมายของหน่วยงานเป็นสำคัญ

5. การประนีประนอม เป็นการที่ผู้บริหารนิยมใช้แก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคู่กรณีมีอำนาจเท่าเทียมกัน ผลของการประนีประนอมจะทำให้ทั้งสองฝ่ายได้รับผลประโยชน์ แต่จะไม่มีใครได้รับผลประโยชน์เต็มที่

6. ตุลาการตัดสิน ในบางกรณีเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ผู้รับผิดชอบจะเชิญบุคคลภายนอกเข้ามาตัดสินแก้ปัญหา ซึ่งผลการตัดสินอาจออกมาในรูปแบบของถูก ผิด ก็ได้ ความสนใจที่คู่กรณีมีให้ต่อปัญหาความขัดแย้งจะอยู่ในระดับสูงกว่าประนีประนอม

7. การไกล่เกลี่ย เป็นวิธีการที่มีลักษณะคล้ายกับการใช้ตุลาการตัดสิน โดยการเชิญบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของคู่กรณี เข้ามาไกล่เกลี่ยหาข้อยุติปัญหาความขัดแย้ง

8. การหันหน้าเข้าหากัน ตามหลักการบริหาร การหันหน้าเข้าหากันเพื่อปรึกษาแก้ไขปัญหาคือวิธีการที่ดีที่สุด โดยคู่กรณีจะได้รับความพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย

สรุปว่า การจะเลือกวิธีการใดมาจัดการความขัดแย้งภายในองค์กรนั้นจะต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และเกิดผลข้างเคียงตามมาน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเผชิญหน้ากัน การหลีกเลี่ยง การบังคับ การประนีประนอม และการไกล่เกลี่ย

4.6 แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมือง

การเมือง คือ กระบวนการจัดสรรประโยชน์และสิ่งที่มีค่าทางสังคม โดยผ่านวิธีการใช้อำนาจ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ผลประโยชน์และสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมดังกล่าว อาจจะมีตั้งแต่ทรัพยากรธรรมชาติ ไปจนถึงยศถาบรรดาศักดิ์ กระทั่งกฎระเบียบและนโยบายที่เอื้อให้บางส่วนได้รับผลประโยชน์ และบางส่วนสูญเสียผลประโยชน์ ฯลฯ สิ่งใดที่ได้มาหรือเสียไปโดยไม่ผ่านกระบวนการใช้อำนาจ อาจจะไม่ถือเป็นเรื่องของการเมือง (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล 2543: 65)

การเมืองมุ่งจะก่อให้เกิดความกลมเกลียวในสังคม มาตรการหรือเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดความกลมเกลียวนั้น อาจด้วยการบังคับหรือการอาสาสมัคร อาจด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ในสถานการณ์ขัดแย้งนั้นถ้าฝ่ายหนึ่งใช้กำลังและอีกฝ่ายหนึ่งยอมแพ้ การยอมแพ้ก็เป็นการตกลงให้เกิดความกลมเกลียว แต่โดยการบีบบังคับ

สำหรับความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมือง (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2540: 39) อาจมองเห็นเป็นกระบวนการสองอย่างที่คาบเกี่ยวกัน กระบวนการทั้งสองอย่างคือ ความขัดแย้งและความกลมเกลียว กระบวนการทั้งสองจะปรากฏอยู่นานเท่าที่คนยังติดต่อพบปะกันอยู่ เมื่อคนตั้งแต่สองคน(หรือกลุ่มคน) หรือมากกว่าสองคนต้องมาติดต่อพบปะกัน แต่แต่ละฝ่ายอาจสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้นด้วยความขัดแย้งหรือความกลมเกลียว ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความขัดแย้ง ก็อาจมีความกลมเกลียวระยะสั้นๆ เกิดขึ้น เช่น การตกลงถึงกติกาที่จะใช้สู้กัน หรือการตกลงกันว่าตกลงกันไม่ได้ ถ้าหากความสัมพันธ์เบื้องต้นเป็นความกลมเกลียว ก็จะมี ความขัดแย้งเกิดขึ้น อย่างน้อยก็เป็นการแข่งขันกัน เพื่อจะคบหรือติดต่อกับคนที่ตนเองอยากคบด้วย

ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล ระหว่างบุคคลกับองค์กรหรือกลุ่ม ระหว่างองค์กรต่างๆ หรือกลุ่มต่างๆ ระหว่างองค์กรกับสมาชิกขององค์กรนั้นเอง หรือระหว่างสมาชิกกับสมาชิกในองค์กรเดียวกัน ความขัดแย้งปรากฏให้เห็นเมื่อสองคนหรือมากกว่าสองคน (หรือกลุ่ม) ต้องการจะเป็นเจ้าของเดียวกัน ต้องการจะครอบครองสถานที่เดียวกัน ต้องการจะดำรงตำแหน่งเดียวกัน ต้องการจะดำรงตำแหน่งเดียวกัน แสดงบทบาทที่ไปด้วยกันไม่ได้ ยืนหยัดในจุดประสงค์ที่ไม่ไปด้วยกัน หรือใช้วิธีการที่ไปด้วยกันไม่ได้ เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน

ความขัดแย้งแบ่งออกเป็นสองแบบคือ ความขัดแย้งภายใน และความขัดแย้งภายนอก ความขัดแย้งภายในเป็นความยากลำบากของคนที่จะตัดสินใจเลือกสิ่งของที่มีคุณค่าที่ไปด้วยกันไม่ได้ หรือเป็นความขัดแย้งขององค์ประกอบภายในตัวบุคคลเอง เช่น ใจบอกว่าอยากได้แต่สามัญสำนึกบอกว่าไม่ควรทำ เป็นต้น ส่วนความขัดแย้งภายนอกนั้นเกี่ยวข้องกับ การไปด้วยกันไม่ได้ ระหว่างบุคคลกับคนอื่นหรือกับกลุ่มอื่น

ในกระบวนการขัดแย้งนั้น กระบวนการโต้ตอบนับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เช่น ฝ่าย ก. รับรู้ซึ่งอาจผิดหรือถูกก็ได้ว่ากำลังถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือจะถูกทำอันตราย โดย ฝ่าย ข. ดังนั้นจึงดำเนินการเพื่อป้องกันตนเอง การกระทำของฝ่าย ข. ทำให้ฝ่าย ข. รับรู้ที่ฝ่าย ข. ว่าจะถูกคุกคามหรือถูกทำร้าย ดังนั้น ฝ่าย ข. ก็จำเป็นต้องกระทำอะไรเพื่อเป็นการป้องกันตนเอง การกระทำของฝ่าย ข. คุกคามหรือทำร้าย ดังนั้นจึงต้องกระทำอะไรเพื่อป้องกันตนเองให้มากยิ่งขึ้นไปอีก การกระทำของทั้งสองฝ่ายทำให้ความขัดแย้งรุนแรงและเข้มข้น เมื่อต่างฝ่ายต่างก็เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งคุกคาม แต่ละฝ่ายก็ไม่มีทางเลือก นอกจากจะสู้กันจนกระทั่งอีกฝ่ายหนึ่งยอมจำนน แต่ที่จริงแล้วการรับรู้ที่ตนเองจะถูกคุกคามหรือถูกทำร้ายนั้นมักจะเกิดจากความคิดความรู้สึกว่าจะเกิด ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความวิตกกังวล ความมีอคติ รังเกียจ ความกลัว มากกว่าจะเกิดจากการถูกคุกคามหรือถูกทำร้ายจริงๆ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มนั้น เราไม่ได้พิจารณาว่าความสัมพันธ์นี้จะมี ความขัดแย้งหรือไม่ แต่เรามักจะสรุปว่ามีความขัดแย้งกัน ปัญหาอยู่ที่ว่าแต่ละฝ่ายจะจัดการกับความขัดแย้งอย่างไร ใช้ความรุนแรงโดยมุ่งทำลายกัน หรือใช้กฎเกณฑ์ที่ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกัน การมองความขัดแย้งในองค์กรต่างๆ ไป รวมทั้งองค์การทางการเมืองมักจะพิจารณาอย่างนี้

สรุปว่า ความขัดแย้งตามแนวคิดทางการเมือง อาจเป็นกระบวนการสองอย่างที่คาบเกี่ยวกัน กระบวนการทั้งสองอย่างคือ ความขัดแย้งและความกลมเกลียว ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล ระหว่างบุคคลกับองค์กรหรือกลุ่ม ระหว่างองค์กรต่างๆ หรือกลุ่มต่างๆ ระหว่างองค์กรกับสมาชิกขององค์กรนั้นเอง หรือระหว่างสมาชิกกับสมาชิกในองค์กรเดียวกัน

4.6.1 ความหมายของความขัดแย้งทางการเมือง

จุมพล หนีมพานิช (2543: 146) กล่าวว่า ทุกครั้งเมื่อพูดถึงการเมืองในองค์กรก็จะพูดถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ แล้วนำอำนาจที่ได้มาไปแสวงหาผลประโยชน์ไปปกป้องผลประโยชน์ (หรืออาจใช้ไปในการปกป้องผลประโยชน์) แต่เนื่องจากผลประโยชน์หรือทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด จึงมักทำให้ฝ่ายที่ต้องสูญเสียผลประโยชน์ ไม่ยอมที่จะสูญเสียผลประโยชน์ง่ายๆ ตรงนี้จึงนำไปสู่ความขัดแย้งในองค์กร

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2544 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 35) ได้ให้คำจำกัดความของการเมืองว่า เป็นกิจกรรมของบุคคลในอันที่จะขจัดปัญหาหรือจัดการกับความขัดแย้งสาธารณะ การจัดสรรแบ่งปันหรือประสานประโยชน์ทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่กลุ่มและบุคคลตามโอกาสและความสำคัญของกลุ่มและบุคคลนั้น เพื่อความคงอยู่และสวัสดิภาพของ

สังคมโดยรวม ปัญหาการเมืองจึงเป็นปัญหาหรือความขัดแย้งที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ หรือ ปัญหาของระบบการเมืองที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ

พงษ์ศักดิ์ สิงโต (2550: 36) ให้ความหมายว่า ความขัดแย้งทางการเมือง คือ ความขัดแย้งเกิดจากบุคคลสองฝ่ายหรือสองกลุ่มได้กระทำขึ้นอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และการใช้อำนาจทางการเมือง ทำให้มีผู้มีส่วนได้และผู้มีส่วนเสีย ซึ่งต่างก็แสดงทัศนคติของพวกเขาให้เห็นว่า บุคคลอื่นหรือความต้องการของเขาไม่ได้รับการตอบสนองและไม่สามารถตกลงกันให้เป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย ส่งผลให้เกิดการเป็นปรปักษ์ต่อกัน

หลุยส์ คริสเบอร์ก (Louis Kriesberg 1973 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 35) ให้ความเห็นว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันของอำนาจเป็นลักษณะสำคัญที่สุดของความขัดแย้ง เพราะเมื่อมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการขัดแย้งตั้งแต่จุดกำเนิดจนกระทั่งสิ้นสุด ระดับของอำนาจที่แตกต่างกันนี้เป็นผลให้คู่กรณีเริ่มตระหนักถึงความแตกต่างดังกล่าว และยังทำให้มีการแสวงหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งความเท่าเทียมกัน หรือการพยายามยุติความขัดแย้งนั่นเอง ความขัดแย้งทางการเมืองส่วนใหญ่เกิดจากการแสวงหาอำนาจเหนือกว่ากันหรือการไม่พอใจในการปกครองของอีกฝ่ายหนึ่ง

สรุป ความขัดแย้งทางการเมือง หมายถึง ความขัดแย้งเกิดจากบุคคลสองฝ่ายหรือสองกลุ่มได้กระทำขึ้นอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์ ความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองและไม่สามารถตกลงกันให้เป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย ส่งผลให้เกิดการเป็นปรปักษ์ต่อกัน

4.6.2 สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมือง

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองมีหลายสาเหตุด้วยกัน อาจมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าและการใช้อำนาจทางการเมือง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล

หลุยส์ เอ โฟรแมน (Louis A. Froman, JR. อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 36) ได้อธิบายว่า การเมืองคือ การแบ่งสันปันส่วน ที่ทำให้เกิดผู้ได้เปรียบและเสียเปรียบ บุคคลย่อมมีความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกัน บุคคลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และความต้องการของเขาจะสนองออกมาโดยผ่านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ถ้าความต้องการของคนหนึ่ง ขัดกับความต้องการของคนอื่น การแข่งขันหรือความขัดแย้งก็เกิดขึ้น

ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ทำให้เกิดความขัดแย้งได้นั้น นักวิชาการแห่งสถาบัน อเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน (Alexander Hamilton Institute. 1983 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2540: 54-56) เห็นว่าเกิดจากสาเหตุสำคัญ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

(1) ความแตกต่างของบุคลิกภาพ ความแตกต่างของบุคลิกภาพและวัฒนธรรมระหว่างบุคคลเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง บางคนมักมีความขัดแย้งกับคนอื่นบ่อยๆ เพราะมีธรรมชาติที่ก้าวร้าว คนที่ก้าวร้าวมักจะระบายออกในที่ทำงานมากกว่าที่บ้าน คนที่มีลักษณะตรงข้ามกับพวกก้าวร้าวคือ พวกที่ประเมินตนเองค่อนข้างต่ำ คนพวกนี้มักจะชอบให้ร้ายคนอื่น โยนความผิดให้คนอื่น นินทาคนอื่น เพื่อทดแทนความไม่มั่นคงของตัวเอง บุคลิกภาพของคนสองประเภทนี้มักเป็นสาเหตุแห่งความขัดแย้ง คนบางคนมีบุคลิกภาพสอดคล้องกัน พบกันครั้งแรกก็ถูกโฉลกกัน สนทนสนมกันรวดเร็ว ในทางตรงกันข้าม บางคนเมื่อพบกันก็รู้สึกไม่ชอบหน้ากันแล้ว ทั้งๆ ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ทั้งนี้เนื่องจากมีบุคลิกภาพที่ขัดกัน ซึ่งเป็นสาเหตุนำไปสู่ความขัดแย้ง

(2) ความแตกต่างของค่านิยม ความแตกต่างของค่านิยมคล้ายกันกับ ความแตกต่างของบุคลิกภาพต่างกันที่ความแตกต่างของค่านิยมเกิดจากการเรียนรู้ หรือการที่ถูกสั่งสอนมา ความขัดแย้งเกิดจากการที่คนมีค่านิยมแตกต่างกันมาทำงานด้วยกัน หากคนมีค่านิยมแตกต่างกันน้อยเท่าไร ความขัดแย้งก็เกิดน้อยเท่านั้น ความแตกต่างในคุณธรรม อุดมการณ์ ปรัชญา การได้รับการเลี้ยงดู การศึกษาและศาสนา สามารถเป็นเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในการทำงาน ค่านิยมที่แตกต่างกันจะทำให้คนมีความคิดเห็นไม่เหมือนกันเกี่ยวกับความเข้มงวดหรือการอะลุ่มอล่วยในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

(3) ความแตกต่างของการรับรู้ ความแตกต่างของการรับรู้เกิดจากการที่บุคคลมีประสบการณ์แตกต่างกันในสถานการณ์คล้ายกัน เมื่อคนต้องพบกับสถานการณ์ใหม่จึงมักจะเห็นหรือตีความตามประสบการณ์เดิมของตน ด้วยเหตุที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงทำให้คนมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน การรับรู้ต่อข้อมูลหรือเหตุการณ์เดียวกันของแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ เมื่อการรับรู้ของบุคคลไม่สอดคล้องกันความขัดแย้งก็เกิดขึ้น

(4) ความแตกต่างของเป้าหมาย เมื่อคนมีเป้าหมายต่างกันและเป้าหมายเหล่านั้นไม่สอดคล้องกันก็จะเป็นเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมที่แต่ละกลุ่มมีหลายพวก แต่ละพวกมีเป้าหมายของตนเองจึงทำให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ง่าย เพราะเขาไม่สามารถทนทำงานร่วมกับคนที่มีความหมายแตกต่างจากเขา ภูมิหลังที่ต่างกันย่อมทำให้บุคคลมีเป้าหมายในการทำงานแตกต่างกัน คนที่มุ่งจะเอาแต่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของคนอื่น มักมีสาเหตุมาจากภูมิหลังของคนเหล่านี้

(5) การแข่งขันเพื่อจะได้ทรัพยากรที่มีจำกัด ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุ ตำแหน่งหรือยศถาบรรดาศักดิ์ แต่ละคนก็มักจะแข่งขันกันเพื่อจะได้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ และมักจะรู้สึกว่าได้ทรัพยากรมาไม่เพียงพอที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลคิดว่าตนเองได้รับส่วนแบ่งที่ไม่เป็นธรรม หรือคนอื่นได้รับส่วนแบ่งในสิ่งที่ตนเองคิดว่าตนควรจะได้

(6) การพึ่งพาอาศัยกันของบุคคล ในการทำงานที่แต่ละคนต้องพึ่งพาอาศัยกันนั้น ข้อมลึงเคียงที่จะเกิดความขัดแย้งได้ยาก การมอบหมายงานที่คาบเกี่ยวกันมากเท่าใด ความขัดแย้งก็จะเกิดได้ง่ายเท่านั้น ในงานที่คาบเกี่ยวกัน ความขัดแย้งมิได้เกิดจากการแข่งขันทำงาน แต่ความขัดแย้งมักเกิดจากการแข่งผลงานกันต่างหาก องค์กรใดที่ตามที่จัดโครงสร้างโดยทำให้คนต้องพึ่งพาอาศัยกันมาก โอกาสที่ความแตกต่างในบุคลิกภาพ ค่านิยม การรับรู้ จะนำไปสู่ความขัดแย้งได้ง่ายขึ้น

(7) ความกดดันต่อบทบาท การกำหนดตำแหน่งว่าตำแหน่งนั้นๆ จะมีหน้าที่อะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติและจะมีพฤติกรรมที่คาดหวังกำกับไว้ด้วยว่าแต่ละคนต้องปฏิบัติงานอย่างไร ไม่ว่าใครจะดำรงตำแหน่งอะไรก็ตาม ความคาดหวังในบทบาทเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติของแต่ละตำแหน่ง เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งแสดงบทบาทตามความคาดหวัง ความขัดแย้งก็จะไม่เกิด แต่ละตำแหน่งย่อมมีความกดดันให้บุคคลต้องแสดงบทบาท บางตำแหน่งจะมีความขัดแย้งติดอยู่ด้วย คนมักจะต่อต้านกิจกรรมที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ ปฏิบัติ ทำให้มีความกดดันต่อบทบาทของตำแหน่งนั้นเป็นอย่างมาก ทำให้มีความขัดแย้งในการปฏิบัติงานค่อนข้างสูง

(8) ความแตกต่างของสถานภาพ ความแตกต่างของสถานภาพ เป็นรูปแบบหนึ่งของการยอมรับของบุคคล อาจเป็นแบบพิธีการ ซึ่งเป็นผลมาจากตำแหน่งหน้าที่ในองค์กร หรือเป็นแบบไม่เป็นพิธีการ ซึ่งเป็นผลมาจากความอาวุโสหรือความเชี่ยวชาญ เป็นต้น เมื่อการได้รับสถานภาพของคนหนึ่งเป็นการแทรกแซงหรือเอาเปรียบคนอื่น ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้น คนที่มีสถานภาพต่ำมักจะคิดว่าคนมีสถานภาพสูงควรจะเป็นผู้คิดริเริ่มกิจกรรมต่างๆ ความขัดแย้งเกิดจากการที่คนมีสถานภาพต่ำเห็นว่าคำสั่งหรือคำแนะนำนั้นไม่ได้ผ่านมาตามช่องทางที่ควรจะเป็น งานที่ส่งมาไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของตน งานที่มอบให้ทำไม่เหมาะสมกับเกียรติภูมิของตน หรือคนที่มีสถานภาพสูงเอาเปรียบในผลประโยชน์ที่จะพึงมีพึงได้ของตนไป

องค์ประกอบด้านลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ๆ คือ ภูมิหลัง แบบฉบับ การรับรู้และความรู้สึกของบุคคล (สมยศ ศิลปีโยคม 2540: 39 และพรนพ พุกกะพันธ์ 2542: 176)

1. ภูมิหลัง สาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งก็คือ การที่บุคคลมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ภูมิหลังที่แตกต่างกัน เช่น

1) ความแตกต่างทางวัฒนธรรม บุคคลที่มีวัฒนธรรมต่างกันย่อมปฏิบัติหรือตัดสินใจในลักษณะที่แตกต่างกัน สิ่งที่สามารถทำได้ในวัฒนธรรมหนึ่งอาจเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง

2) ความแตกต่างทางการศึกษา ระดับการศึกษาที่ได้รับและประเภทของการศึกษาที่บุคคลได้รับ เป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดแนวปฏิบัติของบุคคล ทำให้บุคคลคิดหรือเห็นแตกต่างกัน

3) ความแตกต่างในค่านิยมและความเชื่อ บุคคลที่มีค่านิยมและความเชื่อที่แตกต่างกัน ย่อมประพฤติกติและปฏิบัติแตกต่างกัน

4) ความแตกต่างทางประสบการณ์ ความขัดแย้งอย่างหนึ่งที่มักเห็นได้บ่อยครั้ง คือ ความขัดแย้งของคนที่มีความรู้กับคนที่มีประสบการณ์ คนที่มีความรู้อาจขาดประสบการณ์ และคนที่มีประสบการณ์อาจขาดความรู้ก็ได้

2. แบบฉบับ สาเหตุของความขัดแย้งอีกอย่างหนึ่งคือ ความแตกต่างของแบบฉบับของแต่ละบุคคล มนุษย์ต่างก็มีการกระทำ พฤติกรรม และการแสดงออกที่เป็นแบบฉบับของตนเอง แบบฉบับของบุคคล พิจารณาได้ดังนี้

1) แบบฉบับทางจิตวิทยา แต่ละคนมีแบบฉบับทางจิตวิทยาเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นวิธีคิด ความรู้สึกหรือประสาทสัมผัส

2) แบบฉบับทางอารมณ์ แบบฉบับของบุคคลต่างกันไปตามแบบฉบับทางอารมณ์ บางคนชอบที่จะเป็นมิตร ชอบช่วยเหลือคนอื่น แต่บางคนก็ชอบที่จะข่มขู่หรือก้าวร้าวคนอื่น

3) แบบฉบับของการเจรจา แบบฉบับของการเจรจาเป็นผลมาจากแบบฉบับทางอารมณ์ หากบุคคลชอบพินิจไตร่ตรอง มีอารมณ์เย็น แบบฉบับของการเจรจาก็เป็นแบบหนึ่ง หากเป็นคนอารมณ์ร้อน ก้าวร้าว แบบฉบับของการเจรจาก็เป็นอีกแบบหนึ่ง

4) แบบฉบับทางภาวะผู้นำ แบบฉบับทางภาวะผู้นำอาจจำแนกได้หลายวิธี เช่น แบ่งเป็นผู้นำที่มุ่งงาน กับมุ่งคนหรือมุ่งสัมพันธ์ เป็นต้น ถ้าผู้นำเป็นแบบเดียวกันกับผู้ตาม ปัญหา ก็อาจไม่เกิด แต่ถ้าผู้นำและผู้ตามเป็นคนละแบบกัน ความขัดแย้งย่อมเกิดขึ้นแน่

3. การรับรู้ สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งของความขัดแย้งก็คือ การรับรู้ในการกระทำหรือในเป้าหมายที่ไปด้วยกัน ไม่ได้ การรับรู้ที่ไม่เหมือนกันของบุคคลเป็นผลทำให้เกิดความขัดแย้งการรับรู้ส่งผลต่อการเกิดความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ

1) การรับรู้ที่บิดเบือน บุคคลอาจมีการรับรู้ที่บิดเบือน ไปจากสภาพจริงหรือของจริงโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ หากบุคคลรับรู้แตกต่างไปจากของจริงก็จะส่งผลให้เกิดความขัดแย้งได้

2) การรับรู้ที่แตกต่างกัน บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์เดียวกัน เห็นเหตุการณ์เดียวกันหรือมีข้อมูลเหมือนกัน อาจตีความหมายของสิ่งที่เห็นหรือข้อมูลที่มีอยู่แตกต่างกันได้ ความแตกต่างในการรับรู้ชนิดนี้มีศักยภาพทำให้เกิดความขัดแย้ง

4. ความรู้สึก คนเรามีความรู้สึกแตกต่างกัน อาจเริ่มจากโมโนคิดน้อยจนถึงเดียดคาล หรือจากความวิตกกังวลไปจนถึงความหวาดกลัว การที่คนมีความรู้สึกหลายๆ อย่างปนกัน ทำให้เกิดความสับสนและจะนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรู้สึกของบุคคลจะสังเกตเห็นได้เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ความรู้สึกของบุคคลส่งผลต่อความไว้วางใจหรือศรัทธาในคนอื่น และจะส่งผลต่อไปยังทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่าสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งก็คือความรู้สึกของบุคคล

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากบุคลิกภาพ ผู้ที่มีบุคลิกภาพค่อนข้างก้าวร้าว ย่อมจะเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ง่าย โดยเฉพาะกับบุคคลที่มีความรู้สึกไว (Desler 1982 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 40) ซึ่งความขัดแย้งของบุคคล ย่อมมีผลต่อความขัดแย้งขององค์กรโดยรวมด้วย เพราะบุคคลเป็นองค์ประกอบขององค์กร (Thurkettle and Jones 1978 อ้างถึงใน ศาสวัต เฟ่งแพ 2543: 15)

2) ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber อ้างถึงใน พรนพ พุกกะพันธุ์ 2542: 158) ยอมรับว่า ความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคลพบได้ทุกหนทุกแห่งในสังคม ความขัดแย้งเกิดจากการกระทำของบุคคลที่ต้องการจะดำเนินการให้บรรลุความปรารถนาของตน เกิดปะทะกับการต่อต้านของอีกฝ่ายหนึ่งหรือหลายๆ กลุ่ม ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการมีทรัพยากรหรือรางวัลอย่างจำกัด ซึ่งการที่คนหนึ่งได้รับทำให้อีกคนไม่ได้รับ การที่คนหนึ่งสามารถบรรลุความปรารถนาของตนเองในสภาพที่มีทรัพยากรอย่างจำกัด ทำให้ผู้นั้นมีอำนาจมากขึ้น ความขัดแย้งทั้งหลายไม่จำเป็นต้องนำไปสู่การต่อสู้กัน เวเบอร์ถือว่าการแข่งขันเป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้ง ในการแข่งขันนั้นจะมีกฎหรือกติกาที่ทุกฝ่ายยอมรับ การชนะคือ การได้รางวัลหรือประโยชน์ ไม่ใช่การทำลายล้างคู่ต่อสู้ ความขัดแย้งถ้าหากเกิดขึ้นในระยะเวลายาวนานจะทำให้เกิดการแบ่งอำนาจของบุคคลในสังคม

ในทางการเมือง ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มการเมืองต่างๆ แย่งชิงผลประโยชน์ที่มีค่าในสังคม เช่น แย่งตำแหน่งทางการเมือง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น ในรูป

ของธุรกิจการค้า เป็นต้น แต่ความขัดแย้งจะรุนแรงมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกฎระเบียบและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละสังคมด้วย ถ้าเป็นสังคมด้อยพัฒนา การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็ง กลุ่มที่ไม่พอใจมีอยู่มากกลุ่ม และรัฐบาลไม่มีอำนาจมากพอ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะรุนแรงเพราะแต่ละกลุ่มต่างก็เรียกร้องที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคน (กมลลา สุขพานิช-ขันทปราบ อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 41) ลักษณะของความขัดแย้งทางการเมืองในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีค่าในสังคม ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต่างก็มีส่วนในการครอบครอง ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การแสวงหาแย่งชิงผลประโยชน์จะเกิดขึ้นและนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งพัฒนาออกมาในรูปของการต่อรองประนีประนอม หรืออาจจะเป็นการต่อสู้ ใช้กำลังรุนแรงก็ได้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างหนึ่ง ซึ่งการเมืองท้องถิ่น (Local Politics) คือ การเมืองระดับพื้นฐานของแต่ละสังคมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มต่างๆ ในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นต่างๆ การเมืองท้องถิ่นยังคงเป็นธรรมชาติของการเมืองในสังคมที่มีทั้งผู้กระทำการเมืองระดับที่มีอำนาจและอิทธิพลมากหรือชนชั้นนำในท้องถิ่น (Local Elites) และผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำทางการเมืองของชนชั้นนำจำนวนน้อย เช่นระหว่างนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่มิชื้อเสียง บารมีมาก เป็นที่รู้จัก เคารพยกย่องของคนในท้องถิ่นกับประชาชนทั่วไป เป็นต้น ในหลายสังคม ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญในท้องถิ่น เช่น เรื่องที่ดิน เกาะรังนก ทรัพยากรป่าไม้ น้ำ อาชญากรรม หนี้สิน เป็นต้น อาจถูกตัดสินให้ระงับความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น โดยกลุ่มชนชั้นนำของท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ทั้งๆ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากส่วนกลางที่สามารถควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย สามารถจะดำเนินการตามกฎหมายของรัฐบาลได้ แต่ก็ปล่อยให้ไปไปตามบริบทของการเมืองท้องถิ่นหรือตามจารีตประเพณีของท้องถิ่น (ปธาน สุวรรณมงคล และเสนีย์ คำสุข 2547: 36)

ในระบบการเมืองท้องถิ่น กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นก็คือกลุ่มบุคคลที่มาจากกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงนั่นเอง ที่จะเป็นผู้กระทำการแบ่งสรรปันส่วนสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ เหล่านั้น สิ่งที่มีคุณค่ายังหมายรวมถึง ชื่อเสียงเกียรติยศอีกด้วย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ โดยทั่วไปมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่ความต้องการที่จะได้รับสิ่งที่มีคุณค่าของสมาชิกกลุ่มและสมาชิกอื่นๆ ของระบบการเมืองในท้องถิ่น มีอยู่อย่างหลากหลาย ปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นในจุดนี้เอง ถ้าหากการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าไม่ได้รับความพึงพอใจจากทุกฝ่าย ในขณะที่การจะทำให้การจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้เป็นไปได้อย่างยุติธรรม ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

ทุกฝ่ายเป็นไปได้ยากยิ่ง ในที่สุดปัญหาความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นจากการ พยายามแย่งชิงสิ่งที่มีคุณค่า เหล่านั้นนั่นเอง (ศิริศักดิ์ ศิริมังคะลา อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 42)

3) การใช้อำนาจทางการเมือง

การตัดสินใจที่ทำความพอใจให้แก่ทุกคนในระบบการเมืองหนึ่งๆ นั้นมีอยู่น้อยมาก ทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้างได้ยากมากเช่นเดียวกัน นักการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้ไม่เห็นด้วยหรือผู้ไม่ปฏิบัติตามมติการตัดสินใจนั้นยอมรับให้มากที่สุด การพยายามใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ตนอยากให้นั้นคือ การใช้อำนาจ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวกันอยู่เสมอว่า อำนาจคือหัวใจของการเมือง อำนาจเป็นสมรรถภาพในความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นสมรรถนะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่จะทำใ้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นทำตามของตน(ผู้ครองอำนาจ) ต้องการ การใช้อำนาจของผู้นำจึงเป็นการสนองตอบความต้องการในแง่ทำให้ตนเป็นที่นิยมนับถือและความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ตนปรารถนา (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2533 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 43)

สุจิต บุญบงการ (2546: 3) กล่าวว่า สิ่งที่มีคุณค่าอันเป็นที่ต้องการของบุคคลนั้น Lasswell ได้แบ่งไว้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือ อำนาจการเคาระพนับถือ ความถูกต้องและความรัก ส่วนกลุ่มที่สองเป็นเรื่องของสวัสดิการ อันได้แก่ การกินดีอยู่ดี ความมั่งคั่ง ความรอบรู้และทักษะหรือความชำนาญ การเมืองเป็นเรื่องของการพยายามของเอกชนที่จะแสวงหาและรักษาสิ่งที่มีคุณค่า ซึ่งมักจะมิอยู่ไม่เพียงพอสอดคล้องความต้องการของทุกคนในระบบ คนบางคนอาจต้องสูญเสียสิ่งที่ต้องการ บางคนก็ได้รับสิ่งที่ต้องการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการต่อสู้กันทางการเมืองเหล่านั้น เพื่อการเมืองมากน้อยเพียงใด และในประการสุดท้ายบุคคลนั้นมีความสนใจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

ส่วน ประมวล รุจนเสรี (2547: 17) เห็นว่า การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์ โดยได้สรุปทฤษฎีอำนาจทางการเมืองไว้ว่า การเมืองเป็นปรากฏการณ์ในสังคมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์อย่างใกล้ชิด มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงการเมืองได้เลย ไม่ว่าการเมืองจะดีหรือเลว อำนาจทางการเมืองจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับมนุษย์เสมอ อำนาจทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกกลุ่มที่มีและใช้อำนาจทางการเมืองจะใช้อิทธิพลโน้มน้าว ใช้กำลังบังคับ ช่มชู้ กระทำหรือไม่กระทำทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตามที่กำหนด อำนาจทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละฝ่ายต้องการเข้ามาครอบครอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงรักษาและแสวงหาผลประโยชน์ตามที่ได้ตั้งจุดหมายไว้

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2533 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 43) กล่าวว่า ทรัพยากรทางอำนาจ หมายถึง สิ่งใดๆ ที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอาจนำมาใช้เพื่อให้เกิดอำนาจขึ้น ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะดังต่อไปนี้

1. การเป็นเจ้าของ ได้แก่ การครอบครองปัจจัยที่อาจทำให้เกิดอำนาจได้ เช่น เงินทอง ความรู้ ความชำนาญ บุคลิกลักษณะดี เป็นต้น

2. การได้ดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์การ

3. การได้รับมอบอำนาจจากผู้อื่น

4. การเป็นเจ้าขององค์การ

เดนิส ดับบิว ออแกน โทมัส เอส เบรทแมน (Dennis W. Organ และ Thomas S. Bateman 1991 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 46) กล่าวถึงแหล่งที่มาของอำนาจว่า เกิดจาก

1. ความถูกต้องตามกฎหมาย เช่น อำนาจตามหน้าที่ ตามกฎข้อบังคับ ระเบียบตามกฎหมาย

2. การควบคุมแหล่งที่มาของอำนาจ เช่น เงิน ความรู้ เป็นต้น

3. คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล เช่น มีอำนาจในการดึงดูดความสนใจ เป็นต้น

4. การมีความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การติดต่อ การเป็นเพื่อน การเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีอำนาจ เป็นต้น

5. การที่มีความชำนาญ เช่น การเป็นตัวแทน เป็นต้น

ความสามารถและทักษะในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลหนึ่งสามารถรักษาและแสวงหาทรัพยากรทางการเมืองได้มากกว่าบุคคลอื่น ความแตกต่างในด้านความสามารถและทักษะในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านชีววิทยา เช่น ความแตกต่างทางสมอง เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลมีทักษะและมีความสามารถต่างกันในด้านนี้ก็เพราะโอกาสในการได้ฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งแต่ละคนได้รับไม่เท่ากัน และนอกจากนั้นอาจจะเกิดความแตกต่างในการตั้งใจฝึกฝนเพื่อประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งในการวัดหรือเปรียบเทียบว่าใครมีอิทธิพลมากกว่ากันเพียงไรนั้น ดาชิ (Dahi อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2546: 5) ได้เสนอวิธีห้าประการในการเปรียบเทียบหรือการวัดอิทธิพลของแต่ละบุคคล ดังนี้

1. ดูว่าปริมาณที่บุคคลหนึ่งปฏิบัติตามความต้องการของอีกบุคคลหนึ่งมีมากน้อยเพียงใด

2. คว้าที่บุคคลหนึ่งปฏิบัติตามความต้องการของอีกบุคคลหนึ่งนั้นด้วยความลำบากใจมากน้อยเพียงใด

3. คว้าความน่าจะเป็นไปได้ที่บุคคลหนึ่งจะปฏิบัติตามความต้องการของอีกคนหนึ่ง

4. คว้าเรื่องราวที่บุคคลหนึ่งปฏิบัติตามความต้องการของบุคคลหนึ่งมีมากน้อยเพียงใด

5. คว้าจำนวนคนที่ปฏิบัติตาม

จอห์น เฟรนช์ และเบอร์แทรม ราเวน (John French & Bertram Raven อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550: 47) ได้ศึกษาและอธิบายถึงแหล่งที่มาของอำนาจว่ามี 5 ประเภทคือ

1. อำนาจในการให้รางวัล (Reward Power) อำนาจประเภทนี้เกิดจากการที่บุคคลหนึ่งมีความสามารถในการให้ผลประโยชน์หรือรางวัลแก่ผู้อื่น และคุณประโยชน์นั้นเป็นสิ่งมีค่าในสายตาของผู้รับด้วยการใช้อำนาจนี้จึงเป็นไปตามแรงแนวความคิดของการเสริมแรง นั่นก็คือ การใช้รางวัลนั้นเป็นการแสดงอิทธิพลเหนือพฤติกรรมการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน

2. อำนาจในการขู่บังคับ (Coercive Power) อำนาจประเภทนี้เกิดจากการที่บุคคลหนึ่งสามารถขู่บังคับทำให้ผู้ถูกบังคับเกิดความกลัวที่จะถูกลงโทษและปฏิบัติตามความประสงค์ของผู้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดของการเสริมแรงในทางลบ การใช้อำนาจในทางนี้อาจจะทำให้เกิดประสิทธิผล แต่ต้องใช้อย่างระมัดระวังมาก เนื่องจากการกระทำในลักษณะขู่บังคับจะทำให้เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงปรารถนา อาจจะเป็นความคับข้องใจ ความกลัว การตีตนออกห่าง หรือแม้การอาฆาตมาดร้าย และในที่สุดก็จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ด้อยประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

3. อำนาจอันชอบธรรม (Legitimate Power) อำนาจประเภทนี้เกิดจากวัฒนธรรมหรือองค์กร เช่น อำนาจอันเนื่องมาจากตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ตำแหน่งที่อยู่ในระดับชั้นการบังคับบัญชาสูงกว่าก็จะมีอำนาจสูงกว่าตำแหน่งในระดับชั้นการบังคับบัญชาของๆ ลงมา หรือได้รับมอบอำนาจจากบุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งให้ไปปฏิบัติการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในฐานะผู้รับมอบอำนาจ เป็นต้น

4. อำนาจในการอ้างอิง (Referent Power) อำนาจประเภทนี้เกิดจากการที่บุคคลหนึ่งสามารถดึงดูดใจบุคคลอื่นอันเนื่องจากลักษณะหรือบุคลิกภาพส่วนตัว ทำให้บุคคลอื่นเกิดความเคารพยกย่องและเกิดความไว้นับถือใจอย่างไม่มีข้อสงสัย เกิดความอยากเข้ามาเป็นพวกหรืออยากถือแบบอย่างเหมือนกับเขา มีความสวามิภักดิ์และมีความผูกมัดกับเขา อำนาจนี้อาจ

เรียกว่าอำนาจบารมี การใช้อำนาจนี้จะเป็นประโยชน์ในกรณีของการเลือกตั้งผู้นำทางการเมือง หรือนักการเมือง แต่หากใช้อำนาจนี้ในองค์การก็อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ เพราะการดึงดูใจเป็นเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ นั่นคือไม่มีความคงเส้นคงวา

5. อำนาจจากความเชี่ยวชาญ (Expert Power) อำนาจประเภทนี้เกิดจากที่บุคคลมีความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง ทำให้เขากลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่า และทำให้ผู้อื่นเกิดความไว้วางใจในตัวเขา เมื่อมีปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเกี่ยวกับความชำนาญการของผู้นั้น ดังนั้นแม้บุคคลในระดับการบังคับบัญชาต่างๆ ยังสามารถมีอำนาจขึ้นมาได้ เนื่องจากความรู้ที่เขามีโดยเฉพาะในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง

ในกรณีของผู้นำหรือผู้บริหาร หากต้องการให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการหรือปรารถนานั้น จะต้องแสวงหาหรือจะต้องมีทรัพยากรอำนาจ ซึ่งโดยทั่วไปถ้าผู้นำหรือผู้บริหารคนใดที่มีทรัพยากรอำนาจมาก ก็จะสามารถทำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามได้ไม่ยากนัก แต่ถ้าผู้นำหรือผู้บริหารคนใดมีทรัพยากรอำนาจน้อย การที่จะให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามบางครั้งเป็นเรื่องยาก ในแง่ของหลักการแล้วควรมีการใช้อำนาจอย่างมีจรรยาบรรณ ซึ่ง จุมพล หนีมพานิช (2547: 102) เห็นว่า ถ้าพฤติกรรมการใช้อำนาจเป็นไปตามเกณฑ์ 3 อย่าง คือ 1) เกณฑ์ผลลัพธ์ที่ออกมามีอรรถประโยชน์ 2) เกณฑ์ที่ยอมรับสิทธิ/ความชอบธรรม และ 3) เกณฑ์ที่เน้นความยุติธรรมที่แพร่กระจายอย่างทั่วถึงทุกคน ถือได้ว่าพฤติกรรมการใช้อำนาจนั้นเป็นไปอย่างมีจรรยาบรรณ

การใช้อำนาจสามารถใช้ได้ 2 รูปแบบด้วยกัน คือ การใช้อำนาจในรูปของการชักชวน กับการใช้อำนาจในรูปของความกดดัน สำหรับการใช้อำนาจในรูปของการชักชวน ได้แก่ การคาดหวัง ข้อเสนอ การให้ข่าวสารข้อมูล การให้การศึกษาและการโฆษณาชวนเชื่อ ส่วนการใช้อำนาจในรูปแบบของการกดดัน ได้แก่ การใช้กำลัง การออกคำสั่ง การสร้างสถานการณ์ และการต่อรอง (จุมพล หนีมพานิช 2547: 115) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ใช้อำนาจ ว่ามีจุดประสงค์และคาดหวังกับสิ่งใด จากการใช้อำนาจเหล่านั้น ซึ่งต้องระมัดระวังในผลกระทบของการใช้อำนาจดังกล่าวมาแล้วด้วย

ความขัดแย้งที่โดยทั่วไปจะมองว่าเป็นภาวะที่กลุ่มต่างๆ เข้ากันไม่ได้ หรือแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ขาดแคลน ความเข้ากันไม่ได้อาจจะมาจากเรื่องของผลประโยชน์หรืออุดมการณ์ ในความไปด้วยกันไม่ได้นั้นบ่อยครั้งอาจจะไม่ใช่เรื่องธรรมดาๆ ดังเช่นที่คนสองคนหรือสองกลุ่มมีเรื่องไม่ลงรอยกัน แต่ความขัดแย้งอาจจะมีคามซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากคนกลุ่มหนึ่งนั้นมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรหรืออำนาจในการตัดสินใจที่จะมีผลต่อการยุติข้อขัดแย้ง แต่อีกกลุ่มหนึ่งไม่มีอำนาจที่ว่านั้นหรือมีน้อยกว่า ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ความขัดแย้งจะมีประเด็นเรื่องอำนาจเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย (ฉันทนา บรรพศิริโชติ 2542: 32)

พงษ์ศักดิ์ สิงโต (2550: 52) สรุปว่า มีการใช้อำนาจทางการเมือง ผ่านอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ อำนาจของกลุ่มทุน ที่มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มต่างๆ ปรากฏออกมาในลักษณะแนวคิดเป็นลำดับขั้น โดยมีประชาชนเป็นฐานล่างสุด และนักการเมือง กลุ่มอิทธิพลต่างๆ อยู่เหนือสุด ประกอบกับลักษณะของ โครงสร้างอำนาจที่เป็นแบบดั้งเดิมที่มีอยู่ในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นผลให้มีการใช้อำนาจทางการเมืองตามโครงสร้างเดิมของระบบการเมือง ที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองตามมา

โดยสรุป สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองมีหลายสาเหตุด้วยกัน อาจมาจาก 1) แตกต่างระหว่างบุคคล อันได้แก่บุคลิกภาพ ค่านิยม การรับรู้ เป้าหมาย การพึ่งพาอาศัยกันของบุคคล ความกดดันต่อบทบาท และ ความแตกต่างของสถานภาพ 2) ความไม่ลงรอยกันในผลประโยชน์และจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า และ3) การใช้อำนาจทางการเมือง

5. แนวคิดของการกระทำอันเป็นการขัดกันผลประโยชน์

5.1 แนวคิดของการกระทำอันเป็นการขัดกันผลประโยชน์

การขัดกันผลประโยชน์ เป็นประเด็นหนึ่งทางด้านจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ โดยจริยธรรมตามแนวคิดของกรีกโบราณนั้น ได้มีการให้ขอบเขตไว้ กล่าวคือ “อะไรที่ดีสำหรับตนเองต้องดีสำหรับสังคมด้วย” หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าอะไรที่ตนเองอยากได้ก็จงทำสิ่งนั้นกับสังคม ดังนั้น จึงสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนว่า สิ่งที่เป็นประโยชน์ของตนเองกับผลประโยชน์ของสังคมมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ การดำเนินการใดๆ หรือพฤติกรรมใดๆ ในอันที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและในขณะเดียวกันก็เป็น ประโยชน์ต่อสังคมด้วยนั้น ควรจะมีการประสานกลมกลืนกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม

ในขณะที่สังคมกำลังมีการขยายตัวของกลุ่มผลประโยชน์อันหลากหลาย และมีการขยายตัวในด้านการค้าการลงทุนที่มีเครือข่ายไปสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกนั้น กำลังกลายเป็นเวทีแห่งการแข่งขัน แข่งชิงผลประโยชน์ต่างๆ ฉะนั้น จึงต้องมีการมองหาสิ่งที่เป็นตัวสร้างเสถียรภาพ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้สังคมนั้นล่มสลายลงไป เพราะความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจนมากเกินไป ทำให้สังคมกับการเรียกหาแนวความคิดที่จะสร้างคุณูปภาพให้เกิดขึ้น ซึ่งในการสร้างคุณูปภาพดังกล่าวนี้ได้มีการพัฒนาความคิดในเชิงจริยธรรม รู้จักการสร้างความปลอดภัยให้แก่ตนเองและสังคม ทำให้เห็นว่าแนวคิดในเชิงจริยธรรมกลายเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันขององค์กร และจริยธรรมกลายเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันขององค์กร และเป็นการป้องกันมิให้การแข่งขันนั้นเป็นไปด้วยการถือเอาประโยชน์ส่วนตนจนเกิน

ขอบเขต โดยในทางการเมืองแล้วแนวคิดในเชิงจริยธรรมจะช่วยป้องกันมิให้มีความไม่คิดเกิดขึ้น ซึ่งในแนวความคิดที่กล่าวมานี้สามารถแยกให้องค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ 2540: 2)

ประการแรก เป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนความพอดี ซึ่งสังคมในยุคปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการขยายตัว มีความซับซ้อน และมีการขยายผลประโยชน์ในแนวกว้าง ผลประโยชน์อันหลากหลายนั้นจึงมีอยู่มากมาย กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมจึงเป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยคนที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เป็นจำนวนมาก สังคมที่จะมีเสถียรภาพและพัฒนาไปได้ดีต้องมีการประสานประโยชน์อันหลากหลาย และมีความพอดีในตัว ฉะนั้นผู้นำที่มีแนวคิดในเชิงจริยธรรมจึงควรที่จะเป็นผู้นำที่มีได้คำนึงถึงเพียงผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ต้องคำนึงถึงการประสานผลประโยชน์ เพื่อส่วนรวมเป็นหลักใหญ่

ประการที่สอง การคิดในเชิงจริยธรรม หมายถึง แนวความคิดที่รู้จักมองโลกในลักษณะที่มีใจกว้างกับคำ หรือมีผู้ได้มีผู้เสียเท่านั้น แต่หากเป็นการมองในแบบที่เข้าใจได้ว่า มีองค์ประกอบที่อาจจะเป็นสี่เทาบ้าง กล่าวคือ การมองของผู้นำนั้นต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่าผู้ที่วิจารณ์ตน อาจจะมีได้หมายถึงเป็นศัตรูของตน การคิดลักษณะนี้จะเป็นการช่วยเสริมสร้างสังคมให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ประการที่สาม เป็นการศึกษาในการมองจากสังคมเป็นศูนย์กลาง (Society-Centric) และในกรณีของไทยนั้น นอกจากจะมองตัวเองเป็นศูนย์กลางแล้วยังมองในลักษณะเอกกลุ่มเป็นตัวตั้ง (Group-Centric) ซึ่งการมองในลักษณะที่กล่าวมานี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมโดยส่วนรวม ดังนั้นการพยายามมองให้ห่างไกลจากตนเอง ห่างไกลจากกลุ่ม และมุ่งยึดสังคมเป็นศูนย์กลางแล้ว ย่อมจะทำให้มีการสร้างสังคมบนพื้นฐานของการประนีประนอมมากกว่าสังคมของการแบ่งกลุ่มจากแนวความคิดทั้ง 3 ประการที่กล่าวมา การมองในเชิงจริยธรรม (Ethical Thinking) นั้น องค์ประกอบจะมีมากหรือน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับบุคคล ถ้าหากบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสังคมโดยมีผลกระทบจากการกระทำของตัวเองต่อสังคมยิ่งมากเท่าไรความจำเป็นที่บุคคลนั้น จะต้องมี Ethical ยิ่งสูง ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของตนเองย่อมมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ยิ่งมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ถ้าเป็นปัจเจกบุคคลแนวความคิดในเชิงจริยธรรมอาจจะมีความจำเป็นน้อยกว่าบุคคลสาธารณะ เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวของปัจเจกบุคคลนั้นมีผลกระทบในวงแคบ ในขณะที่บุคคลสาธารณะจะมีผลกระทบในวงกว้างเช่นเดียวกับบุคคลที่เป็นนักการเมืองที่จะต้องมีความคิดดังกล่าวมากกว่าบุคคลธรรมดา ทั้งนี้เพราะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้เสียมากกว่านั่นเอง ในโลกแห่งความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ ผู้นำทางการเมืองนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ประสานผลประโยชน์แห่งความขัดแย้งนั้นมิได้มิใช่เป็นผู้กระตุ้นผลประโยชน์ เพื่อตัวเองหรือเพื่อ

กลุ่ม พัฒนาการในทางการเมืองและเศรษฐกิจดีขึ้นได้อย่างไร จำเป็นต้องอาศัยแนวความคิดเชิงจริยธรรมในระหว่างกลุ่มผู้นำมาเป็นตัวกระตุ้น เพื่อก่อให้เกิดการทำงานเพื่อส่วนรวมมากกว่าที่จะทำเพื่อส่วนตัว หรือเพื่อกลุ่มเท่านั้นจากแนวความคิดนี้เอง เป็นเหตุให้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการทุจริตและการขัดกันของผลประโยชน์ขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวนี้ เป็นพฤติกรรมที่กระทำกันไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง ดังที่จะเห็นได้จากประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงศตวรรษที่ 19 ทั้งก่อนและหลังการเกิดสงครามกลางเมืองได้มีการนำบทบัญญัติทางจริยธรรมในรัฐบาลเข้ามาใช้ควบคุมความขัดแย้งกันในผลประโยชน์ และเกิดการปฏิรูปในการให้บริการสาธารณะ สมาชิกผู้อยู่ในขบวนการปฏิรูปการบริการสาธารณะ เห็นว่า การปฏิรูปในครั้งนี้เป็นการส่งเสริมให้มีระบบคุณธรรม ซึ่งเป็นระบบที่สามารถทำให้รอดพ้นจากความเห็นแก่ตัว ทำให้รัฐบาลมีคุณธรรมมากขึ้นระบบการแจกจ่ายตำแหน่งให้แก่พวกพ้อง ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน และเป็นการทำให้อำนาจปกครองอยู่ในมือของบุคคลที่มุ่งใช้อำนาจ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวแสดงให้เห็นถึงความไม่มีหลักจริยธรรมในรัฐบาล มีการใช้กฎหมายอย่างไม่ยุติธรรมประชาชนต้องตกอยู่ในภาวะอันชั่วร้าย การปฏิรูปจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องรีบดำเนินการให้มีขึ้น โดยการปฏิรูปนี้ความพยายามที่จะสร้างพนักงานของรัฐให้มีความเป็นกลางทางการเมือง โดยเน้นไปที่ความสามารถ และสนับสนุนให้มีการสอบแข่งขัน เพื่อเข้ารับตำแหน่ง ด้วยผลการคัดเลือกนี้เองทำให้ได้คนที่มีความสามารถอย่างแท้จริง ไม่ได้ยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ทางการเมือง พวกเขาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ และไม่ต้องตกอยู่ภายใต้ภาวะกดดันจากบุคคลอื่น ทำให้การให้บริการเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว หรือของกลุ่มบุคคลใด โดยเฉพาะไม่ว่าอย่างไรก็ตาม การปฏิรูปนี้ได้เน้นให้เห็นวิสัยทัศน์ในด้านความเป็นกลางทางการเมืองของเจ้าหน้าที่รัฐ และกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมของทางราชการที่จะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกรอบของจริยธรรม พร้อมทั้งจะให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างเป็นธรรม แนวความคิดในเรื่องการให้บริการสาธารณะที่เป็นธรรมนี้ กำลังเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายอยู่อย่างหนึ่ง คือ เกิดการทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตอบสนองในการกระทำต่อเจ้าหน้าที่ทางการเมืองน้อยลง การไร้ประสิทธิภาพในด้านความเป็นกลางที่มีอยู่ในวิสัยทัศน์ของทางราชการนั้น เกิดจากการขาดซึ่งทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบ (Theory of Accountability) ความเป็นกลางทางการเมืองได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่า อำนาจของรัฐจะไม่ถูกใช้ไปในทางที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการเสี่ยงเกินไปที่จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐอยู่เหนือการควบคุมของเจ้าหน้าที่ทางการเมือง การขาดความควบคุมนี้ทำให้การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐตั้งอยู่บนพื้นฐานของความลำเอียง เอาความคิดของตนเองเป็นที่ตั้งจนมีความอคติเกิดขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นความขัดแย้งกันที่เห็นกัน

ได้ และเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจจะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเป็นกลางทางการเมือง ป้องกันมิให้เกิดการความลำเอียงในการปฏิบัติหน้าที่

จริยธรรมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในวิสัยทัศน์ของทางราชการนั้น ได้ก่อให้เกิดประเด็นการควบคุมทางการเมืองในระบบราชการ กล่าวคือ มีการเรียกร้องคุณธรรมของการจ้างงาน ในภาครัฐต้องขึ้นอยู่กับการทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นประการแรก ส่วนผลประโยชน์ส่วนตัว และความอคติลำเอียงนั้นจะอยู่รองลงไป ดังนั้น ข้อบังคับจึงเน้นไปที่การรู้จักยับยั้งชั่งใจของตนเอง และเน้นไปที่การมีคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ชักนำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบริหารนโยบายตามดุลพินิจของตน ทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหานี้ ก็คือการใช้ประโยชน์จากความขัดแย้งกันในกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งก็คือการที่ผลประโยชน์ของสาธารณะ จะต้องมาจากกระบวนการทางการเมือง ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์จะแข่งขันกัน เพื่อเข้ามามีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องใช้ดุลพินิจของตนแต่ถึงอย่างไรก็ตาม สมมุติฐานทางจริยธรรมของวิสัยทัศน์ของทางราชการ การรู้จักยับยั้งชั่งใจตนเอง และการมีคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเสริมสร้างจริยธรรมในการบังคับบัญชาแบบเป็นลำดับขั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นข้าราชการต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรม และการเชื่อฟังต่อผู้บังคับบัญชา ความเป็นมืออาชีพของพวกเขา ต้องเสียสละเพื่อผลประโยชน์ของคนอื่นลักษณะจริยธรรมในวิสัยทัศน์ของทางราชการนี้ได้เปลี่ยนแปลงจากหลักจริยธรรมที่แต่ละคนพึงมีให้กลายเป็นเครื่องมือในการเชื่อฟังคำสั่งทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการควบคุมการทำงานร่วมกันซึ่งความคิดของการปกครองแบบเป็นลำดับขั้นนี้ ทำให้ความเข้มแข็งในวิสัยทัศน์ของทางราชการหมดไป และยังคงก่อให้เกิดทฤษฎีการรับผิดชอบต่อกันที่จะก่อให้เกิดผลดี

นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องการบังคับบัญชาแบบเป็นลำดับขั้นยังเป็นการส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารมีการใช้อำนาจการปกครอง เพื่อวัตถุประสงค์ที่ผิดกฎหมาย แล้วใช้อำนาจนั้น บังคับบัญชาให้พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ได้กระทำตามที่สั่งมา ซึ่งการกระทำเช่นนี้จะเห็นได้จากการบริหารในรัฐบาลของ Nixon ที่มีการประพฤติดิฉันในวงราชการ และได้สะท้อนให้เห็นว่า ต้องการที่จะใช้อำนาจควบคุมข้าราชการพลเรือน เพื่อว่าจะได้ใช้อำนาจปกครองเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง และการใช้อำนาจนั้น สามารถที่จะใช้อ้างเป็นเหตุผลในการฝ่าฝืนต่อกฎหมายอย่างเป็นทางการ จากแนวคิดของการบังคับบัญชาแบบเป็นลำดับขั้นนี้เอง ทำให้เป็นการสนับสนุนให้เกิดการกระทำผิดของรัฐบาล จนถึงขนาดมีผู้เรียกร้องให้มีความรับผิดชอบ โดยมุ่งไปที่การกระทำในแต่ละตัวบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นสำคัญจากเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นถึง

จุดอ่อนที่สำคัญของทฤษฎีความรับผิดชอบซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ของระบบราชการ ซึ่งการรู้ถึงจุดอ่อนนี้เอง เป็นเหตุให้เกิดการนำกฎระเบียบทางจริยธรรมมาใช้ที่สำคัญ

5.2 สภาพทั่วไปของผลประโยชน์ขัดกัน

พฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูงนั้นล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ประชาชนให้ความสนใจและติดตามซึ่งบุคคลผู้เป็นตัวแทนของประชาชนนี้เองจะต้องกระทำหรือปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ตลอดจนถึงไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย โดยทั่วไปจะเห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลสาธารณะนั้น สามารถพิจารณาได้ 2 ประเด็นด้วยกันคือ

5.2.1 พฤติกรรมในเรื่องส่วนตัวเป็นเรื่องของการกระทำเฉพาะบุคคลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ ซึ่งการกระทำที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การมีภรรยาหลายคน การประพฤติตนชอบเที่ยวโสเภณี เป็นนักเลงหัวไม้ เป็นเจ้าพ่อคุมบ่อนการพนัน เป็นต้นการกระทำเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความประพฤติศีลธรรมเป็นการส่วนตัวของบุคคลเท่านั้น

5.2.2 พฤติกรรมที่อยู่ในระหว่างการดำรงตำแหน่งสาธารณะ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่และในขณะที่เดียวกันก็ใช้โอกาสที่ตนมีอำนาจอยู่ในตำแหน่งหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยการกระทำนั้นอาจจะอยู่ในรูปของการทุจริต เช่น การให้สินบน หรือการกระทำที่ยังถือว่าเป็นความผิดต่อกฎหมาย ยกตัวอย่างเช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรู้ข้อมูลความลับเกี่ยวกับเงินตราที่กำลังอ่อนตัวลงจึงได้บอกภรรยา หรือญาติของตนทำการซื้อเงินตราต่างประเทศกักตุนเอาไว้ทำให้พรรคพวกของตน ได้รับประโยชน์จากข้อมูลความลับนั้น จากพฤติกรรมในประเภทนี้เองเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวไปขัดกับผลประโยชน์ของส่วนรวม ที่เป็นเช่นนี้เพราะพฤติกรรมในเรื่องนี้เป็นเรื่องของการมีความสัมพันธ์โดยตรงกับงานในหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะอาศัยอำนาจหน้าที่ไปหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งมีผลทำให้ผลประโยชน์สาธารณะได้รับความเสียหาย

จากพฤติกรรมจากการทำงานในหน้าที่นี้เอง ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันและความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ โดยในเรื่องนี้ Arnold j. Heidenheimer นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของคอร์รัปชัน ได้แบ่งการกระทำโดยอาศัยระดับของความผิดในการคอร์รัปชันไว้ 3 ประเภท คือ (อุดม รัฐอมฤต “ปัญหาบางประการเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ” : วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530, หน้า 13-14)

1) คอร์รัปชันขาว (White Corruption) ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ประชาชนและผู้ภายใน สังคมยอมรับหรือยอมรับ และเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะถือเป็น

เรื่องที่ไม่สำคัญมากนัก เนื่องจากการรับผลประโยชน์โดยอิงอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี และมีได้เกิดจากการเรียกร้องจากผู้รับ เช่น การให้ซึ่งเป็นการแสดง “น้ำใจ” ของผู้น้อยต่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้อยู่ในตำแหน่งที่ให้คุณให้โทษได้ และการให้ซึ่งเป็น “การตอบแทน” การปฏิบัติ หรือควเว้นปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง และเป็นคุณประโยชน์แก่ผู้ให้ โดยผู้รับมิได้เรียกร้อง ตัวอย่างในการให้ทั้งสองกรณีคือ การให้ของขวัญในโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานวันเกิด งานขึ้นปีใหม่หรือเป็นเจ้าภาพในงานการกุศลของผู้มีอำนาจ

2) คอร์รัปชันเทา (Grey Corruption) ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ในหมู่ผู้นำเห็นว่า เป็นความผิด แต่ประชาชนยังไม่แน่ใจว่าจะเป็นความผิดหรือไม่ กรณีนี้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ให้แก่ตนเองและพรรคพวก ในลักษณะที่ประชาชนสมยอมต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบนั้น เช่น การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา การให้ค่านายหน้า หรือเงินหักส่วนลดราคาสินค้า เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมประเภทนี้แยกได้เป็นการเรียกร้องเอาประโยชน์แทนการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเร่งรัดงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น หรืออาจมีการลดหย่อนมาตรฐานความเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์ และการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเป็นผู้ประกอบธุรกิจหรือมีผลประโยชน์ได้เกี่ยวกับบริษัทห้างร้านที่ทำธุรกิจกับส่วนราชการที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบอยู่

3) คอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption) เป็นคอร์รัปชันที่ทั้งฝ่ายประชาชน และผู้นำ เห็นว่าเป็นความผิดชัดแจ้ง และควรได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ การใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งเพื่อหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือพรรคพวกโดยไม่คำนึงว่าผิดกฎหมายหรือไม่ พฤติกรรมนี้แยกได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เรียกร้องเอาผลประโยชน์จากผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่ และการทุจริตคดโกงโดยไม่คำนึงถึงความผิดตามกฎหมาย เป็นการทำให้รัฐเสียหาย มีเจตนาฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ระเบียบ เพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้อง

จากการแบ่งแยกประเภทของไฮเดนไฮเมอร์ จะสังเกตเห็นได้ว่า การคอร์รัปชันได้ครอบคลุมในวงกว้าง โดยในพฤติกรรมประเภทที่หนึ่ง และสอง คือ การคอร์รัปชันขาวและเทานั้น มีลักษณะของการกระทำเป็นการขัดแย้งกันของผลประโยชน์ที่ประชาชนยังคงมีความไม่เข้าใจในพฤติกรรมส่วนนี้ กลับมองว่า การกระทำประเภทนี้สามารถกระทำได้ ถ้าหากมิได้เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ซึ่งในการแบ่งแยกประเภทของไฮเดนไฮเมอร์ ได้มีการนำตัวอย่างนี้ไปเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงในเมือง Ontario ประเทศแคนาดา ว่าการคอร์รัปชันขาวและเทานี้เป็นส่วนของการขัดกันผลประโยชน์ (Conflicter of Interest) กล่าวคือ เป็นพฤติกรรมอยู่ในช่วงต่อระหว่างการกระทำผิดอาญากับการกระทำในลักษณะที่อาจถูกตั้งคำถามในเชิงจริยธรรมว่า การกระทำนั้นจะถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือไม่ เป็นเรื่องที่ควรกระทำมากน้อยเพียงใด ซึ่งในช่วงดังกล่าวนี้ถือเป็นการกระทำที่มีการ

พัฒนาขึ้นมามากกว่าที่จะพูดแค่คำว่าเป็นการทุจริต ซึ่งอาจต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอาญาเท่านั้น แต่การคอร์รัปชันขาว โดยลักษณะของการกระทำยังไม่อาจที่จะถือว่าเป็นความผิดกฎหมายได้ และในเรื่องนี้ได้สร้างความเสียหายต่อรัฐเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะโดยทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องเดียวกันนี้หากพิจารณาในประเทศอังกฤษจะเห็นว่า

ในประเทศอังกฤษ นับตั้งแต่ปรากฏรายงานเล่มแรกจาก Nolan Committee ความคิดเห็นจากวิจารณ์ต่างๆ ที่กล่าวถึง พฤติกรรมอันไม่เหมาะสมนี้ ชี้ให้เห็นถึงปัญหาอันยิ่งใหญ่ และได้นำไปสู่การเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงในการกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเร่งด่วน จากผลของรายงานนี้เอง (Nolan Report) ทำให้เห็นคำๆ หนึ่งที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ของประเทศอังกฤษอยู่เสมอ ซึ่งคำนั้นก็คือ Sleaze หากจะแปลความหมายแล้ว จะหมายถึง สิ่งสกปรก สิ่งที่ไม่เหมาะสม คำนี้ถูกใช้แทนการกระทำที่เป็นการคอร์รัปชัน กิ่งคอร์รัปชัน หรือใกล้เคียงกับคอร์รัปชันในทางสาธารณะ และคำนี้มีความหมายใกล้เคียงกับคำศัพท์ที่ว่า Malversation หมายถึง การประพฤติชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้จะอยู่ในรูปของการทุจริต หรือการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรม จริยธรรม อันจะมีผลต่อบุคคลที่ประชาชนให้ความเชื่อถือไว้วางใจนั่นเอง

จากความหมายของคำว่า Sleaze นี้เอง ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า คำนี้มีความคล้ายคลึงกับการขัดกันผลประโยชน์ด้วย กล่าวคือ เป็นคำที่ตีความหมายของการกระทำนี้ว่า เป็นการกระทำที่เกือบจะเป็นความผิดทางกฎหมาย ซึ่งพฤติกรรมที่อยู่ในความหมายนี้ สามารถแยกให้เห็นได้ดังนี้

(1) ข้อกล่าวหาการทำผิดทางด้านการเงินของรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการฝ่าฝืนข้อกำหนดที่มีไว้ เพื่อส่วนรวมในเรื่องเกี่ยวกับงานในธุรกิจ หรือประเด็นทางการเมือง

(2) แนวคิดที่ว่า การลื้อบบัญชีในเชิงการค้า หรือทางธุรกิจในรัฐบาล และสมาชิกสภา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก

(3) ข้อกล่าวหาในเรื่องการแต่งตั้งบุคคลในพรรคเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรกึ่งราชการ

(4) การที่อดีตรัฐมนตรี และอดีตข้าราชการอาวุโส เข้าไปดำรงตำแหน่งใดในบริษัทเอกชน เช่น เป็นผู้อำนวยการ ที่ปรึกษาต่างๆ เป็นต้น

(5) การให้เงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองโดยมีบริษัทเอกชนรายใหญ่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังของการให้ความช่วยเหลือ

จะเห็นว่าพฤติกรรม ข้อ 1-4 นั้นเป็นเรื่องของพฤติกรรมส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่จะอาจก่อให้เกิดการกระทำอันไม่เหมาะสม แต่ยังไม่ถือว่าเป็นความผิดกฎหมาย จะ

เห็นได้ว่า การจัดแบ่งการกระทำที่อยู่ในขอบข่ายของการคอร์รัปชันในต่างประเทศนั้น มีความกว้างขวาง ซึ่งการคอร์รัปชันนั้นจะเกี่ยวพันกับการขัดแย้งกันในผลประโยชน์ด้วย เพียงแต่ในทางเทคนิคนั้นได้มีการจัดประเภทของการคอร์รัปชันไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน โดยจะมีทั้งการคอร์รัปชันเป็นความผิดต่อกฎหมาย และการคอร์รัปชันที่ไม่อาจเป็นความผิดทางกฎหมายได้ แต่อาจจัดอยู่ในเรื่องการขัดแย้งกันในผลประโยชน์ที่ผู้กระทำอาจถูกตั้งคำถามในเชิงจริยธรรมว่า พฤติกรรมที่ท่านเหล่านั้นได้กระทำลงไปนั้นเป็นเรื่องที่ถูกต้องและสมควรที่จะกระทำหรือไม่

5.3 ความหมายของการขัดกันผลประโยชน์

ปัญหาด้านจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของไทย เป็นที่กล่าวขานกันในหมู่สาธารณชนในทางลบ ติดต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยที่ยังไม่สามารถกำหนดกฎเกณฑ์ให้เป็นมาตรฐานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในปัญหานี้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแม้จะมีความพยายามที่จะกำหนดมาตรการในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ตาม หากปราศจากกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานดังกล่าวก็เป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการป้องกัน และลงโทษผู้ฝ่าฝืนเชิงจริยธรรมได้ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องกระทำการต่างๆ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ถือเป็นบุคคลระดับสูงที่ควรจะถูกตรวจสอบยิ่งกว่าบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากตำแหน่งทางการเมืองเป็นตำแหน่งที่ควรได้รับความไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป (Public Office is Public Trust) ฉะนั้น การกระทำต่างๆ ของบุคคลเหล่านี้ ควรจะกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อสาธารณชนความขัดแย้งในผลประโยชน์ (Conflict of Interest) เป็นประเด็นหนึ่งที่เป็นปัญหาในทางจริยธรรม ซึ่งในประเทศไทยยังคงสับสนในเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากการกระทำต่างๆ ที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือจากตามเอกสารการอภิปรายไม่ไว้วางใจในทุกๆ ครั้งที่ผ่านมา จะเห็นว่ามิมีประเด็นความขัดแย้งในผลประโยชน์นี้ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมักจะเอาเรื่องส่วนตัวไปปะปนกับเรื่องของสาธารณะ โดยอาศัยการที่ตนมีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองที่ได้รับจากรัฐซึ่งได้มอบอำนาจไว้ แล้วไปหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือพวกพ้อง จากเรื่องดังกล่าวนี้เองทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองยังคงแยกไม่ออกว่า อะไรเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องของสาธารณะ ฉะนั้น การกระทำความเข้าใจในเรื่องนี้ ควรต้องเริ่มอธิบายตั้งแต่จุดเริ่มต้น กล่าวคือ ในเรื่องของคำจำกัดความของคำว่า “ผลประโยชน์” ซึ่งในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นในประเทศอังกฤษ หรือประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก โดยความหมายของการขัดแย้งในผลประโยชน์ของ Kenneth kernaghan ได้ให้คำจำกัดความของ “ข้อขัดแย้งกันในผลประโยชน์” หมายถึง สถานการณ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่ และได้ใช้อิทธิพลตามหน้าที่ ความรับผิดชอบทางสาธารณะไปขัดกับผลประโยชน์ส่วนตัว” ส่วน Sandra William ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การขัดกันผลประโยชน์ หมายถึง การที่ข้าราชการ

หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ปล่อยให้สถานะทางการเงินเข้ามามีอิทธิพลต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสาธารณะสำหรับในคู่มือจริยธรรมของสภาผู้แทนราษฎร ในสหรัฐอเมริกาก็ได้ให้ความหมายของ “การขัดกันผลประโยชน์” ไว้เช่นกัน ซึ่งความหมายของคำนี้ สามารถตีความได้หลายความหมาย แต่ในกฎหมายและระเบียบของรัฐบาลกลางสหรัฐ คำนี้มีความหมายที่จำกัด หมายถึง “สถานการณ์ที่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐขัดกับกิจการทางเศรษฐกิจส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อการทำให้ขาดความเป็นกลางในการใช้วิจารณญาณ เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งใดก็ตามที่เป็นการช่วยขวนที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวนอกจากนี้ แพททริก บอร์เยอร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องผลประโยชน์ขัดกัน ได้ให้คำจำกัดความคำว่า ผลประโยชน์ขัดกันของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะว่า หมายถึงในสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐมีผลประโยชน์ส่วนตัว และได้ใช้อิทธิพล หรือปรากฏว่าจะใช้อิทธิพลจากตำแหน่งหน้าที่ไป เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวจากการศึกษาความหมายของการขัดกันผลประโยชน์ (Conflict of Interest) มีผู้ให้คำจำกัดความอยู่หลายอย่าง โดยผลของการรวบรวม พบว่า ความหมายของการขัดแย้งกันในผลประโยชน์ น่าจะหมายถึง “สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐได้ใช้อำนาจ หรืออิทธิพลจากตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะที่ผลประโยชน์ส่วนตัวขัดกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยผลประโยชน์นี้อาจจะอยู่ในรูปของตัวเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นๆ อันมิใช่ตัวเงินก็ได้จากความหมายนี้เองทำให้วิเคราะห์ได้ว่า คำจำกัดความนี้มีได้มุ่งจำกัดอยู่แต่เฉพาะผลประโยชน์ทางการเงินเท่านั้น แต่การขัดแย้งกันในผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นในรูปของที่มีได้มุ่งประสงค์เพื่อเงิน แต่อาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ส่วนตัวอื่นๆ ที่ทำให้ผู้รับผลประโยชน์นั้นพึงพอใจในผลประโยชน์นั้นแนวคิดในเรื่องผลประโยชน์ขัดกันนี้ ทำให้มีการแยกผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์สาธารณะ อีกทั้งยังเป็นหลักที่สร้างขึ้นมาเพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจต่อผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะว่า จะปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองได้อย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

การขัดแย้งกันของผลประโยชน์ มิได้เกิดขึ้นเฉพาะแต่กรณีที่งานตามตำแหน่งหน้าที่เข้ามาปะปนกับงานส่วนตัวเท่านั้น แต่ยังสามารถเกิดขึ้นเมื่อมีการทำงานร่วมกันอีกด้วย เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะอีกท่านหนึ่ง เพื่อที่จะซื้อเงินตราต่างประเทศกักตุน เพื่อหวังผลกำไรในค่าเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ความขัดแย้งกันในผลประโยชน์มักจะพบอยู่ 2 รูปแบบนี้ คือ

1. ผลประโยชน์ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐที่มาจากการเลือกตั้ง และแต่งตั้งในหน่วยงานที่พวกเขาดำรงตำแหน่งอยู่
2. เกิดขึ้นจากทรัพย์สินส่วนตัวที่มีอยู่เดิมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูง โดยในการศึกษาแนวคิดเรื่องผลประโยชน์ได้รับการพิจารณาที่พิเศษขึ้น สมาชิกสภาคนหนึ่งอาจมีรายได้นอกเหนือจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ โดยใช้การปฏิบัติงานตามตำแหน่ง

หน้าที่นั้นเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งกรณีของตัวอย่างมีดังนี้ คือ การตั้งคำถามในสภา การลงมติออกเสียงการอภิปรายในรัฐสภา การใช้สิทธิในการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติต่างๆ และการติดต่อกับรัฐมนตรี เพื่อหวังผลบางอย่าง ดังนั้น สิ่งต่างๆ ที่ยกมาให้เห็นนี้ทำให้พิเคราะห์ได้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อาศัยโอกาสที่ตนดำรงตำแหน่งทางการเมืองหาประโยชน์ใส่ตัวเอง โดยในเรื่องเหล่านี้ทำให้เกิดการวางระเบียบเพื่อจัดความขัดแย้งกันในผลประโยชน์ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นเรื่องซับซ้อนที่อาจถือเป็นเรื่องปกติสำหรับประเทศหนึ่ง แต่ในทางกลับกัน อาจถือเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมในอีกประเทศหนึ่ง

การที่นักการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องอาศัยความไว้วางใจจากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ นักการเมืองจึงถือเป็นตัวแทนของคนทั้งประเทศ มิใช่เป็นแค่ผู้แทนของท้องถิ่นหรือจังหวัด ที่เลือกตนเองขึ้นมาเท่านั้น แต่นักการเมืองยังเป็นตัวแทนของบุคคลอย่างน้อย 8 กลุ่มคือ (มนตรี เจนวิทย์การ, “จริยธรรมนักการเมือง” ในเอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง จริยธรรมในวิชาชีพ นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541 หน้า 116)

- 1) ผลประโยชน์ของตนเองและครอบครัว
- 2) ผลประโยชน์ของพรรค และผู้ร่วมพรรค
- 3) ผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ให้การอุปถัมภ์ และสนับสนุนทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง
- 4) ผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง
- 5) ผลประโยชน์ของประชาชน และกลุ่มผลประโยชน์ในเขตเลือกตั้ง
- 6) ผลประโยชน์ของข้าราชการประจำ หรือหน่วยงานที่ต้องอาศัยพึงพิงในการปฏิบัติงาน
- 7) ผลประโยชน์ของลูกน้อง และผู้อยู่ใต้การอุปถัมภ์
- 8) ผลประโยชน์สาธารณะ

การกระทำของนักการเมืองที่เป็นการตัดสินใจในตำแหน่งหน้าที่ที่ย่อมกระทบต่อผลประโยชน์ของกลุ่มที่นักการเมืองเปรียบเสมือนตัวแทนของคนกลุ่มเหล่านี้ และย่อมจะเกิดผลประโยชน์ขัดกันซึ่งเป็นปัญหาทางจริยธรรมที่สำคัญในการทำหน้าที่ของนักการเมือง ในกรณีดังกล่าวนี้ทำให้เห็นว่า การเมืองไม่ใช่เรื่องของการใช้ความรุนแรง แต่หากเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่ต้องใช้อำนาจที่ชอบธรรมในการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งของคนหลายกลุ่ม และเป็นประเด็นที่น่าไปสู่ข้อกล่าวหาว่านักการเมืองกระทำการเพื่อสร้างประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง มีการคอร์รัปชันโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ดังนั้น การที่ระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมได้แยกสิ่งที่เป็นเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องที่เป็นส่วน

ของสาธารณะ แต่ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่านักการเมืองเป็นตัวแทนของใคร จึงทำให้เกิดเป็นปัญหาทางจริยธรรมที่จะนำไปสู่การขัดแย้งกันในเรื่องของผลประโยชน์ได้ในที่สุด และทำให้เห็นได้ว่า ทฤษฎีการเป็นตัวแทนได้ถูกทำลายอย่างสิ้นเชิง เพราะนักการเมืองมิได้กระทำการแทนแต่เฉพาะประชาชนเท่านั้น ยังคงเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 8 กลุ่มนี้ด้วยเป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่า ผลประโยชน์ขัดกันนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำในระบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนราษฎร และถือว่าเรื่องดังกล่าวมานี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ระหว่างความไว้วางใจต่อตัวสมาชิกที่ต้องการให้มีการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นการบริการสาธารณะเป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่าผลประโยชน์ขัดกันนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำในระบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนราษฎร และถือว่าเรื่องดังกล่าวมานี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ระหว่างความไว้วางใจต่อตัวสมาชิกที่ต้องการให้มีการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นการบริการสาธารณะ

5.4 การขัดกันผลประโยชน์กับการทุจริตคอร์รัปชัน

จากคำจำกัดความที่ได้กล่าวมาแล้วของการขัดแย้งกันในผลประโยชน์ ทำให้ต้องแยกแยะชี้ให้เห็นว่า การคอร์รัปชันหรือการทุจริตกับการขัดกันผลประโยชน์นั้น มีความแตกต่างกันเพียงใด

คำว่า คอร์รัปชัน (Corruption) ในภาษาอังกฤษเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก คำนี้ตามความหมายในพจนานุกรมแบล็ค ลอร์ (Black Law Dictionary) หมายถึงการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการกระทำที่ชั่วช้าและนอกรีต โดยเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ ยังหมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประชาชนไว้วางใจกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โดยการรับหรือยอมรับผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

เวนรอย (Edward Van Roy) ได้ให้ความหมายคำว่า “คอร์รัปชัน” ไว้ว่าคือ การใช้อำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไร ฉันทามติ หรืออภิสิทธิ์ หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้น ซึ่งออกมาในลักษณะเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิดมาตรฐานความประพฤติทางศีลธรรมจรรยาที่เกิดขึ้น

David H. Bayley ได้กล่าวไว้ใน The Effects of Corruption in a Developing Nation ในหนังสือ Political Corruption ของ Arnold J. Heidenheimer ว่า คอร์รัปชันเป็นเรื่องธรรมดาของประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งมักจะกล่าวขวัญกันอยู่เป็นประจำในรูปของข่าวลือเสียเป็นส่วนมาก ประชาชนในประเทศด้อยพัฒนามักถือว่าการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นส่วนประกอบชีวิตประจำวันของข้าราชการที่จะขาดเสียมิได้และบรรดาข้าราชการทั้งหลายก็มีความรู้สึกเช่นนั้น

ด้วย นอกจากนี้ เขายังได้ให้ความหมายว่า “คอร์ปชั่น ในส่วนเกี่ยวกับการรับสินบนนั้น เป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้างขวาง และครอบคลุมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด อันเกิดจากการเห็นผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ซึ่งประโยชน์ส่วนตนจำเป็นจะต้องเป็นเงินตราเสมอไป

คำนิยามของ โรโกว์ (Arnold A. Rogow) และลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ได้ระบุว่า “คอร์ปชั่นเป็นการฝ่าฝืน หรือละเมิดความรับผิดชอบต่อกฎข้อบังคับที่พลเมืองพึงปฏิบัติ และเป็นสิ่งที่ ไม่สอดคล้องกับระบบสาธารณประโยชน์โดยทั่วไป และการฝ่าฝืนผลประโยชน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบเป็นพิเศษนั้น ถือว่าเป็นการคอร์ปชั่นด้วย

นอกจากนี้ยังมีคำนิยามของวารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ ได้เน้นเรื่อง “สถาบัน นอกเหนือกฎหมาย และบุคคลหรือคณะบุคคลที่อยู่ในระบบราชการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมโดยตรงในการใช้สถาบันดังกล่าว และเน้นที่ระบบราชการ โดยที่ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์และอีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียผลประโยชน์ ตามผลของการต่อรองโดยความยินยอมของบุคคลที่มีส่วนร่วมโดยตรงนั้น เป็นการให้ความหมายที่ครอบคลุมถึงคำนิยามประเภทที่เน้นถึงการต่อรองตามกลไกทางการตลาด ส่วนการเน้นว่า “บุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนร่วมตรงต้องเสียประโยชน์ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม” มีความหมายครอบคลุมถึงคำนิยามประเภทที่เน้นการขัดกันต่อสาธารณประโยชน์ และชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้อธิบายว่า “คอร์ปชั่นเป็นการทำให้เสื่อมเสียความซื่อตรง โดยการรับสินบน หรือโดยช่วยเหลือกัน การใช้วิธีปฏิบัติอันมิชอบทางการเมืองและการปกครอง ซึ่งมีความหมายได้หลายนัย เป็นต้นว่าการกินสินบน การขายตำแหน่งหน้าที่ การอนุมัติทำสัญญาของทางราชการกับบริษัทห้างร้านหรือเอกชนโดยที่ชอบพอกัน และการที่ราชการยอมอนุญาตให้มีที่ดิน หรือสิทธิพิเศษ เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินรางวัลได้

จะเห็นได้ว่าความหมายของการคอร์ปชั่นไม่เพียงแต่จะกินความถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวงในระบบข้าราชการเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในภาคเอกชนด้วย

ส่วนการคอร์ปชั่นตามที่สนะของคนไทยนั้น ตามพจนานุกรมของบริษัทแพรววิทยา ได้ให้ความหมายคำว่า “คอร์ปชั่น” หมายถึง การฉ้อราษฎร์บังหลวง การเบียดบังเอา โดยอำนาจหน้าที่ราชการ และได้ให้ความหมายคำว่าฉ้อราษฎร์บังหลวง ว่าหมายถึงการริดนาทาเร้น และการเบียดบังทรัพย์สินของหลวงมาเป็นของตน ฉะนั้น การคอร์ปชั่นตามพจนานุกรมไทยมีความหมายกว้างมาก กล่าวคือ หมายถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวงตลอดจนการริดใดโดยการที่เจ้าพนักงานเรียก และรับสินบนจากราษฎร

ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่กระทำการเรียกรับ หรือยอมรับสินบน หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ทำการทุจริต หรือเข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยการ

ละเมิดหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการ เพื่อก่อให้เกิดรายได้เป็นของตน รวมถึงการที่เจ้าพนักงานช่วยเหลือญาติพี่น้องพวกพ้องของตนให้ได้รับตำแหน่งหน้าที่ราชการ แม้จะไม่ได้รับสินบน แต่เจ้าพนักงานผู้นั้นก็ได้รับความสบายใจ ก็จัดว่าเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง

การทุจริตในหน้าที่นั้นก็ถือว่าเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือที่เรียกตามสมัยนิยมว่า การคอร์รัปชันในวงราชการ ดังจะเห็นได้ว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานระบุว่า “ทุจริต” หมายความว่า (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ, หน้า16,17 รายงานผลการวิจัยเรื่ององค์ความรู้ว่าด้วยการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการไทย,เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2539, หน้า11) “ประพฤติชั่ว คด โกง” และตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1 ได้ให้ความหมายคำโดยทุจริตว่า “เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” ประโยชน์นั้นอาจเป็นไปทางทรัพย์สิน หรือมิใช่ก็ได้ ฉะนั้น การฉ้อราษฎร์บังหลวงในความหมายของคนไทยก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการคอร์รัปชันซึ่งพออนุโลมได้ว่ามีความหมายเช่นเดียวกับทัตนะสาถลทั่วไป

จากความหมายของคำว่า “ทุจริต” หรือ “คอร์รัปชัน” นักวิชาการหลายอาชีพต่างก็ได้กำหนดความหมายไว้ต่างกัน เพราะระเบียบทางสังคม วัฒนธรรม และค่านิยม ในสังคมของประเทศต่างๆ ผิดกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมตะวันตก และประเทศที่มีใช้ตะวันตก ตัวอย่างเช่นในสังคมของประเทศตะวันตกนั้น การให้สินจ้างรางวัลในการปฏิบัติหน้าที่ราชการมีความละเอียดอ่อนกว่ากล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะไม่ผิดหน้าที่ราชการ แต่ก็ยังถือว่าเป็นการกระทำนี้เป็นคอร์รัปชันส่วนในสังคมที่มีใช้ประเทศในแถบตะวันตก เช่น อินเดีย จีน รวมถึงไทยด้วย กลับมองว่าเป็นธรรมเนียมที่จะขาดเสียมิได้ ถือเป็นการแสดงน้ำใจไมตรีอย่างหนึ่ง ดังนั้น จึงเป็นปัญหาให้นักนิติศาสตร์ นักวิชาการ นักปกครอง ต่างก็คิดกันว่า จะถือปทัสถานของสังคมใดเป็นหลักในการวินิจฉัยว่า การกระทำใดเป็นคอร์รัปชันหรือไม่ ยิ่งในปัจจุบันการคมนาคมของโลกเจริญขึ้น การติดต่อไปมาระหว่างประเทศมีมากขึ้น ปัญหาขัดกันทางปทัสถานของระเบียบสังคม จึงเกิดสับสนอยู่ไม่น้อย ฉะนั้น การที่จะถือว่า การกระทำใดเป็นการทุจริตของข้าราชการหรือไม่นั้น ควรต้องพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ผู้กระทำการได้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเงินตราหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ รวมถึงการรับสินบนด้วย
2. ผู้กระทำไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะกระทำการตาม
3. การได้รับประโยชน์เป็นผลเสียหายแก่ส่วนได้เสียสาธารณะหรือประชาชนเป็นส่วนใหญ่

4. ผู้กระทำให้มีตำแหน่งฐานะในหน้าที่ราชการและได้กระทำการเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

5. การกระทำของผู้นั้นเป็นการฝ่าฝืนหรือละเมิดต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ที่กำหนดไว้สำหรับปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยทำให้ระบบราชการต้องเสียหาย

เมื่อได้รับทราบถึงความหมาย และการกระทำที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชันแล้ว ในทางเปรียบเทียบกันจึงต้องศึกษาถึงการกระทำที่เป็นการขัดกันผลประโยชน์ด้วย กล่าวคือ การขัดกันผลประโยชน์นี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้ความเชื่อมั่นที่ประชาชนมีต่อบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูงซึ่งถือเป็นบุคคลสาธารณะ และเป็นการสร้างอุปสรรคต่อการที่ข้าราชการระดับสูง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหาผลประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้อง ฉะนั้น การที่จะพิจารณาว่า พฤติกรรมหรือการกระทำใดเป็นการขัดแย้งกันผลประโยชน์หรือไม่ นั้นควรต้องดูสิ่งต่างๆ กล่าวคือ (พ.อ.สุชาติ สุนทรศรี “การทุจริตในวงการราชการแห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์นายทหรณ์นักเรียนชุดที่ 20 วิทยาลัยกองทัพบก, 2518, หน้า 9)

1. เจ้าหน้าที่รัฐได้กระทำ หรือเข้าไปมีส่วนร่วม หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเขาเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐ

2. การกระทำนั้นอาจคาดคะเนได้ว่า การตัดสินใจนี้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

3. ผลของการตัดสินใจที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจนั้น เป็นส่วนสาระสำคัญที่ทำให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม

จากแนวทางนี้ชี้ให้เห็นว่าการขัดกันผลประโยชน์จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีองค์ประกอบดังที่ได้กล่าวมา และจะพบว่าเมื่อพิจารณาการกระทำที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชันกับการขัดกันผลประโยชน์นั้น มีข้อเหมือนและข้อแตกต่างให้เห็นได้

5.1 ในส่วนข้อเหมือน สามารถแยกให้เห็นได้ดังนี้

5.1.1 เป็นการกระทำไป เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และพรรคพ้อง

5.1.2 เป็นการกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยา

5.1.3 ทำให้ผลประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย

5.1.4 ประชาชนหมดความเชื่อถือ และไม่ไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ

5.2 ในส่วนข้อแตกต่างส่วนในประเด็นของความแตกต่างกันนั้น จากการศึกษาพบว่ามีส่วนที่สามารถชี้ให้เห็นโดยวิธีการเปรียบเทียบได้ ดังนี้

5.2.1 การขัดแย้งกันในผลประโยชน์ เป็นการกระทำที่นำไปตามอำนาจหน้าที่หรือเป็นไปตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง ในขณะที่การทุจริตคอร์รัปชันนั้น ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การรับสินบน เป็นต้น

5.2.2 การกระทำการขัดกันผลประโยชน์ยังมีลักษณะที่เบาว่าการกระทำการทุจริตคอร์รัปชันที่ถือว่ารุนแรงกว่า

5.2.3 การทุจริตเป็นพฤติกรรมการรับสินบนส่วนบุคคล และผลประโยชน์ขัดกันไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นเงินอย่างเดียว

5.2.4 การขัดกันผลประโยชน์มีพฤติกรรมที่อยู่ในข้อห้ามหลังการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐไปกระทำการลอบบี้ ส่วนการทุจริตคอร์รัปชันจะกระทำได้ แต่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ที่อยู่ในขณะดำรงตำแหน่งเท่านั้น จากข้อเหมือนกัน และข้อแตกต่างกันในการกระทำ หากพิจารณาดีๆ ยังจะพบว่า การทุจริตคอร์รัปชันมีการเหลื่อมล้ำกับการขัดแย้งกันของผลประโยชน์ได้

5.3 การเหลื่อมล้ำกันพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน และการขัดกันผลประโยชน์ มีช่วงที่กำกวมกันอยู่ ซึ่งสามารถอธิบายโดยมีเหตุผล ดังนี้

5.3.1 การคอร์รัปชันตามความหมายของต่างประเทศนั้น กินความนอกจากเรื่องที่ผิดกฎหมายแล้วยังให้รวมความถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น เาเวลาราชการ ให้เห็นว่ามีการพัฒนาแนวความคิดใหม่ที่เหนือกว่าการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นเรื่องทางจริยธรรมที่ต้องอาศัยหลักทางศีลธรรมเข้ามามีส่วนในการวินิจฉัยถึงความเหมาะสมว่า การกระทำบางประเภทถึงแม้จะถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมายก็ตาม แต่การกระทำอาจเป็นการผิดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ในเรื่องดังกล่าวนี้ได้มีการแบ่งแยกการกระทำที่เห็นได้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม โดยได้ชี้ให้เห็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และการกระทำที่มีได้อยู่ในข่ายอันจะเป็นความผิดต่อกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ แต่หากเมื่อเอาประเด็นทางจริยธรรมเข้ามาพิจารณาร่วมด้วยแล้ว จะเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ สามารถแยกให้เห็นเป็น 3 ประการดังนี้ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, “จริยธรรมของนักการเมือง” สยามรัฐ, 25 พฤษภาคม 2541 หน้า 2)

1. พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางศีลธรรมจรรยา บุคคลในวิชาชีพต่างๆ ย่อมต้องมีจริยธรรมของตนเองไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ ครู อาจารย์ ทนายความ แพทย์ เป็นต้น ซึ่งจริยธรรมในวิชาชีพเหล่านี้ อาจจะถูกกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อที่จะเป็นตัวควบคุม ก่อให้เกิดเป็นแนวปฏิบัติกันจนเป็นประเพณีวัฒนธรรม เป็นที่ยอมรับแก่คนในสังคมได้

2. พฤติกรรมที่เป็นความผิดร้ายแรงในพฤติกรรมประเภทนี้เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายโดยตรง เช่น การทุจริตคอร์รัปชันเป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้รับผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเพื่อตนเองหรือครอบครัว ในส่วนนี้จะมีกฎหมายออกมารองรับ และมีการกำหนดโทษทางอาญาออกมาอย่างชัดเจน โดยกฎหมายที่ใช้ควบคุมการกระทำผิดนี้ ได้แก่ กฎหมายอาญา พระราชบัญญัติ หรือกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น

3. พฤติกรรมประเภทนี้เป็นการกระทำที่อยู่ระหว่าง จริยธรรม และการประพฤติผิดในเชิงทุจริตการกระทำในส่วนนี้เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัว กระทบต่อผล

ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมที่น่าตำหนิ มีลักษณะการพัฒนาที่เหนือกว่าการรับสินบน ซึ่งถือว่าเป็นการทุจริต เป็นความผิดทางอาญาโดยพฤติกรรมเช่นว่านี้ เรียกว่าการขัดกันผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ตัวอย่างที่จะเห็นได้อย่างชัดเจน ได้แก่ ในกรณีที่รัฐมนตรีคนหนึ่งล่วงรู้ความลับว่า ที่ดินส่วนใดของประเทศบ้างที่กำลังจะถูกเวนคืนเพื่อนำมาสร้างถนนให้ประชาชนสัญจรไปมาได้สะดวก รัฐมนตรีท่านนั้นได้นำความลับนี้ไปบอกแก่ญาติสามี หรือญาติภริยาของตนทำให้บุคคลเหล่านี้ต่างไปซื้อที่ดินบริเวณใกล้เคียงกับที่ถูกเวนคืน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเก็งกำไรเอาไว้ล่วงหน้า หรือในกรณีอธิบดีของกรมหนึ่งได้อนุมัติให้บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งเป็นผู้ชนะการประมูลการก่อสร้างสำนักงานในต่างจังหวัด โดยในบริษัทเอกชนแห่งนั้นได้มีอธิบดีผู้อนุมัติเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่อยู่ หรือญาติของอธิบดีท่านนั้นเป็นเจ้าของกิจการนั้นอยู่ การกระทำของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการระดับสูงได้ยกมาให้เห็นนี้ จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นไม่ได้อยู่ในขอบข่ายของการกระทำทุจริตคอร์รัปชัน แต่กระทำการเช่นนี้ถือว่าการไม่เหมาะสม หรือไม่สมควรที่จะกระทำ

จากพฤติกรรมในประเภทที่ 3 นี้ยังคงมีความคลุมเครือเป็นอย่างมาก ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูงมักนำเรื่องส่วนตัวมาปะปนกันเรื่องของส่วนรวม จนก่อให้เกิดผลเสียหายต่อประเทศอย่างมากมาย

ในอดีตที่ผ่านมาของไทย จะเห็นว่ามึงงานวิจัยอยู่หลายชิ้นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวนี้อยู่ โดยเรื่องนี้จะแฝงอยู่ในเรื่องการทุจริต คอร์รัปชัน มีการสำรวจโดยออกแบบสอบถามไปยังประชาชนในกลุ่มต่างๆ มีจุดที่น่าจะนำมาวิเคราะห์ให้เห็น กล่าวคือ ในประเด็นของ “การที่ข้าราชการหรือบุคคลในครอบครัว เป็นเจ้าของ เป็นกรรมการ หรือมีหุ้นอยู่ในบริษัทธุรกิจเอกชนที่พอจะอาศัยอิทธิพลทางราชการให้ประโยชน์แก่กิจกรรมนั้น” ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นข้าราชการ และประชาชนนั้น ให้ความเห็นในกรณีนี้ว่าเป็นความผิด แต่ก็ยังมีอีกไม่น้อยที่คิดว่าในกรณีนี้ไม่เป็นความผิด จะเห็นได้ว่า ในกรณีนี้เป็นเรื่องของการขัดกันผลประโยชน์โดยตรง

มิใช่เรื่องของการทุจริตแต่อย่างใดประชาชนผู้ให้คำตอบนั้นมีเปอร์เซ็นต์ของความผิดกับเปอร์เซ็นต์ของการไม่เป็นความผิดนั้น มีลักษณะค่อนข้างใกล้เคียงกัน ประชาชนยังคงมีความสับสนในเรื่องนี้อยู่พอสมควร และมีความเข้าใจว่า เรื่องนี้น่าจะทำได้ หรือแม้กระทั่งในประเด็นของการรับเปอร์เซ็นต์หรือค่าคอมมิชชั่นจากการซื้อ หรือจัดประมูลในนามของทางราชการ ทั้งประชาชนและข้าราชการ ยังถือว่าการกระทำนี้เป็นความผิด แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่คิดว่า การกระทำเช่นนี้ยังไม่เป็นความผิด (ทินพันธุ์ นาคะตะ, “การคอร์รัปชันในราชการไทย : การสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการและประชาชน “ในรวมปาฐกถาจากสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2520-2521 กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2520 หน้า 128-129)

แต่ในประเด็นของการห้ามนักการเมือง และข้าราชการบางตำแหน่งทำธุรกิจการค้า คำตอบค่อนข้างที่จะชัดเจนว่า ควรห้ามผู้ดำรงตำแหน่งฯ กระทำการที่กล่าวมาแล้ว ในประเด็นต่างๆ ที่ยกมาให้เห็นนี้ แสดงถึงการที่ประชาชนคนไทยมีความสับสนและยังมีการนำเรื่องส่วนตัวมาปนกับเรื่องของส่วนรวม มีความคิดว่าเป็นสิ่งที่จะทำได้ โดยไม่มีความผิดแต่อย่างใด ประกอบกับการทำดังกล่าวนี้ ยังมีได้มีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพออกมาควบคุมให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมเหมือนอย่างของในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือแคนาดา และหากพิจารณาจากกฎหมายหลายฉบับที่มีอยู่จะเห็นว่าการบัญญัติในเรื่องการขัดกันนี้แทรกอยู่ มิได้มีการนำการกระทำต่างๆ ที่เป็นเหตุให้เกิดการขัดกันผลประโยชน์มาบัญญัติไว้รวมกัน โดยเฉพาะซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ที่นำไปสู่การห้ามนั้นมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน โดยหากจะนำการกระทำที่เป็น การขัดกันผลประโยชน์ของต่างประเทศมาปรับใช้กับของประเทศไทยแล้วควรที่จะต้องมีการพิจารณาในแต่ละประเภท ดังที่จะได้กล่าวในบทต่อไป

5. ประเภทของการกระทำที่อยู่ในข่ายของการขัดกันผลประโยชน์

Kenneth Kernaghan ได้ชี้ให้เห็นประเด็นตัวอย่างที่อยู่ในขอบข่ายของ Conflict of Interest มี 8 ประเภทดังนี้

5.1 การรับสินบน

การยอมรับเงินที่ผิดกฎหมาย หรือการยอมรับคุณค่าอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ต้องการจากข้าราชการที่ได้มีการกระทำการตามหน้าที่ จุดวิเคราะห์ในหัวข้อนี้คือ ผู้ให้สินบนมีเจตนาที่จะบิดเบือนวัตถุประสงค์ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้รับมีเจตนายินยอมที่กระทำตาม ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องเผชิญกับผลประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ทางการเงิน หรือประโยชน์อื่นๆ ในการที่จะขัดต่อกฎหมาย นโยบายตลอดจนวิธีการของการปฏิบัติงานในหน้าที่ จน

เป็นเหตุให้เข้าได้ทำไปเพื่อตนเอง และถึงแม้ว่าสินบนจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของเงิน แต่ก็รวมถึงผลตอบแทนทางอื่นๆ ด้วย เช่น ผลตอบแทนทางมีเพศสัมพันธ์ ข้อเสนอเข้าสู่สังคมฝ่ายบริหาร เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการให้สินบนนั้นเป็นความผิดต่อกฎหมายที่มีความรุนแรงในตัวเองอย่างเห็นชัด แต่ถ้าเมื่อใดมีการให้ในรูปของสินน้ำใจหรือการให้ตามประเพณีย่อมเป็นเรื่องยากแก่การวัดว่าจะเข้าอยู่ในรูปของผลประโยชน์ขัดกันหรือไม่

5.2 การใช้อิทธิพลส่วนตัว

ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะพยายามที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนแก่บุคคลภายนอก ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน การใช้อิทธิพลในรูปแบบนี้อาจเป็นการเข้าไปมีส่วนโน้มน้าวการตัดสินใจทางด้านนโยบายสำคัญทางเศรษฐกิจซึ่งเจ้าหน้าที่นั้นมีส่วนได้เสียอยู่ เช่น การพัฒนาในด้านผลการวางแผนของที่ดินซึ่งพนักงานเป็นเจ้าของอยู่ หรือฝากเด็กเรียนในโรงเรียนของรัฐ สิ่งเหล่านี้เป็นผลประโยชน์ขัดแย้งกัน เมื่อพนักงานนั้นมีโอกาสที่จะได้รับอย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าหวั่นวิตกว่าแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในเรื่องการใช้อิทธิพลส่วนตัวนั้นรวมถึงผลประโยชน์ซึ่งเป็นการเชื่อทางศาสนาหรือทัศนคติในเรื่องสัญญาชาติ ตัวอย่างเช่น ฝ่ายบริหารมีความเชื่อทางศาสนาอย่างมากต่อการคัดค้านการคุมกำเนิด และการทำแท้ง เขาอาจใช้อิทธิพลส่วนตัวที่เข้าไปมีส่วนในเรื่องการวางแผนครอบครัวและจำกัดไม่ให้มีคลินิกทำแท้ง หรือฝ่ายบริหารเข้าร่วมในองค์กรของชาวผิวดำที่ถูกกีดกันในเรื่องการจ้างงาน ซึ่งเขาอาจใช้อิทธิพลที่จะให้มีการร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานโดยเท่าเทียมกันในทุกระดับชั้น

5.3 การใช้ข้อมูลลับ

เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนรู้เห็นในข้อมูลความลับของทางราชการ ซึ่งเจ้าหน้าที่นั้นได้ใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ โดยปรกติแล้ว ผลประโยชน์ขัดแย้งกันจะเกิดขึ้นเมื่อข้อมูลนั้นเป็นความลับมีความสำคัญเป็นอย่างมาก และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นผู้ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่จะรักษาความลับนั้นไว้ ตัวอย่างเช่น นักวางแผนผังเมืองมีข้อมูลเกี่ยวกับแผนการพัฒนาในพื้นที่ที่บ้านเพื่อนของเขาตั้งอยู่ เขามีหน้าที่รักษาความลับเกี่ยวกับแผนนี้จนกว่าจะมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อนของเขาได้ให้เงินแก่เขาเป็นค่าตอบแทนในการรู้ข้อมูลล่วงหน้านี้ ดังนั้น หากนักวางแผนรับเงิน เขาก็ถือว่าอยู่ในฐานะใช้ข้อมูลลับของทางการแล้ว

5.4 การดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับทางการเงิน

ข้าราชการที่มีผลประโยชน์ทางการเงินไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งมีความขัดแย้งโดยตรงต่องานที่รับผิดชอบอยู่ ผลประโยชน์ขัดกันนี้แสดงให้เห็นขอบเขตที่ว่า เจ้าหน้าที่ต้องควบคุมตนเองในการตัดสินใจในประโยชน์ที่จะได้รับ ประเด็นนี้เหมือนกับ การใช้อิทธิพล

ส่วนตัว ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะเป็นผู้ควบคุมผลลัพธ์นั้นเองตัวอย่างเช่น ผู้จัดการฝ่ายวางแผนมีอิทธิพลในการสร้างสนามบินใหม่ที่ใกล้กับที่ดินที่ยังไม่ได้พัฒนาซึ่งที่ดินนั้นเขาเป็นเจ้าของอยู่

5.5 การรับของขวัญ

ของขวัญ และสิ่งบันทึกต่างๆ การค้นหา หรือการยอมรับของขวัญ และความสะดวกสบายที่อาจส่งอิทธิพลต่อพนักงานให้มียอดคิดต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ประเด็นนี้เป็นเรื่องกว้างในความเข้าใจในเรื่องสินบน รวมถึงสิ่งซึ่งลดราคาของในการซื้อ ใช้ตั๋วหนัง มีเช็กลูก ที่ยวพักผ่อน ใช้พาหนะของหลวง เลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือยตลอดจนให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ ลักษณะของขวัญที่เห็นนี้ไม่ได้ต้องการที่จะให้เป็นสินบน แต่อาจมีเจตนาที่ก่อให้เกิดการโอนเอียงในการกระทำบางอย่างอันเนื่องมาจากการให้สิน

5.6 การทำงานนอกเวลา

การเป็นที่ปรึกษา และการจ้างงานตนเอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของผลประโยชน์ขัดกันในด้านหน้าที่สถานการณั้ขัดแย้งนี้รวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานการณั้ทำงานในสาธารณะ ในการที่จะเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชน หรือเป็นเจ้าของเอง ตลอดจนการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ของรัฐในการทำงานภายนอก การทำงานนอกไม่ได้เป็นส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดแย้งแต่ประเภทของงานและข้อผูกพันที่สำคัญเป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะมีผลประโยชน์ขัดกันหรือไม่ เช่น ร้อยเวรหัวหน้าสถานีดับเพลิงอาจใช้เวลาเพียง 2-3 ชม. ต่อสัปดาห์ในการทาสีบ้านจัดสนามหญ้า โดยไม่มีเรื่องผลประโยชน์ขัดกันได้ แต่ถ้าเมื่อใดเขาทำงานอยู่ในบริษัทเป็นที่ปรึกษาบริษัทเอกชนในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญในการดับเพลิง ตำแหน่งที่ปรึกษาในบริษัทเอกชนจะเพิ่มผลกำไรให้แก่เขา จากการที่เขาได้ใช้ตำแหน่งหัวหน้าสถานีดับเพลิงทำงานให้แก่บริษัทนั้น หรือถ้าการทาสีของเขากลายเป็นการละเลยงานในหน้าที่ประจำอยู่ ดังนั้นเป็นผลประโยชน์ขัดกันที่ควรระวังหลีกเลี่ยง

5.7 อดีตพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไปได้รับการว่าจ้างให้มาทำงานกับบริษัทเอกชน

โดยว่าจ้างนี้เกิดจากการที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะเคยมีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือติดต่อกับบริษัทนั้นๆ อยู่ในประเด็นนี้ในสหรัฐอเมริกาเรียกการกระทำเช่นนี้ว่า Revolving Door ซึ่งการกระทำนี้ได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดกันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะเนื่องมาจากบุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งใดในสาธารณะมาก่อน มักจะรู้ข้อมูลความลับ ตลอดจนขั้นตอนวิธีการทำงาน รวมถึงว่าหากบุคคลนั้นมีตำแหน่งสูงแล้วจะยังคงมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่นี้อาจใช้อิทธิพล และความสนิทคุ้นเคย ความเกรงใจ เข้าไปก่อให้เกิดความสัมพันธ์ อันจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่จะมีต่อบริษัทที่ตนทำงานอยู่

5.8 การเกี่ยวพันเครือญาติ

สถานการณ์ที่บุคคลสาธารณะอาจอยู่ในตำแหน่งที่อาจทำสิ่งที่ต้องการให้แก่ญาติ หากคิดในประเด็นของผลประโยชน์ขัดแย้งกัน อาจจะเรียกได้ว่าเป็นระบบอุปถัมภ์ในฐานะชั้นพิเศษของการใช้อิทธิพลส่วนตัว เพราะมูลเหตุจูงใจคล้ายกับการส่งเสริม ได้รับรางวัลจากการทำสัญญา หรือการอื่นใดซึ่งญาติของตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ อาจจะกระทำให้ความช่วยเหลือใดๆ ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อม เพื่อให้ภรรยาหรือญาติพี่น้องของผู้ดำรงตำแหน่งฯ ได้รับผลประโยชน์

ผลประโยชน์ขัดกันประเภทนี้อาจเป็นผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ผลทางการเงินเสมอไป เช่นคดีที่คล้ายกับตัวอย่างของการใช้ข้อมูลความลับทางการ ซึ่งโครงการได้รับการเสนอโดยนักวางแผนพัฒนาชุมชนเมือง บ้านของพ่อแม่เขาที่อยู่มานาน ได้รับผลกระทบจากการเคย์ที่สมาชิกกลุ่มวางแผนพบว่า ในขั้นต้นบ้านของพ่อแม่ของเขาอาจถูกเวนคืนด้วยการพัฒนาให้เป็นที่ตั้งทางการค้า ในเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องที่จะกลัวว่าจะเสียเงินแต่กลัวว่าบ้านพ่อแม่ของเขาจะถูกขายหากการวางแผนพัฒนาโดยการเวนคืนได้เกิดขึ้นผลนี้จึงมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของพ่อแม่เขา ผลประโยชน์ในเรื่องความขัดแย้งด้วยข้อผูกมัดในฐานะที่เขาเป็นข้าราชการกับการดูแลอย่างเท่าเทียมต่อผู้อาศัยทั้งหมด เขาต้องการที่จะให้เพื่อนร่วมเปลี่ยนแปลงพัฒนา เพื่อที่จะยกเว้นบ้านของ พ่อแม่เขา

นอกจาก การกระทำประเภท ที่อยู่ในขอบข่ายของการขัดกันผลประโยชน์ดังที่ ได้กล่าวมาแล้ว ยังมีกรกระทำบางประเภทของ Patrick Boyer ที่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับของ Kernaghan แล้วยังมีการกระทำเพิ่มเติมจากของ Kernaghan ซึ่งการกระทำที่ว่าเป็นก็คือ

5.8.1 ผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สาธารณะมีผลประโยชน์ส่วนตัว

กรณีนี้มักเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจให้ความเห็นชอบต่อสัญญาว่าจ้างแก่บริษัทที่ผู้ดำรงตำแหน่งฯ เป็นเจ้าของอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของทั้งหมดหรือเป็นเจ้าของเพียงบางส่วน หรืออาจเป็นกรณีที่มีนักวิทยาศาสตร์ของรัฐ หรือผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ มีหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ปรีกษาแก่รัฐบาล การพัฒนาการกำหนดข้อมูล หรือคุณสมบัติใดสำหรับการใช้งาน เฉพาะอันจะมีผลทำให้บริษัทของเขาสามารถผลิตของนั้นได้ตามเงื่อนไข ทั้งนี้อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจ อิทธิพล ตลอดจนถึงการลวงรู้มูลค่าความลับในทางราชการ

5.8.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทเอกชนที่ติดต่อหรือทำธุรกิจกับรัฐ

ปัญหานี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ยังเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งอาจจะกระทำในฐานะส่วนตัว ทั้งๆ ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่ หรือกระทำการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐ

5.8.3 การใช้ประโยชน์ส่วนตัวจากทรัพย์สินของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ปกป้อง ดูแลทรัพย์สินของรัฐ ทั้งในรูปของ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายให้อยู่ในความดูแล ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่นำทรัพย์สินของทางราชการไปหาผลประโยชน์ส่วนตัว เพราะการใช้ ทรัพย์สินของหลวงไป เพื่อส่วนตัวนั้นเป็นการทำให้เกิดความสับสนเปลือง ด้านค่าใช้จ่ายสาธารณะ กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐกระทำการดังกล่าวนี้ทำให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นมิได้มีการแยกผลประโยชน์ ส่วนตัวกับส่วนรวมออกจากกัน แต่กลับนำมาใช้ปะปนกันเท่านั้น

ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าประหลาดใจนัก หากจะเกิดประเด็นใน ผลประโยชน์ขัดกันขึ้น ทั้งนี้ เพราะว่ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าไปมากการแข่งขัน ทางธุรกิจย่อมมีตื่นตัวตลอดเวลา ทำให้นักธุรกิจภาคเอกชนนอกจากจะปรับปรุงบริหารกิจการของ ตนให้ดีขึ้นเสมอแล้ว นักธุรกิจยังต้องอาศัยนักการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการ ระดับสูงให้ความช่วยเหลือในเชิงธุรกิจด้วยการพึ่งพาอาศัยกันนี้เองทำให้บุคคลทุกคนมีส่วน เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งผลประโยชน์นั้นมีอยู่ในหลายรูปแบบ และไม่สามารถที่จะคาดหวังได้ว่าจะเกิดความขัดแย้งกันหรือไม่ ดังนั้น เมื่อมีการขัดกันผลประโยชน์ เกิดขึ้นเมื่อใด ข้อขัดแย้งเหล่านี้ควรจะได้รับการแก้ไขอย่างรีบด่วน โดยการออกกฎระเบียบ วิธีการ หรือขั้นตอนต่างๆ ตลอดจนวิธีแก้ไข เพื่อลดความขัดแย้งในผลประโยชน์ ต่อไป

โดยกฎในเรื่องผลประโยชน์ขัดกันนี้สามารถนำไปใช้กับองค์กรทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนห้างหุ้นส่วนบริษัทเอกชนไม่ว่าจะเป็นบริษัทเอกชนหรือไม่ แต่ใน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งแก้ไขปัญหาลเฉพาะในส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และข้าราชการ ระดับสูงเท่านั้น แต่ในส่วนของบริษัทเอกชนนั้น ก็ควรที่จะทำการศึกษา แยกแยะไปอีกประเด็น หนึ่ง ซึ่งผู้เขียนไม่ได้กระทำการศึกษาถึงประเด็นนี้ด้วย

6. แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ อำนาจ และอิทธิพล

6.1 ความหมายของผลประโยชน์และกลุ่มผลประโยชน์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผล” หมายถึง ความงอกงาม ประโยชน์ที่ได้ หรือสิ่งที่เกิดจากการกระทำทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และได้ ให้ความหมายของคำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่มีผลใช้ได้ดีสมกับที่คิดมุ่งหมายไว้ ซึ่งเมื่อนำมา ประยุกต์ใช้กับทางการเมือง สามารถกล่าวได้ว่า “ผล” คือสิ่งที่ได้รับจากสิ่งที่เริ่มต้นไว้ก่อนหน้านี เช่น ผลไม้ได้จากการปลูกต้นไม้ไว้ก่อนหน้า ส่วน “ประโยชน์” คือสิ่งที่มีคุณค่าตามความ

ต้องการของตัวเองหรือส่วนรวม เช่น แวนตาให้ประโยชน์กับคนสายตาผิดปกติ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อนำมารวมกัน คำว่า “ผลประโยชน์” ก็คือสิ่งที่มีคุณค่าต่อตัวเองหรือสังคมซึ่งได้จากการเตรียมการไว้ก่อนหน้านี้ อะไรคือสิ่งที่ได้เตรียมการไว้ก่อนหน้านี้ อะไรคือสิ่งที่ต้องการต่อมีคุณค่าต่อตัวเองหรือสังคม นักการเมืองแต่ละคนมักจะรู้อยู่แก่ใจแล้ว หากเป้าหมายมีเพื่อสังคมมากกว่าตัวอง นักการเมืองผู้นั้นก็อาจกล่าวได้ว่าเป็นนักการเมืองที่ดี ในทางตรงข้ามถ้าเป้าหมายมีเพื่อตัวเองมากกว่าสังคม ก็อาจถือได้ว่าเป็นกรรมของประชาชนที่ได้เลือกนักการเมืองแล้วเข้าไปทำหน้าที่ในสภาพแทนตนเอง

การเรียกร้องผลประโยชน์ คือ กระบวนการที่ปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล แสดงออกซึ่งข้อเรียกร้อง (demands) ต่อผู้ตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นขั้นตอนแรกที่ทำหน้าที่แปรสภาพ demands หรือ input เป็น output (G.A. Almond and G Bingham Powell, 1978 อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541) ระบบการเมืองทุกระบบจะต้องมีวิธีการในการจัดการกับข้อเรียกร้องหรือความต้องการของประชาชน การตัดสินใจทางการเมืองทุกอย่างย่อมมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของกลุ่มชนไม่ในทางบวกก็ในทางลบ ดังนั้นหากชนกลุ่มใดในสังคมไม่มีช่องทางที่จะเรียกร้องผลประโยชน์หรือความต้องการแล้ว ก็เป็นที่แน่นอนว่าความต้องการเหล่านั้นจะไม่ได้รับการตอบสนอง ความอัดอั้นตันใจที่เกิดขึ้นจึงอาจปะทุขึ้นมาเป็นความรุนแรง และหากก่อให้เกิดความระส่ำระสายต่อระบบการเมืองจะเป็นผลให้เกิดความจำเป็นที่ผู้มีอำนาจทางการเมือง จะได้ตอบด้วยการปราบปรามเพื่อรักษาความเป็นระเบียบในสังคม จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียกร้องผลประโยชน์เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการที่ระบบการเมืองจะดำเนินไปได้โดยราบรื่น เพราะเป็นวิธีการตีแผ่ให้เห็นถึงความต้องการของกลุ่มชนต่างๆ ที่อาจมีความขัดแย้งกัน ให้ผู้ตัดสินใจทางการเมืองได้รับรู้และหาทางตอบสนองให้เหมาะสม ซึ่งหากทำได้ดีก็จะป้องกันมิให้ความขัดแย้งปรากฏชัดขึ้น โดยการช่วงชิงที่จะทำการประนีประนอมผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มชนเสียก่อน (พุทธวิสาณ ชุมพล 2531 อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541)

อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์เกิดขึ้นมา เพื่อเป็นตัวเชื่อมช่องว่างระหว่างผู้ตัดสินใจทางการเมืองกับปัจเจกบุคคลในสังคม กลุ่มผลประโยชน์เป็นอิทธิพลนอกระบบรัฐสภา (extra-parliamentary influence) ที่เข้าไปมีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ บทบาทนี้มีความจำเป็นอยู่แม้ในระบอบประชาธิปไตย ด้วยเหตุที่ว่า การเลือกตั้งซึ่งเกิดขึ้นเป็นช่วงๆ จึงต้องการจัดระเบียบการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนต่างๆ ในระบบการเมือง มิฉะนั้นแล้วก็จะเป็นการที่ประชาชนพลเมืองสามารถแสดงอำนาจประชาธิปไตยได้ทุกๆ 4-5 ปีเท่านั้น (คือทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น) กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กรทำหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์เป็นการให้อำนาจอย่างต่อเนื่อง (continuous mandate) แก่รัฐบาลในอันที่จะปกครอง และหากไม่มีกลุ่มผลประโยชน์แล้วก็

จะไม่มีรัฐบาลใดเลยที่ถือว่าเป็นรัฐบาลประชาธิปไตย หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่มีรัฐบาลใดที่จะสามารถดำเนินการบริหารประเทศได้หากปราศจากการติดต่อกับกลุ่มผลประโยชน์ จะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทเป็นกุญแจสำคัญในกระบวนการทางการเมืองที่สลับซับซ้อน แต่ก็มีได้หมายความว่า เป็นกุญแจดอกเดียวที่เปิดประตูไปสู่การทำความเข้าใจกับการตัดสินใจของรัฐบาลในการกำหนดและดำเนินนโยบาย รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงแรงผลักดันอื่นๆ นอกเหนือจากกลุ่มผลประโยชน์ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อกะแนนเสียงเลือกตั้ง และต่อผลประโยชน์ของผู้สนับสนุนรัฐบาลโดยตรงด้วย (พฤทธิสาณ ชุมพล 2531 อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541)

ปทานุกรมความรู้ทางสังคมศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Encyclopedia of the Social Science) ให้ความหมายกลุ่มผลประโยชน์ไว้ว่า เป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวโดยสมัครใจของบุคคลต่างๆ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่อาจเป็นผลประโยชน์โดยทั่วไป หรือเฉพาะเจาะจงของกลุ่ม และภายใต้การเข้าร่วมกันนี้เพื่อที่จะให้มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ (U.S.A.; The Free Press, 1968 อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541) ในขณะที่ Duverger (Maurice Duverger, 1972 อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลไว้ว่า “กลุ่มอิทธิพลไม่มีบทบาทโดยตรงในการแสวงหาอำนาจ แม้ว่าจะมีอิทธิพลต่อศูนย์อำนาจ แต่ก็อยู่ภายนอกศูนย์อำนาจ พยายามที่จะโน้มน้าวบุคคลที่มีอำนาจ แต่ไม่พยายามที่จะเสนอกลุ่มของตนเองขึ้นมาครองอำนาจแทนอย่างเป็นทางการ กลุ่มอิทธิพลไม่ใช่องค์กรทางการเมือง กิจกรรมผลักดันทางการเมืองไม่ใช่กิจกรรมที่สำคัญที่สุดของกลุ่มอิทธิพล กลุ่มหรือองค์กรใดแม้ว่าจะห่างไกลจากการเมือง แต่ก็สามารถทำตนเป็นกลุ่มอิทธิพลในบางวาระและในบางกรณี” ส่วน David B. Truman (อ้างถึงใน เฉลิมพล คงจิตต์ 2544) ได้อธิบายถึงลักษณะที่แตกต่างกันระหว่าง “กลุ่มต่างๆ ไป” กับ “กลุ่มผลประโยชน์” ว่า กลุ่มโดยทั่วไปจะเป็นการรวมตัวกันของมนุษย์ผู้มีจุดมุ่งหมายและผลประโยชน์เหล่านั้น แต่กลุ่มผลประโยชน์จะมีลักษณะพิเศษต่างไปจากกลุ่มโดยทั่วไปตรงที่ว่า กรเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในกลุ่ม ไม่ได้เป็นเพียงเพื่อผลประโยชน์และจุดมุ่งหมายร่วมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีทัศนคติร่วมกันด้วย ดังนั้นกลุ่มผลประโยชน์จึงมีลักษณะการก่อตัวเกิดขึ้นได้ยากกว่ากลุ่มโดยทั่วไป และเมื่อก่อตัวขึ้นมาเป็นกลุ่มผลประโยชน์ มีจุดมุ่งหมาย ผลประโยชน์ และทัศนคติเหมือนกัน ลักษณะของกิจกรรมดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์มีความแน่นแฟ้นและมั่นคงกว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มต่างๆ ไป และโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์ก็ยังคงมีความซับซ้อนมากกว่า การมีทัศนคติร่วมของสมาชิกยังเป็นตัวประสานให้วัตถุประสงค์ของปัจเจกบุคคลกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มมีความกลมกลืนกัน มีบทบาทต่อแนวทางของกลุ่มในการปะทะ สังสรรค์กับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ Truman ยังได้อธิบายความแตกต่างระหว่าง กลุ่มผลประโยชน์ (interest

group) และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง (political interest group) ว่า กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองจะใช้ทัศนคติและบรรทัดฐานร่วมของกลุ่ม เรียกร้องผลประโยชน์ ตลอดจนแสดงจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของกลุ่มผ่านเข้าไปในกระบวนการหรือสถาบันต่างๆ ของรัฐบาล ในขณะที่กลุ่มผลประโยชน์จะใช้ทัศนคติและบรรทัดฐานร่วมของกลุ่ม แสดงแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และผลประโยชน์ของกลุ่มในการติดต่อปะทะสังสรรค์กับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่นๆ ในสังคมเท่านั้น ถ้ากลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกลุ่มใด สามารถเข้าไปมีความสัมพันธ์กับรัฐบาลอย่างใกล้ชิด โอกาสที่กลุ่มนั้นจะต่อรองให้รัฐบาลนำเอาการเรียกร้องของกลุ่มตนไปปฏิบัติย่อมมีมากขึ้น กลยุทธ์ที่กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองใช้เป็นส่วนใหญ่และได้ผลก็คือ พยายามแสดงให้เห็นว่าการเรียกร้องของกลุ่มนั้น ทำไปเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มอื่นๆ ด้วย ไม่ใช่เฉพาะแต่จะเอื้อผลประโยชน์แก่กลุ่มตนเพียงอย่างเดียว และนโยบายของรัฐบาลก็จะสะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองต่างๆ ที่สามารถเข้าไปมีบทบาทต่อรัฐบาลได้ สำหรับ สังก์ พัฒโนทัย (อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541) ให้คำนิยามว่า “กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง กลุ่มผู้ทรงอิทธิพล ซึ่งมิได้สังกัดพรรคการเมืองใดๆ และใช้อิทธิพลนั้นดำเนินการโฆษณาชักจูง หรือดำเนินการอย่างอื่น เพื่อให้การเมืองหันเหไปเป็นประโยชน์แก่กลุ่ม” เมื่อพิจารณาคำนิยามดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า กลุ่มผลประโยชน์มิได้หมายถึงกลุ่มที่พยายามแสวงหาอำนาจมาให้กลุ่มเอง แต่จะพยายามเพื่อโน้มน้าวผู้มีอำนาจรัฐ หรือนโยบายสาธารณะให้เอื้ออำนวยหรือเป็นประโยชน์แก่กลุ่มนั่นเอง หากกลุ่มผลประโยชน์ดึงเอาอำนาจมาเป็นของกลุ่มโดยตรงแล้ว กลุ่มผลประโยชน์ก็จะกลายสภาพของตนเอง และอาจกลายเป็นองค์กรทางการเมืองในรูปแบบอื่น เช่น พรรคการเมือง หรืออาจกลายเป็นรัฐบาลไปเลยในที่สุด นี่คือการแบ่งระหว่างพรรคการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์ หรืออีกนัยหนึ่ง กลุ่มผลประโยชน์ถือเป็นองค์กรที่คาบเส้นระหว่างสังคมและระบบการเมือง (at the boundary between the social system and the political system) นั่นเอง (พฤทธิสาธณ ชุมพล 2531 อ้างถึงใน ชีรพล อินทรลิข 2541)

แนวคิดที่ว่า ผู้ที่เป็นรัฐบาลมักจะตอบสนองความต้องการของกลุ่มที่ให้การสนับสนุนแก่ตน ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน เงินทอง หรือปัจจัยอื่นๆ และกลุ่มผลประโยชน์ของนายทุนจะมีภักดีกว่าในการโน้มน้าวรัฐบาลฝ่ายขวาที่กลุ่มเหล่านี้ให้การสนับสนุนด้านการเงินอยู่ แต่แนวคิดเช่นนี้อาจไม่ได้เป็นความจริงเสมอไป ว่ากลุ่มธุรกิจจะรวมตัวกันต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันเสมอไป กลุ่มธุรกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ อาจมีผลประโยชน์แตกต่างกันก็ได้ และปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การที่กลุ่มผลประโยชน์หนึ่งใดพยายามโน้มน้าวนโยบายในตัวของมันเอง ก็ย่อมเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับเรื่องเดียวกันพยายามออกโรงบ้าง หากมีการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์อยู่แล้ว ดังนั้นรัฐบาลอย่างน้อยในรัฐบาลระบอบ

ประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องหาทางประนีประนอม หรือทำการประสานประโยชน์ หรืออย่างน้อยที่สุดพิจารณาความต้องการต่างๆ ที่แข่งขันกันอยู่อย่างจริงจัง มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการเสี่ยงต่อการขาดการยอมรับโดยกลุ่มชนสำคัญๆ ของประเทศ แต่กลุ่มชนที่ไม่สามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ก็สามารถเสนอข้อเรียกร้องแก่รัฐบาลได้ หรือรวมตัวกันได้ แต่พลังของกลุ่มที่จะส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลมีน้อยกว่ากลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ ส่วนปัจจัยที่จะกำหนดถึงพลังหรือความเข้มแข็งของกลุ่มผลประโยชน์ในอันที่จะเสนอข้อเรียกร้อง และมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล มีหลายปัจจัยด้วยกัน ปัจจัยที่สำคัญ เช่น จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่มีจำนวนมาก มีเครือข่ายกว้างขวาง และเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง สัมผัสกลมเกลียวกัน เมื่อความต้องการหรือผลประโยชน์ของประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้รับการเรียกร้อง (articulate) แล้วจะต้องได้รับการรวบรวม ผสมผสานกันเป็นหมวดหมู่หรือนำมากลั่นกรองประนีประนอมกันให้มีรูปแบบ ซึ่งเป็นทางเลือกในการกำหนดนโยบาย (policy alternative) สำหรับผู้มีอำนาจทางการเมือง จะได้ทำการตัดสินใจกำหนดนโยบาย หรือออกกฎข้อบังคับ (rule – making) ในขั้นสุดท้าย อันถือเป็นผลผลิตหรือปัจจัยส่งออก (output) ของระบบการเมือง (พฤทธิศาสตร์ ชุมพล 2531 อ้างถึงใน ธีรพล อินทรลธิบ 2541)

กระบวนการรวบรวมผลประโยชน์ (interest aggregation) คือ การจัดข้อเรียกร้องต่างๆ (interest articulation) เป็นหมวดหมู่ มีการผสมผสาน ประนีประนอม เพื่อให้เกิดเป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจกำหนดนโยบายของผู้ใช้อำนาจรัฐ กระบวนการนี้จะทำหน้าที่พิจารณาผลประโยชน์ต่างๆ ของส่วนต่างๆ ในสังคม ที่มีการแสดงออกหรือเรียกร้องว่ามีอะไรบ้าง มีสิ่งใดสมควรได้รับการตอบสนอง และเมื่อตอบสนองในส่วนนี้แล้วจะไปกระทบต่อส่วนอื่นๆ หรือไม่อย่างไร จะสามารถชดเชยส่วนที่ได้รับผลกระทบนั้นได้อย่างไรบ้าง เพื่อให้ส่วนที่ได้รับผลกระทบในทางลบ หรือส่วนที่มีความรู้สึกว่าตนเองเสียประโยชน์ เสียเปรียบ ได้รับผลประโยชน์ในเรื่องอื่น ซึ่งพอจะชดเชยหรือเฉลี่ยกับความเสียเปรียบนั้นได้ เช่น นายทุนเจ้าของที่ดินต้องการจะขับไล่ผู้ยากไร้ผู้ด้อย โอกาส ซึ่งเข้ามาปลูกที่พักรักษาเป็นแหล่งชุมชนแออัดในที่ดินของตนซึ่งปล่อยทิ้งร้างมานาน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ แต่คนยากไร้ก็ยังไม่สามารถไปหาที่อยู่ใหม่ได้เนื่องจากมีฐานะยากจนและไม่มีการช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายในการขนย้ายจากนายทุนเจ้าของที่ดิน จะเห็นได้ว่าผลประโยชน์ของเจ้าของที่ดินและกลุ่มผู้ยากไร้ขัดแย้งกัน ถ้าหากปล่อยให้ปัญหาเช่นนี้ดำเนินต่อไปก็อาจลุกลามเป็นปัญหาของสังคมได้ จึงอาจมีผู้ใกล้ชิดในกรณีนี้ เช่น จากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องออกไปแนะนำให้กลุ่มผู้ยากไร้แต่งตั้งตัวแทนขึ้นมาพูดคุยเจรจากับเจ้าของที่ดินในการร้องขอความช่วยเหลือค่าขนย้ายตามสมควร และเสนอโครงการเร่งด่วนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การเคหะแห่งชาติให้จัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่กลุ่มคนผู้ยากไร้นี้เพื่อเช่าซื้อในราคาถูกลง จะได้โยกย้ายออกไป

จากที่ดินโดยเร็ว เจ้าของที่ดินก็จะได้รับประโยชน์ในการใช้ที่ดินทันตามความต้องการ ดังนี้เป็นต้น การรวบรวมผลประโยชน์จึงมีวิธีการคือ การนำเอาผลประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับการแสดงออกมา ประกอบกัน ประสานกัน ประนีประนอมกัน กลั่นกรองออกมาเป็นสูตรหรือทางเลือก เพื่อกำหนดนโยบาย (ธีรพล อินทรลิม 2541)

สังคมใดก็ตาม ถ้ามีการทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์อย่างดีพอสมควร ก่อนหน้าที่จะถึงขั้นตอนการตัดสินใจของผู้ใช้อำนาจรัฐแล้ว จะทำให้การกำหนดนโยบายหรือการออกกฎหมายที่ดี การบังคับใช้กฎหมายที่ดี จะเป็นไปได้โดยราบรื่นปราศจากปัญหาหรืออุปสรรคในทางปฏิบัติ กระบวนการทางการเมืองและการเมืองต่างๆ ก็จะมีลักษณะที่คาดคะเนได้มากขึ้น ไม่เกิดความผันผวนหรือวิกฤติการณ์ทางการเมืองขึ้นบ่อยนัก ผลผลิตของระบบ (output) จะออกมาในลักษณะสัมพันธ์กับปัจจัยนำเข้า (input) คือ นโยบาย กฎหมายต่างๆ จะตอบสนองความต้องการได้ดีและเป็นไปได้ในแนวทางที่กลุ่มทั้งหลายพอจะคาดคะเนได้ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์ก็คือ กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งจะทำหน้าที่ใน 2 ลักษณะ คือทำหน้าที่ในการรวบรวมผลประโยชน์ ชื่อเรียกร่องต่างๆ จากปัจเจกบุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มแล้วรวบรวมเป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปทำการเรียกร้อง อาจเรียกร้องโดยตรงผ่านทางผู้ใช้อำนาจรัฐ หรือทำการเรียกร้องโดยส่งผ่านไปทางพรรคการเมืองก็ได้ จึงจะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์นั้นจะต้องทำหน้าที่ 2 ประการ ไปพร้อมๆ กัน คือ ทั้งรวบรวมและเรียกร้องประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเรื่องการเรียกร้องผลประโยชน์และการรวบรวมผลประโยชน์นี้ ไปเป็นกรอบในการศึกษาถึงกรณีความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ที่พยายามแย่งชิงการเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี พ.ศ.2551 เพื่อศึกษาถึงประเด็นผลประโยชน์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ลักษณะของความขัดแย้ง และผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ดังกล่าว

6.2 ความหมายของอำนาจ และการใช้อำนาจทางการเมือง

คำว่า “อำนาจ” (power) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง ที่พยายามอธิบายลักษณะหรือรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม ซึ่งสามารถที่จะแบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างอำนาจได้ 2 อย่าง (เสนีย์ คำสุข, 2550: 102-103) ได้แก่ (1) อำนาจในการควบคุมธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้และการใช้ความรู้ของคน เพื่อจัดการกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และ (2) อำนาจในการควบคุมคน เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมที่มีความซับซ้อน และมีแบบแผนความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันหลายอย่าง ซึ่งอาจเรียกอย่างกว้างๆ ว่า อำนาจทางสังคม (social power) ซึ่งนิยามของอำนาจที่มีผู้เห็นชอบร่วมกันในระดับที่เป็นทั่วไปมากที่สุดคือ “ความสามารถ (ability) หรือศักยภาพ (potential) ในการทำให้เกิดผลสำเร็จในผลลัพธ์ที่

ต้องการ” ซึ่งคำนี้นอกจากจะมีใช้ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษแล้ว ยังมีการใช้กันอยู่เกือบทุกภาษาในโลก ภาษาอังกฤษคือ ability รับแนวคิดมาจากภาษาฝรั่งเศสและละตินที่มีความหมายว่า “สามารถเป็นไปได้ (to be able) ในความหมายเดียวกันกับคำว่า Macht ในภาษาเยอรมันที่รับแนวคิดมาจากคำว่า Mogen ตามลำดับ ซึ่ง เสนีย์ คำสุข (2550) ได้สรุปนิยามของอำนาจไว้กว้างๆ ว่า “อำนาจ หมายถึง สมรรถภาพหรือความสามารถที่ฝ่ายหนึ่งใช้ให้เกิดผล จนอีกฝ่ายหนึ่งยอมทำตามหรือปรับพฤติกรรมไปในทางที่ฝ่ายมีอำนาจต้องการ ไม่ว่าจะ เป็นวิธีการใช้อำนาจในลักษณะใดก็ตาม กล่าวคือ ตั้งแต่การชักจูงให้เกิดความรัก ความผูกพัน ไปจนถึงการข่มขู่หรือใช้กำลังจนเกิดความหวาดกลัว”

ส่วนความหมายในเชิงคลาสสิก (classic) ของอำนาจ ที่มีผู้อ้างอิงกันมากคือผลงานของ Max Weber (Max Weber อ้างถึงใน เสนีย์ คำสุข, 2550: 104) โดยเขาได้จัดแยกรูปแบบของอำนาจทางสังคม ฝ่ายที่มีอำนาจ และทรัพยากรทางอำนาจที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. อำนาจตามจารีตประเพณี (custom) เกิดตามสถานภาพทางสังคม (social status) ที่มีการแบ่งแยกให้กับบุคคล ซึ่งได้แก่กลุ่มสถานภาพ (status groups) ชนชั้น (classes) และพรรค (parties) ทรัพยากรสำคัญทางอำนาจจึงได้แก่ สถานภาพของบุคคลในสังคม

2. อำนาจตามการแลกเปลี่ยน (Exchange) เกิดจากการจัดสรรแบ่งปันตามพื้นฐานที่แต่ละคนมี หรือครอบครองสิ่งต่างๆ ไว้ หรือความสามารถที่จะทำอะไรให้กับคนอื่นๆ ได้บ้าง ทรัพยากรสำคัญของอำนาจในลักษณะนี้ ก็คือ ความมั่งคั่งร่ำรวย (wealth)

3. อำนาจตามการควบคุมบังคับบัญชา (command) เกิดจากการที่ฝ่ายหนึ่งมีความสามารถ หรือได้รับการจัดสรรให้ควบคุมหรือบังคับบัญชาอีกฝ่ายหนึ่ง ทรัพยากรสำคัญของอำนาจ ก็คือ ภาวะผู้ปกครอง (rulership) อำนาจในรูปแบบนี้จึงมีลักษณะเป็นอำนาจทางการเมือง

สำหรับทฤษฎีอำนาจทางการเมือง ตามที่ แม็คคูเลย์ (แม็คคูเลย์ อ้างถึงใน เสนีย์ คำสุข, 2550: 105) ได้รวบรวมไว้ จำแนกได้เป็น 6 แนวทาง ได้แก่

1. ทฤษฎีชนชั้นนำ (elite theory) มีแนวคิดสำคัญคือ อำนาจจะอยู่ในมือของชนชั้นนำทางการเมืองและผู้ปกครองกลุ่มเล็กๆ คนกลุ่มเดียวจะมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและการจัดองค์กร

2. ทฤษฎีพหุนิยม (pluralist theory) มีแนวคิดว่า ในสังคมที่ซับซ้อนคงเป็นไปได้ยาก ถ้าอำนาจจะกระจุกตัวอยู่กับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน ในทางตรงกันข้าม อำนาจทางการเมืองจะมีการแยกส่วนและกระจัดกระจายออกไปอยู่กับประชาชนหลากหลายกลุ่มที่กระทำกิจกรรมทางการเมือง

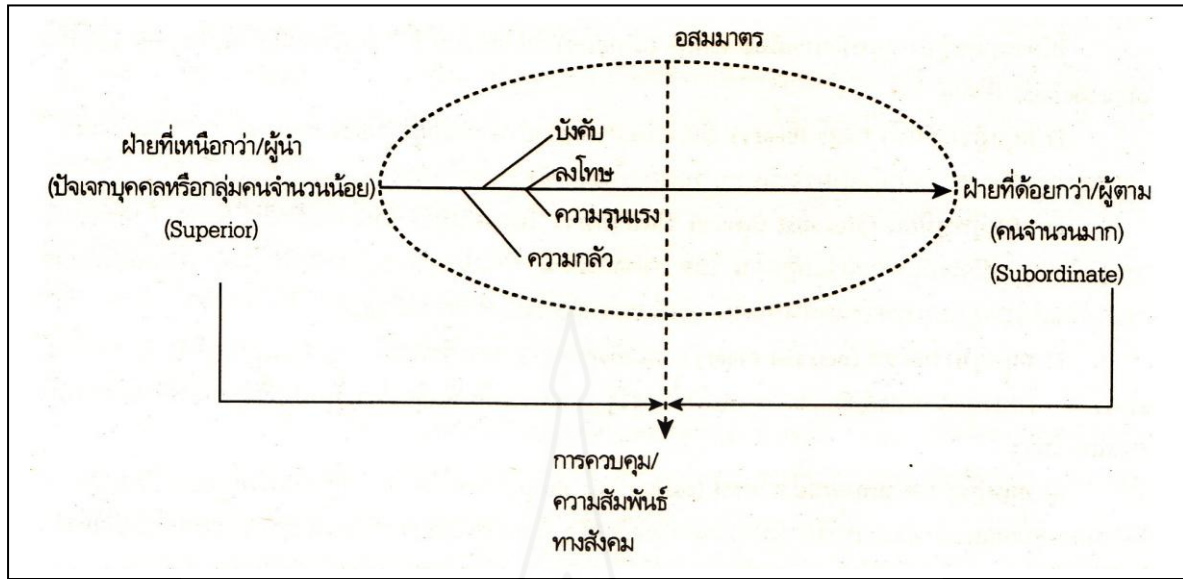
3. ทฤษฎีมาร์กซิสต์ (marxist theory) มีแนวคิดหลักคือ ผลประโยชน์ (ทางด้านเศรษฐกิจ) ของชนชั้นผู้ปกครอง ครอบงำการจัดองค์กรและการทำหน้าที่ของรัฐ และความสัมพันธ์ทางชนชั้น เป็นพื้นฐานสำคัญของอำนาจชนชั้นนำในรัฐ

4. ทฤษฎีระบบตัวแทนผลประโยชน์ (corporatist theory) แนวคิดนี้คือ รัฐวางแนวทางอย่างชัดเจนในการจัดระบบผลประโยชน์ อำนาจทางการเมืองในความเป็นจริง จึงอยู่ในมือข้าราชการและผู้ทำการตัดสินใจมืออาชีพ ส่วนการเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวแทนต่างๆ เช่น สหภาพแรงงาน และสมาพันธ์ธุรกิจ เป็นต้น จึงมีลักษณะของการถูกบังคับ

5. ทฤษฎีสตรีนิยม (feminist theory) มีแนวคิดค้ำานการแบ่งแยกสังคมออกเป็นเรื่องสาธารณะกับเรื่องส่วนตัวตามแบบจารีตนิยม โดยมองว่า ในความเป็นจริงเรื่องส่วนตัวก็เป็นตัวแทนของส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองอย่างมาก อำนาจทางการเมืองถูกบิดเบือนไปหมด จากการที่สังคมเน้นความสำคัญของบิดาหรือเพศชาย (patriarchy)

6. ทฤษฎีของไมเคิล ฟูว์คูลท์ (foucault theory) เน้นการศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องวาทกรรม (discourses) เพื่อเข้าใจอำนาจทางการเมือง และมองว่าความรู้เป็นพื้นฐานของอำนาจ นอกจากนั้นอำนาจยังเป็นสาเหตุของการบังคับและครอบงำที่ขึ้นอยู่กับปัจเจกบุคคลและกลุ่มต่างๆ

นิยามอำนาจทางการเมืองของ Robert A. Dahl (Robert A. Dahl อ้างถึงใน เสนีย์ คำสุข, 2550: 106) คือ ตัวแบบคลาสสิกในความสัมพันธ์ระหว่าง A กับ B หรือระหว่างคน 2 คน หรือ 2 ฝ่าย กล่าวคือ เป็นความสามารถของ A ในการทำให้ B ยินยอมทำตามที่ A ต้องการ ไม่ว่า B จะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม นิยามนี้พิจารณาว่า อำนาจทางการเมืองมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ของคนสองฝ่าย มีลักษณะของการควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อกัน และมีการสนองตอบหรือเกิดผลลัพธ์บางอย่างขึ้น

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างอำนาจทางการเมือง ภายใต้องค์ประกอบต่างๆ ที่ซับซ้อน

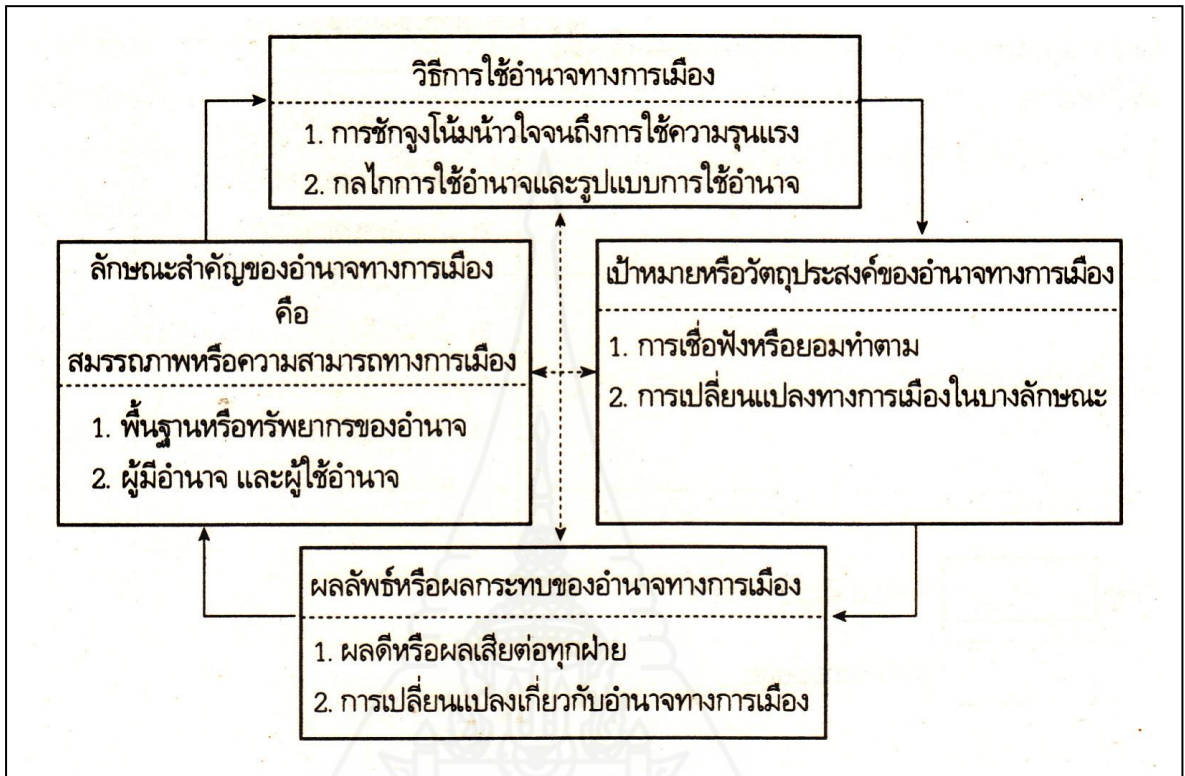
ที่มา : อำนาจทางการเมืองเชิงโครงสร้างของ Gianfranco Poggi อ้างถึงใน เสนีย์ คำสุข 2550: 106

จากภาพที่ 2.3 นิยามอำนาจตามแนวทางโครงสร้าง จะพิจารณาว่า อำนาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนสองฝ่าย มีลักษณะของการบังคับ ควบคุม และอื่นๆ อีกหลายอย่าง รวมทั้งอิทธิพล การลงโทษ และความรุนแรง มีผลลัพธ์เกิดขึ้น โดยเป็นโครงสร้างในลักษณะอสมมาตร คือฝ่ายที่มีและใช้อำนาจจะครอบงำฝ่ายที่ด้อยกว่า หรือคนส่วนน้อยควบคุมคนส่วนใหญ่ และมีสภาพของความหวาดกลัวเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในโครงสร้างอำนาจนี้ด้วย

ซึ่ง เสนีย์ คำสุข (2550: 106) ได้สรุปนิยามอำนาจทางการเมืองไว้ว่า อำนาจทางการเมือง หมายถึงสมรรถภาพทางการเมืองที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบต่างๆ ติดตามมา ทั้งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือในอาณาบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ในบางกรณีจะมีลักษณะของการควบคุมและการเชื่องหรือการยอมจำนนตาม ส่วนในบางกรณีจะเป็นลักษณะการครอบงำทางความคิดและพฤติกรรม แต่โดยรวมแล้วจะมีผลผูกพันต่อผู้มีและใช้อำนาจทางการเมืองในการตัดสินใจและต่อคนอื่นๆ ในรัฐและสังคม

นอกจากนี้ เสนีย์ คำสุข (2550: 107) ยังได้กล่าวว่า อำนาจทางการเมืองถือเป็นส่วนประกอบสำคัญ (prime ingredient) ทางการเมือง แต่ไม่ใช่สาระสำคัญทั้งหมดของการเมือง ในกระบวนการของอำนาจทางการเมืองสามารถจำแนกส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ลักษณะสำคัญของอำนาจทางการเมือง วิธีการใช้อำนาจทางการเมือง เป้าหมายหรือ

วัตถุประสงค์ของอำนาจทางการเมือง และผลลัพธ์หรือผลกระทบของอำนาจทางการเมือง แสดงได้ดังภาพที่ 2.4 ดังนี้

ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบสำคัญในกระบวนการของอำนาจทางการเมือง

ที่มา : ส่วนประกอบสำคัญทางการเมือง (เสนีย์ คำสุข, 2550: 107)

จากภาพที่ 2.4 จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการของอำนาจทางการเมือง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก (เสนีย์ คำสุข, 2550: 107) ดังนี้

1. ลักษณะสำคัญของอำนาจทางการเมือง คือสมรรถภาพหรือความสามารถที่ทำให้เกิดผลลัพธ์หรือผลสืบเนื่อง (consequences) ต่างๆ ติดตามมาจากการใช้อำนาจ

2. วิธีการใช้อำนาจทางการเมือง หรือการแสดงสมรรถภาพหรือความสามารถทางอำนาจที่มีอยู่ เพื่อมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ องค์ประกอบย่อยของวิธีการใช้อำนาจมีอยู่มากมาย ตั้งแต่วิธีการที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนจนถึงไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน หรือตั้งแต่วิธีการอ่อนโยนหรือการชักจูงใจด้วยความรักใคร่ผูกพัน (nice power) ไปจนถึงการใช้การข่มขู่ บังคับ และการใช้ความรุนแรงต่างๆ (violence) นอกจากนั้นก็คือกลไกในการใช้อำนาจและรูปแบบต่างๆ ของการใช้อำนาจ

3. เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของอำนาจทางการเมือง คือการก่อให้เกิดผลลัพธ์หรือผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม และเป็นผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ส่วนประกอบย่อยของวัตถุประสงค์ของอำนาจ จึงมีหลายอย่างที่สำคัญ คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในลักษณะใดลักษณะหนึ่งติดตามมา

4. ผลลัพธ์หรือผลกระทบของอำนาจทางการเมือง หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจ ทั้งที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้อำนาจ แต่มักจะปรากฏผลในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเสมอ ส่วนประกอบย่อยของผลลัพธ์ก็คือ ผลดีหรือผลในแง่บวก กับผลเสียหรือผลในแง่ลบต่อทั้งผู้ใช้อำนาจทางการเมืองและบุคคลอื่นๆ ในรัฐหรือสังคม และอีกส่วนหนึ่ง คือเกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ลักษณะของอำนาจ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อ้างถึงใน เสนีย์ คำสุข, 2550: 110) ได้สรุปลักษณะสำคัญของอำนาจไว้ 7 ประการ ได้แก่

1. อำนาจมีอยู่ในความสัมพันธ์ทางสังคม อำนาจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กันทางสังคมเท่านั้น กล่าวคือ การกระทำทางสังคม (social act) หมายถึงอำนาจ

2. อำนาจทำให้เกิดความต้านทาน (resistance) ในการใช้อำนาจเพื่อให้อำนาจหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตามความปรารถนาของผู้ใช้อำนาจนั้น คุณลักษณะของอำนาจในลักษณะนี้ก็คือการควบคุม (control)

3. ความน่าจะเป็น (probability) ก็เป็นลักษณะหนึ่งของอำนาจ เพราะบางครั้งการใช้อำนาจก็จะเป็นเพียงความน่าจะเป็นไปเท่านั้น

4. ลักษณะที่เป็นความจริงและที่เป็นจินตนาการ คือมีทั้งการใช้ทรัพยากรทางอำนาจจริงและที่ไม่มีทรัพยากรทางอำนาจ แต่ทำให้คนอื่นเชื่อว่ามีอยู่จริง จนยอมทำตามคำสั่งหรือคำร้องขอ

5. ลักษณะการบังคับ (force) ทำให้ผู้ร่วมสัมพันธ์ยอมทำตาม เช่น การจ้างงาน

6. ลักษณะภาวะครอบงำ (dominance) เช่น ชาวจีนครอบงำทางเศรษฐกิจ ก็เป็นอำนาจอย่างหนึ่ง เป็นต้น

7. ลักษณะความดึงดูดใจ (attraction) ทำให้เกิดความผูกพันทางจิตใจ และเกิดการปฏิบัติตาม เช่น เกิดจากการมีลักษณะพิเศษ (charisma) เป็นต้น

ซึ่ง พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การชักชวน (persuasion) ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ แต่เป็นวิธีการใช้อำนาจ แม้ว่าในการชักชวนอาจมีอำนาจเชิงข่มขู่บางประการซ่อนเร้นอยู่ด้วย เช่น แนวคิดของ Thomas Hobbes ที่อธิบายเรื่องนี้ว่า “ผู้นำได้ชักชวนให้ผู้นับตามแลกเปลี่ยน

อธิปไตยของตนกับการคุ้มครองป้องกัน” อำนาจตามรูปแบบนี้ จึงเกิดจากการร่วมมือ การสร้างความสัมพันธ์และภาวะผู้นำ

ส่วน เสนีย์ คำสุข (2550: 112-114) ได้สรุปลักษณะสำคัญของอำนาจไว้ 3 ประการ ประกอบด้วยดังนี้

1. ลักษณะของอำนาจในเชิงองค์ประกอบและพื้นฐานของอำนาจ ในมิตินี้อำนาจมีลักษณะซับซ้อน เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและพื้นฐานของอำนาจหลายอย่าง ตั้งแต่ค่านิยม ความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรมทางการเมือง ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมการเมือง อุดมการณ์ของสังคมหรือเฉพาะกลุ่มคน ในด้านที่เป็นวัฒนธรรมทางการเมือง อำนาจมีลักษณะเป็นพหุนิยมทางวัฒนธรรม (multiculturalism) เพราะองค์ประกอบและพื้นฐานต่างๆ ได้ผ่านการสังเคราะห์ทั้งในมิติของเวลาและสถานที่มายาวนาน จนสะสมความซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับ

2. ลักษณะของอำนาจในเชิงสัมพัทธ์ (relative) ภายใต้อำนาจที่ซับซ้อนทางสังคม ในมิตินี้ ลักษณะของอำนาจเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ที่มีรูปแบบซับซ้อนและหลากหลาย กล่าวคือ ตั้งแต่ความสัมพันธ์เชิงเดี่ยวไปสู่เชิงซ้อน คือปัจเจกบุคคล กลุ่มชนชั้น องค์กร และสถาบัน ไปสู่ความสัมพันธ์เชิงพหุสาระ คือความสัมพันธ์ด้านสังคม วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ อุปสงค์-อุปทาน และความสัมพันธ์ด้านการเมือง การรวมกลุ่ม การมุ่งหวัง ในการสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายสาธารณะ หรือการเข้าไปมีตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง จนถึงความสัมพันธ์ในเชิงการใช้อำนาจและได้รับผลกระทบจากการใช้อำนาจ หรือระหว่างผู้ปกครอง หรือชนชั้นนำทางการเมืองกับมวลชน

3. ลักษณะของอำนาจในเชิงคุณลักษณะ คือลักษณะที่สังเกตเห็นได้ หรืออธิบายลักษณะของความเป็นอำนาจที่สามารถเข้าใจกันโดยทั่วไป ได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ลักษณะของอำนาจในแง่ก็คือ ความสามารถที่เป็นไปได้ หรือศักยภาพ หรือความเป็นไปได้ หรืออื่นๆ ในทำนองเดียวกัน ซึ่งอำนาจจะมีลักษณะเป็น “สมรรถภาพ” เพราะสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือแปรเปลี่ยนเหตุการณ์บางอย่าง ไปสู่แนวทางที่ต้องการจะให้เป็นที่ไปของผู้ที่มีและใช้อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นที่ต้องการทั้งหมด หรือบางส่วน หรือไม่ว่าฝ่ายที่ทำตามจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดในการใช้อำนาจก็ตาม สมรรถภาพจึงไม่ได้หมายความว่า เป็นอำนาจสมบูรณ์เด็ดขาด (absolute power) เป็นด้านหลัก คือทำให้เป็นไปได้อย่างเต็มที่ตามที่ผู้มีและใช้อำนาจต้องการได้ทั้งหมด แต่เป็นเพียงการสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะ โดยทั่วไปของอำนาจว่า สามารถทำให้เป็นไปได้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามความมุ่งหวังของผู้ใช้อำนาจ แม้ว่าจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเต็มที่หรือเด็ดขาดหรือโดยรวดเร็วตามที่ต้องการทั้งหมดหรือตลอดไป และบางครั้งผู้มีและใช้อำนาจอาจจำเป็นต้องใช้การจูงใจ ให้

รางวัลแลกเปลี่ยนหรือแม้แต่การตกลงทำสัญญาผูกพันระหว่างกันของทั้งสองฝ่าย เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งยินยอมกระทำตามที่ต้องการก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็แสดงถึงลักษณะสำคัญของอำนาจคือสมรรถภาพนั่นเอง

6.3 ความหมายของอิทธิพล และอิทธิพลทางสังคม

โดยทั่วไปความหมายของอำนาจ จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับแนวความคิดของอำนาจหน้าที่และอิทธิพล เช่น คำอธิบายของ สเต็ปเพิน รอบบินส์ (Stephen Robbins อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีวยานนท์) ธรรมานะ, 2542: 236) ให้ความหมายของอำนาจว่า “อำนาจหมายถึงความถึงความสามารถของนาย ก ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนาย ข ดังนั้นนาย ข จึงกระทำการบางอย่างซึ่งปกติเขาจะไม่ทำ” จะเห็นได้ว่ามีการใช้คำว่า “อิทธิพล” เพื่ออธิบายคำว่าอำนาจ

ดี แคทซ์ และ อาร์ แอล คาห์น (D. Katz and R.L. Kahn อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีวยานนท์) ธรรมานะ, 2542: 237) กล่าวว่า อิทธิพลหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งคนคนหนึ่งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของอีกคนหนึ่งให้กระทำไปในทางที่ก่อให้เกิดผลตามที่ตั้งใจเอาไว้ จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า อิทธิพลนั้นมีความหมายใกล้เคียงกับอำนาจอย่างมาก จะมีข้อต่างกันก็คือ อิทธิพลจะมีความรุนแรงน้อยกว่าอำนาจ ทั้งนี้เพราะอิทธิพลนั้นเกิดขึ้นโดยมิได้มีกฎหมายรองรับ ดังนั้นจึงไม่สามารถลงโทษผู้อยู่ใต้อิทธิพลได้ จะทำได้ก็แต่การใช้กุศโลบาย เช่น การโน้มน้าวจิตใจ เป็นต้น

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า อิทธิพลเป็นอำนาจชนิดหนึ่งแต่ใช้ในความหมายที่แคบกว่า ส่วนอำนาจหน้าที่ (authority) นั้นจะเป็นที่มาของอำนาจ นั่นคือโดยการใช้อำนาจหน้าที่ บุคคลหนึ่งสามารถที่จะทำให้ความต้องการของตนหรือส่วนรวมเป็นผลโดยผู้อื่นได้ แคทซ์และคาห์นกล่าวว่า อำนาจหน้าที่หมายถึงอำนาจตามตัวบทกฎหมาย ซึ่งมีอยู่ในตัวบุคคลหรือตำแหน่งที่ตัวบุคคลนั้นดำรงอยู่ เพราะฉะนั้นอำนาจหน้าที่จะเป็นที่มาของอำนาจ อำนาจหน้าที่เป็นสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงบุคคลอื่นได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่อิทธิพลนั้นไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับ

การยอมอยู่ใต้อิทธิพล

โดยทั่วไปแล้วเมื่อศึกษาถึงเรื่องของอำนาจ ผู้ศึกษามักจะพิจารณาแหล่งที่มาของอำนาจเป็นมูลฐาน โดยคิดว่าผู้ทรงอำนาจจะมีอำนาจตามแหล่งที่มาต่างๆ อันเป็นการพิจารณาทางเดียว (unilateral) แท้ที่จริงแล้ว แม้จะมีแหล่งที่มาแห่งอำนาจ ผู้ทรงอำนาจก็อาจมิได้มีอำนาจอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลผู้เป็นเป้าหมาย (target) ของการใช้อำนาจเป็นสำคัญ นั่นก็คือเมื่อกล่าวถึงการใช้อำนาจต้องพิจารณาในลักษณะสองทาง (bilateral) อำนาจจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพที่ต่างก็มีตอบแทนกัน (reciprocal relationship) ระหว่างผู้ทรงอำนาจและผู้เป็นเป้าหมายของการใช้อำนาจ ซึ่งผู้เป็นเป้าหมายจะรับอิทธิพลจากการใช้อำนาจ (influenceability of

the target of power) เพียงใดหรือการใช้อำนาจจะมีผลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ (สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ, 2542: 242)

1. การต้องพึ่งพา ยิ่งผู้เป็นเป้าหมายต้องพึ่งพาผู้ใช้อำนาจมากเท่าใด ผู้เป็นเป้าหมายก็จะอยู่ในอิทธิพลของผู้ทรงอำนาจมากเท่านั้น เช่น ไม่สามารถหรือไม่มีทางเลือกที่จะหนีจากสัมพันธภาพกับผู้ทรงอำนาจ หรือเห็นคุณค่าในรางวัลที่ผู้ทรงอำนาจมีให้ เป็นต้น

2. ความไม่แน่ใจ การศึกษาทดลองได้แสดงให้เห็นว่า ยิ่งบุคคลมีความไม่แน่ใจในความถูกต้องหรือเหมาะสมของพฤติกรรมตนเองมากเท่าไร เขายังจะอยู่ภายใต้อิทธิพลที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากขึ้นเท่านั้น

3. บุคลิกภาพ ปรากฏผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยมากมายถึงสัมพันธภาพระหว่างอัตลักษณ์ของบุคลิกภาพ (personality characteristics) และผู้รับอิทธิพล เช่น ผู้ที่ทนต่อความเคลือบแคลงไม่ได้ หรือมีความกังวลว่าจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลอื่นได้ง่าย หรือผู้มีความต้องการในความรักใคร่สูง (needs for affiliation) เป็นต้น จะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มได้ง่ายเช่นกัน แต่สำหรับสัมพันธภาพระหว่างความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง (self-esteem) กับการตกอยู่ใต้อิทธิพลอาจจะมีทั้งจริงและไม่จริง กล่าวคือ บางกรณีผู้ที่มีความต้องการในการยกย่องสูง อาจจะถูกอยู่ในอิทธิพลของผู้อื่นหรือกลุ่มสูง หรืออาจจะมีลักษณะตรงข้ามคือ ผู้ที่มีความต้องการในการยกย่องสูงอาจจะไม่สนใจให้ความสำคัญต่อผู้อื่น และที่สุดก็ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลอื่น

4. ความเฉลียวฉลาด ไม่ปรากฏสัมพันธภาพที่แน่ชัดระหว่างความเฉลียวฉลาดและการตกอยู่ภายใต้อิทธิพล นั่นคือในหลายกรณีคนฉลาดจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคนอื่นยาก แต่ในบางกรณีก็ง่าย เป็นต้น

5. อายุ โดยทั่วไปนักจิตวิทยาสังคมเห็นว่า เด็กอายุประมาณ 8-9 ปี มักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่นได้ง่าย และค่อยๆ ความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่

6. วัฒนธรรม เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า วัฒนธรรมสังคมหนึ่งๆ จะมีผลกระทบอย่างมากต่อประเด็นการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่นมากน้อยต่างกัน เช่น ประเทศทางตะวันตกซึ่งมีวัฒนธรรมปัจเจกนิยม เป็นต้น นั่นจะทำให้การอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลอื่นมีน้อยลง ในขณะที่ทางประเทศตะวันออก ซึ่งเน้นความสามัคคีปรองดองนั้น มีแนวโน้มจะทำให้เกิดการอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่นสูงกว่า เป็นต้น

อิทธิพลทางสังคม

ความหมายของอิทธิพลทางสังคมต่อพฤติกรรมของบุคคล คนเรามักจะพยายามที่จะใช้อิทธิพลในการกระตุ้นและชักจูงใจเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมหรือเปลี่ยนความคิดของคนอื่น เพื่อ

ประโยชน์บางสิ่งบางอย่างแก่ตนเอง หรือแก่ตัวผู้ที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดนั้น ในวิชาจิตวิทยาสังคม มีหัวข้อศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะคือ “อิทธิพลทางสังคม (Social Influences)” ซึ่งหมายถึงการกระทำโดยคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดหรือความรู้สึกของคนอื่น อิทธิพลทางสังคมนี้แสดงออกมาได้หลายรูปแบบ แต่ที่นิยมกล่าวถึงมีอยู่ 4 แบบคือ (สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2546)

1. การชักจูงใจ (Persuasion) คือการใช้การสื่อสารเพื่อประโยชน์เฉพาะในการเปลี่ยนใจหรือความคิดความเชื่อของบุคคล รวมตลอดไปจนถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมของคนด้วย ผู้ไปชักจูงใจคนอื่นต้องพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ข้อคิดหรือข้อโต้แย้งที่เสนอไปมีเหตุผลหรือตรรกะที่น่าเชื่อถือที่สุด แต่มักจะซ่อนความไม่ถูกต้องบางอย่างเอาไว้ด้วยการชักจูงใจเป็นวิธีการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นแบบง่ายที่สุด และเราได้เห็นบ่อยที่สุด ซึ่งในแต่ละวันเราจะได้พบเห็นอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการที่พ่อแม่ชักจูงใจลูก ครูชักจูงใจลูกศิษย์ หัวหน้าชักจูงใจลูกน้อง หนังสือพิมพ์ชักจูงใจคนอ่าน นักการเมืองชักจูงใจประชาชน ฯลฯ เป็นต้น บางครั้งก็ทำได้สำเร็จ บางครั้งก็ล้มเหลว นักจิตวิทยาได้ศึกษาวิธีการชักจูงใจแล้วสำเร็จว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ

1.1 คุณลักษณะของผู้ชักจูงใจ ในการรวบรวมผลงานวิจัยต่างๆ ของนักจิตวิทยาสังคมพบว่า ผู้สื่อสารที่มีคุณลักษณะ มีเสน่ห์ (Attractive) หมายถึงมีรูปร่างหน้าตาดี กิริยาอาการน่าชม และแต่งตัวดี ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกชอบ มีผลทำให้ผู้ฟังไม่ค่อยจะตั้งแง่เอา มีแบบการนำเสนอที่ดี (Style) คือหมายถึงวิธีการพูด การเขียน การแสดงตัว คนที่พูดเร็วไม่มีตะกุกตะกักเป็นคนที่ทำให้ผู้ฟังคิดว่าเขาเป็นคนมีความรู้ในเรื่องที่พูดนั้นจริง ออกอากัปกิริยาสุภาพ ใช้อวัจนภาษา (Nonverbal Language) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มักจะทำให้ผู้รับสารเชื่อถือในสิ่งที่เขาเสนอ และมีความน่าเชื่อถือ (Credibility) หมายถึงเป็นคนที่คุณฟังคิดว่าเป็นคนที่รู้และชำนาญเรื่องนั้นจริง (Expertise) หรือเป็นคนที่มีประวัติที่น่าเชื่อถือในความซื่อตรงไม่หลอกลวงใครมาก่อน ไม่ใช่คนที่ทำอะไรเพื่อตนเอง (Trustworthiness)

1.2 เนื้อหาของข้อเสนอ ผลจากการวิจัยของนักจิตวิทยาสามารถสรุปให้เป็นหลักปฏิบัติสำหรับการชักจูงใจให้มีประสิทธิภาพได้เป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้ ประการแรก ควรเสนอเนื้อหาในการชักจูงใจให้เป็นแบบมีข้อเสนอ 2 ด้านคือ ทั้งด้านที่เราต้องการเสนอซึ่งเราต้องให้เหตุผลสนับสนุน และอีกด้านหนึ่งซึ่งเราไม่ต้องการ เราต้องให้เหตุผลสนับสนุนเหมือนกันแต่เราจะเสนอข้อแย้งเหตุผลสนับสนุนดังกล่าวไปด้วย เช่น พนักงานขายสินค้าจะต้องพยายามเสนอเหตุผลที่สนับสนุนว่าทำไมจึงควรซื้อสินค้าของเขาด้านหนึ่ง แต่อีกด้านหนึ่งก็ต้องโต้แย้งว่าเหตุผลของสินค้าคู่แข่งนั้นไม่ใช่อะไร จึงสมควรจะใช้สินค้าของเขาแทนที่จะไปใช้สินค้าของคู่แข่ง ประการที่สอง ควรทำให้ข้อเสนอของเราเป็นสิ่งที่เร้าอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์กลัวหรือกังวลเช่น ให้

ทราบว่ามันไม่ทำตามข้อเสนอของเราแล้วสิ่งที่มันคืออะไรบ้างจะเกิดขึ้นกับเขา และถ้าตัดสินใจจะรับข้อเสนอที่เราชักจูงใจ เราจะแนะนำให้เขาทำอะไรบ้าง แต่อย่าขู่ให้กลัวจนเกินไปจะเป็นการทำให้เกิดอารมณ์กลัวจนไม่รับการสื่อสาร นอกจากนั้นต้องพยายามวิเคราะห์ความต้องการของผู้รับ การให้ชัดเจน และพยายามทำให้เขาเห็นว่าข้อเสนอของเรานั้นตอบสนองความต้องการของเขาได้อย่างไร อย่างที่นักโฆษณาทั้งหลายทำกัน คือการแนะนำสินค้าของเขาว่าตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้แน่ เช่น วัยรุ่นต้องการการยอมรับจากเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันมาก เครื่องดื่มยี่ห้อหนึ่งก็โฆษณาว่าเป็นเครื่องดื่มสำหรับคนรุ่นใหม่ เป็นต้น **ประการที่สาม** ต้องพยายามที่จะสื่อสารไปในระดับที่ผู้รับสารเข้าใจได้ ใช้ภาษาและวิชาการที่อยู่ในระดับที่จะเข้ากับประสบการณ์ของผู้รับ การชักจูงได้ มิฉะนั้นเขาจะไม่เข้าใจ และการชักจูงก็จะหมดประสิทธิภาพไปในทันที หรือบางครั้งอาจจะทำให้ผู้รับสารชักจูงใจเกิดอารมณ์ต่อต้านไม่รับสารที่เขาเข้าใจดีด้วยซ้ำไป เช่น การออกมาสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจรัฐบาลในอดีตที่ผ่านมา บางครั้งได้ส่งรัฐมนตรีที่คิดว่าพูดเก่งมากมาออกโทรทัศน์เพื่อชักจูงใจประชาชนในบางเรื่อง แต่กลับทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกต่อต้านมากขึ้น แทนที่จะชักจูงใจได้สำเร็จ เพราะว่าผู้รับสารเกิดอารมณ์หมั่นไส้ผู้พูดชักจูงใจซึ่งใช้ภาษาอังกฤษแทนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น หรือใช้ท่าทางเย่อหยิ่งไม่กลัวใคร โดยปกติในวัฒนธรรมไทยนั้นคนไทยยกย่องผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ดังนั้นผู้ที่จะไปชักจูงใจใครจึงควรเป็นคนที่มีกิริยามารยาทอ่อนน้อมต่อผู้ฟังด้วย และ **ประการที่สี่** ควรพยายามทำให้ข้อเสนอของเราไม่ห่างไกลจนเป็นคนละขั้วกับความเห็นของเขา เพราะคนเรามีแนวโน้มที่จะปฏิเสธสิ่งที่เป็นความเห็นคนละขั้วทันทีที่ได้รับฟัง จึงเสนอให้เป็นความเห็นกลางๆ ไว้ก่อน ซึ่งแม้จะเป็นความเห็นที่แตกต่างจากเขาเหมือนกันแต่เขาพอรับได้บ้างแล้วค่อยชักจูงเขาไปสู่ข้อเสนอที่แตกต่างมากขึ้นไปเรื่อยๆ คือให้พูดจากับผู้ที่มีจุดยืนตรงกันข้ามกับตนเองด้วยเรื่องที่เกิดขึ้นเหมือนกันก่อน ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นแล้วจึงค่อยใช้เวลาที่ละน้อยเสนอข้อเสนอที่แตกต่างไปจากจุดยืนของผู้รับสารชักจูงใจ

2. การคล้อยตาม (Conformity) เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่บุคคลเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับมาตรฐานหรือความเชื่อซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป หรือจะกล่าวทำให้เข้ากับบรรทัดฐาน (Norms) ของกลุ่มก็ได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการคล้อยตามนั้นคือแรงกดดันจากกลุ่ม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการที่เด็กวัยรุ่นมักจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อนของตนเองเป็นอย่างมาก ยิ่งกลุ่มเพื่อนมีความคิดเหมือนกันมากเท่าไรยิ่งมีอิทธิพลทำให้คนในกลุ่มนั้นต้องคิดคล้อยตามมากขึ้นเท่านั้น สำหรับคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน อาจจะมีบางคนที่ไม่ยอมคล้อยตาม (Non-Conformity) ซึ่งเราจะพบเห็นอยู่เสมอ ในกลุ่มพวกที่ไม่ยอมคล้อยตามนี้ยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ **ประเภทแรก** ไม่คล้อยตามแล้วยังต่อต้านอีกด้วย เรียกว่าพวกต่อต้านการคล้อยตาม (Counter conformity) ได้แก่ คนที่ชอบต่อสู้กับกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่ม และ **ประเภทที่สอง** คือพวกที่เป็นตัวของตัวเอง

(Independence) ซึ่งถึงแม้จะไม่คล้อยตาม แต่ก็ไม่ต้องต้านและผลักดันตนเองออกไปจากกลุ่ม คงทำตัวอยู่ในกลุ่มแบบไม่ยุ่งกับใคร และใครอย่ามายุ่งกับเรา เรื่องของการคล้อยตามเป็นเรื่องที่น่าวิเคราะห์ว่าสมควรจะทำให้มีน้อยลงในกรณีอย่างใดบ้าง เป็นต้นว่าในการทำธุรกิจ ถ้าหากว่ากลุ่มผู้บริหารในบริษัทมีการคล้อยตามกันมาก ไม่ค่อยมีใครคิดแตกต่างไปจากกลุ่มอาจจะทำให้การบริหารงานผิดพลาดไปได้เนื่องจากว่าขาดข้อมูลแย้ง เนื่องจากทุกคนพยายามคล้อยตามกลุ่มทำให้ไม่รอบคอบจึงอาจจะทำให้การตัดสินใจผิดพลาด

3. การยอมทำตาม (Compliance) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการได้รับคำขอร้องจากผู้อื่นให้กระทำ ทั้งที่ใจจริงไม่อยากจะทำแต่ปฏิเสธไม่ได้ จะด้วยความเกรงใจและรู้ตนเองอยู่ตลอดเวลาหรือไม่ก็ตาม หรือหลวมตัวไปปรับทำอย่างไม่รู้ตัวก็ได้ ดังที่ผู้ใหญ่หลายคนได้เคยหลวมตัวด้วยลูกไม้ของเด็กเล็กๆ เสมอ โดยเด็กอาจจะร้องขอซื้อขนมเค้ก ทอฟฟี่ ไอศกรีม ช็อกโกแลต ฯลฯ ทำให้ผู้ใหญ่ต้องปฏิเสธเพราะมากมายเหลือเกิน แต่พอเด็กขอลดลงเหลือเพียงไอศกรีมเพียงอย่างเดียวผู้ใหญ่ก็ยอมซื้อให้ เพราะเกรงจะเสียน้ำใจของเด็ก ซึ่งอุตสาหกรรมขนมมาดังหลายอย่าง แท้จริงแล้วเด็กก็ต้องการไอศกรีมเพียงอย่างเดียว แต่ที่ทำเช่นนั้นเพราะเรารู้ว่า ถ้าขอซื้อไอศกรีมเพียงอย่างเดียวตั้งแต่แรก มักจะถูกปฏิเสธจากผู้ใหญ่ แต่ถ้าขอเอาไว้มากๆ ให้ผู้ใหญ่ปฏิเสธเสียก่อนแล้วค่อยขออย่างที่ตนเองต้องการจริงๆ เพียงอย่างเดียวมักจะได้เสมอ เด็กบางคนเรียนรู้วิธีทำให้ผู้ใหญ่ยอมทำตามด้วยการแสดงฤทธิ์เดชออกอาการที่น่าอับอายสำหรับผู้ใหญ่ในที่สาธารณะ เพราะเรารู้ว่าถ้าตนเองขออะไรจากผู้ใหญ่ในขณะที่กำลังอยู่ในที่มีคนมาก แล้วผู้ใหญ่ไม่ให้ เขาจะต้องแสดงอาการชักคั่นซังกอเกลือกกลิ้งไปตามพื้น ในที่สุดผู้ใหญ่ก็จะต้องรีบให้ตามที่เขาขอ ดังนั้นผู้ใหญ่จึงต้องระวังอย่าตกหลุมพรางของเด็ก ผู้ใหญ่ต้องใจแข็งให้ตลอดเพียงครั้งสองครั้งเด็กจะเรียนรู้ได้เองว่าการทำเช่นนั้นไม่สำเร็จเขาจะเลิกไปเอง

4. การเชื่อฟัง (Obedience) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลยอมทำตามคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ตัวอย่างเช่น นักเรียนเชื่อฟังครู ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ และลูกน้องเชื่อฟังเจ้านาย ฯลฯ เป็นต้น โดยทั่วไปผู้ที่ออกคำสั่งต้องเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งซึ่งควบคุมการกระทำของผู้ที่จะรับคำสั่งได้ และผู้ออกคำสั่งต้องสามารถหาวิธีที่ทำให้คำสั่งที่ว่านั้นบังเกิดผลในทางปฏิบัติให้ได้

อิทธิพลทางสังคมที่มีต่อการคล้อยตามของบุคคล

การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนปกติทุกคน การที่ต้องออกไปจากกลุ่มหรือหากกลุ่มอยู่ไม่ได้เป็นเรื่องผิดปกติ ด้วยความจำเป็นนี้เองกลุ่มจึงมีความสำคัญต่อบุคคลมาก การที่คนเราจะอยู่ในกลุ่มได้อย่างมีความสุขนั้น เราจะต้องปฏิบัติตามที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของกลุ่ม บางครั้งเราอาจจะอยากกระทำในสิ่งที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐาน แต่ด้วยความกลัวว่าจะถูกลงโทษจากกลุ่มเราจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนความคิดและการกระทำนั้นเสีย เช่น ในบางครั้งเราไม่

อยากจะทำอย่างที่เพื่อนในกลุ่มของเราทำ แต่เรากลัวว่าเพื่อนจะไม่ยอมรับเรา เราจึงต้องทำทั้งที่ไม่อยากจะทำเลย นี่คือการได้ยอมคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เพราะแรงกดดันจากกลุ่มนั่นเอง ความที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่เราอ้ากั้นเสมอ ซึ่งความจริงได้มีการทดลองของนักจิตวิทยาสถิตินับสนุนคำอ้างนี้เหมือนกันว่า ถ้าคนเราขาดการสังสรรค์กับคนอื่นเป็นเวลานานแล้วคนเราจะเครียดและเกิดอาการทางจิต (Baumeister & Leary, 1995) การที่คนเราต้องอยู่เป็นกลุ่มเป็นสังคมนำให้เรามีประสบการณ์ร่วมในกิจกรรมของกลุ่มด้วย มีผลทำให้เราได้รับความเห็นใจ ความรัก ความนับถือ ได้การยอมรับจากผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องการ ความต้องการการยอมรับจากกลุ่มนี้เองที่เป็นแรงจูงใจให้คนคล้อยตามคนอื่นในกลุ่ม ซึ่งจะแบ่งได้เป็น 2 กรณีคือ บางครั้งเป็นการคล้อยตามอย่างจริงจังด้วยการยอมรับความเชื่อของกลุ่มทั้งใจ (Private Conformity) แต่บางครั้งอาจจะจำเป็นต้องคล้อยตามทั้งที่ยังไม่เชื่อแต่จำเป็นต้องทำเป็นยอมรับ (Public Compliance) (สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคล้อยตาม

นักจิตวิทยาสังคมนำได้พยายามศึกษาเรื่องการคล้อยตามไว้มาก ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นการวิจัยเพื่อที่จะหาคำตอบที่ว่า “ปัจจัยอะไรที่เป็นตัวกำหนดการเกิดหรือไม่เกิดการคล้อยตาม” ผลจากการวิจัยปรากฏปัจจัยดังกล่าว ดังนี้ (สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546)

1. กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) กับการคล้อยตาม คนเราทุกคนมิใช่ว่าจะคล้อยตามคนอื่นไปหมด เช่น ครูที่อยู่ในหมู่บ้านอ่านหนังสือพิมพ์และดูโทรทัศน์พบว่า ดาราภาพยนตร์ที่ตนชอบไปออกกำลังกายด้วยการตีกอล์ฟ การปฏิบัติของดาราดังกล่าวมีอิทธิพลทำให้ครูคนนี้ต้องคล้อยตาม ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่า คนเราจะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของเราเท่านั้น “กลุ่มอ้างอิง” หมายถึง กลุ่มที่เราคิดว่าเราก็เหมือนกับเขา หรือเราอยากเหมือนเขาเหล่านั้น ครูชายที่อยู่ชนบทหลายคนต้องกลายเป็นคนใจเหี้ยเพราะว่ากลุ่มอ้างอิง ซึ่งได้แก่ ครูที่เคยอยู่ในหมู่บ้านนั้นมาก่อน ครูเหล่านั้นตั้งวงเหล้าทุกวัน คนที่ไปอยู่ใหม่ๆ ก็ต้องคล้อยตามในตอนแรก เพราะทนแรงกดดันของครูเก่าเหล่านั้นไม่ได้ ในที่สุดเมื่อถอนตัวไม่ออกก็กลายเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มอ้างอิงของตนไปด้วย

2. ขนาดของกลุ่มกับการคล้อยตาม (Group Size) ถ้าจะให้คาดการณ์ล่วงหน้าเราคงจะต้องทำนายว่า คนเราควรจะคล้อยตามเป็นอย่างมากในกรณีที่กลุ่มอ้างอิงมีจำนวนคนมาก ยิ่งกลุ่มมีขนาดใหญ่มากขึ้นเท่าไรก็ควรจะมามีอิทธิพลทำให้คนเราต้องคล้อยตามมากขึ้นเท่านั้น แต่ผลการวิจัยของนักจิตวิทยาสังคมนำพบว่า ไม่เป็นไปอย่างที่กล่าว การคล้อยตามอาจจะเกิดขึ้นมากขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนคนที่เพิ่มในกลุ่มก็จริง แต่จะมีจุดหนึ่งซึ่งจะเป็นจุดอิมิตัว ภายหลังจากจุดนี้ไป การคล้อยตามจะลดน้อยลง ถึงแม้ว่าจะเพิ่มจำนวนคนขึ้นมาในกลุ่มเพื่อสร้างแรงกดดันให้มากขึ้นก็ตาม สำหรับการวิจัยของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มกับการคล้อยตามได้พบว่า กลุ่มที่มี

ขนาด 3-5 คนจะเป็นขนาดที่ทำให้คนในกลุ่มเกิดการคล้อยตามสูงที่สุด ถ้ามีคนในกลุ่มเกินกว่านี้แล้วปริมาณการคล้อยตามจะลดลงไป

นักจิตวิทยาบางท่าน (Wilder, 1977 อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546) อธิบายว่า จำนวนคนมีอิทธิพลสำคัญที่ทำให้คนในกลุ่มเกิดการคล้อยตาม จำนวนกลุ่มหรือบุคคลที่แสดงตนเองว่าทำพฤติกรรมออกไปอย่างอิสระต่างหาก ที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการคล้อยตามมากขึ้น เขาได้ทดลองนำเอาผู้เข้าร่วมการทดลอง มาอ่านคดีที่เด็กถูกลวกด้วยไอร้อนจากเครื่องทำน้ำร้อน โดยแบ่งเป็น 3 เงื่อนไข ผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขควบคุมอ่านคดีแล้วให้ตอบว่าผู้ใดควรรับผิดชอบ (ระหว่างมารดาของเด็กกับผู้ผลิตเครื่องดังกล่าว) เงื่อนไขที่สองอ่านแล้วให้ฟังเทปการอภิปรายของคนอื่นมีจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกัน และเงื่อนไขที่สามอ่านคดีแล้วฟังเทปของ 4 คนเหมือนกัน แต่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน ผู้อภิปรายทุกคนระบุว่ามีความผิดของมารดาของเด็ก ผลการทดลองปรากฏว่าผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขที่สาม (ซึ่งได้ฟังเทปการอภิปรายของคน 2 กลุ่ม) คล้อยตามมากกว่าผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขอื่นซึ่งมีจำนวนผู้ร่วมกลุ่มมากกว่า ฉะนั้นข้อสรุปควรจะเป็นว่าจำนวนคนในกลุ่มที่จะทำให้เกิดการคล้อยตาม ไม่สำคัญเท่ากับจำนวนคนหรือกลุ่มที่ได้แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของเขาเป็นอิสระ เพราะจำนวนคนที่มียกและทุกคนทำอย่างเดียวกันอาจจะทำให้บุคคลเกิดความคิดว่าเขาเหล่านั้นกำลังรวมหัวกันจะกดดันเรา จึงเกิดการต่อต้านขึ้นมาแทนที่จะคล้อยตาม

3. พันธมิตรกับการคล้อยตาม ในขณะที่คนเราตัดสินใจว่าจะคล้อยตามดีหรือไม่ และถ้าเขาได้รู้ว่ามีคนอื่นอีกอย่างน้อยหนึ่งคนซึ่งคิดเหมือนเขาคือไม่เหมือนกับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เหตุการณ์ดังกล่าว จากการทดลองทางจิตวิทยาพบว่าลดลง นั่นคือเมื่อใดก็ตามที่มีคนหนึ่งในกลุ่มที่มีการคล้อยตามอยู่แสดงความคิดหรือพฤติกรรมแตกต่างไปจากกลุ่ม บุคคลที่กำลังตัดสินใจว่าจะคล้อยตามดีหรือไม่ ส่วนมากจะตัดสินใจเลิกการคล้อยตาม เนื่องจากเขามีตัวอย่างของการไม่คล้อยตามให้เห็น

4. การแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange) ทฤษฎีแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) เป็นหลักการที่สำคัญมากในจิตวิทยาสังคม ซึ่งพอสรุปได้ว่า การที่คนเราจะมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกันนั้น คนเราจะคิดถึงการลงทุนและผลตอบแทนจากปฏิสัมพันธ์นั้นด้วย อาทิ ถ้านายเดชาจะผู้มิตรกับนายเด่น การคบหาสมาคมกันต้องมีทั้งตนเองเป็นฝ่ายให้และต้องได้รับกลับคืนมาด้วย ผลที่ได้รับกลับคืนมาจะเป็นแรงเสริมให้คบกันต่อไปอีก และในสังคมมนุษย์นั้นแรงเสริมที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับพฤติกรรมของมนุษย์ก็คือ การได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ ในสังคมหรือในกลุ่ม ซึ่งฮอลแลนด์อร์ (Hallander, 1975 : 484 อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546) กล่าวว่า “การคล้อยตามเป็นการเปลี่ยนเพื่อที่จะได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากคน

อื่น” สอลแกนเดอร์ ได้อธิบายว่า ... การที่บุคคลคล้อยตามหรือปฏิบัติตามมาตรฐานของผู้อื่นเป็นการให้แรงเสริมแก่ผู้อื่น ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้อื่นให้การยอมรับและสนับสนุนแก่บุคคลผู้นั้นเป็นการตอบแทน.... กล่าวง่าย ๆ ว่า ต้องรู้จักประจบด้วยการแสดงคล้อยตามคนที่เรานับสนุนเสียก่อน และด้วยหลักแห่งการแลกเปลี่ยนทางสังคม บุคคลผู้ที่เราต้องการจะขอการสนับสนุนจะสนับสนุนเราในเวลาข้างหน้า

5. วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการคล้อยตาม นักจิตวิทยาสังคมในหลายประเทศได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมการคล้อยตามข้ามวัฒนธรรม ด้วยความเชื่อว่าการที่คนเราได้รับการเลี้ยงดูมาในวัฒนธรรมที่ต่างกัน ย่อมมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการคล้อยตามอย่างแน่นอน ผลการวิจัยโดยสรุปเป็นอย่างนั้นจริงคือ สังคมใดหรือประเทศใดที่มีวัฒนธรรมเป็นแบบเน้นความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualism) ก็จะมีการคล้อยตามคนอื่นน้อยกว่าคนในสังคมที่เน้นการรวมหมู่พวก (Collectivism) ไม่ว่าการวิจัยนั้นจะใช้วิธีการวิจัยแบบใดก็จะได้ผลอย่างนี้ อย่างเช่น ใช้วิธีการแบบของแอสไปเปรียบเทียบระหว่างชาวออร์เวย์กับชาวฝรั่งเศส พบว่าชาวออร์เวย์คล้อยตามมากกว่าชาวฝรั่งเศส เพราะวัฒนธรรมของชาวออร์เวย์ เน้นการรวมหมู่พวกมากกว่าฝรั่งเศส เช่นเดียวกับที่ชาวฮ่องกงคล้อยตามน้อยกว่าชาวซิมบับเว แม้จะเปรียบเทียบระหว่างเผ่าที่มีอาชีพล่าสัตว์กับเผ่าที่ยังชีพด้วยการเกษตร นักจิตวิทยาตั้งสมมติฐานว่า เผ่ายังชีพด้วยการล่าสัตว์จะส่งเสริมค่านิยมการเป็นตัวของตัวเอง อิสระ กล้าผจญภัย ซึ่งเหมาะกับการล่าสัตว์ ในขณะที่เผ่ายังชีพด้วยการเกษตรจะเน้นค่านิยมความร่วมมือและการคล้อยตาม เพราะค่านิยมแบบนี้จำเป็นสำหรับการทำการเกษตร เมื่อลองนำการทดลองวิธีของแอสไปทำ ได้ผลสรุปว่าพวกล่าสัตว์คล้อยตามน้อยกว่าพวกทำการเกษตรจริง (Aronson, Wilson, & Akert, 1999 : 308 อ้างถึงใน สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2546)

ในสังคมไทยเรานั้นมีพื้นฐานมาจากการเกษตรเช่นกัน และเราเองก็สนับสนุนการรวมหมู่พวก คนไทยนั้นคล้อยตามง่ายกว่าฝรั่งตะวันตกทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ต้องกระทำเปิดเผยต่อหน้าหมู่พวกของตนเองแล้ว คนไทยเราจะยิ่งเกรงใจไม่กล้ากระทำผิดแผกออกไปจากหมู่ของตน ยกเว้นว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำลับหลังหรือกลุ่มที่เห็นกันอยู่นั้นเราไม่รู้จักกัน คนไทยจะมีการคล้อยตามน้อยลง และจะทำตามใจมากขึ้น อิทธิพลของสังคมที่มีต่อการยอมทำตามคำขอ ในชีวิตประจำวันของเรา เรามักจะได้ประสบการณ์การขอร้องหลายแบบ บางครั้งได้รับการขอร้องให้บริจาคเงิน บางทีได้รับการขอร้องให้ช่วยทำอะไรให้แก่ผู้ร้องขอ บางคราวการขอร้องให้ช่วยทำอะไรก็เป็นเรื่องเล็กน้อยซึ่งเรายินดีทำให้ แต่บางครั้งการขอร้องก็ทำให้เราอึดอัดเพราะจะปฏิเสธก็กลัวว่าจะเสียหน้าใจกัน จะรับทำก็กลัวเสียใจมากกว่าลำบากแก่ตนเอง กลายเป็นภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก สำหรับวงการธุรกิจนั้นเรื่องของการหาเทคนิคมา

ทำให้เกิดการยอมทำตามมีสารพัดวิธี ไม่ว่าจะยอมทำตามโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม เช่น บริษัทขายผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ประจำบ้าน มักจะใช้วิธีออกไปขายตามสถานที่ทำงานของราชการ และรัฐวิสาหกิจต่างๆ โดยมีการติดต่อผู้ที่ทำงานในนั้นให้เป็นเจ้าภาพ คนที่เป็นเจ้าภาพจะต้องทำหน้าที่เชิญเพื่อนๆ มาร่วมชมการสาธิตประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์และจัดสถานที่ให้ โดยที่เขาจะไต่เปอร์เซ็นต์จากการขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวให้แก่เพื่อนๆ ที่มาชมการสาธิต (บางทีมีการเล่นเกมหรือจัดปาร์ตี้เล็กๆ) ซึ่งเมื่อสนุกกับการสาธิตและเกมแล้ว ส่วนมากเพื่อนจะซื้อของติดมือไปด้วย เพราะความเกรงใจเจ้าภาพ เกรงว่าเดี๋ยวเจ้าภาพจะเสียน้ำที่เพื่อนไม่อุดหนุนเลย นี่เป็นเรื่องของการยอมทำตาม (ซื้อของ) โดยไม่รู้ตัว ผู้ที่ได้ประโยชน์อย่างมากก็คือบริษัทที่ขายผลิตภัณฑ์เหล่านั้นนั่นเอง

นอกจากนี้ สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2546) ยังได้อธิบายถึงรายงานการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการยอมทำตามซึ่งเกิดจากการสร้างเงื่อนไขกระตุ้นให้เกิดขึ้นในหลายรูปแบบ ได้แก่

1. การแลกเปลี่ยนมีอิทธิพลต่อการยอมทำตาม การทดลองของรีแกน (Regan, 1971) นับเป็นตัวอย่างของการกระตุ้นให้ยอมทำตามที่ได้รับการอ้างอิงอยู่เสมอ เนื่องจากรูปแบบของการทดลองดำเนินไปอย่างเฉียบแหลม กล่าวคือรีแกนได้ให้ผู้รับการทดลองทำงานร่วมกันกลุ่มละ 2 คน คนหนึ่งจะเป็นผู้สมรู้ของเขา เมื่อทำงานไปด้วยกันได้สัก 10 นาที ผู้สมรู้จะทำทีเป็นว่าขอพักยืดเส้นยืดสายสักประเดี๋ยว เขาเดินออกนอกห้อง ไปสักครู่หนึ่ง และกลับมาพร้อมกับเครื่องดื่ม 2 ที่ให้กับผู้ร่วมการทดลอง 1 ที่ แล้วทำงานร่วมกันต่อไปอีกจนเสร็จ ในตอนที่เขาจากกัน ผู้สมรู้ทำเป็นนึกขึ้นมาได้ว่าเขามีบัตรชมฟุตบอลการกุศลของโรงเรียนเก่าของเขา และขอร้องให้ผู้ร่วมการทดลองช่วยซื้อบัตรด้วย ส่วนในอีกเงื่อนไขหนึ่งผู้สมรู้ออกไปนอกห้องแต่ไม่ได้ซื้อเครื่องดื่มมาฝากผู้ร่วมการทดลอง ผลการขายบัตรได้ก็คือ จำนวนผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับแจกเครื่องดื่มจากผู้สมรู้ซื้อบัตรมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับแจกเครื่องดื่ม ผลการทดลองนี้แสดงให้เห็นดังคำพังเพยที่ว่า “หวานพีชหวังผล” เป็นความจริง เมื่อต้องการจะให้ผู้ใดยอมทำตามคำขอร้องของเราก็จงหวานบุญคุณกับเขาไว้ก่อนในประเด็นของการแลกเปลี่ยนสำหรับวัฒนธรรมไทยนับว่าน่าวิเคราะห์ต่อไป ปรัชญาการณ์ที่เราจะเห็นได้เสมอคือ คนไทยมักจะถือว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเหนือกว่าต้องเป็นผู้ให้แก่ผู้ที่อยู่ในฐานะต่ำกว่า และต้องเป็นผู้ให้ก่อน โดยที่ผู้ที่ขอนั้นไม่มีความคิดที่จะทำอะไรให้เป็นการตอบแทนภายหลังหรือไม่เคยคิดที่จะทำอะไรให้เขาก่อน ชอบที่จะได้อะไรมาฟรีๆ

2. ความชอบพอกับการยอมทำตาม เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับเราทุกคนที่เราเต็มใจและยินดีที่จะตามสิ่งที่คนที่เราชอบพอขอร้องให้ทำ และเมื่อคนที่เราไม่ชอบมาขอร้องให้เราช่วยทำอะไรให้ก็ตาม เรามักจะทำให้อย่างเสียไม่ได้ โจ จิราร์ด (Joe Girard) นักขายรถยนต์ผู้ซึ่งทำสถิติขายได้วันละ 5 คัน (และเป็นการขาย ณ ที่งานของบริษัทด้วย) ได้กล่าวว่า มีหลักในการขายเพียง 2

ประการคือ ราคาที่ยุติธรรมและต้องทำให้ผู้ซื้อชอบผู้ชาย เมื่ออ่านดูแล้วคล้ายกับจะเป็นหลักการธรรมดาดีเอง แต่ในแง่ของการปฏิบัติมีเทคนิคมากมายที่จอร์จได้ทำลงไปเพื่อเอาชนะใจของลูกค้าให้ชอบเขา และจอร์จเองก็ได้บรรยายไว้อย่างละเอียดในหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องของเข (ฉบับภาษาไทยแปลโดย ไพบุลย์ สำราญภูติ ชื่อ โจ จอร์จ ยอดนักขายบันลือโลก) ในทางการวิจัยของนักจิตวิทยาสังคมผลการวิจัยปรากฏว่า คนเราจะชอบคนที่มีลักษณะรูปร่างหน้าตาดีมีความคิดและเจตคติคล้ายกับเรา สามารถให้ประโยชน์แก่เราได้ อยู่ใกล้กันหรือพบกันบ่อย และมีสิ่งที่เราต้องการให้เขาในขณะที่เราก็มียังมีสิ่งที่เขาต้องการเช่นกัน (Shaw & Costanzo, 1982 : 86-89) อย่างไรก็ตาม เราเห็นว่าถ้าจะกล่าวถึงอิทธิพลของคำชมเชยไม่ได้ คำชมเชยทำให้คนที่ได้รับเกิดความรู้สึกชอบคนที่ให้เสมอ ผลการวิจัยทางจิตวิทยาปรากฏเช่นนั้นจริง (Drachman, Decarufel, & Insko, 1978) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคนที่ถูกชมเชยแอบได้ยิน เขาจะชอบคนพูดมากกว่าเมื่อถูกชมต่อหน้าเสียอีก ทั้งนี้เพราะเขาเชื่อว่าคนที่กล่าวคำชมลับหลังย่อมจะมีความจริงใจต่อเขามากกว่าการยกย่องชมเชยต่อหน้า และในทางตรงกันข้ามถ้าหากเขา (ผู้ซึ่งได้รับคำชมเชยจากเรา) รู้หรือเข้าใจว่าเราใช้คำชมเชยเพื่อให้เขายอมทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเขาจะเกิดความไม่พอใจมากกว่าที่จะชอบเราเสียอีก ข้อสรุปสำหรับหัวข้อนี้คือเมื่อต้องการที่จะขอร้องใครให้ยอมทำอะไรให้ ผู้ขอร้องควรจะทำตนให้เป็นคนที่เขาชอบ ด้วยวิธีการต่างๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว อันได้แก่ การแต่งตัวให้ดูดี ทำประโยชน์ให้แก่เขาได้ พบกับเขาให้บ่อย มีเจตคติคล้ายคลึงกัน โอภาปราศรัยเป็น มีทักษะในการกล่าวชม ฯลฯ เพราะเมื่อเขาชอบแล้วเขาย่อมยินดีที่จะช่วยเหลือตามที่เขาขอร้อง

3. การให้สมญากับการยอมทำตาม ในนิยายกำลังภายในของจีน ตัวละครแต่ละตัวจะมีฉายาประจำตัวที่บอกลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครนั้นตลอดชีวิต เช่น กระบี่เดี่ยวดาย หมายถึงตัวละครผู้นั้นใช้กระบี่เป็นอาวุธและชอบไปไหนมาไหนคนเดียว ดังนั้นถ้าหากจะนำเอาวิธีการนี้ไปใช้ในการขอร้องให้ผู้อื่นยอมทำตาม เราอาจจะทำเช่นเดียวกับการให้สมญาในนิยายกำลังภายใน เมื่อคนเราได้รับการให้ฉายาจากสังคม (Social Labeling) แล้ว โดยทั่วไปคนเราจะพยายามที่จะรักษาภาพลักษณ์ของตนเองให้เป็นไปตามสายตาของสาธารณชนที่มองเรา ด้วยการแสดงพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับความคาดหวังหรือภาพพจน์ที่สังคมมีต่อตน ทำอย่างนี้ไปนานเข้าภาพที่สังคมคาดหวังจากเราจะกลายเป็นภาพลักษณ์ประจำตัว (Self-image) ในความคิดของเราไปในที่สุดมีกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้รับการขนานนามกระบวนการนี้คือ การรับรู้ตนเอง (Self-perception) ขณะที่ผู้ร่วมการทดลองบริจาคเงินทำบุญแล้วได้รับการชมเชยพร้อมบอกว่ “คุณเป็นคนใจบุญ” เป็นการทำให้ผู้บริจาคเรียนรู้หนักแน่นขึ้นอีกว่าตนเองเป็นคนใจบุญ เพราะได้บริจาคไปแล้ว และยังมีคนบอกให้รู้อีกทีว่าเป็นคนใจบุญการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองว่าเป็นคนใจบุญ ทำให้เขาเข้าใจตนเองว่าเป็นเช่นนั้น ฉะนั้นเมื่อมีการบริจาคอีก เขาก็บริจาค

เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าใจบุญ และความคาดหวังจากคนอื่นด้วย (เพราะเคยมีคนบอกว่าเขาใจบุญ)

4. การยอมทำตามโดยอัตโนมัติ (Automatic of mindless compliance) มีอยู่บ่อยครั้งในชีวิตของคนเราที่จะต้องประสบกับการขอร้องให้เราทำอะไรให้สักอย่างหนึ่ง ซึ่งเราไม่ค่อยเต็มใจที่จะทำแต่เมื่อได้รับการขอร้องจากผู้อื่น เราพลั้งปากยอมรับทำให้โดยไม่ได้ตั้งใจ เมื่อพลั้งปากออกไปแล้วก็จำเป็นต้องทำตามเลย หรือบางกรณีเราได้รับคำขอร้องให้ทำอะไรสักอย่างหนึ่งซึ่งไม่สมเหตุผล แต่เราต้องทำตามเพราะเคยทำกันมาอย่างนั้น โดยที่ไม่ได้ลึกลับคิดว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น แลงเกอร์ (Langer, 1989) ได้ทำการทดลองภาคสนามเพื่อศึกษาการยอมทำตามอัตโนมัติ โดยเขาได้ฝึกผู้สมรู้ของเขาให้เข้าไปขอตัดคิวของนักศึกษาที่กำลังยืนรอเข้าไปใช้บริการถ่ายเอกสารจากเครื่องถ่ายเอกสารแบบบริการตนเอง ผู้ที่ถูกขอร้องเป็นคนที่จะใช้เครื่องต่อจากคนที่กำลังถ่ายอยู่ ผู้สมรู้ของแลงเกอร์ จะแปรเปลี่ยนวิธีขอร้องอยู่ใน 3 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขแรก เขาจะให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม โดยพูดว่า “ขอโทษเถอะครับ ผมขออนุญาตถ่ายเอกสารสัก 5 แผ่นก่อนคุณนะครับ เพราะว่าผมมีธุระด่วนที่จะต้องรีบไปทำ” ในเงื่อนไขที่สอง ผู้สมรู้จะใช้เหตุผลเหมือนกันแต่การอ้างเหตุผลเป็นไปอย่างขำๆ ง่ายๆ คือพูดว่า “ขอโทษเถอะครับ ผมมีเอกสาร 5 แผ่น ขอผมใช้เครื่องถ่ายเอกสารหน่อยนะครับ เพราะว่าผมต้องการถ่ายเอกสาร” จะเห็นได้ว่าเหตุผลที่อ้างนี้ฟังไม่ขึ้นเอาเสียเลย เพราะทุกคนก็ต้องการจะถ่ายเอกสารไม่ก็แผ่นทั้งนั้น แต่ในเงื่อนไขที่สาม ผู้สมรู้ไม่อ้างเหตุผลอะไรเลยเพียงแค่บอกว่า “ขอโทษครับผมมีอยู่ 5 แผ่น ขอใช้เครื่องถ่ายเอกสารนะครับ” ปรากฏว่าเมื่อใช้เงื่อนไขที่หนึ่ง คนรอคิวยอมให้ถ่ายก่อน 94% ในขณะที่เงื่อนไขที่สองเขายอมให้ลัดคิว 93% ส่วนเงื่อนไขที่สามคนรอคิวยอมให้ลัดคิว 60% ผลการวิจัยของแลงเกอร์ชี้ให้เห็นว่าคนเรายอมทำตามคำขอร้องโดยอัตโนมัติโดยไม่ต้องมีเหตุผลที่เหมาะสมมาประกอบก็ได้ เหมือนดังผู้ที่ยอมให้ผู้สมรู้ลัดคิวในเงื่อนไขที่สอง ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์สูงพอกับการยอมทำตามของผู้รอคิวในเงื่อนไขที่หนึ่ง ซึ่งผู้สมรู้ได้ให้เหตุผลที่เหมาะสมประกอบขอร้อง การยอมให้ผู้สมรู้ที่มาขอลัดคิวได้ถ่ายเอกสารก่อนโดยที่ไม่มีเหตุผลอันสมควรเช่นนี้ เป็นการยอมทำตามคำขอร้องโดยอัตโนมัติ เมื่อเขาขอร้องก็ยอมให้เลยทั้งที่มีได้รู้จักกันมาก่อน เรื่องการยอมทำตามโดยอัตโนมัตินี้เป็นเรื่องของธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปที่เป็นอย่างนั้นเอง กล่าวคือเมื่อมีผู้ใดมาขอร้องให้เราทำในสิ่งที่เป็นเรื่องเล็กน้อย เรามักจะรับปากทำให้โดยมิได้คิด ครั้นพอคิดได้ขึ้นมาก็ต้องรักษาพันธะสัญญาที่ได้พูดออกไป ดังนั้นการขอร้องให้ผู้ใดยอมทำบางสิ่งบางอย่างหรือไม่ทำบางสิ่งบางอย่างบางครั้งควรจะเอ่ยปากในขณะที่เขาผู้นั้นยังไม่ทันตั้งตัวคิดปฏิเสธ เป็นการทำให้ยอมโดยอัตโนมัติเสียก่อนด้วยพันธะสัญญาที่เรารับปาก เขาจะต้องยอมทำสิ่งที่เราได้ขอร้องเอาไว้ บางครั้งการยอมทำตามโดยไม่รู้ตัวเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบ (Perceptual Contrast) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่

เกี่ยวกับการรับรู้ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะการรับสัมผัสที่ทำให้เกิดการรับรู้ในครั้งแรกมีอิทธิพลต่อการสัมผัสในการรับรู้ครั้งที่สอง

5. การรักษาพันธสัญญา และการทำให้เกิดความคงเส้นคงวา ของภาพพจน์ของตนเองกับการยอมทำตาม เอ็ดการ์ ไชน์ (Schein, 1956) ได้ศึกษาจากเชลยศึกอเมริกันที่ได้รับการปล่อยตัวให้กลับบ้านได้เมื่อครั้งที่เกิดสงครามเกาหลี เนื่องจากได้มีข้อสังเกตว่าบรรดาเชลยศึกเหล่านี้กลับมาสู่บ้านเกิดเมืองนอนแล้วได้แสดงความคิดและพฤติกรรมที่ผิดไปจากเดิม ผลจากการศึกษาของเขาซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชลยศึกอย่างลุ่มลึกและละเอียดพบว่า ชาวจีนแดงซึ่งช่วยเกาหลีเหนือรบได้ใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่างสมองเชลยศึกอเมริกัน กระบวนการที่จีนแดงใช้ในการล้างสมองเชลยศึกเริ่มจากการใช้การเปรียบเทียบการรับรู้ (Perceptual Contrast ดังกล่าวมาแล้วในหัวข้อที่แล้ว) ซึ่งทำให้เชลยศึกเห็นความดีของทหารจีนแดงดีเกินกว่าปกติคือ เมื่อถูกจับเชลยเหล่านั้นต้องคิดแล้วว่าตนเองต้องถูกทรมาน ต้องถูกใช้แรงงาน ต้องพบกับความทุกข์ยากแน่นอน แต่ในความเป็นจริงกลับได้รับการต้อนรับอย่างเป็นปกติธรรมดา การโอภาปราศรัยที่สุภาพเรียบร้อย เพียงแค่นี้ภาพลักษณ์ของทหารจีนก็ดูดีเกินกว่าปกติเสียแล้ว อย่างไรก็ตามเชลยศึกอเมริกันจะถูกทำลายความสัมพันธ์ระหว่างเชลยด้วยกันอย่างไม่รู้สึกตัวโดยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดความไม่วางใจกันและกัน จะได้ไม่ยากปรับทุกข์ หรือพูดคุยปรึกษากันในหมู่เชลยด้วยกัน เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้าจะมีทหารจีนแทรกเข้ามาพูดคุยกับเขาเท่านั้น ทหารจีนเหล่านี้จะกลายเป็นเพื่อนยากของเขาไปแล้ว และเพื่อนจีนนี่เองที่จะค่อยๆ คุยกับเขาเรื่องทักษะทางการเมืองของคอมมิวนิสต์ ซึ่งทหารอเมริกันผู้เป็นเชลยจะค่อยๆ ซึมซับไปเรื่อยๆ เชลยทุกคนจะต้องได้รับการสอบสวนหรือการแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับลัทธิเศรษฐกิจ เขาจะถูกทำให้ต้องยอมรับความจริงบางอย่างที่เป็นข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย และที่เป็นข้อดีของคอมมิวนิสต์ เช่นระบอบเสรีประชาธิปไตยมีคนอดตาย มีโสเภณี ในระบอบคอมมิวนิสต์ไม่มี เป็นต้น หลังจากนั้นมีการขอให้อ้างชื่อหรือลงชื่อเชลยศึกเพื่อยืนยันความเห็นของตนในข้อความเหล่านั้น โดยให้สมัครใจ ข้อความเหล่านี้จะถูกเผยแพร่ออกไปในรูปของแผ่นปลิว ข่าวของค่ายและเสียงตามสายซึ่งระบุชื่อผู้ให้ความเห็นด้วย ด้วยเหตุนี้เชลยศึกที่ได้รับการอ้างชื่อในประกาศดังกล่าวแม้จะแก้ตัวอย่างไรก็ตาม ในสายตาของเพื่อนเชลยด้วยกันก็จะกลายเป็นคนทรยศไปเข้ากับศัตรูเสียแล้ว เชลยผู้นั้นจะยิ่งโดดเดี่ยวจากพวกเดียวกันมากขึ้นไปอีกเพราะเพื่อนฝูงตีตัวออกห่างไปหมด แต่จะยิ่งถูกผลักไปหาทหารจีนมากขึ้น ความโน้มเอียงเข้าหาและศึกษาลัทธิคอมมิวนิสต์จึงเกิดขึ้น เมื่อใดก็ตามที่ได้อภิปรายกลุ่มเชลยศึกด้วยกัน และได้แสดงความคิดที่ค่อนข้างเห็นด้วยกับคอมมิวนิสต์ก็มักจะได้รับการวัลเล็กน้อย ซึ่งทำให้เขาไม่อาจจะคิดได้ว่าเขาแสดงความคิดเห็นอย่างนั้นเพราะเขาหวังรางวัล เช่น สิทธิบางอย่างในค่ายกักกัน อาหารพิเศษบางมื้อ ฯลฯ ในที่สุดก็ต้องแสดงตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองพูด หรือแสดง

ความคิดเห็นออกไปให้คนอื่นเห็น เป็นการรักษาพันธสัญญาและภาพพจน์ของตนเองให้สอดคล้องกับท่าทีที่ตนเองแสดงออกไปให้สังคมรอบตัวได้รับรู้ เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า ความคิดและเจตคติทั้งหลายก็เปลี่ยนไปในทิศทางนิยมคอมมิวนิสต์มากขึ้นทุกที

เทคนิคในการทำให้เกิดการยอมทำตาม

นักจิตวิทยาสังคมได้ศึกษาสังเกตเทคนิคในการทำให้เกิดการยอมทำตามที่ได้มีการใช้กันอยู่ในสังคมโคดเด็วโดยทั่วไปซึ่งมีอยู่หลายวิธี แล้วได้นำไปทำการทดลองเพื่อสรุปเป็นหลักการ ผลการวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับเทคนิคการทำให้ยอมทำตามมีหลายวิธี ดังนี้ (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545)

1. The foot-in-the-door Technique เป็นเทคนิคในการทำให้เกิดการยอมทำตามแบบขอให้ทำในสิ่งเล็กน้อยก่อน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ว่าตนเองเป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น แล้วค่อยขอร้องในสิ่งที่มีขนาดใหญ่ จะประสบผลสำเร็จช่วยให้เกิดการยอมทำตามมากขึ้น

2. The door-in-the-face Technique เป็นวิธีการที่ตรงกันข้ามกับวิธีแรก คือจะเสนอข้อขอร้องที่มีขนาดใหญ่มากจนผู้ถูกขอร้องต้องปฏิเสธ แล้วจึงเสนอข้อที่มีขนาดเล็กกว่าเดิม (ซึ่งเราต้องการ) การที่ผู้ขอร้องลดข้อเสนอลงมา จะทำให้ผู้ถูกขอร้องต้องลดท่าทีหรือปล่อยท่าทีจากปฏิเสธมาเป็นยอมรับ ซึ่งเป็นไปตามหลักการแห่งการพึ่งพาอาศัยกันและการแลกเปลี่ยนกัน เมื่อเขาลดให้เรา เราก็ควรลดให้เขาบ้าง มิฉะนั้นเขาจะมองเราเป็นคนไม่เอื้อเฟื้อ เพราะโดยปกติแล้วคนเรามักจะชอบแสดงภาพพจน์ตนเองให้สังคมรู้จักเราในแง่ดีเสมอ

3. วิธีทำให้เกิดการยอมทำตามโดยการสร้างความรู้สึกผิดให้เกิดขึ้น (Guilt) หลายครั้งเราอาจจะเคยสังเกตเด็กเล็กเมื่อได้รับการกระทบกระทั่งให้เจ็บ เขาจะร้องเพื่อให้ผู้กระทำเกิดความรู้สึกผิด และหาทางเอาอกเอาใจเขาภายหลัง หรือภายหลังจากการลงโทษเด็กด้วยการตักเตือนเด็กที่ทำผิดสักพักหนึ่ง เด็กจะกระทำการที่ดึงามมีพฤติกรรมประจบประแจงผู้ใหญ่คนที่ตักเตือน นี่ก็คือตัวอย่างของพฤติกรรมดีๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังความรู้สึกผิด

4. วิธีการที่ให้เขายอมทำตามเสียก่อนอย่างหนึ่งแล้วเพิ่มเงื่อนไขที่หลัง (Low Ball Caring) ในวงการธุรกิจการค้าปัจจุบัน การแข่งขันกัน แจก แถม ชิงโชค เป็นทางออกทางหนึ่งที่ยพยายามสร้างสิ่งดึงดูดใจให้แก่ผู้ซื้อ เมื่อผู้ซื้อต้องการของแถมจึงต้องซื้อทั้งของแถมและสินค้าชนิดนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับตัวอย่างอีกสถานการณ์หนึ่งคือ ถ้าเราได้รับการไหว้วานให้ไปส่งที่จุดหมายแห่งหนึ่งพอผู้ร้องขึ้นรถแล้วบอกว่าขอให้ไปสถานที่อื่นก่อนแล้วจึงไปส่งจุดหมายปลายทาง เราก็คงตอบว่า “ตกลง” อย่างแน่นอน

อิทธิพลของสังคมที่มีต่อการเชื่อฟัง

เป็นพฤติกรรมการคล้อยตามที่เกิดจากภาพที่บุคคลยอมทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจที่เหนือกว่า ตัวอย่างทหารอเมริกันที่เข้าไปในหมู่บ้านไมลาย แล้วยิงราษฎรที่ไม่มีอาวุธชาวเวียดนามตายไปห้าร้อยกว่าคน บรรดาอาชญากรสงครามชาวนาซีเยอรมันที่ได้ทำการสังหารโหดชาวยิวทั่วยุโรปทั้งหมดประมาณ 6 ล้านคน โดยการฆ่าหมู่แบบป่าเถื่อน คนเหล่านี้มักจะแก้ตัวเหมือนๆ กันว่าทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา คำถามที่เกิดขึ้นคือ คนเหล่านี้จะรู้หรือไม่ว่าคำสั่งที่ได้รับมาถูกต้องหรือไม่ ถ้ารู้ทำไมจึงปฏิบัติตามคำสั่งที่โหดเหี้ยมอย่างนั้น ผลการวิจัยสนับสนุนเหตุการณ์ข้างต้นมีอยู่บ้างดังนี้คือ ศาสตราจารย์สแตนลีย์ มิลแกรม เขาได้ประกาศเพื่อหาอาสาสมัครเข้าร่วมทำการทดลองเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยให้เรียนรู้คำศัพท์ การทดลองครั้งนี้จะมีผู้สมรู้ซึ่งร่วมทดลองกับอาสาสมัครจะให้จับสลากเพื่อทำหน้าที่ครูและนักเรียน (ผู้ทดลองจะกำหนดให้ผู้สมรู้เป็นนักเรียนเสมอ) ก่อนที่จะแยกย้ายไปยังห้องทดลอง ผู้สมรู้จะคุยเสียงดังกับนักทดลองให้ผู้ร่วมทดลองได้ยินว่าเขาเพิ่งจะออกจากโรงพยาบาลหลังจากการรักษาโรคหัวใจ แล้วผู้สมรู้กับผู้ร่วมทำการทดลองจะเข้าไปคนละห้องแต่มีกระจกใสกั้นกลาง ผู้สมรู้จะถูกมัดกับเก้าอี้สายไฟฟ้าที่แขนทั้งสอง และผู้ร่วมทดลองจะมีเครื่องมือช็อตไฟฟ้าอยู่ข้างหน้าตนเอง กติกาของการทดลองคือเมื่อครูสอนคำศัพท์แล้วนักเรียน (ผู้สมรู้) ไม่จำ ครูจะต้องลงโทษด้วยการช็อตไฟฟ้าขึ้นไปเรื่อยๆ จากการสังเกตพบว่า ผู้ร่วมทดลองจะไม่ถึงเลที่จะกดปุ่มช็อตไฟฟ้าในระยะแรกๆ ที่มีกระแสไฟฟ้าต่ำ แม้ว่าผู้สมรู้จะแสดงอาการสะดุ้งจากการถูกช็อต แต่เมื่อกดปุ่มที่ระบุไว้ว่า “อันตราย” ที่เหนือปุ่ม เขาจะถึงเลและบางคนจะหันมาบอกนักทดลองว่า ควรจะเอาผู้ถูกช็อตออกมาเพราะเขาอาจจะเป็นอันตราย แต่เมื่อนักทดลองยืนยันว่าคุณมีหน้าที่จะต้องทำตามข้อตกลง ขอให้กดปุ่มต่อไป บางคนจะช็อตต่อไปเรื่อยๆ จนถึง 450 โวลต์ จำนวนที่เชื่อฟังคำสั่งของ นักทดลองโดยการกดปุ่มไฟฟ้าช็อตต่อไปอีกมีอยู่ถึงร้อยละ 65 อย่างไรก็ตามเมื่อแปรเปลี่ยนระยะทางระหว่างผู้ช็อตไฟฟ้ากับนักทดลองก็ได้พบว่า การเชื่อฟังจะยิ่งลดลงมากเมื่อนักทดลองอยู่ห่างออกไป ถ้าหากไม่เห็นด้วยกันเลยก็ยังลดการเชื่อฟังลงอีก นี่แสดงว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นเชื่อฟังผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเขาอยู่ด้วย กล่าวโดยสรุปคือ การใช้อำนาจเพื่อกระตุ้นให้บุคคลทำตามนั้น บุคคลจะยอมทำตามก็ต่อเมื่อผู้มีอำนาจอยู่ด้วยเท่านั้น พอไม่อยู่ก็จะไม่ยอมทำตามคำสั่งอีกต่อไป การข่มขู่คาดโทษให้กลัวนั้นใช้ได้ผลในระยะสั้นและต้องมีคนกำกับการทำงานเช่นนี้เป็นการทำลายความมีวินัยในตนเอง ตรงกันข้ามกับการไม่คาดโทษซึ่งให้ผลในการยอมทำตามในระยะยาวโดยไม่ต้องคอยควบคุม (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545)

7. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มการเมืองและกลุ่มการเมืองท้องถิ่น

7.1 ความหมายของกลุ่มการเมืองและความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 เป็นต้นมา กลุ่มการเมืองเป็นหัวข้อหนึ่งที่ได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางในสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางมานุษยวิทยา เป็นความพยายามของนักสังคมศาสตร์กลุ่มหนึ่งที่จะเปลี่ยนแนวทางการศึกษาสังคม จากการเน้นหนักถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่ยั่งยืน (Enduring Relationships) และกลุ่มสังคมที่มีลักษณะเป็นทางการที่มีกฎระเบียบทางสังคมควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม (Corporate Groups) ไปเป็นการศึกษาลักษณะการรวมตัวของบุคคลที่ไม่สามารถใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มที่เป็นทางการอธิบายได้ แต่เป็นปรากฏการณ์ที่มีพลังทางสังคม ถึงแม้ว่าการศึกษากลุ่มการเมืองจะเริ่มต้นจากการศึกษาสังคมอินเดีย แต่ในเวลาต่อมาที่มีการศึกษาปรากฏการณ์เกี่ยวกับกลุ่มการเมืองในสังคมต่างๆ ทั่วโลก ทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับประเทศ (ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 13)

Nicholas (1965: 21-61 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 13) ได้นิยามกลุ่มการเมืองว่า หมายถึง กลุ่มขัดแย้งทางการเมืองที่มีใช้กลุ่มที่เป็นทางการ ซึ่งมีกฎระเบียบทางสังคม ควบคุมพฤติกรรมของกลุ่ม โดยสมาชิกของกลุ่มเมืองจะถูกเลือกสรรโดยผู้นำ และการสรรหานั้นขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์หลายประการ

Jeremy (1974: 192 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 14) ได้ให้ความหมายกลุ่มการเมืองว่าเป็นการรวมพวกกัน (Coalition) ของบุคคล (ผู้ติดตาม) ที่ถูกคัดเลือกสรรหาโดยส่วนตัวตามกฎเกณฑ์หลายประการ โดยผู้นำซึ่งมีความขัดแย้งกับบุคคลอื่นในการควบคุมทรัพยากรผลประโยชน์ และชื่อเสียง ผู้ติดตามเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผู้นำของกลุ่มในหลายๆ ด้าน ซึ่งอาจจะเป็นญาติพี่น้อง เพื่อร่วมโรงเรียน หุ่นส่วนทางธุรกิจ หรือเพื่อที่เคยบวชเรียนด้วยกันมา ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว หัวใจของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มการเมือง คือ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำของกลุ่มกับผู้ติดตามอาจเป็นแบบความสัมพันธ์เชิงเดี่ยว (Uniplex Relationships) คือ ความสัมพันธ์กันด้านเดียว หรือความสัมพันธ์เชิงซ้อน (Multiplex Relationships) คือสัมพันธ์กันหลายๆ ด้านก็ได้ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย อาจจะเป็นไปได้ทั้งแบบที่มีความสมดุลกัน คือต่างฝ่ายต่างเป็นผู้ให้และผู้รับ (Symmetrical Relationships) หรือแบบที่ไม่สมดุล คือฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้มากกว่ารับและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้รับมากกว่าให้ (Asymmetrical Relationships) ถ้าผู้นำของกลุ่มการเมืองใดให้ประโยชน์แก่ผู้ติดตามมากกว่าที่ได้รับผลตอบแทนจากผู้ติดตาม ลักษณะภายในองค์กรของกลุ่มเมืองนั้นจะเป็นแบบสายการบังคับบัญชา นั่นคือ ทรัพยากรและ

ผลประโยชน์ต่างๆ ของกลุ่มจะอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้นำหรือศูนย์กลาง ซึ่งอาจประกอบด้วย บุคคลสองหรือสามคนที่อาจเรียกได้ว่าเป็นแกนนำของกลุ่ม บุคคลเหล่านี้มักมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ใกล้ชิด Bailey (1969: 51-57 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 14) เรียกกลุ่มการเมืองที่มีลักษณะ โครงสร้างภายในเช่นนี้ว่า “ทีม” ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ติดตามในระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) เป็นตัวอย่างประเภทที่หนึ่งของ “ทีม” ผู้นำของทีมมักจะมีหรือควบคุมทรัพยากรมากกว่าผู้ติดตามของเขา เพราะภายใต้กระบวนการแลกเปลี่ยนนั้น ผู้นำจะเป็นฝ่ายที่ให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ การงาน และการคุ้มครอง ในขณะที่ผู้ติดตามจะตอบแทนด้วยการสนับสนุนทางการเมือง คอยรายงานความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม และให้บริการอื่นๆ (Wolf, 1966 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 14) อย่างไรก็ตาม ผู้ติดตามของแต่ละกลุ่มอาจเปลี่ยนใจไปสวมักภักดีกลุ่มอื่นๆ หรือฝ่ายตรงข้ามที่ให้ผลประโยชน์มากกว่า (Spiro, 1968: 15 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 14)

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งของการรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มการเมือง คือ การมีผลประโยชน์ร่วมกันในการควบคุมทรัพยากร ผลประโยชน์ และชื่อเสียง กลุ่มการเมืองเกิดขึ้นก็เพราะมีการแข่งขันทางการเมืองเพื่อปกป้องและแสวงหาผลประโยชน์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้เงื่อนไขของชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งภายในชุมชนกับแรงกดดันภายนอก ซึ่งทำให้เกิดช่องทางหรือโอกาสใหม่ๆ สำหรับการแข่งขัน (Siegle & Beale, 1960: 399 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 14) เพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ผู้นำของกลุ่มการเมืองจึงระดมการสนับสนุนจากผู้ติดตามเพื่อแข่งขันกับกลุ่มการเมืองอื่นๆ ดังนั้นการต่อสู้แข่งขันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงอยู่ของกลุ่มการเมือง

การศึกษาของกลุ่มการเมืองในปัจจุบันมีอยู่สองแนวทางใหญ่ๆ คือ **แนวทางแรก** เป็นการวิเคราะห์ถึงการจัดองค์กรภายในกลุ่มการเมือง (Organization) โดยมุ่งให้ความสำคัญต่อปัญหาของการจัดการ และการธำรงรักษาไว้ของกลุ่มการเมือง ส่วน**แนวทางที่สอง** เป็นการศึกษาถึงกระบวนการ (process) และลักษณะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการต่อสู้ของกลุ่มการเมืองต่างๆ การศึกษากลุ่มการเมืองส่วนใหญ่ มักเป็นการศึกษาในแนวทางแรก เช่น (Nicholas, 1965 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 15) ศึกษาการจัดรูปแบบองค์กรของกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านหนึ่งของอินเดีย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับข้อเสนอที่เขาตั้งไว้คือ กลุ่มการเมืองเป็นกลุ่มที่มีความขัดแย้งกันทางการเมือง ซึ่งได้รับการกระทำจากการเกิดกรณีพิพาทกันในการที่จะมีอำนาจควบคุมทรัพยากรและบุคคล มีลักษณะที่ไม่ถาวรและมีใช้กลุ่มที่เป็นทางการ มีกฎระเบียบทางสังคมควบคุมพฤติกรรมของกลุ่ม โดยสมาชิกของกลุ่มเมืองถูกคัดเลือกสรรหาโดยผู้นำ ซึ่งการสรรหาขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์หลายประการ การศึกษาของ Spiro (1968: 419 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 15) แสดงให้เห็น

ลักษณะหนึ่งของกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านของพม่า ที่ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการต่อสู้และขาดเอกภาพภายในกลุ่ม ส่วน (Bujra, 1973: 134 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 15) ไม่เห็นด้วยกับการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมองกลุ่มการเมืองในลักษณะของปรากฏการณ์เดี่ยวๆ และละเลยประเด็นของความผูกพันทางอุดมการณ์ร่วมกัน (Ideological Commitment) ภายในกลุ่มการเมือง Bujra จึงเสนอความเป็นไปได้หรือความแปรผันจากกลุ่มที่มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันต่ำสุดไปสู่กลุ่มที่เป็นทางการที่มีคุณสมบัติสูงสุด ซึ่งในที่นี้คือ พรรคการเมือง เช่นเดียวกับ (Boissevain, 1977 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 15) ที่ศึกษากลุ่มการเมืองในหมู่บ้านในเกาะมอลตา (Malta) ซึ่งได้ข้อสรุปว่า ภายใต้สถานการณ์หรือช่วงเวลาหนึ่งๆ กลุ่มการเมืองอาจจะเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มที่มีการจัดระเบียบค่อนข้างหลวมไปสู่กลุ่มที่มีการจัดระเบียบกระชับมากขึ้น

การศึกษากลุ่มการเมืองในหมู่บ้านของไทยมีไม่มากนัก เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้การศึกษากลุ่มการเมือง และความสัมพันธ์ในหมู่บ้านของไทยได้รับความสนใจน้อยก็คือ ข้อสมมติฐานที่ว่าหมู่บ้านเป็นระบบสังคมเล็กๆ ที่สงบ ชาวนาเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และมีลักษณะเป็นชาวนาในอุดมคติ ดังนั้นจึงไม่มีกลุ่มการเมืองเกิดขึ้นในหมู่บ้าน (Phillips, 1965: 38 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 15) ในการศึกษาหมู่บ้านบางชั้นในภาคกลาง กล่าวว่าในบางชั้นนั้นไม่มีการต่อสู้ของกลุ่มการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในชุมชน หรือการแบ่งพรรคแบ่งพวก อันเป็นปรากฏการณ์สากลของหมู่บ้านในแถบต่างๆ ทั่วโลก ขณะเดียวกัน (Wrijewardene, 1967: 74 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 15) ได้ตั้งข้อสังเกตประการหนึ่งในการศึกษาชนบทไทยว่า “ลักษณะของสังคมของหมู่บ้านไทยไม่มีเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดกลุ่มการเมือง” ผลการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชนในหมู่บ้านภาคเหนือของ สมจิต ปัญญาศักดิ์ (2527: 226) ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจในหมู่บ้านไม่มีเรื่องการต่อรองของกลุ่มการเมือง อย่างไรก็ตามนักวิชาการหลายคนไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว Kirsch (1967: 38 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 16) เสนอว่าอาจจะมีกลุ่มการเมืองในบางชั้น สอดคล้องกับ ศรีสมภพ จิตต์ภิมรย์ศรี (2528: 240) เห็นว่าในหมู่บ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เขาทำการศึกษามีกลุ่มการเมืองอยู่จริง และไม่เป็นตัวบั่นทอนฐานอำนาจของชนชั้นนำระดับสูง

การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านของไทยส่วนใหญ่ มักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของกลุ่มการเมือง ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งหรือการเกิดขึ้นของกลุ่มการเมือง ซึ่ง (Keyes, 1970: 116 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 16) ชี้ให้เห็นว่าปรากฏการณ์ของกลุ่มการเมืองเป็นไปอย่างแพร่หลายในหมู่บ้านภาคอีสาน และเขายังเชื่อว่าข้อพิพาทระหว่างกลุ่มการเมือง มักจะไม่ทำให้เกิดการแบ่งแยก (Division) ภายในหมู่บ้านของไทย เพราะกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านก็เสมือนกับกลุ่มการเมืองในระดับประเทศ ที่ไม่เคยเกาะกลุ่มกันแน่นอน

เนื่องจากแต่ละบุคคลมักจะแปรพักตร์เมื่อพบว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้เขาได้รับผลประโยชน์ส่วนตัวดีขึ้น ยิ่งกว่านั้นค่านิยมทางวัฒนธรรมที่จะรักษาคุณลักษณะเป็นสิ่งป้องกันการประจัญบานอย่างเปิดเผย ถึงแม้ว่าปรากฏการณ์ของกลุ่มการเมืองจะไม่ปรากฏเด่นชัดในชนบทไทย แต่มันก็ยังคงมีความสำคัญต่อการปกครองในหมู่บ้าน แต่ (Potter, 1976: 200-202 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 16) ไม่เห็นด้วยกับ Keyes เขาเชื่อว่าความเป็นฝักฝ่ายมีความสำคัญและแพร่หลายในชนบทไทย อีกทั้งยังเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญในโครงสร้างทางสังคมของชาวนาไทย เขาชี้ให้เห็นถึงพื้นฐานประการหนึ่งของปรากฏการณ์ของกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านฝ่งที่เขาทำการศึกษา คือพื้นเพเดิมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งมีอยู่สองกลุ่มคือ กลุ่มที่มาจากจังหวัดลำปาง ซึ่งเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ชีกด้านในของหมู่บ้าน และกลุ่มที่อพยพจากหมู่บ้านเชียงใหม่สารภี ได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ชีกด้านนอกของหมู่บ้าน นอกจากนี้ Potter ยังมีความเห็นว่าการแบ่งแยกทางการเมืองและการปกครองในหมู่บ้านบางชั้น อาจเป็นพื้นฐานของปรากฏการณ์ของกลุ่มการเมืองซึ่งคล้ายคลึงกับที่ Tambiah (1971: 10 อ้างถึงใน ไพลิน เชื้อนทา, 2539: 16) กล่าวถึงในหมู่บ้านพรานม้วนว่า แบ่งออกมาจากหมู่บ้านเล็กๆ ที่อยู่ใกล้กัน ซึ่งการแบ่งแยกทางภูมิศาสตร์นี้อาจเริ่มกลายเป็นพื้นฐานของการแบ่งแยกเป็นกลุ่มการเมืองภายในชุมชน ซึ่งปรากฏการณ์ของกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านทางภาคอีสานตามความเห็นของ Keyes อาจไม่ถูกต้องนัก เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหมู่บ้านในภาคกลาง ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (2523: 11) ได้ให้ความเห็นว่า หมู่บ้านในภาคกลางมักจะมีกลุ่มขัดแย้ง แต่จะมองเห็นได้ยากเพราะไม่ค่อยมีการแสดงออกของการขัดแย้งกันซึ่งหน้า นอกจากนี้ Potter ยังมีความเห็นว่า ความแตกต่างในการนับถือศาสนา และวัฒนธรรมของประชาชนในหมู่บ้านบางชั้นที่ประกอบด้วยกลุ่มคนพุทธและคนมุสลิม นำไปสู่ความอคติและขัดแย้งระหว่างกลุ่ม อันแสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ของกลุ่มการเมือง

จากการศึกษาที่กล่าวข้างต้น อาจสรุปถึงลักษณะที่เด่นชัดของกลุ่มการเมืองได้ กล่าวคือ กลุ่มการเมือง (Faction) นั้นแตกต่างจากกลุ่มที่เป็นทางการ (Corporate Group) ในลักษณะที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งความสัมพันธ์ในแนวดิ่งมีความสำคัญมากกว่าความสัมพันธ์ในแนวราบ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นแบบส่วนตัวในรูปแบบต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ฉันเพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน หรือญาติพี่น้อง โดยมีผู้นำเป็นศูนย์กลางของกลุ่มในการจัดสรรผลประโยชน์ และวางแนวทางในการดำเนินการของกลุ่ม การที่ไม่มีการเปรียบเทียบควบคุมพฤติกรรมของกลุ่ม และขาดการผูกพันทางด้านอุดมการณ์ ทำให้เกิดแปรพักตร์ของสมาชิกไปยังกลุ่มอื่นที่ให้ประโยชน์มากกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ภายในกลุ่มนอกจากจะประกอบด้วยผู้นำและผู้ติดตามที่มีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์อย่างเด่นชัดแล้ว ยังอาจมีแกนนำอีกสองหรือสามคนที่มีความสัมพันธ์กับผู้นำอย่างใกล้ชิด ซึ่งการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำกับ

แกนนำเหล่านี้ มีทั้งในลักษณะที่เท่าเทียมกันและไม่เท่าเทียมกันตามระบบอุปถัมภ์ และเนื่องจากแกนนำเหล่านี้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่เหนือกว่าผู้ติดตามซึ่งเป็นชาวบ้านทั่วไป ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างแกนนำกับผู้ติดตามจึงอยู่ในระบบอุปถัมภ์ด้วยเช่นกัน

จากความหมายและลักษณะของกลุ่มการเมืองดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปคำนิยามของกลุ่มการเมืองได้ว่า หมายถึงกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์ของชุมชน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ ไม่คงทนถาวร มีโครงสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่มประกอบด้วย ผู้นำ แกนนำ (ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงการแลกเปลี่ยนทั้งที่เท่าเทียมกันและไม่เท่าเทียมกันกับผู้นำ) และผู้ติดตาม (ซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกันกับผู้นำและแกนนำของกลุ่ม) การก่อรูปของกลุ่ม ไม่เพียงแต่เกิดจากความคาดหวังของผู้นำในการควบคุมอำนาจและทรัพยากรของกลุ่มเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเป้าหมายหรือผลประโยชน์ร่วมกันของคนในกลุ่มอีกด้วย

7.2 ลักษณะของกลุ่มการเมืองไทยในระบบการเมืองท้องถิ่น

กลุ่มการเมืองที่จะกล่าวถึงในหัวข้อนี้ เป็นกลุ่มการเมืองที่เกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการส่งสมาชิกภายในกลุ่มของตนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) ลักษณะของการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะมีเรื่องผลประโยชน์ทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย แต่ก็มิได้หมายความว่ากลุ่มการเมืองดังกล่าว จะเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลตามความหมายของนักวิชาการทั้งหลาย ทั้งนี้เพราะกลุ่มการเมืองดังกล่าวต้องการที่จะเข้าไปเพื่อเสนอแนะและจัดการกับนโยบายสาธารณะด้วยการจัดตั้งคณะบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง มิใช่เพื่อต้องการเพียงแค่มิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือกลุ่มการเมืองในลักษณะนี้ต้องการแสดงบทบาทในการแสวงหาอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น พร้อมทั้งเสนอบุคคลของกลุ่มเพื่อครอบครองอำนาจอย่างเป็นทางการนั่นเอง

กลุ่มการเมืองในระดับท้องถิ่นของไทยนั้น ได้แสดงกิจกรรมทางการเมืองหรือกระทำหน้าที่คล้ายคลึง หรือลอกเลียนแบบมาจากพรรคการเมือง ที่ปรากฏอยู่ในการเมืองระดับชาตินั้นเอง เพียงแต่ว่ากลุ่มการเมืองท้องถิ่นยังไม่สามารถจะเรียกเป็นพรรคการเมืองได้ เนื่องจากข้อจำกัดของพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.2550 ที่มีบทบัญญัติและความหมายของการเป็นพรรคการเมืองเอาไว้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดที่ 1 เรื่องการจัดตั้งพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองดังกล่าวจึงมิใช่พรรคการเมืองที่แท้จริง ทำให้กลุ่มการเมืองในระบบการเมืองท้องถิ่นไทยจึงมีลักษณะที่กำกวม กล่าวคือจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลที่แท้จริงก็มีใช่ หรือจะ

เป็นพรรคการเมืองที่แท้จริงก็มีใช้อีกเช่นกัน การอธิบายกลุ่มการเมืองอย่างถูกต้องจึงจำเป็นต้องใช้แนวความคิดเกี่ยวกับพรรคการเมือง และแนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์มาผสมผสานกัน เพื่อวิเคราะห์ว่ากลุ่มการเมืองจะเป็นองค์กรที่สามารถกระทำกิจกรรมทางการเมืองในลักษณะอย่างไรและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบที่ลอกเลียนมาจากระบบรัฐสภา ซึ่งเน้นสถาบันนิติบัญญัติเป็นหลัก ขณะเดียวกันยังเป็นรูปแบบการปกครองที่ยอมรับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญด้วย การเน้นสถาบันนิติบัญญัติและการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญขององค์กรหรือกลุ่มตัวแทนของประชาชนและกระบวนการเลือกตั้งนั่นเอง ในการเมืองระดับชาติองค์กรหรือกลุ่มตัวแทนนั้นได้มาจากการเลือกสรรบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง แต่ในการเมืองระดับท้องถิ่น องค์กรหรือกลุ่มการเมืองนั่นเองที่จะทำหน้าที่ดังกล่าว

กลุ่มการเมืองจึงเป็นองค์กรทางการเมือง ที่มีความสำคัญมากในระบบการเมืองท้องถิ่น เช่นเดียวกับการเมืองในระดับชาติ เพราะนอกจากจะทำหน้าที่เลือกสรรบุคคลลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งแล้ว ยังมีหน้าที่ต่างๆ อีกหลายประการ เป็นต้นว่า

1. ทำหน้าที่รวบรวมความต้องการ ข้อคิดเห็น ข้อเรียกร้อง และข้อเสนอแนะของประชาชน ในฐานะที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชน
2. นำเสนอความต้องการ ข้อคิดเห็น ข้อเรียกร้อง และข้อเสนอแนะของประชาชนเข้าสู่ระบบ โดยผ่านทางสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
3. กลุ่มการเมืองที่ไม่มีอำนาจในการบริหาร หรือไม่ได้เป็นคณะผู้บริหารต้องทำหน้าที่ควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้ได้ผลตามนโยบายที่วางไว้ เพราะกลุ่มการเมืองเป็นเสมือนผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนที่เลือกตั้งตนเข้าไปด้วย
4. กลุ่มการเมืองต้องทำหน้าที่ให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน และทำหน้าที่ในการสื่อสารทางการเมืองอีกด้วย

หากพิจารณาบทบาทหน้าที่ของกลุ่มการเมืองแล้ว จะพบว่ากลุ่มการเมืองแสดงบทบาทและหน้าที่เช่นเดียวกับพรรคการเมือง แต่หากพิจารณาถึงการจัดตั้งกลุ่มแล้วก็จะพบว่ากลุ่มการเมืองแตกต่างไปจากพรรคการเมือง ดังจะแยกพิจารณาให้เห็นดังต่อไปนี้

1. กลุ่มการเมืองไม่มีความยั่งยืน มักจะเลิกล้มหรือแตกสลายได้ง่าย ส่วนใหญ่จะจัดตั้งรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เมื่อใกล้ฤดูกาลหาเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้งผ่านพ้นไป บางกลุ่มที่ไม่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งก็มักเลิกล้มแยกสลายกันทันที ไม่มีกิจกรรมทางการเมืองที่ต่อเนื่องอีกต่อไป แม้กระทั่งกลุ่มที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเองก็ตาม บางครั้งความเป็นกลุ่มก็มีได้

มีความสำคัญ ทั้งนี้เพราะการรวมตัวของสมาชิกกลุ่มขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้นำกลุ่มเป็นสำคัญ มิได้ตั้งอยู่บนอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันแต่ประการใด

2. การจัดตั้งกลุ่มการเมือง ไม่มีการจัดตั้งสาขาของกลุ่มแต่อย่างใด อาจเป็นเพราะมองไม่เห็นความจำเป็น มักอาศัยความผูกพันของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อแต่ละชุมชนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะการรวมสมาชิกส่วนใหญ่ผู้นำของกลุ่มจะเป็นผู้ชักชวนบรรดาสมาชิกเข้าร่วมตัวกัน การชักจูงสมาชิกรุ่นผู้นำกลุ่มจะใช้ศิลปะในการเลือกสรรบุคคล ที่มีฐานคะแนนเสียงครอบคลุมพื้นที่ในเขตชุมชนท้องถิ่นเอาไว้แทบทั้งหมดมารวมตัวกัน เพื่อมุ่งหวังฐานคะแนนเสียงในการเอาชนะการเลือกตั้งมากกว่าที่มุ่งหวังเพื่อคะแนนเสียงจากการมีสาขาของกลุ่ม

3. การจัดตั้งกลุ่มการเมือง มิได้เกิดขึ้นจากการมีแนวความคิดเห็นพ้องต้องกันในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่รวมตัวกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างสมาชิกของกลุ่มกับผู้นำของกลุ่มเป็นสำคัญ ดังนั้นในการจัดตั้งกลุ่มจึงขาดการวางแผน การกำหนดนโยบาย ขาดการจัดสรรอำนาจหน้าที่ ขาดการประสานผลประโยชน์ ขาดการควบคุมบังคับบัญชา ขาดการมีกฎระเบียบและเป้าหมายที่แน่นอนของกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มจึงขาดความมั่นคงตามไปด้วย

กลุ่มการเมืองในระบบการเมืองท้องถิ่นของไทย ต่างมีลักษณะเป็นแบบเดียวกัน จากสภาพพื้นฐานและปัจจัยทางสังคมของไทยทำให้ลักษณะการรวมตัวจัดตั้งขึ้นมา มีลักษณะพิเศษและแตกต่างกันไปจากความหมายโดยทั่วไป กล่าวคือ พื้นฐานทางสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการยอมรับความผูกพันกันแบบส่วนตัว นับถือความเป็นอาวุโส ความเป็นญาติพี่น้อง ค่านิยมเหล่านี้ทำให้เน้นความสำคัญ หรือขาดความเคร่งครัดและความแน่นอนจริงจัง ในการบังคับให้ปฏิบัติตามนั่นเอง ทฤษฎีตลอดจนระบบความสัมพันธ์ส่วนตัวและระบบความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้องในสังคมไทย ล้วนแล้วแต่เป็นการทำให้กลุ่มที่เกิดขึ้นขาดระเบียบวินัย ขาดอุดมการณ์หรือแนวคิดร่วมกัน แต่ยึดติดกับบุคคล โดยเฉพาะผู้ที่ป็นหัวหน้ากลุ่มหรือผู้ที่มีฐานะ มีอำนาจสูงสุดในกลุ่ม ซึ่งการเข้ามาร่วมกลุ่มอาจมีเหตุผลง่ายๆ สองประการ ได้แก่ ประการแรก มองเห็นว่าตนเองจะได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งสรรในส่วนของผู้มีอำนาจในลักษณะของผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ และประการที่สอง คือความต้องการที่จะช่วยเหลือตอบแทนผู้มีอำนาจในกลุ่มในลักษณะของเจ้านาย-ลูกน้อง หรือการตอบสนองทดแทนบุญคุณนั่นเอง

ดังนั้นการจัดตั้งกลุ่มจึงไม่ได้เกิดจากการมีอุดมการณ์ร่วมกัน ในการเสนอนโยบายทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อบริหารท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าการเกิดกลุ่มตามทฤษฎีตะวันตกตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มเป็นหลัก ในขณะที่การเกิดกลุ่มตามแนวคิดของคนไทยนั้น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของสังคมไทย อันได้แก่ ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิด ความไว้วางใจ ความเป็นญาติพี่น้อง เป็นปัจจัยหลัก การที่กลุ่ม

ในสังคมไทยซึ่งถือว่าเป็นผลิตผลของสังคมไทยมีลักษณะความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กันนั้น เป็นเพราะโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของคนไทยนั่นเอง นอกจากนี้ลักษณะทางโครงสร้างของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นก็จะมีลักษณะหลวมๆ และไม่มีการจัดตั้งองค์กรที่แน่นอน

7.3 การเข้าสู่การเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องของนักการเมืองท้องถิ่น ในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นในส่วนนี้จะได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายเป็นเบื้องต้นดังต่อไปนี้

7.3.1 สมาชิกสภาและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก่ เขตจังหวัด (พีระศักดิ์ หินเมืองเก่า 2543)

7.3.2 จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว จะต้องไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการหรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญา หรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ยี่สิบสี่คน จังหวัดใดมีราษฎรเกินห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สามสิบหกคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดได้สี่สิบสองคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สี่สิบแปดคน

ในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน เมื่อรวมจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากแต่ละอำเภอแล้ว จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ตามวรรคสาม ให้ดำเนินการดังนี้ เอาจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะพึงมีได้ไปหารจำนวนราษฎรทั้งจังหวัด ได้ผลลัพธ์เท่าใด ให้ถือเป็นเกณฑ์สำหรับคำนวณสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้น โดยอำเภอใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุด ให้อำเภอนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน แล้วให้เอาผลลัพธ์ดังกล่าวหักออกจากจำนวนราษฎรของอำเภอนั้น เหลือเท่าใดให้ถือเป็นจำนวนราษฎรของอำเภอนั้น ในการพิจารณาเพิ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ยังขาดจำนวนอยู่ และให้กระทำดังนี้ต่อไปจนได้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครบจำนวน

7.3.3 คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ดังนี้ (ราชกิจจานุเบกษา 2545 อ้างถึงใน ชัยเดช รุณเกษม 2548)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง “สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา และสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น “ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า รวมถึง คณะผู้บริหารท้องถิ่น

บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- 1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- 3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

4) คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด

บุคคลผู้มีลักษณะต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- 1) ดิคาเสพติดให้โทษ
- 2) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 3) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 34(1) (2)

หรือ (4)

- 4) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล
- 5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- 6) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี
- 7) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- 8) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- 9) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณีมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง
- 10) อยู่ในระหว่างเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา 37 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
- 11) เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมา ยังไม่ถึงหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง อันเนื่องมาจากการกระทำการโดยไม่สุจริตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต
- 12) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

13) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

14) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

15) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

16) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

17) ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

7.3.4 สมาชิกภาพ

อายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง และสิ้นสุดลงเมื่อ

1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) ตาย

3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

4) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

5) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ

6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 9 วรรคสอง

7) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหาย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณา และมีมติดังกล่าว ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหาร

บริหารส่วนจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติ

8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (4) (5) หรือ (6) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลงตาม (8) พร้อมกันทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

7.4 สภาพปัญหาของนักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่

นักการเมืองหน้าใหม่ (พรนงค์พิเชฐ แห่งหน, 2551) หมายถึง ผู้ที่อาสาทำงานทางการเมือง หรือผู้ที่อาสาสมัครรับเลือกตั้ง โดยเป็นบุคคลที่ยังไม่เคยปรากฏชื่อในวงการการเมืองนั้นๆ หรือเป็นผู้อาสาสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในสนามการเมืองนั้นๆ ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นไปตามวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะในเรื่องแนวคิดการเห็นพ้องกับผู้นำของสังคม ถือเป็นจุดอ่อนและเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งของนักการเมืองหน้าใหม่ ที่ต้องการเสนอตัวเข้าสู่แวดวงทางการเมือง ถึงแม้ว่าผู้เสนอตัวเองจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพ และมีประสบการณ์ แต่เมื่อเสนอตนเองเข้าสู่เส้นทางอำนาจทางการเมือง ย่อมต้องถูกสกัดกั้นจากผู้มีอำนาจและกลุ่มผู้มีอำนาจเดิม ยกเว้นตนเองอยู่ในกลุ่มของผู้มีอำนาจเดิมหรือผู้มีอำนาจเดิมต้องการสร้างคนรุ่นใหม่ แต่ก็ยังต้องถูกสกัดกั้นจากกลุ่มย่อยในกลุ่มผู้มีอำนาจเดิมที่ต้องสูญเสียอำนาจหรือสูญเสียตำแหน่งทางการเมืองนั้นไป ดังนั้นโอกาสที่นักการเมืองหน้าใหม่ที่มีความรู้ความสามารถจะประสบความสำเร็จทางการเมือง และสามารถขึ้นสู่ตำแหน่งทางการเมืองนั้นจึงเต็มไปด้วยอุปสรรคทางการเมืองมากมาย

การเมืองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2546) ทำให้ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ประกอบกับมีประกาศใช้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับมีลักษณะที่คล้ายคลึงและใกล้เคียงกัน โดยมีการเลือกตั้งฝ่ายบริหาร โดยตรงแยกจากฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาโอกาสที่นักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่จะขึ้นสู่

ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น จึงดูเหมือนกับว่าไม่น่ายุ่งยากมากนัก แต่ในแง่ความเป็นจริงแล้ว การเมืองท้องถิ่นของไทยถูกรอบงำโดยการเมืองระดับชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่หวัคະແນนทางการเมืองระดับชาติ และหวัคະແນนทางการเมืองท้องถิ่นเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน บทบาททางการเมืองท้องถิ่นจึงถูกรอบงำโดยการเมืองระดับชาติไปโดยปริยาย เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่ต้องการเสนอตัวทางการเมือง จึงถูกสกัดกั้นทางการเมือง เช่น อาศัยระบบสภาภาพในการปล่อยข่าวลือทำลายกัน เป็นต้น ดังนั้นการที่นักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่ต้องการจะประสบความสำเร็จทางการเมือง จึงต้องศึกษากระบวนการในการหาเสียงให้ดี เพื่อประมวลเข้ากับตนเองว่าวิธีการใดเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด หรืออาจต้องประยุกต์หลายๆ วิธีการเพื่อเอาชนะทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการเข้าถึงประชาชนโดยตรงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากตามสภาพภูมิศาสตร์และภูมิประเทศของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้น มีอาณาเขตพื้นที่ที่ไม่กว้างขวางมากนัก (ยกเว้นท้องถิ่นระดับบน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่สามารถเสนอตัวและเข้าถึงประชาชนได้ทุกบ้านทุกครัวเรือน เพื่อนำเสนอตนเองให้สาธารณชนรู้จัก พร้อมทั้งนำเสนอนโยบายที่ตนเองต้องการจะเข้าไปผลักดันด้วย และที่สำคัญได้มีโอกาสใกล้ชิดกับประชาชน ได้รับทราบปัญหาที่ประชาชนกำลังประสบพบอยู่จริง จะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ตรงกับความต้องการของประชาชนโดยตรง นอกจากนี้การหาเสียงโดยวิธีการเข้าถึงประชาชนโดยตรง ยังทำให้สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายทางการเมือง ไม่ต้องลงทุนเรื่องระบบหวัคະແນนและระบบสภาภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่น ส่งผลต่อการเลือกตั้งท้องถิ่นที่บริสุทธิ์ยุติธรรม ลดการซื้อสิทธิขายเสียง และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยที่ดีต่อไป

7.5 ลักษณะและความเป็นมาของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และบริบทของการเลือกตั้งท้องถิ่นจังหวัดชุมพร ในปี 2551

การเมืองเป็นเรื่องของความต้องการและการตอบสนองความต้องการ (politics as demand and supply) กระบวนการทางการเมืองเป็นผลพลอยได้จากการต่อสู้ดิ้นรนสำหรับอำนาจของแต่ละคน คนบางคนที่มีมุ่งแสวงหาเกียรติยศและความปลอดภัยกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเล็กๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนโดยทั่วไปอาจมีความรู้สึกทางการเมืองอย่างผิวเผิน แต่เมื่อเวลาผ่านไปอาจรวมกลุ่มกันแสวงหาการบริการจากรัฐเพื่อช่วยตนเองและในขณะเดียวกันก็อาจบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันได้ โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการบรรลุเป้าหมายของนโยบายสาธารณะ (พรนค์พิเชฐ แห่งหน, 2551) อำนาจคือหัวใจของการเมือง อำนาจเป็นสมรรถภาพในความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นสมรรถนะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะทำให้นักคนอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นทำตามที่ตน (ผู้ครองอำนาจ) ต้องการ การใช้อำนาจของผู้นาจจึงเป็น

การสนองตอบความต้องการในแง่ทำให้ตนเป็นที่นิยมนับถือ และความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ลักษณะของความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์ หรือสิ่งที่มีค่าในสังคมซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต่างก็มีส่วนในการครอบครอง ปัญหาจึงเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การแสวงหาและแย่งชิงผลประโยชน์จะเกิดขึ้น และนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งพัฒนาออกมาในรูปของการต่อรองประนีประนอม หรืออาจจะเป็นการต่อสู้ใช้กำลังรุนแรงก็ได้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2533 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550) เช่นเดียวกันกับความขัดแย้งของกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส ที่ต่อสู้แย่งชิงความได้เปรียบกันในสนามเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 ซึ่งจะได้กล่าวถึงลักษณะและความเป็นมาของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งสองของจังหวัดชุมพร และบริบทการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 โดยสรุป (สำหรับการศึกษาในรายละเอียดจะได้นำเสนอต่อไปในบทที่ 4) ดังต่อไปนี้

7.5.1 ลักษณะและความเป็นมาของ “ทีมรักท้องถิ่น” เป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่เริ่มมีชื่อเสียงในระดับจังหวัด มาตั้งแต่การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อครั้งปี พ.ศ. 2547 ในครั้งนั้น “ตระกูลจุลใส” เป็นตระกูลที่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรอย่างกว้างขวาง และเติบโตมีชื่อเสียงทางการเมืองท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว โดยมี จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน และมี นายบุญธรรม จุลใส ซึ่งเป็นบิดาและเป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัดชุมพรหลายสมัย เป็นปรึกษาของ ตระกูลจุลใสมีการวางแผนทางการเมืองท้องถิ่นโดยดึง นายอานวย บัวเขียว อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร มาเป็นหัวหน้าทีมภายใต้ชื่อ “ทีมรักท้องถิ่น” ซึ่งการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2547 ทีมรักท้องถิ่น นำทีมโดย นายอานวย บัวเขียว ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พร้อมด้วยลูกทีมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร 16 คน จากทั้งหมด 24 คน ชนะเลือกตั้งอย่างถล่มทลาย ทำให้ชื่อเสียงของ “ทีมรักท้องถิ่น” เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในจังหวัดชุมพร และสองปีต่อมา จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส พร้อมด้วย นายอานวย บัวเขียว และทีมงาน ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์กลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร ทำให้ชื่อของทีมรักท้องถิ่นมีการลดบทบาทลง เพื่อให้เกิดภาพของความสมานฉันท์กันขึ้นระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดชุมพร ซึ่งส่วนใหญ่แล้วต่างก็เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ด้วยกันแทบทั้งสิ้น

7.5.2 ลักษณะและความเป็นมาของ “ทีมชุมพรฟ้าใส” เป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ปี พ.ศ.2551 หลังจากที่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดชุมพร 6 สมัย พรรคประชาธิปัตย์ ประกาศ

วางมือทางการเมืองระดับชาติ ไม่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 เนื่องจากอยู่ระหว่างอุทธรณ์คดีวุฒิการศึกษา เพราะศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นศาลชั้นต้นได้ตัดสินว่ามีความผิด นายศิริศักดิ์จึงได้อุทธรณ์ไปที่ศาลอุทธรณ์ แต่ก็ได้ต่อรองกับทางพรรคประชาธิปัตย์เพื่อให้บุตรชายของตน คือ นายสรารุช อ่อนละมัย (อดีตผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เบอร์ 2 เมื่อปี 2547) ลงสมัครแทน หลังจากที่สามารส่งเสริมบุตรชายจนได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดชุมพรตามที่ตนเองต้องการแล้ว นายศิริศักดิ์ จึงได้ประกาศลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี 2551 พร้อมกับส่งลูกที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ภายใต้ชื่อ “ทีมชุมพรฟ้าใส”

7.5.3 บริบทของการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี พ.ศ. 2551

การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ทุกครั้งที่ผ่านมามีเอกลักษณ์เฉพาะคือ มีพรรคการเมืองระดับชาติ ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์เข้ามาเกี่ยวข้องโดยตลอด กล่าวคือ จังหวัดชุมพรอาจกล่าวได้ว่าเป็นจังหวัดเดียวของประเทศไทย ที่มีการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยสังกัดพรรคการเมืองคือพรรคประชาธิปัตย์ อย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกอิทธิพลของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เข้ามาแทรกแซง จะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อถึงโค้งสุดท้ายของเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พรรคประชาธิปัตย์จะจัดให้มีการปราศรัยใหญ่ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีชื่อเสียงจากจังหวัดอื่น และแกนนำของพรรคประชาธิปัตย์จะมาช่วยกันปราศรัยใหญ่ และได้รับชัยชนะมาทุกครั้ง ผลดีที่เกิดขึ้นกับพรรคประชาธิปัตย์ทำให้มีเครือข่ายประชาชนที่ชื่นชอบพรรคประชาธิปัตย์แทรกซึมอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดชุมพร ทำให้พรรคการเมืองอื่นๆ ไม่สามารถช่วงชิงและประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่จังหวัดชุมพรตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา

การเลือกตั้งครั้งล่าสุด ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประกาศให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในวันอาทิตย์ที่ 20 เมษายน 2551 มีทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จำนวน 2 ทีม ได้แก่ “ทีมรักท้องถิ่น” เดิม ภายใต้เสื้อทีมใหม่คือ “พรรคประชาธิปัตย์” นำทีมโดย นายอำนาจ บัวเขียว อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร กับ “ทีมชุมพรฟ้าใส” นำทีมโดย นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส. 6 สมัย เขต 1 จังหวัดชุมพร ทั้งสองทีมต่างก็ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรครบทั้ง 24

เขตเลือกตั้งของจังหวัดชุมพร การศึกษาครั้งนี้จะได้นำเสนอให้เห็นถึงความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งสองกลุ่มข้างต้น ในการช่วงชิงทางการเมืองระหว่างกันในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 ซึ่งจะทำการศึกษาในประเด็นของผลประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองขึ้น ลักษณะความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ต่างๆ และศึกษาผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งสองกลุ่มในจังหวัดชุมพร

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิตา อาคมวัฒนะ (2541: 87) ทำการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้น ผู้ที่มีอำนาจและอิทธิพลเดิมอยู่ในท้องถิ่นหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชนตลอดจนชนชั้นนำทางการเมืองต่างยังคงดำรงอำนาจอยู่ในการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงได้อาศัยอำนาจทางการเมืองจากตำแหน่งหน้าที่ที่พวกตนมีเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว แต่มักจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์สาธารณะที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งที่สุดแล้วพบว่าได้เกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์สาธารณะ

สุรศักดิ์ วงศ์อนันต์นนท์ (2541: 62) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีความเห็นว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันยังมีปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน การแสวงหาผลประโยชน์สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ ความสามารถ ขาดการมีส่วนร่วม ไม่ทำงานเป็นทีม มีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์ และเป็นฐานคะแนนเสียงของนักการเมือง ปัญหาประชาชนในท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส ขาดระบบการควบคุมตรวจสอบ ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและการบริหารไม่มีระบบ ไม่ยึดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ปัญหาการทำโครงการต่างๆ ไม่สนองความต้องการแท้จริงของประชาชนในท้องถิ่น ปัญหาขาดงบประมาณ ข้อเสนอแนะของข้าราชการส่วนภูมิภาคเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลควรมาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหาร ควรเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ ควรจบ

การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดการที่เป็นระบบ มีการควบคุมตรวจสอบโดยใกล้ชิด และควรมีให้มีการถ่วงดุลอำนาจ ประชาชนในท้องถิ่นควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่างๆ ตลอดจนรัฐบาลควรมอบอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจบริหารงบประมาณให้มากขึ้น

สิทธิกร ขวัญดี (2542: 64) ทำการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นทำให้ระบบอุปถัมภ์เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยการยึดถือเรื่องผลประโยชน์มากขึ้น และถูกต่อต้านโดยผู้ที่เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม โดยมีการโต้แย้ง ไม่เห็นด้วยและแสดงความสงสัยโดยไม่เกรงใจที่อาจมีความรุนแรงและทะเลาะเบาะแว้ง

ไพฑูรย์ คล้ายมั่ง (2543: 63) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษา กรณีอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สาเหตุความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากคือ ความต้องการมีอำนาจหน้าที่ มีบทบาท มีตำแหน่งเพื่อบริหารงานใน อบต. โดยมีผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสาเหตุรองลงมา ลักษณะความขัดแย้งแบ่งออกเป็นสองกลุ่มสองฝ่าย มีระดับความรุนแรงด้วยการใช้วาจาพอสสมควร ด้านวิธีการจัดการความขัดแย้ง อบต.ให้ความสำคัญกับวิธีประนีประนอมมากที่สุด โดยใช้วิธีการประสานผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อให้ได้ข้อยุติที่เร็วขึ้น รองลงมาประธานกรรมการบริหารอบต. เป็นผู้มีบทบาทหลักในการจัดการความขัดแย้ง ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการจัดการความขัดแย้งคือ ลักษณะความแตกต่างของแต่ละบุคคลในด้านการศึกษาค่า ไม่มีประสบการณ์ พูดยาไม่ค่อยสุภาพ ก้าวร้าว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นใหญ่ ประกอบกับระบบการติดต่อสื่อสารที่ไม่ทันสมัย ทำให้การดำเนินการจัดการความขัดแย้งล่าช้าไม่ทันการณ์ แนวโน้มความขัดแย้งในอบต. ในอนาคตไม่น่าจะรุนแรง และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่สุดตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูลคือ การประนีประนอม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546: 81) ทำการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม พบว่ากลุ่มสถาบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นกลุ่มใหญ่ และมีบทบาทมากในสังคมการเมืองไทยในอนาคตกลุ่มนี้ยังมีความอ่อนแอในหลายด้าน เช่น องค์ประกอบคุณภาพของคน ระดับการศึกษา ประสบการณ์และความสำนึกในด้านวิชาชีพด้วย ดังนั้นในแง่ของความเสี่ยงกลุ่มนี้น่าเป็นห่วงที่สุดเพราะกลุ่มนี้มีโอกาสได้สร้างฐานอำนาจของตัวเองและมีผลเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สูง โดยพบว่าหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นมีความขัดแย้งเป็นอันดับที่ 2 รองจากหน่วยงานข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นปัญหาจากความเสื่อมจริยธรรมและค่านิยมระดับบุคคลและมากที่สุดคือเรื่องผลประโยชน์

สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2546: 82) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจ กรณีศึกษา 9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่ามีความขัดแย้งกันเองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มต้นบรรยากาศการเมืองท้องถิ่นมีการใช้อิทธิพลข่มขู่ คุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การใช้จ่ายเงินซื้อเสียง การแย่งชิงตำแหน่งบริหาร การถือ โกงคนเดียวโดยไม่แบ่งพรรคพวก มีการแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่สนับสนุนคณะกรรมการและฝ่ายค้าน เมื่อมีการประชุมสภามักมีการอภิปรายความคิดเห็นเชิงแตกแยกทางความคิด อบต.บางแห่งมีปัญหาการจัดสรรผลประโยชน์โดยสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและการนำงบประมาณสู่หมู่บ้าน

นภกัญญา เมฆรูป (2550: 55) ศึกษาความขัดแย้งของผู้นำชุมชน กรณีศึกษาในตำบลด้านแม่คำมัน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) สาเหตุของความขัดแย้งของผู้นำชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านพฤติกรรมของบุคคล ด้านผลประโยชน์ ด้านค่านิยม และด้าน โครงสร้าง ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นว่าเป็นสาเหตุด้าน โครงสร้างเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในระดับมากและที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง 2) ทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านพฤติกรรมของบุคคล ด้านผลประโยชน์ ด้านค่านิยมและด้านโครงสร้าง ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ เหล่านี้ในระดับมาก

9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มการเมืองต่างๆ แย่งชิงผลประโยชน์ที่มีค่าในสังคม เช่น แย่งตำแหน่งทางการเมือง ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น ในรูปของธุรกิจการค้า เป็นต้น ซึ่ง พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2533 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550) กล่าวว่า การตัดสินใจที่ทำความพอใจให้แก่ทุกคนในระบบการเมืองหนึ่งๆ นั้นมีอยู่น้อยมาก ทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้างได้ยากมากเช่นเดียวกัน นักการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้ไม่เห็นด้วยหรือผู้ไม่ปฏิบัติตามมติการตัดสินใจนั้นยอมรับให้มากที่สุด การพยายามใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ตนอยากให้ทำนี่คือ การใช้อำนาจ ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวกันอยู่เสมอว่า อำนาจคือหัวใจของการเมือง อำนาจเป็นสมรรถภาพในความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นสมรรถนะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่จะทำให้อีกบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นทำตามทีตน (ผู้ครองอำนาจ) ต้องการ การใช้อำนาจของผู้นาจจึงเป็นการสนองตอบความต้องการในแง่ทำให้ตนเป็นที่นิยม นับถือและความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ลักษณะของความขัดแย้งทาง

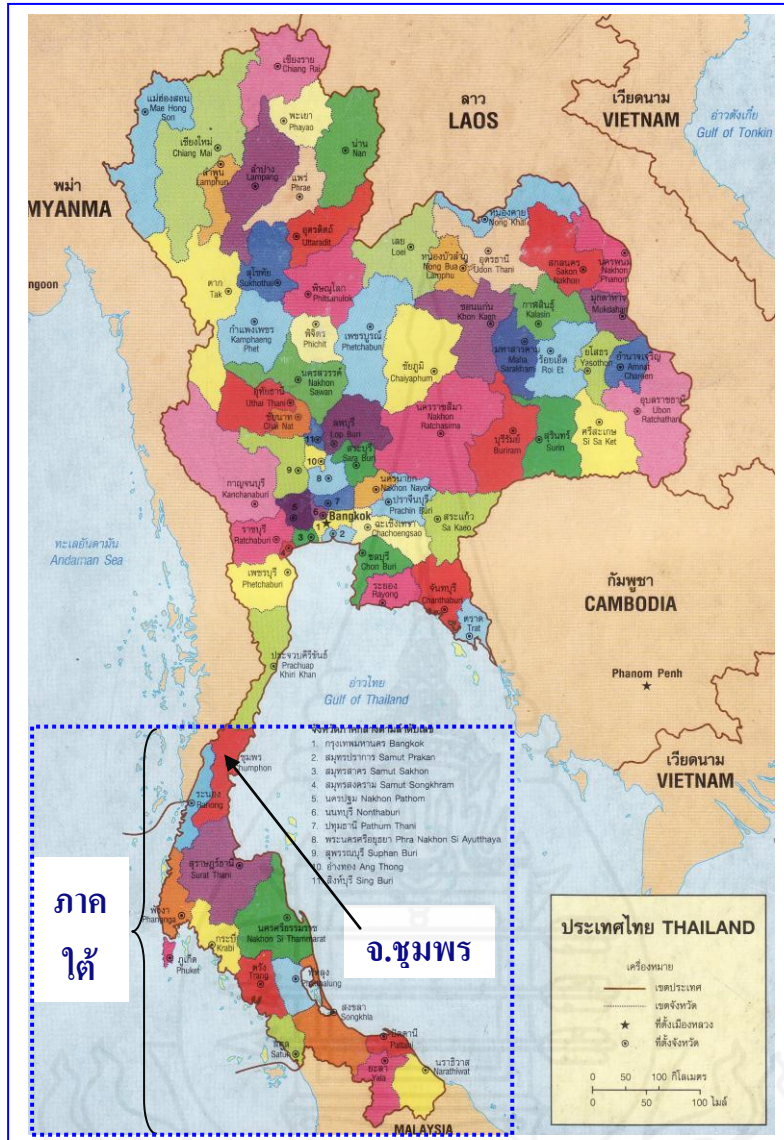
การเมืองในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีค่าในสังคม ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต่างก็มีส่วนในการครอบครอง ปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การแสวงหาแข่งขันผลประโยชน์จะเกิดขึ้นและนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งพัฒนาออกมาในรูปของการต่อรองประณีประนอม หรืออาจจะเป็นการต่อสู้ ใช้กำลังรุนแรงก็ได้ ความขัดแย้งมีที่มาจากหลายสาเหตุ ทั้งจากข้อมูล โครงสร้าง ความสัมพันธ์ ค่านิยม ตลอดจนผลประโยชน์ที่ไม่ตรงกัน โดยเฉพาะความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งมีอำนาจทางการเมืองและตำแหน่งทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จึงก่อให้เกิดผลประโยชน์ตามมามากมาย การช่วงชิงผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเป็นเรื่องที่น่าสนใจ การศึกษาครั้งนี้จึงต้องการสะท้อนให้เห็นถึงผลประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาของความขัดแย้ง ลักษณะของความขัดแย้ง และผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น 2 กลุ่มใหญ่ของจังหวัดชุมพร คือ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

10. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานจังหวัดชุมพรนี้ อ้างอิงข้อมูลจากแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร (พ.ศ.2552-2554) และลักษณะความเป็นมาของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชุมพร มีดังต่อไปนี้

10.1 ลักษณะที่ตั้ง ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

จังหวัดชุมพรตั้งอยู่ตอนบนสุดของภาคใต้ (ดูภาพที่ 2.3) มีผู้ให้สมญานามว่า “ประตูภาคใต้” อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 498 กิโลเมตร มีพื้นที่ 6,010,489 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,755,630 ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ยาว 222 กิโลเมตร ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดระนองและสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ (พม่า)

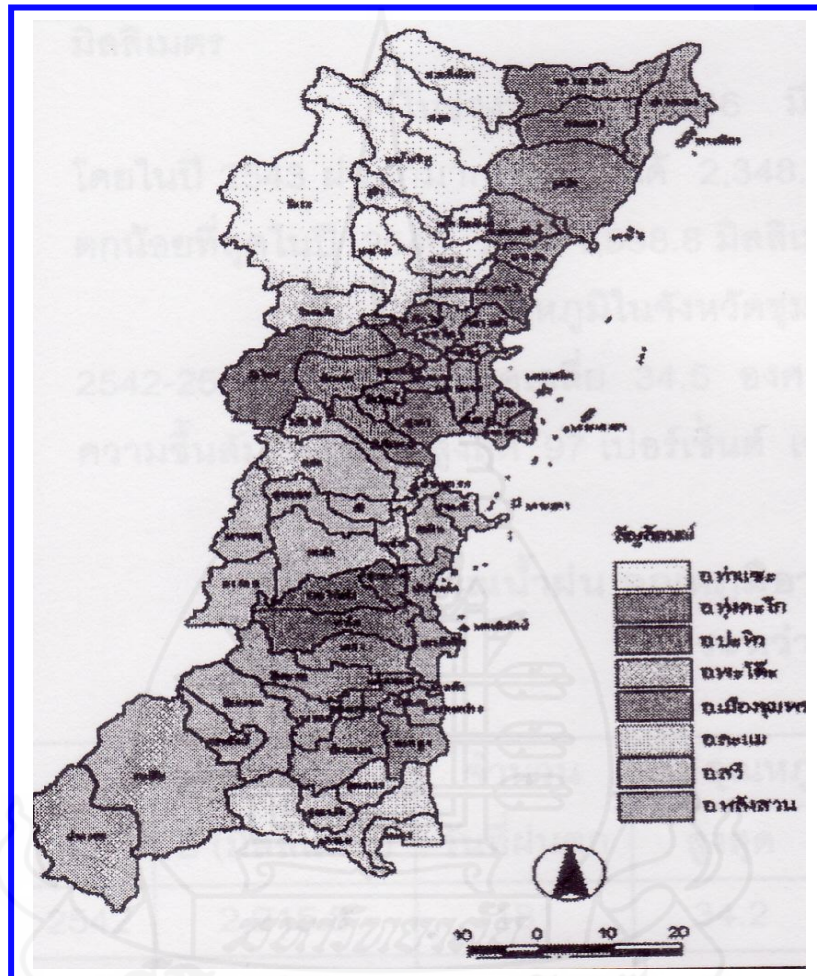

ภาพที่ 2.5 แผนที่ประเทศไทย : แสดงที่ตั้งของจังหวัดชุมพรในภาคใต้

ที่มา : แผนที่ประเทศไทย จาก <http://www.google.co.th/search?q=%E0...> ค้นเมื่อ 7 พ.ศ.2554

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดชุมพรโดยทั่วไปมีลักษณะยาวและแคบ ด้านทิศตะวันตกเป็นที่สูงมีเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาภูเก็เกิดเป็นแนวกั้นเขตแดนธรรมชาติ บริเวณตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มที่อุดมสมบูรณ์ ด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบตามแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย มีความยาว 222 กิโลเมตร ความกว้างของจังหวัดโดยเฉลี่ย 36 กิโลเมตร ส่วนสภาพภูมิอากาศได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นเหตุให้จังหวัด

ชุมพรมีเพียง 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน ที่ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม และฤดูฝน ที่ได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนมกราคม ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยตลอดปี 2,244 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 81 เปอร์เซ็นต์ (ดูภาพที่ 2.6)

ภาพที่ 2.6 แผนที่จังหวัดชุมพร

ที่มา : แผนที่จังหวัดชุมพร จาก <http://www.google.co.th/search?q=%E0...> ค้นเมื่อ 7 พ.ค.2554

9.2 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลักษณะดินที่พบในจังหวัดชุมพร แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มดินพื้นที่ดินเดิมชายฝั่งทะเล ประมาณร้อยละ 5 กลุ่มดินต้น ประมาณร้อยละ 30 กลุ่มดินทราย ประมาณร้อยละ 5

กลุ่มดินภูเขา ประมาณร้อยละ 15 กลุ่มดินพื้นที่ภูเขา ประมาณร้อยละ 35 และกลุ่มดินนา ประมาณร้อยละ 10 โดยที่สภาพดินบริเวณด้านตะวันตกมีลักษณะดินจะเป็นพื้นที่ภูเขา บริเวณตอนกลางจะเป็นดินตื้นและดินนาซึ่งเหมาะแก่การเกษตรกรรม ส่วนด้านตะวันออกจะเป็นดินทราย ดินเค็ม ชายฝั่งทะเล และดินภูเขา รวมทั้งดินพื้นที่ภูเขาเป็นบางส่วนด้วย สำหรับป่าไม่มีพื้นที่ครอบคลุมทุกอำเภอของจังหวัด แต่จะมีความหนาแน่นทางด้านตะวันตกของพื้นที่จังหวัด ปัจจุบันจังหวัดชุมพร เหลือพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 2,590,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.29 ของพื้นที่จังหวัดชุมพร ป่าไม้ในจังหวัดชุมพรจัดเป็นประเภทไม้ผลัดใบ ซึ่งจำแนกเป็น 3 ชนิดป่า ได้แก่ ป่าดิบชื้น ป่าชายเลน และป่าพรุ

9.3 ลักษณะทางสังคมและเขตการปกครอง

การกระจายตัวของประชากรแบ่งออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมืองชุมพร มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุด คือ 145,070 คน (ร้อยละ 30.56) รองลงมา คืออำเภอท่าแซะ 73,752 คน (ร้อยละ 15.53) อำเภอหลังสวน 71,129 คน (ร้อยละ 14.98) อำเภอสวี 68,871 คน (ร้อยละ 14.54) อำเภอปะทิว 44,690 คน (ร้อยละ 9.41) อำเภอละแม 26,839 คน (ร้อยละ 5.65) อำเภอทุ่งตะโก 22,800 คน (ร้อยละ 4.80) และอำเภอพะโต๊ะ 21,724 คน (ร้อยละ 4.57) รวมมีประชากรทั้งสิ้น 474,875 คน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอสวี อำเภอหลังสวน อำเภอปะทิว อำเภอท่าแซะ อำเภอละแม อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอพะโต๊ะ การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จำแนกออกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เทศบาล 15 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 63 แห่ง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสถานีตำรวจระดับ สภ.อ. 8 แห่ง ระดับ สภ.ต. ที่มีอำนาจสอบสวน 6 แห่ง และระดับ สภ.ต.ที่ไม่มีอำนาจสอบสวน 2 แห่ง

9.4 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

การคมนาคมขนส่งสามารถติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงได้ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ โดยที่ทางบก จากกรุงเทพมหานครเดินทางสู่จังหวัดชุมพรโดยรถยนต์ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 เพชรเกษม ระยะทางประมาณ 463 กิโลเมตร ส่วนการคมนาคมระหว่างจังหวัดนั้น มีถนนสายหลักคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ผ่านแยกสี่แยกปทุมพรไปทางตะวันตกสู่จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 41 สายเอเชีย ผ่านสี่แยกปทุมพรไปทางทิศใต้สู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สำหรับระบบไฟฟ้า จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ 106,682 ครัวเรือน และยังไม่ใช้ไฟฟ้าใช้ 9,061 ครัวเรือน (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดชุมพร, ตุลาคม 2546) จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาของสำนักงานประปาชุมพร จำนวน 18,471 ครัวเรือน (สำนักงานประปาชุมพร, มกราคม 2547) จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาของสำนักงานประปาหลังสวนจำนวน 5,739 ครัวเรือน (สำนักงานประปาหลังสวน, กันยายน 2546) มีสำนักงานบริการโทรศัพท์ในสังกัดโทรศัพท์จังหวัดชุมพร จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ สำนักงานบริการ

โทรศัพท์ชุมพร1 สำนักงานบริการโทรศัพท์2 (ปากน้ำชุมพร) สำนักงานบริการโทรศัพท์หลังสวน สำนักงานบริการโทรศัพท์สวี และสำนักงานบริการโทรศัพท์ท่าแซะ มีสถานีถ่ายทอดโทรศัพท์ 6 แห่ง สถานีวิทยุคลื่น เอ เอ็ม 3 แห่ง สถานีวิทยุคลื่น เอฟ เอ็ม 6 แห่ง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จำนวน 2 ฉบับ

9.5 การศึกษา ศาสนา และสาธารณสุข

การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 เขต โดยอำเภอเมืองชุมพร ท่าแซะ และปะทิว อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 1 ส่วนอำเภอสวี หลังสวน ทูตตะโก ละแม และพะโต๊ะ อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 2 มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 300 แห่ง ครู 4,379 คน นักเรียน 113,366 คน อัตราครูต่อนักเรียน 1 : 26 (ข้อมูลอ้างอิงจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 1, 2 ปีการศึกษา 2546) นอกจากนี้มีผู้เข้ารับการศึกษานอกระบบโรงเรียนอีก จำนวน 12,337 คน (อ้างอิงจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชุมพร, ตุลาคม 2546) มีวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 204 วัด มีที่พัทสงฆ์ 131 แห่ง มีมัสยิดในศาสนาอิสลาม 6 แห่ง มีโบสถ์ในศาสนาคริสต์ 9 แห่ง ประชาชนร้อยละ 98.97 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 0.86 นับถือศาสนาอิสลาม และร้อยละ 0.17 นับถือศาสนาคริสต์ มีโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 12 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง สถานพยาบาลประเภทสถานีนอนมัย 93 แห่ง สถานพยาบาลเอกชนสาขาต่างๆ รวมถึงร้านขายยาทั่วไป จำนวน 171 แห่ง

9.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

จังหวัดชุมพรมีสถาบันการเงินทั้งสิ้น 45 แห่ง เป็นธนาคารพาณิชย์ 29 แห่ง ธนาคารออมสิน 8 แห่ง และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 8 แห่ง สภาพเศรษฐกิจโดยรวม สาขาการผลิตที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดชุมพรมากที่สุด คือสาขาเกษตรกรรม มีมูลค่าการผลิตประมาณ 9,815 ล้านบาท รองลงมาคือ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก มีมูลค่าการผลิตประมาณ 3,142 ล้านบาท (ข้อมูลอ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543) ด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมผักและผลไม้กระป๋อง อุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง อุตสาหกรรมปลาแป้น เป็นต้น ประชาชนในจังหวัดชุมพรประมาณร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งสาขาเกษตรกรรม การประมง และปศุสัตว์ โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ยางพารา มะพร้าว ปาล์ม น้ำมัน กาแฟ สับปะรด ทุเรียน เงาะ มังคุด และกล้วยเล็บมือนาง นอกจากนี้ยังมีพืชอื่นๆ ที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรคือ ลองกอง ส้มโชกุน และส้มโอ ส่วนการประมงมีทั้งการทำประมงชายฝั่งทะเล การทำประมงน้ำจืดและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เช่น เลี้ยงกุ้งทะเล เลี้ยงหอย เลี้ยงปลาในกระชัง และเลี้ยงปู

ในภาพรวมจังหวัดชุมพรยังคงเป็นจังหวัดที่มีสภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ชาวชุมพรมีรายได้ในเกณฑ์สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของภาคใต้ แสดงถึงอำนาจซื้อที่ค่อนข้างสูงพอสมควร แต่หากมองจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจพบว่าเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดชุมพรมีเพียงสาขาเดียว คือ สาขาเกษตรกรรม โดยเฉพาะในด้าน กสิกรรม การเปลี่ยนแปลงใดๆ จากปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้มักมีผลต่อกิจกรรมด้านกสิกรรมโดยตรง เช่น ภัยธรรมชาติ ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกจะมีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชุมพร จึงอาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจของจังหวัดมีลักษณะที่ไหวตัวได้ง่ายต่อปัจจัยที่มีอาจควบคุมได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาลักษณะของผลประโยชน์ ความขัดแย้ง และผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยมีรายละเอียดครอบคลุมถึงแหล่งข้อมูล พื้นที่ที่ศึกษา ประชากรและการเลือกตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การศึกษาข้อมูลจากสองทาง ได้แก่

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้ข้อมูลภาคสนามจากการสังเกตการณ์ การสนทนา พูดคุย และสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เป็นทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรด้วยตัวเอง โดยมีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า และซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รายละเอียดประกอบเหตุผลของผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากเอกสารแผ่นพับ โปสเตอร์ และสื่อโฆษณาหาเสียงของทั้งสองทีม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 การสัมภาษณ์ เป็นการนัดหมายเพื่อทำการสนทนา พูดคุย และสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก มีรายละเอียดการนัดหมายดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงตารางการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อทำการสัมภาษณ์

วัน เดือน ปี	กลุ่ม/รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประเด็นการสัมภาษณ์
	กลุ่มผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมชุมพรฟ้าใส	
1 ก.ค.53	นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น
2 ก.ค.53	นายสมบุญ พรหมมาศ	ผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
3 ก.ค.53	น.ส.สิริชนันท์ ชูวิจันะ	ลักษณะของความขัดแย้ง
4 ก.ค.53	นายทะนง สมร่าง	และผลกระทบจากความขัดแย้ง
5 ก.ค.53	นายสนั่น เพชรอุทา	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	กลุ่ม/รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประเด็นการสัมภาษณ์
	<u>กลุ่มผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมรักท้องถิ่น</u>	
6 ก.ค.53	นายอำนาจ บัวเขียว	
7 ก.ค.53	นายฉัตรชัย พะลัง	
8 ก.ค.53	นายธีระศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์	
9 ก.ค.53	นายบุญธรรม จุลใส	
10 ก.ค.53	นายทวิศักดิ์ สุทธานินทร์	
	<u>กลุ่มผู้สมัคร ส.อบจ. ทีมชมพรวฟ้าใส</u>	
11 ก.ค.53	นายราชันย์ โสภณมณี (อ. เมือง)	
12 ก.ค.53	ว่าที่เรือดรี อภิสิทธิ์ อุดมมะ (อ. ท่าแซะ)	
13 ก.ค.53	นายอนุชา ดีบุก (อ. ปะทิว)	
14 ก.ค.53	นายรณชัย อุทัยทอง (อ. สวี)	
15 ก.ค.53	นายชนะ เกิดเนตร (อ. หลังสวน)	
	<u>กลุ่มผู้สมัคร ส.อบจ. ทีมรักท้องถิ่น</u>	
16 ก.ค.53	นายธีระพร สยามอวยชัยกิจ (อ. เมือง)	ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น
17 ก.ค.53	นายวิรัน ชูกลาง (อ. ท่าแซะ)	ผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
18 ก.ค.53	นายเดชา พยัคฆิน (อ. ปะทิว)	ลักษณะของความขัดแย้ง
19 ก.ค.53	นายไชยพงษ์ ทองคำ (อ. สวี)	และผลกระทบจากความขัดแย้ง
20 ก.ค.53	นายชัยรัตน์ รัตนพัฒน์ (อ.หลังสวน)	
	<u>กลุ่มผู้บริหารเทศบาล</u>	
21 ก.ค.53	ว่าที่ร้อยตรี พิศาล นิลยกานนท์ (ทม.เมือง)	
22 ก.ค.53	นายสมผล สุทธิพล (ทต.บางลึก)	
	<u>กลุ่มผู้บริหาร อบต.</u>	
23 ก.ค.53	นายสุชิน แก้วใจดี (อบต.หาดพันไกร)	
24 ก.ค.53	นายกฤษณ์ แก้วรักษ์ (อบต.ท่าข้าม)	
	<u>กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น</u>	
23 ก.ค.53	นายเกียรติพงษ์ ลือชัย (ปลัดอบต.หาดพันไกร)	
24 ก.ค.53	นายสิทธิชัย คำหอม (ปลัดอบต.ท่าข้าม)	
	<u>กลุ่มสื่อมวลชน</u>	
25 ก.ค.53	นายธีรศักดิ์ พุ่มสุวรรณ	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	กลุ่ม/รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	ประเด็นการสัมภาษณ์
26 ก.ค.53	นายพงศกร นวลละม้าย <u>กลุ่มสื่อมวลชน</u>	ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น ผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ลักษณะของความขัดแย้ง และผลกระทบจากความขัดแย้ง
25 ก.ค.53	นายธีรศักดิ์ พุ่มสุวรรณ	
26 ก.ค.53	นายพงศกร นวลละม้าย <u>กลุ่มประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น</u>	
27 ก.ค.53	นายพรนค์พิเชฐ แห่งหน	
28 ก.ค.53	นางปรีดา เยาว์ยัง	

1.1.2 การสังเกตการณ์ เป็นการสังเกตการณ์ภาคสนามจากการสัมภาษณ์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสังเกตบรรยากาศการให้สัมภาษณ์ พฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนอารมณ์ คำพูด สีหน้า กิริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูล มีรายละเอียดการสังเกตการณ์ดังตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงการสังเกตการณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในขณะที่ทำการสัมภาษณ์

วัน เดือน ปี	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	การสังเกตการณ์
	<u>กลุ่มผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมชมพูฟ้าใส</u>	
1 ก.ค.53	นายธีรศักดิ์ อ่อนละม้าย	การให้ข้อมูล, ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น, บรรยากาศการพูดคุย, และพฤติกรรมที่แสดงออก ขณะให้สัมภาษณ์ (อารมณ์ คำพูด สีหน้า กิริยาท่าทาง)
2 ก.ค.53	นายสมบุญ พรหมมาศ	
3 ก.ค.53	น.ส.สิริชนันท์ ชูวิจนะ	
4 ก.ค.53	นายทะนง สมร่าง	
5 ก.ค.53	นายสนั่น เพชรอุแห <u>กลุ่มผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมรักท้องถิ่น</u>	
6 ก.ค.53	นายอำนาจ บัวเขียว	
7 ก.ค.53	นายฉัตรชัย พะลัง	
8 ก.ค.53	นายธีระศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์	
9 ก.ค.53	นายบุญธรรม จุลใส	
10 ก.ค.53	นายทวีศักดิ์ สุทธานินทร์ <u>กลุ่มผู้สมัคร ส.อบจ. ทีมชมพูฟ้าใส</u>	
11 ก.ค.53	นายราชันย์ โสภณมณี (อ. เมือง)	

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	การสังเกตการณ์
12 ก.ค.53	ว่าที่เรือตรี อภิสิทธิ์ อุดมะ (อ. ท่าแซะ)	
13 ก.ค.53	นายอนุชา ดีบุก (อ. ปะทิว)	
14 ก.ค.53	นายธนะชัย อุทัยทอง (อ. สวี)	
15 ก.ค.53	นายชนะ เกิดเนตร (อ. หลังสวน) กลุ่มผู้สมัคร ส.อบจ. ทีมรักท้องถิ่น	
16 ก.ค.53	นายธีระพร สยามอวยชัยกิจ (อ. เมือง)	
17 ก.ค.53	นายวิรัตน์ ชุกกลาง (อ. ท่าแซะ)	
18 ก.ค.53	นายเดชา พยัคฆิน (อ. ปะทิว)	
19 ก.ค.53	นายไชยพงษ์ ทองคำ (อ.สวี)	
20 ก.ค.53	นายชัยรัตน์ รัตนพัฒน์ (อ.หลังสวน) กลุ่มผู้บริหารเทศบาล	การให้ข้อมูล, ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น,
21 ก.ค.53	ว่าที่ร้อยตรี พิศาล นิลยกานนท์ (ทม.เมือง)	บรรยากาศการพูดคุย,
22 ก.ค.53	นายสมผล สุทธิพล (ทต.บางลึก) กลุ่มผู้บริหาร อบต.	และพฤติกรรมที่แสดงออก ขณะให้สัมภาษณ์
23 ก.ค.53	นายสุชิน แก้วใจดี (อบต.หาดพันไกร)	(อารมณ์ คำพูด สีหน้า
24 ก.ค.53	นายกฤษฎ์ แก้วรักษ์ (อบต.ท่าข้าม) กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น	กิริยาท่าทาง)
23 ก.ค.53	นายเกียรติพงษ์ ลือชัย (ปลัดอบต.หาดพันไกร)	
24 ก.ค.53	นายสิทธิชัย คำหอม (ปลัดอบต.ท่าข้าม) กลุ่มสื่อมวลชน	
25 ก.ค.53	นายธีรศักดิ์ พุ่มสุวรรณ	
26 ก.ค.53	นายพงศกร นวลละมัย กลุ่มประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น	
27 ก.ค.53	นายพรนค์พิเชฐ แห่งหน	
28 ก.ค.53	นางปรีดา เขาวัง	

1.1.3 แผ่นพับ โปสเตอร์ และสื่อโฆษณาหาเสียง เป็นสื่อเอกสารที่กลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งสองกลุ่มจัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่ผลงาน นโยบาย และรูปภาพผู้สมัครในทีมของตนเอง ตลอดจนสื่อที่ไม่ได้เป็นเอกสาร เช่น ซีดี และสื่อวิทยุท้องถิ่น ที่กลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่มจัดทำขึ้น หรือเช่าช่วงเวลาในการออกอากาศเพื่อเผยแพร่ผลงานและนโยบายของทีมตน

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (second data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส โดยมีเอกสารที่ทำการค้นคว้าดังนี้

1.2.1 หนังสือและวารสาร เป็นหนังสือและวารสารที่มีการรวบรวม และนำเสนอออกสู่สาธารณชนในช่วงที่กลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่มกำลังมีการแข่งขันกัน ในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเมื่อปี 2551 ตลอดจนเอกสารและหนังสืออื่น ๆ ที่มีการเก็บรวบรวมและมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดชุมพรในครั้งนี้ เช่น ระเบียบปฏิบัติในการหาเสียงเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชุมพร วารสารทางการเมืองต่าง ๆ เช่น มติชนสุดสัปดาห์ ฯลฯ ที่ให้ความสนใจและเผยแพร่การเลือกตั้งท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร

1.2.2 หนังสือพิมพ์และบทความท้องถิ่น เป็นสื่อเอกสารที่ประชาชนให้ความสนใจโดยทั่วไป ทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เช่น ข่าวชุมพร อุทุมพร เป็นต้น ตลอดจนหนังสือพิมพ์ทั่วไปที่ลงข่าวเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชุมพร เช่น มติชน ไทยรัฐ ฯลฯ

1.2.3 สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตย้อนหลัง จากเว็บไซต์ที่ลงข้อมูลผลงานและนโยบายการหาเสียงของกลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส

2. พื้นที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาจาก กรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อ ปี พ.ศ.2551

3. ประชากรและการเลือกตัวอย่าง

3.1 ประชากร

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบของประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง และกลุ่มผู้ที่อยู่รอบนอกแต่ให้ความสนใจติดตามการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร ดังต่อไปนี้คือ

3.1.1 กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย กลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งในคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี พ.ศ.2551 ของทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส ทีมละเท่า ๆ กัน รวม 20 คน เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานการณ์ ในฐานะผู้สมัครคณะผู้บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

3.1.2 กลุ่มผู้ที่อยู่รอบนอกแต่ให้ความสนใจติดตามการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารเทศบาล ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการท้องถิ่น สื่อมวลชน และประชาชนที่ให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร จำนวน 10 คน เพื่อศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกที่มีมุมมองต่อการแข่งขันเลือกตั้งของทั้งสองทีม

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง ทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง และผู้ที่อยู่รอบนอกแต่ให้ความสนใจติดตามการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร ดังต่อไปนี้

3.2.1 ผู้สมัครในคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ของทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส ประกอบด้วย ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ทีมละ 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วน ทีมละ 2 คน และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ทีมละ 2 คน รวม 10 คน

3.2.2 ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ของทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส จะเน้นไปที่ผู้สมัครในเขตอำเภอใหญ่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพร หลังสวน สวี ท่าแซะ และปะทิว ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างทีมละ 1 คนต่ออำเภอ รวม 10 คน

3.2.3 มุมมองจากบุคคลภายนอก ประกอบด้วย ผู้บริหารเทศบาล จำนวน 2 คน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน ข้าราชการท้องถิ่น จำนวน 2 คน สื่อมวลชน จำนวน 2 คน และประชาชนที่ให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร จำนวน 2 คน รวม 10 คน

3.3 การใช้ชื่อสมมติของกลุ่มตัวอย่าง

การอ้างอิงชื่อกลุ่มตัวอย่างในผลการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้รับอนุญาตจากกลุ่มตัวอย่างให้ใช้ชื่อสมมติแทนชื่อจริงเท่านั้น จึงได้กำหนดชื่อสมมติโดยใช้อักษรตัวแรกของชื่อจริงของแต่ละตัวอย่างเป็นชื่อสมมติในการศึกษานี้

ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางของกลุ่มประชากรและการเลือกตัวอย่างได้ดังตารางที่ 3.3 ดังนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงกรอบประชากรและการเลือกตัวอย่างในการศึกษา

ลำดับ ที่	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	กลุ่ม/ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์	ชื่อสมมติ
1	นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	ผู้สมัคร นายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ส
2	นายสมบุรณ์ พรหมมาศ	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ส
3	น.ส.สิริชนันท์ ชูวงษ์นะ	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	น.ส. ส
4	นายทะนง สมร่วง	ที่ปรึกษานายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ท
5	นายสนั่น เพชรอุแห	ที่ปรึกษานายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ส
6	นายอำนวยการ บัวเขียว	ผู้สมัคร นายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย อ
7	นายฉัตรชัย พะลัง	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย ฉ
8	นายธีระศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย ธิ
9	นายบุญธรรม จุลใส	ที่ปรึกษานายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย บ
10	นายทวีศักดิ์ สุทธานินทร์	เลขานุการนายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย ท
11	นายราชันย์ โสภณมณี	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.เมือง) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ร
12	ว่าที่เรือตรี อภิสิทธิ์ อุดมะ	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ท่าแซะ) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย อ
13	นายอนุชา ดิบุก	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ปะทิว) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย อ
14	นายธนะชัย อุทัยทอง	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.สวี) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ร
15	นายชนะ เกิดเนตร	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.หลังสวน) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ช
16	นายธีระพร สยามอวยชัยกิจ	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.เมือง) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ธิ
17	นายวิรัตน์ ชุกกลาง	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ท่าแซะ) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ว
18	นายเดชา พยัคฆิน	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ปะทิว) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ค
19	นายไชยพงษ์ ทองคำ	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.สวี) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ช
20	นายชัยรัตน์ รัตนพัฒน์	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.หลังสวน) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ช
21	ว่าที่ร้อยตรี พิศาล นิลยกานนท์	นายกเทศมนตรีเมืองชุมพร	นาย พ
22	นายสมผล สุทธิพล	นายกเทศมนตรีตำบลบางลึก	นาย ส
23	นายสุชิน แก้วใจดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดพันไกร	นาย ส
24	นายกฤษณ์ แก้วรักษ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	นาย ก
25	นายเกียรติพงษ์ ลือชัย	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหาดพันไกร	นาย ก
26	นายสิทธิชัย คำหอม	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	นาย ส
27	นายธีรศักดิ์ พุ่มสุวรรณ	ผู้สื่อข่าว/สื่อสารมวลชน	นาย ธิ
28	นายพงศกร นวลละมัย	ผู้สื่อข่าว/สื่อสารมวลชน	นาย พ
29	นายพรงค์พิเชฐ แห่งหน	ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น	นาย พ
30	นางปริดา เข้ายัง	ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น	นาง ป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

4.1.1 ทบทวนองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการปฏิบัติงานและกฎระเบียบต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรในทุกมิติ

4.1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามแบบปลายเปิด จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้แบบสัมภาษณ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.3 แบบบันทึกเอกสาร เพื่อใช้สำหรับบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเอกสารแผ่นพับ หนังสือวารสาร บทความท้องถิ่น คำรา บทสัมภาษณ์ ตลอดจนข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต และจากการจดบันทึกศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.1.4 แบบบันทึกการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อใช้ในการบันทึกพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้ข้อมูล ความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น บรรยากาศการพูดคุย ตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออกในขณะที่ให้สัมภาษณ์ เช่น อารมณ์ คำพูด สีหน้า กิริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูล

4.2 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างละเอียดตามเค้าโครงแนวการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อความสำหรับสอบถามข้อมูลทั่วไป เช่น การสนใจการเมือง การเข้าสู่การเป็นนักรการเมืองท้องถิ่น ระยะเวลาที่เข้ามาเป็นนักรการเมืองท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับผลประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

ส่วนที่ 3 เป็นข้อความเกี่ยวกับลักษณะความขัดแย้งต่างๆ ระหว่างกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวกท้ายเล่ม

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพถือว่าผู้วิจัยคือเครื่องมือหลักที่สำคัญที่สุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการวิจัย เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้มีการเตรียมตนเองให้มีความพร้อมสำหรับการดำเนินการวิจัย ทั้งในระยะก่อนและระหว่างดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

5.1.1 ด้านระเบียบวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจถึงหลักการเชิงทฤษฎีของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยได้ศึกษาจากการอ่านเอกสาร ตำรา และรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานวิจัยเชิงคุณภาพ

5.1.2 ด้านเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ศึกษาวิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตจากตำรา เอกสารต่างๆ โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

5.1.3 ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร เพื่อให้มีความเข้าใจมากขึ้น

5.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นแนวคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด มีความยืดหยุ่นสูง โดยคำถามที่ตั้งขึ้นจะมีความครอบคลุมตามขอบเขตของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

5.3 การสังเกตเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมจากนักการเมืองท้องถิ่นในด้านบุคลิกลักษณะ และการเป็นผู้นำ

5.4 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง ผู้วิจัยมีการขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล เมื่อได้รับการยินยอมแล้ว ผู้วิจัยจึงจะทำการสัมภาษณ์หรือเก็บรวบรวมข้อมูล

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยเลือกเวลาและสถานที่ที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยสะดวกที่สุด

ส่วนการสังเกตผู้วิจัยจะทำการสังเกตขณะที่มีการประชุมร่วมกันหรือการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้วิจัยมีอุปกรณ์ช่วยในการบันทึกข้อมูลได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงและสมุดจดบันทึก

6. ระยะเวลาดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาสำหรับศึกษาไว้จำนวน 12 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2553 โดยแบ่งเป็นแผนการดำเนินงานดังนี้

ตารางที่ 3.4 แสดงระยะเวลาดำเนินการวิจัย

แผนการดำเนินงานวิจัย	ระยะเวลา 12 เดือน											
	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร	←→											
2. รวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม				←→								
3. ประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล								←→				
4. เสนอผลการศึกษาและจัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์											←→	

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

7.1 การประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยดำเนินการถอดคำสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียงและสมุดบันทึก หลังจากนั้นนำมาแยกหมวดหมู่ตามขอบเขตที่ได้กำหนดไว้

7.2 เรียบเรียงข้อมูลที่ได้เป็นลำดับขั้นตอน

7.3 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อมา ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการเรียบเรียงจัดหมวดหมู่ให้เหมาะสมเพื่อให้ชัดเจน

7.4 นำข้อมูลที่ได้นำเสนอในลักษณะพรรณนาความ เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผลประโยชน์ ลักษณะของความขัดแย้ง และผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพประกอบไปด้วยข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบบันทึกจากเอกสารเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล และเก็บข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมด้วยแบบบันทึกการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรและทีมผู้บริหาร กลุ่มผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และกลุ่มผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร รวมทั้งข้าราชการ สื่อมวลชนและผู้ที่มีความสนใจการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรและสภาพการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 ส่วนที่ 2 ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ส่วนที่ 3 ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และส่วนที่ 4 ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยมีรายละเอียดผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของกลุ่มนักรบเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และสภาพการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี 2551

การเมืองเป็นเรื่องของความต้องการและการตอบสนองความต้องการ (politics as demand and supply) กระบวนการทางการเมืองเป็นผลพลอยได้จากการต่อสู้ดิ้นรนสำหรับอำนาจของแต่ละคน คนบางคนที่มีมุ่งแสวงหาเกียรติยศและความปลอดภัยกลายเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเล็กๆที่มีความสัมพันธ์กันในกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนโดยทั่วไปอาจมีความรู้สึกทางการเมืองอย่างผิวเผิน แต่เมื่อเวลาผ่านไปอาจรวมกลุ่มกันแสวงหาการบริการจากรัฐเพื่อช่วยตนเอง และ

ในขณะที่เดียวกันก็อาจบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันได้ โดยเฉพาะในเรื่องของความต้องการบรรลุเป้าหมายของนโยบายสาธารณะ (พรงค์พิเชฐ แห่งหน, 2551) อำนาจคือหัวใจของการเมือง อำนาจเป็นสมรรถภาพในความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นสมรรถนะของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่จะทำให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นทำตามที่ตน (ผู้ครองอำนาจ) ต้องการ การใช้อำนาจของผู้นำจึงเป็นการสนองตอบความต้องการในแง่ทำให้ตนเป็นที่นิยมนับถือ และความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ลักษณะของความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยผลประโยชน์ หรือสิ่งที่มีค่าในสังคมซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดและต่างก็มีส่วนในการครอบครอง ปัญหาจึงเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอันเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การแสวงหาและแย่งชิงผลประโยชน์จะเกิดขึ้น และนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งพัฒนาออกมาในรูปของการต่อรองประนีประนอม หรืออาจจะเป็นการต่อสู้ใช้กำลังรุนแรงก็ได้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2533 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ สิงโต 2550) เช่นเดียวกันกับความขัดแย้งของกลุ่มนักรบการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรักท้องถิ่น และกลุ่มชุมพรฟ้าใส ที่ต่อสู้แย่งชิงความได้เปรียบกันในสนามเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 ซึ่งจะได้กล่าวถึงลักษณะและความเป็นมาของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นทั้งสองของจังหวัดชุมพร ดังต่อไปนี้

1.1 ลักษณะและความเป็นมาของ “ทีมรักท้องถิ่น” เป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่เริ่มมีชื่อเสียงในระดับจังหวัด มาตั้งแต่การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อครั้งปี พ.ศ.2547 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรที่ใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ เป็นครั้งแรก โดยที่บัตรใบแรก สำหรับให้ประชาชนกาบัตรเพื่อเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรโดยตรง ส่วนบัตรใบที่สอง สำหรับให้ประชาชนกาบัตรเพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในเขตที่ตนเองมีชื่ออยู่ได้ไม่เกินหนึ่งคน ซึ่งจังหวัดชุมพรมีการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ออกเป็น 24 เขต จึงสามารถเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 24 คน ในครั้งนั้น “ตระกูลจุลใส” เป็นตระกูลที่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรอย่างกว้างขวาง และเติบโตมีชื่อเสียงทางการเมืองท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว โดยมี จ.ศ.ต.ชุมพล จุลใส เป็นผู้มืบทบาทสำคัญในการผลักดัน เนื่องจากตนเองเป็นหุ้นส่วนใหญ่ของธุรกิจร้านก๋วยเตี๋ยวในจังหวัดชุมพร จึงมีเงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้งจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันยังมีผู้วางแผนการเมืองท้องถิ่นที่มีประสบการณ์อยู่เคียงข้าง คือ นายบุญธรรม จุลใส ผู้เป็นบิดาและเป็นอดีตสมาชิกสภาจังหวัดชุมพรหลายสมัย ล่าสุดก่อนมีการเลือกตั้งในปี 2547 ดำรงตำแหน่งประธานที่ปรึกษาของ นายอำนาจ บัวเขียว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ตระกูลจุลใสมีการวางแผนทางการเมืองท้องถิ่นโดยดึง นายอำนาจ บัวเขียว อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร มาเป็นหัวหน้าทีมภายใต้ชื่อ “ทีมรักท้องถิ่น” ซึ่งการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ชุมพร เมื่อปี พ.ศ.2547 มีทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จำนวน 3 ทีม ได้แก่ เบอร์ 1 “ทีมรักท้องถิ่น” นำทีมโดย นายอำนาจ บัวเขียว ส่วนอีกสองทีมเกิดการแตกขั้วกันระหว่างสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร ด้วยกันเอง แยกออกเป็นทีมเบอร์ 2 “ทีม สราวุธ” มี นายสราวุธ อ่อนละมัย (บุตรชายของ ส.ส.ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ส.ส.ชุมพร พรรคประชาธิปัตย์ 6 สมัย ในขณะนั้น) เป็นหัวหน้าทีม และทีมเบอร์ 3 “ทีม พรรคประชาธิปัตย์” มี นายสมบุรณ์ พรหมมาศ เป็นหัวหน้าทีม ถือเป็นสนามการเมืองท้องถิ่นที่มีสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์แตกเป็น 2 ทีม ผู้กันเองเป็นครั้งแรกของจังหวัดชุมพร ผลการเลือกตั้งจึงพบกับความพ่ายแพ้ทั้งสองทีม ทีมเบอร์ 1 ของ นายอำนาจ บัวเขียว ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พร้อมด้วยลูกทีมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร 16 คน ส่วนที่เหลือเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรของทีมเบอร์ 3 พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 6 คน และของทีมเบอร์ 2 ลูกทีม นายสราวุธ อ่อนละมัย จำนวน 2 คน ตามลำดับ การชนะการเลือกตั้งท้องถิ่นระดับจังหวัดอย่างถล่มทลายในครั้งนั้น ทำให้ชื่อเสียงของ “ทีมรักท้องถิ่น” เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในจังหวัดชุมพร โดยที่ชาวชุมพรส่วนใหญ่ต่างทราบกันดีว่าโดยชื่อเท็จจริงแล้วการที่ นายอำนาจ บัวเขียว สามารถนำทีมชนะการเลือกตั้งได้นั้น เกิดจากอิทธิพลของตระกูลจุลไสย โดยที่ จ.ส.ต.ชุมพล จุลไสย เป็นผู้มืบทบาทที่สำคัญเป็นแกนหลักและร่วมลงสมัครเป็นลูกทีมด้วยพร้อมทั้งได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และได้รับการโหวตให้เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในเวลาต่อมา หลังการเลือกตั้งผ่านพ้นไป “ทีมรักท้องถิ่น” ได้พยายามขยายเครือข่ายอย่างกว้างขวางในจังหวัดชุมพร และสองปีต่อมา จ.ส.ต.ชุมพล จุลไสย พร้อมด้วย นายอำนาจ บัวเขียว และทีมงานได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์กลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร ทำให้ชื่อของ ทีมรักท้องถิ่นมีการลดบทบาทลง เพื่อให้เกิดภาพของความสมานฉันท์ขึ้นระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดชุมพร ซึ่งส่วนใหญ่แล้วต่างก็เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ด้วยกันแทบทั้งสิ้น เกี่ยวกับทีมรักท้องถิ่นนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

นาย ธ (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเขตอำเภอเมือง) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของทีมรักท้องถิ่นภายใต้อิทธิพลของ จ.ส.ต.ชุมพล จุลไสย โดยกล่าวว่า “...ทีมรักท้องถิ่น เติบโตมาตั้งแต่ปี 2547 จากการที่ลูกหมี่ (จ.ส.ต.ชุมพล จุลไสย) ทุ่มเทศเต็มที่ วางเครือข่ายและจ่ายไม่อั้นกับผู้นำท้องถิ่นที่ต้องการจัดงานในลักษณะต่างๆ ทั่วทั้งจังหวัดชุมพร นายหัวเหม็ง (นายบุญธรรม จุลไสย) เป็นผู้วางแผนด้วยตนเอง แต่เนื่องจากลูกหมี่ตอนนั้นยังใหม่อยู่ ยังไม่เคยผ่านสนามการเมืองใดๆ มาก่อน จะให้ขึ้นเป็นหัวหน้าทีมเลยก็เกรงจะพ่ายแพ้ทีมนายสมบุรณ์ ที่มีดีกรีพรรคประชาธิปัตย์ต่อท้าย จึงต้องไปเอา นายอำนาจ บัวเขียว มาเป็นหัวหน้าทีมเพราะ นายอำนาจ

บัวเขียว เป็นคนไม่ค่อยมีปัญหา ใครจะว่าอย่างไรก็ได้ และที่สำคัญยังเป็นอดีตนายก อบจ.ชุมพร มาก่อน คนส่วนใหญ่รู้จักคืออยู่แล้ว...” (สัมภาษณ์ : 16 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง) ได้กล่าวถึงการเติบโตของ تیمรักท้องถิ่น โดยการใช้กีฬาเป็นเครื่องมือในการขยายเครือข่ายทางการเมือง โดยกล่าวว่า “...ช่วงปี 2547 ทีมรักท้องถิ่นพยายามสร้างเครือข่าย โดยการขยายฐานการเมืองไปยังคอกุมแกนนำของ อบต. และเทศบาลต่างๆ ทั้งจังหวัดชุมพรมาเป็นพวก เหลือเพียงไม่กี่ อบต.เท่านั้น โดยใช้วิธีการจัดกีฬาผู้นำท้องถิ่นขึ้น โดยดึง อบจ.ชุมพร มาเป็นแม่งาน อบต.หรือเทศบาลใดชนะที่ 1, 2, 3 ก็จะได้รางวัลเป็นเงินโครงการก้อนใหญ่ หมายความว่าถ้า อบต.หรือเทศบาลไหนชนะ ก็ให้จัดทำโครงการมาของงบประมาณได้ที่ อบจ.ชุมพร ซึ่งได้กันเงินในส่วนดังกล่าวเอาไว้แล้ว ทำให้สามารถสร้างกระแสดึงแกนนำผู้บริหารท้องถิ่นต่างๆ มาเข้าร่วมเครือข่ายได้อย่างกว้างขวาง...” (สัมภาษณ์ : 23 กรกฎาคม 2553)

นาย พ (ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชุมพร) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและการเติบโตทางการเมืองของ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส ที่เป็นแกนนำหลักคนสำคัญของทีมรักท้องถิ่น ดังนี้ “...จริงๆ แล้วลูกหมิวางแผนหาเสียงไว้ก่อนหน้าปี 2547 เสียอีก เดิมทีเป็นเพียงตำรวจธรรมดา ฝึาเกาะรั้งนกให้กับเสี่ยสมชาย เจ้าของสัมปทานรั้งนกในจังหวัดชุมพร หลังจากเสี่ยสมชายถูกยิงตาย ลูกหมิวก็ผงาด ชาวบ้านส่วนใหญ่ต่างก็รู้ว่าเสี่ยสมชายตายเพราะใคร แต่เงินรั้งนกมันมากสุดท้ายเรื่องก็เงียบหายไป ลูกหมิวเริ่มวางแผนเข้าวงการตั้งแต่ปี 2545 - 2546 ระยะเวลาที่ใช้ชื่อตนเองในการสนับสนุนงานประเพณีต่างๆ ต่อมาบริจาคเงินก้อนโตให้กับโรงเรียนศรียาภัยชุมพร จึงได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศรียาภัยชุมพร และได้ใช้ชื่อประธานชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศรียาภัยนี้เป็นหลักในการสนับสนุนงานประเพณีต่างๆ ระหว่างที่จัดกีฬาผู้นำท้องถิ่นช่วงแรกๆ ในปี 2547 ก็ยังใช้ชื่อประธานชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศรียาภัย จนกระทั่งได้เป็นประธานสภา อบจ.ชุมพร จึงได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อประธานสภา อบจ.ชุมพร แทนในภายหลัง...” (สัมภาษณ์ : 27 กรกฎาคม 2553)

จากการติดตามสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า ทีมรักท้องถิ่นมีการวางแผนทางการเมืองอย่างเป็นระบบมาตั้งแต่ก่อนมีการตั้งชื่อทีม ในระยะแรกเน้นการสร้างชื่อเสียงให้กับตัวบุคคล คือ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส โดยจะมีความพยายามในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สร้างชื่อเสียงในรูปแบบต่างๆ ทั้งในสื่อวิทยุท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และติดป้ายโปสเตอร์ขนาดใหญ่ เช่น เป็นประธานในการระดมทุนให้กับงานศิษย์เก่าโรงเรียนศรียาภัยจังหวัดชุมพร เป็นประธานในการจัดการแข่งขันกีฬาเยาวชน โดยใช้ชื่อรายการแข่งขันว่า “ชุมพลกีฬา ครั้งที่...” ตลอดจนเป็นประธานในงานพิธีต่างๆ ช่วงแรกจะใช้ชื่อว่า “สนับสนุนโดย จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส” ต่อมาได้บริจาคเงินหนึ่ง

ด้านบาทให้กับทางโรงเรียนศรีวิชัย ทางสมาชิกชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศรีวิชัยจึงคัดเลือกให้เป็นประธานชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศรีวิชัย จึงได้ใช้ชื่อในการสนับสนุนงานและโฆษณาประชาสัมพันธ์ตนเองว่า “สนับสนุนโดย จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส ประธานชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศรีวิชัย” แทน เมื่อตัวบุคคลเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นในฐานะเจ้าบุญทุ่ม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดชุมพร ท้องถิ่นโดยอาจจะจัดงานกีฬาหรืองานประเพณีต่างๆ สามารถติดต่อขอรับบริจาคเงินสนับสนุนการจัดงานได้โดยตรง จึงเป็นที่ชื่นชอบของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และได้มีการสร้างเครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่นในวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นผู้มีอิทธิพลในวงการท้องถิ่นของจังหวัดชุมพรในเวลาต่อมา จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2547 ซึ่งจะมีการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จึงได้มีการก่อตั้งทีมรักท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ แต่ จ.ส.ต.ชุมพล ก็ยังไม่มั่นใจตนเอง จึงได้ไปเชิญ นายอำนาจ บัวเขียว อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรมาเป็นหัวหน้าทีมรักท้องถิ่นแทนตน แต่ก็เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าสัญลักษณ์ของทีมรักท้องถิ่นที่แท้จริงก็คือ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส นั่นเอง

1.2 ลักษณะและความเป็นมาของ “ทีมชุมพรฟ้าใส” เป็นกลุ่มการเมืองท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ปี 2551 หลังจากที่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส.ชุมพร 6 สมัย พรรคประชาธิปัตย์ ประกาศวางมือทางการเมืองระดับชาติ ไม่ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 เนื่องจากตนเองอยู่ระหว่างอุทธรณ์คดีวุฒิสภา เพราะศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นศาลชั้นต้นได้ตัดสินว่ามีความผิด นายศิริศักดิ์จึงได้อุทธรณ์ที่ศาลอุทธรณ์ แต่ก็ได้ต่อรองกับทางพรรคประชาธิปัตย์เพื่อให้บุตรชายของตน คือ นายสรวิศ อ่อนละมัย (อดีตผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เบอร์ 2 เมื่อปี 2547) ลงสมัครแทน หลังจากที่สามารส่งเสริมบุตรชายจนได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จังหวัดชุมพรสมใจปรารถนาแล้ว นายศิริศักดิ์จึงได้ประกาศลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พร้อมกับส่งลูกทีมลงสมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ภายใต้ชื่อ “ทีมชุมพรฟ้าใส” ในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ปี 2551 แม้ว่าเมื่อเทียบฟอร์มกับทีมรักท้องถิ่นแล้วยังดูอ่อนด้อยกว่า เนื่องจากการเลือกตั้งครั้งนี้ทีมรักท้องถิ่นใส่เสื้อ “ทีมพรรคประชาธิปัตย์” แทน แต่ นายศิริศักดิ์ ก็ได้พยายามสร้างจุดแข็งให้กับตนเอง โดยการใส่สื่อวิทยุกระจายเสียงในสังกัดของตน โจมตีผลงานการทำงานของ นายอำนาจ บัวเขียว ที่ทำนองที่ว่ามีการใช้เงินสุรุ่ยสุร่ายและมีการคอร์รัปชันเป็นจำนวนมาก หากเลือกทีมของตนเข้าไปทำงานจะทำให้จังหวัดชุมพร “ฟ้าใส” เสียที นอกจากนี้ยังได้พยายามดึงผู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของประชาชนจากอำเภอต่างๆ มาร่วมเป็นทีมบริหาร อาทิ ดิง นายสมบุญ พรหมมาศ (อดีตผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

เบอร์ 3 พรรคประชาธิปัตย์ เมื่อปี 2547 และอดีตรองนายกของ นายอำนาจ บัวเขียว) และ น.ส.ศิริชนันท์ ชูวัจนะ (ทนายความ และอดีต ส.อบจ.ชุมพร เขต อ.หลังสวน ที่มีชื่อเสียง) มาเป็นผู้สมัครรองนายกของตน และวางตัวที่ปรึกษาเป็นผู้มีชื่อเสียงจากอำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอเมือง ท่าแซะ ปะทิว และสวี เพื่อแสดงให้เห็นว่าหากเลือกทีมของตนเข้าไปทำงาน จะมีผู้ประสานงานการทำงานครบทุกอำเภอเกี่ยวกับทีมชุมพรฟ้าใสนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านได้ให้ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

นาย ท (ผู้สมัครในทีมผู้บริหารของทีมรักท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงบรรยากาศทางการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร หลังจากที่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส.ของพรรคประชาธิปัตย์ ได้เปิดตัวลงสมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร แข่งขันกับผู้สมัครที่เป็นตัวแทนของพรรคประชาธิปัตย์ โดยกล่าวว่า "...จริงๆ แล้วที่ตั้ง (นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย) ไม่ควรมาลงสมัครแข่งขันกับพรรคทำให้บรรยากาศของความสมานฉันท์ต้องเสียไป ทั้งที่พรรคก็ได้อนุมัติให้ลูกชายของแกลงสมัคร ส.ส. แล้วท่ามกลางเสียงคัดค้านจากประชาชนจำนวนมากด้วย น่าจะสำนึกได้ ทำแบบนี้เท่ากับหักหลังพรรคนั่นแหละ และตัวเองก็ยังมิปัญหาการศึกษาอยู่ หากสมมติว่าได้เป็นนายก อบจ. แล้วศาลสั่งว่าผิดอีก ก็ต้องมาทำการเลือกตั้งนายก อบจ.ใหม่อีก สิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ..." (สัมภาษณ์ : 10 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ผู้สมัครในทีมผู้บริหารของทีมชุมพรฟ้าใส) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีทีมชุมพรฟ้าใสเกิดขึ้น เพราะประชาชนจะได้มีตัวเลือก และได้กล่าวถึงพรรคประชาธิปัตย์ว่าทำไม่ถูกต้องในการเลือกทีมรักท้องถิ่นมาเป็นตัวแทนของพรรคครั้งนี้ "...จะให้โกไห (นายอำนาจ บัวเขียว) สมัครคนเดียวได้อย่างไร ชาวบ้านก็ไม่มีโอกาสได้เลือกนะซี การเลือกตั้งต้องมีการแข่งขันมันถึงจะสนุก และที่สำคัญพรรคทำไม่ถูกต้องด้วย เพราะรู้ว่าทุกคนต่างก็เป็นสมาชิกพรรคกันทั้งนั้น จริงๆ แล้วไม่ควรให้สังกัดพรรคประชาธิปัตย์กันทุกคนจึงจะถูกต้อง เพื่อความเป็นธรรม แต่นี่กลับไปอนุมัติให้โกไห ซึ่งเป็นทีมรักท้องถิ่นเดิมและเป็นพรรคไทยรักไทยเก่าด้วยเข้ามาใส่ชื่อประชาธิปัตย์ ก็เท่ากับดูถูกชาวจังหวัดชุมพรดิๆ นั่นเอง พรรคประชาธิปัตย์เดี่ยวนี้อันนี้ไม่ยึดถือระเบียบของพรรคเลย ยึดถือแต่ระเบียบของนายสุเทพคนเดียว ผมรู้สึกเสียใจความเป็นพรรคเก่าแก่จนได้ชื่อว่าเป็นสถาบันทางการเมือง ปัจจุบันผมได้ขึ้นใบลาออกจากสมาชิกพรรคไปแล้ว ทั้งๆ ที่เป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดตั้งและเป็นรุ่นบุกเบิกของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร..." (สัมภาษณ์ : 2 กรกฎาคม 2553)

นาย ฐ (สื่อมวลชน) ได้กล่าวถึงข้อดีที่มีทีมชุมพรฟ้าใสเกิดขึ้น เพื่อลดอิทธิพลของทีมรักท้องถิ่นลง โดยกล่าวว่า "...การที่มีทีมชุมพรฟ้าใสเกิดขึ้น มองในแง่ดีต้องถือว่าเป็นเรื่องที่ดีเช่นกัน เพราะปัจจุบันทีมรักท้องถิ่นได้สร้างอิทธิพลไปทั่ว บ่อนการพนันเกิดขึ้นทั่วไปหมดในจังหวัดชุมพรก็เพราะอิทธิพลของกลุ่มนี้ ยิ่งปัจจุบันมาอยู่ในเสื้อพรรคประชาธิปัตย์ด้วยก็ยิ่งเพิ่ม

ความแข็งแกร่งให้กับเขาจนอาจกลายเป็นการผูกขาดการเมืองท้องถิ่นในอนาคตได้ การที่พรมาลัย (นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย) ตั้งทีมสู้้อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่ก็สามารถสะท้อนให้เห็นได้ว่ายังมีคนอีกกลุ่มใหญ่ที่ไม่เห็นด้วยกับการผูกขาดทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจริงๆ แล้วถ้าสู้กันตัวต่อตัวไม่เอาพรรคมาเกี่ยวข้องเชื่อว่า นายอานวย บัวเขียว จะสู้ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ไม่ได้อย่างแน่นอน...” (สัมภาษณ์ : 25 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ข้าราชการท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงสาเหตุความพ่ายแพ้ของทีมชุมพรฟ้าใสในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเมื่อปี 2551 ดังนี้ “...การเลือกตั้งเมื่อปี 2551 ทีมชุมพรฟ้าใสสู้ทีมรักท้องถิ่นไม่ได้ เพราะทีมรักท้องถิ่นเปลี่ยนมาใส่เสื้อทีมพรรคประชาธิปัตย์ และยังมี ส.ส.ชุมพร 3 คน คอยหนุนช่วยอีก คือ ส.ส.ชุมพล จุลใส ส.ส.สุวโรช พะลัง และ ส.ส.ธีรชาติ ปางวิรุฬักษ์ ส่วนทีมชุมพรฟ้าใสของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย มี ส.ส.สรารุช อ่อนละมัย ลูกชายเป็นผู้ช่วยคนเดียว แต่ก็ต้องถือว่าทีมรักท้องถิ่นชนะไม่ขาด เพราะยังมีหลาย อบต. ที่ประกาศตัวอยู่ฝ่าย นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย เพราะเหตุนี้ทำให้ปัจจุบันทีมรักท้องถิ่นแก้เกม โดยการจัดตั้งชมรมนายก อบต. จังหวัดชุมพร ขึ้น ปรากฏว่ามี นายกซ้าง (นายสุพล จุลใส) นายก อบต.เขาค่าย ซึ่งเป็นพี่ชายของ ส.ส.ชุมพล จุลใส เป็นประธานชมรม มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง อบต.ทั้งจังหวัดชุมพร และวางตัว นายสุพล จุลใส เป็นผู้สมัครนายก อบจ.ชุมพร ในสมัยหน้า...” (สัมภาษณ์ : 24 กรกฎาคม 2553)

นาง ป (ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงข้อได้เปรียบของทีมรักท้องถิ่นเพราะมีโอกาสในการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรมาก่อน จึงได้มีการหาเสียงล่วงหน้าในเชิงนโยบายเอาไว้แล้ว โดยกล่าวว่า “...ทีมชุมพรฟ้าใสเสียเปรียบทีมรักท้องถิ่น ตรงที่ทีมรักท้องถิ่นมีโอกาสบริหาร อบจ.ชุมพร มาก่อน จึงได้มีการสร้างเครือข่ายไว้ทั่ว โดยเฉพาะมีการจัดตั้งเครือข่ายแม่บ้าน อบจ.ชุมพร สร้างเครือข่ายไว้ทุกอำเภอทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ประกอบกับทีมชุมพรฟ้าใสมีการจัดตั้งในระยะเวลาอันสั้น ชาวบ้านยังไม่รู้จักมากนัก รู้จักแต่ พรมาลัย (นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย) ที่เป็น ส.ส. แต่ยังไม่รู้จักพรมาลัยที่จะมาเป็นนายก อบจ. ทำให้ชาวบ้านสับสน ซึ่งถ้ามีเวลาทำความเข้าใจมากกว่านี้ ก็ไม่แน่ว่าทีมรักท้องถิ่นอาจจะแพ้ก็ได้ เพราะการเลือกตั้งท้องถิ่นกับการเลือกตั้งระดับชาติต่างกัน ถ้าเป็นการเลือก ส.ส. ชาวบ้านยังยอมรับพรรคประชาธิปัตย์ แต่ถ้าเลือกตั้งท้องถิ่นส่วนใหญ่ชาวบ้านเลือกตัวบุคคล จะเห็นได้จากการที่มีหลายท้องถิ่น มีผู้สมัครนายก อบจ.ที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์แล้วพ่ายแพ้ เช่น ที่เทศบาลเนินสันติ อำเภอท่าแซะ...” (สัมภาษณ์ : 28 กรกฎาคม 2553)

จากการติดตามสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า ทีมชุมพรฟ้าใส แท้จริงแล้วก็คือ ทีมสรารุชเดิมนั่นเอง โดยที่อดีต ส.ส.จังหวัดชุมพร 6 สมัย พรรคประชาธิปัตย์ คือ นายศิริศักดิ์

อ่อนละม้าย ใต้อยู่เบื้องหลังในการผลักดันให้นายสรราช อ่อนละม้าย ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ภายใต้ชื่อ “ทีมสรราช” เมื่อปี 2547 เพื่อทดสอบอะไรบางอย่างที่รู้ว่าจะต้องแตกหักกับพรรคประชาธิปัตย์ที่มีมติส่ง นายสมบุญ พรหมมาศ ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในนาม “ทีมพรรคประชาธิปัตย์” ซึ่งเท่ากับว่า นายศิริศักดิ์ ส่งบุตรชายของตนลงแข่งขันกับพรรคประชาธิปัตย์นั่นเอง คล้ายกับว่าต้องการตรวจสอบคุณภาพคะแนนเสียงส่วนตัวของตนเองมากกว่า ซึ่งเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาแม้ว่าทีมสรราชจะพ่ายแพ้ แต่ก็ได้คะแนนเสียงในการเลือกตั้งมากกว่าห้าหมื่นคะแนนจึงถือว่ามากพอสมควร เมื่อตรวจสอบปัญหาส่วนตัวของ นายศิริศักดิ์ พบว่ากำลังประสบปัญหาวิกฤติปลอมแปลงวุฒิการศึกษาค้างอยู่ในศาลชั้นต้น และมีแนวโน้มว่าศาลจะตัดสินว่ามีความผิดจริง ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้นอาจจะไม่คัดเลือกให้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรต่อ นายศิริศักดิ์จึงมีแผนการที่จะเบนเป้าหมายทางการเมืองของตนมาลงสมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในอนาคต หากว่าตนเองประสบอุปสรรคในการลงสมัคร ส.ส. ของพรรคประชาธิปัตย์ แล้วสถานการณ์ที่คาดการณ์ไว้ก็เป็นความจริง

หลังจากศาลชั้นต้นตัดสินว่านายศิริศักดิ์มีความผิดจริงในกรณีปลอมแปลงวุฒิการศึกษา ทำให้มีแรงกดดันทางการเมืองพุ่งเข้าสู่พรรคประชาธิปัตย์ จนทำให้นายศิริศักดิ์ประกาศวางมือทางการเมืองระดับชาติ โดยต่อรองกับพรรคประชาธิปัตย์เพื่อให้ส่งบุตรชาย คือ นายสรราช อ่อนละม้าย ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส.จังหวัดชุมพร พรรคประชาธิปัตย์ แทนตน และเมื่อ นายสรราช ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส.จังหวัดชุมพร พรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 นายศิริศักดิ์จึงได้เปิดตัว “ทีมชุมพรฟ้าใส” อย่างเป็นทางการ จึงอาจกล่าวได้ว่า นายศิริศักดิ์ อ่อนละม้าย รู้ล่วงหน้าแล้วว่าศาลจะตัดสินออกมาอย่างไร และจะมีผลกระทบต่อพรรคประชาธิปัตย์อย่างไร แต่ที่รู้ว่าคุณเองยังสามารถอุทธรณ์และฎีกาได้ จึงมีการวางแผนล่วงหน้าที่จะลงสมัครเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ไว้ตั้งแต่การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2547 แต่ในครั้งนั้นได้ส่งบุตรชายของตนลงทดสอบคะแนนความนิยมจากประชาชนแทน และเมื่อศาลตัดสินออกมาว่ามีความผิดจริง จึงได้ประกาศตัวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551 ในนาม “ทีมชุมพรฟ้าใส”

1.3 บริบทของการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี 2551 การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรที่ผ่านมามีเอกลักษณ์เฉพาะคือ มีพรรคการเมืองระดับชาติ ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์เข้ามาเกี่ยวข้องโดยตลอด กล่าวคือ จังหวัดชุมพรอาจกล่าวได้ว่าเป็นจังหวัดเดียวของประเทศไทย ที่มีการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร โดยสังกัดพรรคการเมืองคือพรรคประชาธิปัตย์ อย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น

การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะถูกอิทธิพลของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เข้ามาแทรกแซง จะเห็นได้ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อถึงโค้งสุดท้ายของเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พรรคประชาธิปัตย์จะจัดให้มีการปราศรัยใหญ่ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีชื่อเสียงจากจังหวัดอื่น และแกนนำของพรรคประชาธิปัตย์จะมาช่วยกันปราศรัยใหญ่ และได้รับชัยชนะมาทุกครั้ง ผลดีที่เกิดขึ้นกับพรรคประชาธิปัตย์ทำให้มีเครือข่ายประชาชนที่ชื่นชอบพรรคประชาธิปัตย์แทรกซึมอยู่ในทุกพื้นที่ของจังหวัดชุมพร ทำให้พรรคการเมืองอื่นๆ ไม่สามารถช่วงชิงและประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่จังหวัดชุมพรตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา

ก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประเทศไทยมีการแบ่งเขตเลือกตั้งโดยใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งหรือเรียกว่ารวมเขตหลายเบอร์ ซึ่งจังหวัดชุมพรมีประชากรมากกว่า 4 แสน 5 หมื่นคน จึงสามารถเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ดังนั้นประชาชนในจังหวัดชุมพร เมื่อเข้าคูหาจะสามารถกาบัตรเลือกตั้งได้ 3 เบอร์ เพื่อเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเองชอบได้จำนวนไม่เกิน 3 คน เช่นเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร หรือเดิมเรียกว่าสมาชิกสภาจังหวัดชุมพร (ส.จ.) ก็มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตหลายเบอร์เช่นเดียวกัน โดยใช้เขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดชุมพรมี 8 อำเภอ มีสมาชิกสภาจังหวัดชุมพรได้ 24 คน จึงมีการแบ่งจำนวนสมาชิกสภาจังหวัดชุมพร ออกตามความหนาแน่นของประชากรในแต่ละอำเภอ โดยแต่ละอำเภอมียังสมาชิกสภาจังหวัดได้ดังนี้

อำเภอเมืองชุมพร 7 คน อำเภอท่าแซะ 4 คน อำเภอหลังสวน 4 คน อำเภอสวี 4 คน อำเภอปะทิว 2 คน อำเภอทุ่งตะโก 1 คน อำเภอพะโต๊ะ 1 คน และอำเภอละแม 1 คน จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมืองชุมพร เมื่อเข้าคูหาได้รับบัตรเลือกตั้งใบเดียว แต่สามารถกาบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดชุมพรได้จำนวนไม่เกิน 7 คน ในขณะที่อำเภออื่นสามารถกาบัตรเลือกตั้งได้ไม่เกิน 4 คน หรือ 2 คน หรือ 1 คน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้าไปแล้ว สมาชิกสภาจังหวัดก็จะไปเลือกประธานสภาจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกันเอง จะเห็นได้ว่า ความเหลื่อมล้ำในเรื่องสิทธิการเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้น ทำให้มีการแก้ไขระบบการแบ่งเขตเลือกตั้งเสียใหม่ เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันคือ “วันแมนวันโหวต” กล่าวคือให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิกาบัตรเลือกตั้งได้เพียงเบอร์เดียว เพื่อเลือกคนที่ตนชอบไม่เกินหนึ่งคนเท่านั้น

ดังนั้นหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงทำให้ระบบการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบเขตเดียวเบอร์เดียว โดยทำให้เขตเลือกตั้งเล็กลงด้วยการแบ่งย่อยในเขตจังหวัด ให้แต่ละเขตมีจำนวนประชากรที่ใกล้เคียงกัน ทำให้จังหวัด

ชุมพรมีการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น 3 เขต ประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นๆ สามารถกาบัตรเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนชอบได้ไม่เกินเขตละ 1 คน เช่นเดียวกันกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร (หลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จะเรียกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ ส.อบจ.) ก็มีการแบ่งเขตย่อยของแต่ละอำเภอเพื่อให้ประชาชนทุกเขตมีสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกิน 1 คน เช่นเดียวกัน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง จึงทำให้มีการนำระบบบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ มาใช้เป็นที่แรก โดยที่บัตรใบแรกสำหรับให้ประชาชนกาบัตรเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง ส่วนบัตรใบที่สองสำหรับให้ประชาชนกาบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเขตที่ตนเองมีชื่ออยู่ได้ไม่เกินหนึ่งคน ซึ่งจังหวัดชุมพรสามารถเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 24 คน จึงมีการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกเป็น 24 เขต เมื่อเป็นดังนี้จึงได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อทำการแข่งขันกันในการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

การเลือกตั้งในระบบบัตรเลือกตั้ง 2 ใบของสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2547 ในครั้งนั้นมีทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชุมพรและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรจำนวน 3 ทีม ได้แก่ เบอร์ 1 “ทีมรักท้องถิ่น” นำทีมโดย นายอำนาจ บัวเขียว ส่วนอีกสองทีมเกิดการแตกขั้วกันระหว่างสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพรด้วยกันเอง แยกออกเป็นทีมเบอร์ 2 “ทีมสราวุธ” มี นายสราวุธ อ่อนละมัย (บุตรชายของ ส.ส.ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ส.ส.ชุมพร พรรคประชาธิปัตย์ 6 สมัย ในขณะนั้น) เป็นหัวหน้าทีม และทีมเบอร์ 3 “ทีมพรรคประชาธิปัตย์” มี นายสมบูรณ์ พรหมมาศ เป็นหัวหน้าทีม ถือเป็นสนามการเมืองท้องถิ่นที่สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์แตกเป็น 2 ทีม สู้กันเองเป็นครั้งแรกของจังหวัดชุมพร ผลการเลือกตั้งจึงพบกับความพ่ายแพ้ทั้งสองทีม ทีมเบอร์ 1 นายอำนาจ บัวเขียว ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรด้วยคะแนนเสียงที่ไม่ห่างไกลกันมากนัก พร้อมด้วยลูกทีมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรอีก 16 คน ส่วนที่เหลือเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรของทีมเบอร์ 3 พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 6 คน และของทีมเบอร์ 2 ลูกทีม นายสราวุธ อ่อนละมัย จำนวน 2 คน ตามลำดับ การชนะการเลือกตั้งท้องถิ่นระดับจังหวัดอย่างถล่มทลายในครั้งนั้นทำให้ชื่อเสียงของ “ทีมรักท้องถิ่น” เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในจังหวัดชุมพร โดยที่ชาวชุมพรส่วนใหญ่ต่างทราบกันดีว่าโดยข้อเท็จจริงแล้วการที่นายอำนาจ บัวเขียว สามารถนำทีมชนะการเลือกตั้งได้นั้น เกิดจากอิทธิพลของตระกูลจุลใส โดยที่ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส เป็นผู้มืบทบาทเป็นแกนหลักที่สำคัญและร่วมลงสมัครเป็นลูกทีม และได้รับ

การเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พร้อมกับได้รับการโหวตให้เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในสมัยนั้น

หลังจากการเลือกตั้งผ่านพ้นไปที่มริคท้องถิ่นได้ขยายเครือข่ายอย่างกว้างขวางในจังหวัดชุมพร และสองปีต่อมา จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส พร้อมด้วย นายอำนวย บัวเขียว และทีมงานได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์กลายเป็นส่วนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพร ทำให้มีการลดบทบาทชื่อที่มริคท้องถิ่นลง เพื่อให้เกิภาพของความสมานฉันท์ขึ้นระหว่างกัน ตลอดสี่ปีตามวาระของการดำรงตำแหน่ง ที่มริคท้องถิ่นภายใต้เสื้อคลุมของพรรคประชาธิปัตย์ ได้สร้างความแข็งแกร่งทางการเมืองขึ้นเป็นอันมาก โดยเฉพาะได้มีการก่อตั้ง “ชมรมแม่บ้าน อบจ.ชุมพร” ขึ้น และมีการขยายเครือข่ายไปตามชุมชน/หมู่บ้านของตำบลต่างๆ อย่างกว้างขวาง ถึงขนาดให้ประธานกลุ่มแม่บ้าน อบจ.ชุมพร ในระดับต่างๆ สามารถเขียนโครงการเพื่อของบประมาณพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้โดยตรงต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เพื่อพาคณะแม่บ้าน อบจ.ชุมพร ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ตามจังหวัดต่างๆ กันอย่างกว้างขวางและเป็นทีเอ็กเกริก

หลังจากวาระสี่ปีของการดำรงตำแหน่งใกล้จะหมดลง กล่าวคือ ทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในสมัยเลือกตั้งปี 2547 กำลังจะหมดวาระการดำรงตำแหน่งลง ในวันที่ 13 มีนาคม 2551 สนามการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรจึงกลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง ทีมเบอร์ 1 เดิม ยังมี นายอำนวย บัวเขียว เป็นหัวหน้าทีม ทีมเบอร์ 3 ในอดีตได้สูญสลายไป ส่วนทีมเบอร์ 2 เดิมก็ขาดความเข้มแข็งลง เนื่องจากยังหาหัวหน้าทีมที่เป็นผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรไม่ได้ ประกอบกับการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 นี้จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมาติดหน้าก่อน คือในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 พรรคประชาธิปัตย์จังหวัดชุมพรจึงเกิดความปั่นป่วนขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแย่งชิงกันลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เนื่องจาก นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส. เดิมของพรรคประชาธิปัตย์ ประกาศเว้นวรรคไม่ขอลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะตนอยู่ระหว่างการอุทธรณ์คดีวุฒิสภาการศึกษา แต่ก็ได้ประกาศว่าจะให้บุตรชายของตนคือ นายสรารุช อ่อนละมัย ลงสมัคร ส.ส.แทนตน

หลังจากเป็นที่ชัดเจนแล้วว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้อนุมัติให้ นายสรารุช อ่อนละมัย ลงสมัคร ส.ส. ในนามพรรคประชาธิปัตย์ และหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผ่านพ้นไป นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย จึงได้ประกาศตัวลงสู้ในสนามการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัด ในตำแหน่งผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรพร้อมกับจัดตั้งทีมผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรลงแข่งขันในทุกเขตพื้นที่ ภายใต้ชื่อทีม “ชุมพรฟ้าใส” เมื่อมีเพียง

2 ทีม ลงทำการแข่งขันกันในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 คือ ทีมรักท้องถิ่นเดิม มาสมัครใหม่ภายใต้ชื่อ ทีมพรรคประชาธิปัตย์ กับ ทีมชุมพรฟ้าใสของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส.จังหวัดชุมพร 6 สมัย พรรคประชาธิปัตย์ (หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น ทีม สราวุธ เดิมนั่นเอง) ความเข้มข้นของเกมแข่งขันจึงมวลชนจึงดูเดือดและเป็นที่น่าสนใจ

สนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปี 2551 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประกาศให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในวันที่อาทิตย์ที่ 20 เมษายน 2551 มีทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จำนวน 2 ทีม ได้แก่ “ทีมรักท้องถิ่น” เดิม ภายใต้ชื่อทีมใหม่คือ “พรรคประชาธิปัตย์” นำทีมโดย นายอำนาจ บัวเขียว อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร กับ “ทีมชุมพรฟ้าใส” นำทีมโดย นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส. 6 สมัย เขต 1 จังหวัดชุมพร ซึ่งทั้งสองทีมต่างก็ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรครบทั้ง 24 เขตเลือกตั้งของจังหวัดชุมพร

โดยที่ทีมรักท้องถิ่นภายใต้ชื่อพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมี นายอำนาจ บัวเขียว เป็นหัวหน้าทีมมีจุดแข็งตรงที่หัวหน้าทีมเป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรหลายสมัย ประกอบกับมีทีมงานสนับสนุนที่แข็งแกร่งคือ ทีมงานของ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส ที่เพิ่งได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส.จังหวัดชุมพร ร่วมกับทีมงานของ ส.ส.จังหวัดชุมพรอีก 2 คนคือ นายสุวโรช พะลัง และ นายธีระชาติ ปางวิรุณรักษ์ โดยที่ทีมบริหารข้างกายของนายอำนาจ ล้วนเป็นญาติพี่น้องและคนสนิทของ ส.ส. ทั้งสามคน กล่าวคือ คนสนิทของ ส.ส.ชุมพล คือ นายทวีศักดิ์ สุทธานินทร์ สมัครเป็นเลขานุการนายก อบจ.ชุมพร น้องชายของ ส.ส.สุวโรช คือ นายฉัตรชัย พะลัง สมัครเป็นรองนายก อบจ.ชุมพร คนที่ 1 และพี่ชายของ ส.ส.ธีระชาติ คือ นายธีรศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์ สมัครเป็นรองนายก อบจ.ชุมพร คนที่ 2 นอกจากนี้ยังมีประธานที่ปรึกษาคือ นายบุญธรรม จุลใส ซึ่งเป็นบิดาของ ส.ส.ชุมพล จะเห็นได้ว่าความแข็งแกร่งของทีมรักท้องถิ่นเดิมนอกจากจะมี ส.ส. 3 คนหนุนหลังแล้วยังได้รับการผลักดันจาก ส.ส.ทั้ง 3 คนให้ได้รับการใส่เสื้อทีมพรรคประชาธิปัตย์อีกด้วย ซึ่งการใส่เสื้อทีมพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดชุมพร ถือได้ว่าได้เปรียบคู่แข่งเป็นอย่างมาก เพราะคนชุมพรต่างนิยมชมชอบบทบาทของพรรคประชาธิปัตย์เป็นการส่วนตัว ถึงขนาดมีคำกล่าวในสนามเลือกตั้ง ส.ส. ในลักษณะเป็นการประชดว่า “ชุมพรต่อให้พรรคประชาธิปัตย์เอาเสาไฟฟ้าลงแข่งก็ยิ่งชนะการเลือกตั้ง” ดังนั้นการที่ทีมรักท้องถิ่นได้ใส่เสื้อทีมพรรคประชาธิปัตย์จึงถือได้ว่าได้เปรียบคู่แข่งเป็นอย่างมาก ทีมรักท้องถิ่นจึงวางตัวผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรครบทั้ง 24 เขต สำหรับในฝ่ายตรงข้าม คือทีมชุมพรฟ้าใส ที่มี นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย เป็นหัวหน้าทีม ชูโลแกนว่า ถ้าประชาชนเลือกคนเข้าไปบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จังหวัดชุมพรก็จะ

พบกับสิ่งใหม่ๆ จังหวัดชุมพรจะสดใส การคอร์ปชั่นจะหมดไปจากชุมพร ให้สมกับชื่อทีมและสโลแกนที่ตั้งไว้ว่า “ชุมพรฟ้าใส” ทีมนี้มีจุดแข็งตรงที่ส่วนตัวของ นายศิริศักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าทีม เป็นถึงอดีต ส.ส. 6 สมัยของจังหวัดชุมพร เป็นคนในวงการสื่อมวลชนที่มีพรรคพวกมาก ทั้งตนเองและบุตรสาวต่างก็จัดรายการวิทยุอยู่กับสถานีวิทยุในจังหวัดชุมพรหลายสถานี ประกอบกับอดีตของ นายศิริศักดิ์ เป็นนักพากษ์หนังและเป็นพิธีกรตัวจริงจึงเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนในจังหวัดชุมพรเสมอมา ถึงขนาดมีคนกล่าวให้ชื่อนานานว่า “นักพากษ์สาธิตาลิ้นทอง” พูดยังไงใครก็เชื่อทั้งนั้น นอกจากนี้ นายศิริศักดิ์ ยังได้เพิ่มจุดแข็งให้กับตนเอง

โดยวางทีมผู้บริหารด้วยการกระจายคัดสรรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีชื่อเสียงในอำเภอใหญ่ๆ ของจังหวัดชุมพร มาเป็นทีมผู้บริหารข้างกาย ประกอบด้วย นายสมบุญพรหมมาส อดีตผู้สมัครนายก อบจ.ชุมพร เบอร์ 3 พรรคประชาธิปัตย์ที่พ่ายแพ้ครั้งที่แล้ว เป็นรองนายก อบจ.ชุมพรคนที่ 1 น.ส.สิริชนันท์ ชูวัจนะ อดีตสมาชิกสภา อบจ.ชุมพร ที่มีบทบาทในสภาอย่างสูงในเขตอำเภอหลังสวน เป็นรองนายก อบจ.คนที่ 2 นอกจากนี้ยังได้วางตัวที่ปรึกษาและเลขานุการกระจายออกไปตามอำเภอสำคัญ ได้แก่ นายทะนง สมร่าง ผู้มีชื่อเสียงของอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร นายสนั่น เพชรอุเท อดีตสาธารณสุขอำเภอเมืองชุมพร ผู้มีชื่อเสียงในเขตอำเภอเมืองชุมพร นายสุชาติ อุสุภาพ ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูชุมพร ผู้มีชื่อเสียงในแวดวงการศึกษา นายธีระ อองสิน ผู้มีชื่อเสียงในอำเภอปะทิว และนายพิทยา เพ็ชรยังพูล เจ้าของปริญญ์ฟาร์ม (กุ้งแม่น้ำ) อำเภอปะทิว เป็นผู้สมัครเลขานุการฯ

จะเห็นได้ว่า นายศิริศักดิ์ พยายามอาศัยความแตกต่างในด้านที่ดีและเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีชื่อเสียงที่กระจายอยู่ในอำเภอสำคัญๆ ของจังหวัดชุมพรมาอยู่ข้างกาย ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงฐานเสียงจากบุตรชายของตนคือ ส.ส.สราวุธ อ่อนละมัย ขวัญใจของเด็กรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นคะแนนหลักที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งด้วย นายศิริศักดิ์ ได้ใช้ความพยายามสร้างจุดแข็งของตน เพื่อให้ประชาชนเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนกับทีมรักท้องถิ่น คือพยายามดึงผู้มีชื่อเสียงในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดชุมพรเพื่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในทีมของตน และก็สามารถวางตัวผู้สมัครสมาชิกสภาได้ครบทั้ง 24 เขตของจังหวัดชุมพร

จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่าบรรยากาศก่อนการหาเสียงเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี 2551 มีความคึกคักแต่ไม่เข้มข้น กล่าวคือ เป็นความคึกคักที่มีเพียงฝ่ายเดียว เนื่องจากกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรส่วนใหญ่ ภูมิภาคพลของกลุ่มรักท้องถิ่นแผ่เข้าครอบงำโดยการดึงเข้ามาเป็นพวกพ้องจนเกือบหมด ส่วนที่เหลืออยู่ก็เก็บตัวเงียบๆ คล้ายกับรอวันที่จะออกมาต่อกรด้วยในโอกาสในโอกาสหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าทีมรักท้องถิ่นมีความฮึกเหิมอย่างมากในการสู้ศึกเลือกตั้งท้องถิ่นครั้งนี้ เพราะอาศัยความได้เปรียบอย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่

ประการแรก ผู้สมัครส่วนใหญ่เป็นอดีตผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร นั่นคือ นายอำนาจ บัวเขียว เป็นอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรมาแล้ว 2 สมัย และมี ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ที่เป็นอดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดชุมพรมาก่อน จำนวน 20 คน จากทั้งหมด 24 คน จึงถือได้ว่าเป็นเจ้าของพื้นที่เก่าเกือบทั้ง จังหวัดชุมพร และการที่เคยเป็นผู้บริหารมาก่อน ทำให้มีการวางแผนสร้างเครือข่ายมวลชนเอาไว้ อย่างเป็นระบบ

ประการที่สอง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ของจังหวัดชุมพร 3 คน ให้การสนับสนุน คือ นายสุวโรช พะลัง ส.ส.สัดส่วนพรรคประชาธิปัตย์ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส และนาย ธีรชาติ ปางวิรุฬักษ์ ส.ส.เขตจังหวัดชุมพร โดยที่ ส.ส.ทั้ง 3 คน ได้บุคคลใกล้ชิดลงสมัคร ในทีมบริหารของ นายอำนาจ บัวเขียว ได้แก่ นายฉัตรชัย พะลัง (น้องชาย ส.ส.สุวโรช) สมัครเป็น รองนายก อบจ.ชุมพร คนที่ 1 นายศิริศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์ (พี่ชายของ ส.ส.ธีรชาติ) สมัครเป็นรอง นายก อบจ.ชุมพร คนที่ 2 และ นายทวิศักดิ์ สุทธานินทร์ (คนสนิทของ ส.ส.ชุมพล) สมัครเป็น เลขานุการนายก อบจ.ชุมพร อันเป็นการการันตีได้ว่า ส.ส.ทั้ง 3 คน สนับสนุนทีมของ นายอำนาจ บัวเขียว อย่างเต็มที่

ประการที่สาม ส.ส.ทั้ง 3 คน ได้ผลักดันให้สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งในนาม ของทีมพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งถือว่าได้เปรียบคู่ต่อสู้อย่างมากสำหรับสนามเลือกตั้งของจังหวัด ชุมพร และประการที่สี่ มีทุนสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งที่ชัดเจนและเพียงพอ ทั้ง นาย อำนาจ และ ส.ส.ทั้ง 3 คน ต่างก็เป็นนายทุนที่สำคัญ แต่หลังจากที่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ประกาศ ตัวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรและเปิดตัวทีมชุมพรฟ้าใส ทำให้ บรรยากาศการหาเสียงเลือกตั้งครึกครื้นขึ้นมาทันที ซึ่ง นายศิริศักดิ์ สามารถดึงผู้นำท้องถิ่นหลาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นพวกพ้อง ทำให้กระแสทางการเมืองของ นายศิริศักดิ์ ดีขึ้น อย่างมากในช่วงโค้งสุดท้ายของการเลือกตั้ง ถึงกับมีนักวิจารณ์ทางการเมืองหลายคนต่างกล่าวว่า “มีสิทธิ์ลุ้น” หมายถึงว่า นายศิริศักดิ์ แม้จะเป็นรองแต่ก็มีโอกาสอย่างมากที่จะได้รับการเลือกตั้งเป็น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเช่นกัน แม้สุดท้ายผลการเลือกตั้งจะออกมาเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ แต่ก็สามารถชนะใจประชาชน นักวิจารณ์ต่างกล่าวว่าเป็นเสียงเดียวกันว่า หากไม่มีคำว่าพรรค ประชาธิปัตย์ต่อท้าย นายอำนาจ ต้องพ่ายแพ้ให้กับ นายศิริศักดิ์ อย่างแน่นอน

สำหรับข้อมูลเชิงเอกสาร ที่บ่งบอกถึงความเข้มข้นของการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในปี 2551 นั้น จะเห็นได้จากเอกสาร แผ่นพับหาเสียงของทั้งสองทีม ที่พยายามนำจุดแข็งของตนออกมาเผยแพร่ต่อประชาชนผู้มีสิทธิ

เลือกตั้ง เพื่อชี้้นำให้ประชาชนชาวจังหวัดชุมพรเลือกทีมของตน (โปรดดูภาพประกอบ : เอกสาร แผ่นพับหาเสียงของทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส ในภาคผนวก ค) ดังต่อไปนี้

1) เอกสารหาเสียงของ “ทีมรักท้องถิ่น” ออกมาในรูปของวารสารหาเสียงสี่สี ด้วยการอิงวารสารของพรรคประชาธิปัตย์มาใช้เป็นวารสารในการโฆษณาหาเสียงของตน โดยใช้หัววารสารว่า “สารประชาธิปัตย์ ฉบับพิเศษ จ.ชุมพร ประชาชนต้องมาก่อน” และมีโลโก้ของพรรคประชาธิปัตย์อยู่ด้านซ้าย ปกด้านหน้าประกอบด้วยรูปภาพ นายชวน หลีกภัย อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 20 ของประเทศไทย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และ นายอำนาจ บัวเขียว ผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เบอร์ 2 โดยมีข้อความประกอบว่า “วันนี้ พรรคประชาธิปัตย์ เรามีเสียงไม่พอที่จะจัดตั้งรัฐบาล วาระประชาชน จึงไม่มีโอกาสที่จะแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม... ขอโอกาสผลักดันวาระประชาชนผู้ท้องถิ่น (ลงชื่อ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์) 20 เมษายน เลือก อำนาจ บัวเขียว 2 เพื่อผลักดันวาระประชาชน สู่นโยบายพัฒนาชุมพร” สำหรับเอกสารหน้าที่ 2 - 3 จั่วหัวเอกสารว่า “ส่วนหนึ่งของจดหมายจาก ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ถึงพี่น้องชาวชุมพร” โดยมีการถ่ายย่อเอกสารจดหมายย่อจาก ส.ส. และบุคคลสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 7 คน มาลงไว้ ประกอบด้วย นายวิทยา แก้วภราดัย นายถาวร เสนเนียม นายประกอบ รัตนพันธ์ นายอคม เองฉ้วน นายอัญญพล โทธิพิพิธ นายชวน หลีกภัย และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และมีภาพกิจกรรมเมื่อครั้งที่ นายชวน หลีกภัย และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มาเยือนจังหวัดชุมพรประกอบอยู่เล็กน้อยที่หน้า 3 โดยมีเนื้อความจดหมายจากทั้ง 7 คน ดังต่อไปนี้

“กราบเรียน พี่น้องประชาชนและสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ชาว จ.ชุมพร ที่เคารพ การปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็น อบต. หรือ อบจ. ล้วนเป็นผลงานของพรรคประชาธิปัตย์ ออกเป็นกฎหมายช่วงที่เราเป็นรัฐบาล เพื่อกระจายอำนาจการปกครองและการบริหารงานสู่มือประชาชน ในการเลือกตั้ง อบจ.ชุมพร ครั้งนี้ กรรมการบริหารพรรคจึงมีมติส่ง นายอำนาจ บัวเขียว ลงสมัครในตำแหน่งนายก อบจ. ตามข้อเสนอของคณะ ส.ส.และสาขา จ.ชุมพร ผมจึงขอเรียนเชิญชวนพี่น้องให้การสนับสนุนผู้สมัครของพรรคด้วย” ลงชื่อ วิทยา แก้วภราดัย รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ 26 มีนาคม 2551

“กราบเรียน พี่น้องประชาชนชาวจังหวัดชุมพรที่เคารพ ผม นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ขอสนับสนุน นายอำนาจ บัวเขียว และคณะ ทุกคนที่สมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ ขอให้พี่น้องชาวจังหวัดชุมพรเลือกด้วย ขอบพระคุณทุกท่านครับ” ลงชื่อ นายถาวร เสนเนียม รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ 26 มี.ค.51

“กราบเรียน พี่น้องประชาชนชาวมุขมพรวที่เคารพ กระทบนายประกอบ รัตนพันธ์ สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ 2 พรรคประชาธิปัตย์ กระทบขอ ผาก นายอำนาจ บัวเขียว หมายเลข 2 เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุขมพรวด้วยนัครับ ขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง” ลงชื่อ นายประกอบ รัตนพันธ์ ส.ส. จ.นครศรีธรรมราช พรรค ประชาธิปัตย์

“20 เมษายน 2551 เป็นวันเลือกตั้ง นายค อบจ. ส.อบจ. จังหวัดมุขมพรว ผมขอกราบ เรียนเชิญ พี่น้องไปเลือกผู้ปกครองท้องถิ่น เลือกผู้สมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ เบอร์ 2 คุณ อำนวย บัวเขียว และ ส.อบจ.ทุกเขตในนามพรรคประชาธิปัตย์ ในการพัฒนาประชาธิปไตยระบบ พรรค พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค ผมเชื่อมั่นว่า พี่น้องชาวมุขมพรวเข้าใจการเมือง เข้าใจผู้ แทนที่สนับสนุนคุณ อำนวยและทีม ขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้า” ลงชื่อ นายอาคม เอ่งฉ้วน กรรมการบริหาร และ ส.ส.กระบี่

“กราบเรียน พี่น้องชาวจังหวัดมุขมพรวที่เคารพ ผม นายอัญญพล โปธิพิพิธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกาญจนบุรี เขต 1 พรรคประชาธิปัตย์ ผมขอฝากผู้สมัครนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุขมพรว ที่ส่งในนามของพรรคประชาธิปัตย์กับพี่น้องชาวจังหวัดมุขมพรว ด้วยครับ กราบขอบ พระคุณอย่างสูงครับ” ลงชื่อ อัญญพล โปธิพิพิธ ส.ส.กาญจนบุรี พรรค ประชาธิปัตย์

“พี่น้องชาวมุขมพรวที่รัก ขอพี่น้องช่วยสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์อีกครั้ง ผมขอ ผาก อำนวย บัวเขียว เบอร์ 2 ซึ่งลงในนามพรรคประชาธิปัตย์ครั้งนี้” ลงชื่อ นายชวน หลีกภัย

“พี่น้องชาวมุขมพรวที่เคารพ ผมขอขอบพระคุณพี่น้องชาวมุขมพรว ที่ให้การสนับสนุน พรรคและ ส.ส.ของพรรคมาโดยตลอด วันที่ 20 เมษายน นี้พรรคได้ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นนายกฯ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อขอโอกาสในการผลักดันวาระ ประชาชนและรับใช้ พี่น้องชาวมุขมพรวในระดับท้องถิ่น ผมจึงขอความกรุณาพี่น้องชาวมุขมพรว ได้ โปรดสนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งครั้งนี้อีกครั้งหนึ่งครับ” ลงชื่อ อภิสทธิ เวชชาชีวะ

เอกสารหน้าที่สี่ จั่วหัวข้อความว่า “แนวคิดการกระจายอำนาจ” มีรูปภาพ นาย อภิสทธิ ธิอโปสเตอร์เบอร์ 2 ยกมือไหว้ประกอบอยู่ที่มุขมขวบน และที่ด้านล่างมีรูปกิจกรรมที่ นาย อภิสทธิอยู่ท่ามกลางประชาชนในอิริยาบถต่างๆ โดยมีรายละเอียดในหน้าสี่นี้ว่า “หัวใจสำคัญของ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น คือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมชีวิตของตนเอง การกระจายอำนาจไม่ใช่แค่ให้ท้องถิ่นได้เลือกคนมาปกครองกันเอง คิดเอง ทำเองเท่านั้น ควรมี แบบอย่างและรากฐานของประชาธิปไตยที่แท้จริง การพัฒนาการเมืองในท้องถิ่น และการบริหารจัดการ องค์กรเป็นสิ่งที่ต้องทำไปด้วยกัน การเมืองระดับชาติต้องมาจากรากฐานของการเมืองท้องถิ่น

หลายคนพยายามที่จะตัดการเมืองระดับชาติออกจากการเมืองท้องถิ่น หรือบอกว่าการเมืองท้องถิ่น ไม่เกี่ยวกับระดับชาติ ระดับชาติคือ ส.ส. ซึ่งเป็นเรื่องที่ผิด ขัดกับความเป็นจริง ที่ไม่ส่งเสริมการสร้างการเมืองจากฐานรากสู่การเมืองระดับบน ทำไมพรรคส่งผู้สมัครการเมืองท้องถิ่น พรรค ประชาธิปัตย์ถึงเห็นความสำคัญ จึงจำเป็นต้องมีบทบาทในเวทีการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อ เสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานรากต่อยอดสู่ระดับชาติ เราต้องเป็นแบบอย่างและจัดรูปแบบการ บริหารให้กับท้องถิ่น ร่วมกันกำหนดนโยบาย และขอโอกาสผลักดันวาระประชาชนให้เป็น รูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยให้ ส.ส.ของพรรคคอยเป็นที่เลี้ยง เพื่อให้การบริหารท้องถิ่นเป็นไปใน ทิศทางเดียวกับการเมืองระดับชาติ”

เอกสารหน้าที่ห้าและหกจั่วหัวข้อความว่า “ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร เขต.. พรรค ประชาธิปัตย์” โดยมีรูปผู้สมัคร ส.อบจ. พร้อมชื่อผู้สมัคร ชื่อเล่น ประสบการณ์ทำงาน และ การศึกษา เริ่มตั้งแต่ เขตอำเภอเมือง จำนวน 6 คน ประกอบด้วย เขต 1 นายธีรพร สยามอวยชัยกิจ (สจ.น้อง) เขต 2 นายอำพัน มากอำไพ (รองจุ่น) เขต 3 นายวิม วงศ์สมุทร (สจ.วิม) เขต 5 นายวันชัย วีระนรพานิช (เอาท์ น้อยชายนายกใช้) เขต 6 นายจำเริญ หับสุภา และเขต 7 นางสาวศุภการณัจน์ เพชรสังกฤษ (สจ.น้ำฝน) เขตอำเภอท่าแซะ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย เขต 1 นายเสริญ แก้วรักษ์ (สจ.เสริญ) เขต 2 นายวิรัน ชุกกลาง (สจ.รัน) เขต 3 นายสันต์ แซ่ตั้ง (สจ.สันต์) และเขต 4 นางบุญ หนูนุ ช่วยชูหนู (อดีตรองประธานสภา อบจ.ชุมพร) เขตอำเภอปะทิว จำนวน 2 คน ประกอบด้วย เขต 1 นายจอมพล รัตน์จ้านง (สจ.จอม) เขต 2 นายเคชา พัยมบิน (สจ.บิณท์) เขตอำเภอสวี จำนวน 4 คน ประกอบด้วย เขต 1 นายชวลิต อาจหาญ (ทนายแดง) เขต 2 นายไชยพงษ์ ทองคำ (ก้านแดง) เขต 3 นายสุรเชษฐ ไทยสวี (สจ.หอย) และเขต 4 นายนพพร อุลสิทธิ์ (สจ.โต้ง) และเขตอำเภอ หลังสวน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย เขต 1 นายองอาจ บุญยวิทย์ (อ้อด) เขต 2 นายชัยรัตน์ รัตนพัฒน์ (ทนายเขลิ่ง) เขต 3 นายสมบูรณ์ อุทยานวงศ์ (สจ.น้อย) และเขตอำเภอละแม 1 คน คือ นายนันทภพ เอื้ออารี (สจ.ตั้ง)

เอกสารหน้าที่เจ็ดและแปด จั่วหัวข้อความว่า “สานต่อ ก่อเดิม เสริมคุณภาพ” โดย โขว์ยุทธศาสตร์การพัฒนา จำนวน 9 ยุทธศาสตร์ ครอบคลุม ข้อมความมีรูปกิจกรรมร่วมกับประชาชนใน โอกาสต่างๆ ของ นายอำนาจ บัวเขียว และอดีต ส.อบจ. ที่ลงสมัครในทีม และด้านล่างของหน้าที่ แปด โขว์รูป นายอำนาจ บัวเขียว เบอร์ 2 พร้อมประวัติการศึกษา ด้านการเมือง และด้านสังคม โดย มีรายละเอียดของหน้าที่เจ็ดและแปดดังนี้ คือ “ยุทธศาสตร์การพัฒนา นำมาซึ่งนโยบายพัฒนาชุมพร ใน 4 ปีข้างหน้า”

(1) “ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน” มุ่งเน้นการให้บริการใน ระบบสาธารณ-ูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อรองรับความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างเป็นธรรม แบ่งโซนการบริการที่ชัดเจน เพื่อบริการที่รวดเร็ว จัดทำแผนแม่บทโครงข่ายเชื่อมโยงคมนาคม ภายใต้ระบบผังเมืองรวมของจังหวัด และสอดคล้องกับแผนพัฒนาทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท เพื่อให้เป็นโครงข่ายที่คลุมทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียม

(2) “ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างสังคมให้มีคุณภาพ อยู่กันอย่างมีความสุข” ขยายผลพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้ได้มาตรฐาน และความต้องการของชุมชนของแต่ละอำเภอ ต่อยอดพัฒนาองค์กรสตรี แม่บ้านอบจ. ส่งเสริมให้องค์กรแม่บ้านอบจ. เป็นศูนย์กลางของแต่ละตำบล อำเภอ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเพิ่มเติม ให้ครอบคลุมทั้งอำเภอและจังหวัด ส่งเสริมโครงการการมีรายได้เสริมตามแนวคิดและมติของกลุ่มแม่บ้าน อบจ. ในแต่ละตำบล อำเภอ สนับสนุนโครงการปฏิสัมพันธ์ทางจิต เชื่อมโยงความคิด ปิดช่องว่างระหว่างวัย เบี่ยงเบนเยาวชนห่างไกลยาเสพติด โดยใช้ศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณี เป็นสื่อสัมพันธ์ โดยผู้สูงวัยเป็นต้นแบบ ส่งเสริมและให้การสงเคราะห์แก่เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

(3) “ยุทธศาสตร์พัฒนาทางการศึกษา” ส่งเสริมสนับสนุนให้ลูกหลานมีโอกาสทางการศึกษาแบบก้าวหน้า ส่งเสริมค่ายวิชาการเพื่อลูกหลานคนชุมพร ดิวเข้มเพื่อเพิ่มความรู้ ความพร้อมในการเรียนต่อให้มากขึ้น ลดภาระค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้สู่ความเป็นเลิศ สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง “มหาวิทยาลัยเขตอุดมศักดิ์”

(4) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” มุ่งเน้นการอนุรักษ์และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในสภาพที่ยั่งยืน โครงการรักบ้านเกิดเมืองชุมพร สร้างจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน และประชาชน มีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการสำรวจที่ดินของรัฐและแนวเขตป่าให้ชัดเจน จัดที่ดินทำกินและรับรองสิทธิในเขตป่าทุกประเภทที่เสื่อมสภาพและมีผลอาสินแล้ว สนับสนุนโครงการพระราชดำริพื้นที่หนองใหญ่ และที่ดินส่วนพระองค์ ทำเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(5) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพการเมืองการปกครอง และการพัฒนาบุคลากร” โครงการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (Clinic Center) ตั้งศูนย์บริการประชาชนรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยแบ่งโซนนิ่งเพื่อการบริการที่ทั่วถึง ประสานแผนร่วมกับผู้นำท้องถิ่น เทศบาล อบต. รวมถึงบูรณาการแผนพัฒนาให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จัดตั้งเครือข่ายการเมืองภาคประชาชน มุ่งการปรับปรุงและจัดระบบการบริหารให้สามารถอำนวยความสะดวกการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม

ความรู้ความสนใจเกี่ยวกับกิจการท้องถิ่น พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(6) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสาธารณสุข” จัดตั้งโครงการคลินิกใกล้บ้าน ในท้องถิ่นที่ห่างไกลจากตัวเมืองอย่างน้อย 2 แห่ง สนับสนุนโครงการจัดทำทะเบียนประวัติด้านสุขภาพของคนชุมพร สนับสนุนจัดหาเครื่องมือแพทย์เฉพาะทางบางโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง อาทิ โรคไต โรคมะเร็ง

(7) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ” สนับสนุนให้มีสิทธิทำกินในที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ที่มีผลอาสินแล้วให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผลักดันตลาดกลางการเกษตร (อ.สวี) ให้เสร็จเต็มรูปแบบ และสามารถดำเนินการบริการได้ จัดให้มีการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ พัฒนาเดิมต่อตลาดชุมชนให้ขับเคลื่อนไปตามแผนและเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างรายได้ด้วยการสร้างโอกาสแห่งการเพิ่มรายได้แก่ชุมชน (OTOP) ยกกระต๊อบงานประเพณีแห่พระแข่งเรืออำเภอหลังสวนและคลองหัววัง-พนางค์ ให้เป็นงานระดับชาติ โดยอนุรักษ์ศิลปปะการขึ้น โขนชิงธงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป

(8) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการกีฬา” ทุกอำเภอต้องมีสนามกีฬาที่ได้มาตรฐาน และใช้วิทยาศาสตร์การกีฬากรบครัน สนับสนุนดาวรุ่งเยาวชนมุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับชาติ สนับสนุนส่งเสริมกีฬาเยาวชน ประชาชน และกีฬาผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนกีฬาพื้นบ้าน

(9) “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว” สนับสนุนมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน สืบสานงานเทศกาลและประเพณีมรดกทางวัฒนธรรมที่นำมาซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนาโครงการพื้นที่หนองใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลคันทัวร์เชิงนิเวศวิทยาและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปรับปรุงภูมิทัศน์ศาลกรมหลวงฯ ต.ท่าหิน อ.สวี ให้สมเด็จพระเกียรติและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประสานท้องถิ่นในการแสวงหาและพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรม อ่าวไทย-อันดามัน (ป่าเขาแดน) อ.สวี จ.ชุมพร

“อำนวย (โกโห) บัวเขียว เป็นนายก อบจ.ชุมพร” เกิดวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2493 อายุ 57 ปี การศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ ม.รามคำแหง ระดับปริญญาโท ม.ราชภัฏสวนดุสิต สมรสแล้ว ภรรยาชื่อ นางรัตนา บัวเขียว มีบุตรด้วยกัน 3 คน ประวัติด้านการเมือง 2535-2547 ได้รับเลือกตั้งเป็น สจ. 3 สมัย 2538-2539 เป็นรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร 2540 เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร 2543-2551 ดำรงตำแหน่งนายก อบจ.ชุมพร 2 สมัย ประวัติงานด้านสังคม ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น บ.ม. (25 ธันวาคม พ.ศ.2539) ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น บ.ช. (22 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544) “เบอร์ 2 พรรคเลือกคน

ประชาชนเลือกพรรค” (ที่มา : เอกสารหาเสียงของ “ทีมรักท้องถิ่น” ในการเลือกตั้ง อบจ.ชุมพร เมื่อปี 2551)

2) เอกสารหาเสียงของ “ทีมชุมพรฟ้าใส” ออกมาในรูปของเอกสารแผ่นพับหาเสียงสี่สี แผ่นเดียวแบ่งเป็นสี่ส่วน มีข้อมูลอัดแน่นทั้งด้านหน้าและด้านหลัง โดยที่ด้านหน้าปกแผ่นพับมีรูปภาพของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ที่สวมเครื่องแบบปกติขาวสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์เต็มยศ อยู่เต็มด้านหน้าของปก มีข้อความด้านบนว่า “โปรดเลือก อดีต ส.ส.ชุมพร 6 สมัย พรรคประชาธิปัตย์ ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย (พรมาลัย)” ด้านล่างมีตัวเลขเบอร์ 1 สีแดงตัวใหญ่ และมีข้อความว่า “เป็นนายก อบจ.ชุมพร วันอาทิตย์ที่ 20 เมษายน 2551 เวลา 08.00-15.00 น.” ส่วนด้านใน สองส่วนแรกมีรูป นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย สวมชุดครุยปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พร้อมด้วยประวัติของตนเองเต็มทั้งสองส่วน ดังนี้ “ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย (พรมาลัย) เกิด 15 สิงหาคม 2493 อายุ 57 ปี การศึกษา ปริญญาตรี ศิลปะศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่อยู่ เลขที่ 172-174 ถ.สหกรณ์ ต.ท่าตะเภา อ.เมือง จ.ชุมพร 86000 โทร.077-503420-1 แฟกซ์ 077-502122 มือถือ 081-3753777 อาชีพ นักการเมือง เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตริตาภรณ์ มงกุฎไทย (ต.ม.) 5 ธ.ค. 2535 ทวีติยาภรณ์ มงกุฎไทย (ท.ม.) 5 ธ.ค. 2536 ทวีติยาภรณ์ ช้างเผือก (ท.ช.) 5 ธ.ค. 2538 ประถมาภรณ์ มงกุฎไทย (ป.ม.) 5 ธ.ค. 2539 ประถมาภรณ์ ช้างเผือก (ป.ช.) 5 ธ.ค. 2541 มหาวชิรมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (ม.ว.ม.) 5 ธ.ค. 2542 มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก (ม.ป.ช.) 5 ธ.ค. 2545 ประกาศเกียรติคุณ ได้รับรางวัลพระราชทาน “เทพทอง” ประเภทบุคคลดีเด่น ด้านวิทยุกระจายเสียง จากสมาคมวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2540 ได้รับรางวัล “บุคคลตัวอย่าง” สาขาผู้นำเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและการกีฬา ประจำปี 2551 ประวัติการทำงาน สมาชิกสภาจังหวัดชุมพร เขตอำเภอเมืองชุมพร พ.ศ.2533 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 1 พ.ศ. 2535/1 (21 มีนาคม 2535 - 29 มิถุนายน 2535) สมัยที่ 2 พ.ศ.2535/2 (13 กันยายน 2535 - 18 พฤษภาคม 2538) สมัยที่ 3 พ.ศ.2538 (2 กรกฎาคม 2538 - 27 กันยายน 2539) สมัยที่ 4 พ.ศ.2539 (17 พฤศจิกายน 2539 - 9 พฤศจิกายน 2543) สมัยที่ 5 พ.ศ.2544 (6 มกราคม 2544 - 5 มกราคม 2548) และสมัยที่ 6 พ.ศ.2548 (6 กุมภาพันธ์ 2548 - 24 กุมภาพันธ์ 2549) ประสบการณ์ โฆษกคณะกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2535/2 เลขานุการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม พ.ศ.2538 เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พ.ศ.2535/2 โฆษกคณะกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2538 โฆษกคณะกรรมการการศึกษา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2538 กรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2540 พ.ศ.2539 รองประธานคนที่ 1 คณะกรรมการ

เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2539-2540 ประธานคณะกรรมการการศึกษา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2540-2543 ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2544-2548 และที่ปรึกษาอาวุโสคณะกรรมการการศึกษา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ.2548-2549” ส่วนด้านใน สองส่วนหลัง เป็นรูปของผู้สมัครในคณะผู้บริหารของ นายศิริศักดิ์ จำนวน 7 คน พร้อมด้วยรายละเอียดของประวัติการศึกษาและประวัติการทำงาน ประกอบด้วย ผู้สมัครรองนายก อบจ.ชุมพร 2 คน คือ นายสมบุญ พรหมมาศ และ นางสาวสิริชนันท์ ชูวัจนะ ผู้สมัครเลขานุการนายกฯ คือ นายพิทยา เพ็ชรยังพูล และผู้สมัครที่ปรึกษานายกฯ 4 คน ได้แก่ นาย ทนง สมร่า นายสนั่น เพชรอุทา นายสุชาติ อุชฎาพ และนายธีระ อองสิน

สำหรับด้านหลัง สองส่วนแรก จั่วหัวข้อความว่า “นโยบายหลัก 7 ด้าน จะมุ่งมั่น พัฒนาจังหวัดชุมพรสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข (Green and Happiness Society)” ด้านล่างมีรูปของเด็กนักเรียนกำลังวิ่งอย่างมีความสุข (ซึ่งเป็นรูปที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้โฆษณาหาเสียงเกี่ยวกับการศึกษา ในช่วงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา) โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

(1) “ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว” พัฒนาโครงการในหลวง พื้นที่หนองใหญ่ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับประเทศ

(2) “ด้านพัฒนาการศึกษา” ส่งเสริมสนับสนุนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (Technology Learning Center) การศึกษาภาคพิเศษของสถาบันระดับประเทศ ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท มีห้องสมุดที่ทันสมัย

(3) “ด้านพัฒนาการเกษตร” ให้มีผู้บริหารกองทุนมีอาชีพ มีระบบการตรวจสอบ เช่นสถาบันการเงินทั่วไป สร้างกลไกต่อรองราคาผลผลิตแทนเกษตรกร ฯลฯ

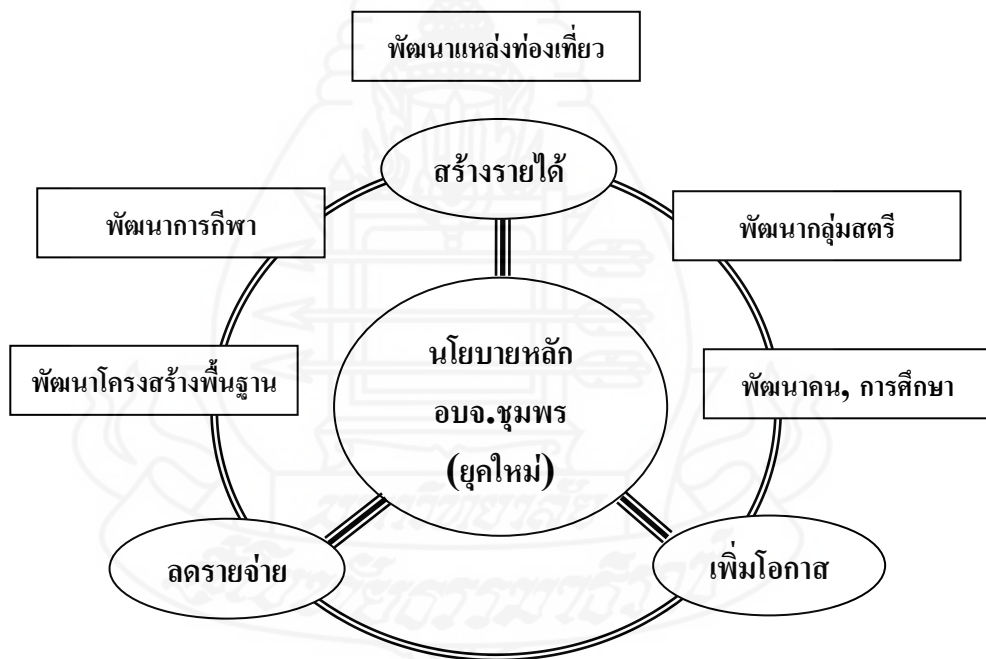
(4) “ด้านโครงสร้างพื้นฐาน” สนับสนุนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อคนชุมพรให้มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง แก้ไขปรับปรุงต่อเติมถนน แหล่งน้ำ สะพาน เพื่อเชื่อมต่อระหว่างตำบล

(5) “ด้านพัฒนาการอาชีพ” จัดตั้งกองทุนแม่บ้านทุกหมู่บ้าน ที่มีแผนดำเนินกิจกรรม เพื่อเกิดรายได้ มั่นคงและยั่งยืน

(6) “ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต” ขณะนี้จังหวัดชุมพรมีผู้สูงอายุประมาณ 28,000 กว่าคน อบจ.ชุมพร จะจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุประจำอำเภอ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต จัดตั้งกองทุน อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) เพื่อให้การทำหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อุุดหนุนกองทุนอาสาพัฒนาชุมชนทุกอำเภอ

7) “ด้านพัฒนาการกีฬา” ส่งเสริมสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด (เหยา-เหียน) วางระบบจัดการแข่งขันในระดับเขต-ประเทศทุกปี ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมสนามกีฬาของศูนย์กีฬาประจำตำบล

ด้านหลังส่วนที่สาม (ปกหลัง) ด้านบน นายศิริศักดิ์ ได้ลงข้อความถึงชาวชุมพร ส่วนด้านล่าง เป็นแผนภูมิโครงสร้างนโยบายหลัก อบจ.ยุคใหม่ โดยจั่วหัวข้อความว่า “ชีวิตที่เหลืออยู่เพื่อชาวชุมพร” มีรายละเอียดว่า “ผมไม่เคยปฏิเสธกับใครเลยว่า คนชุมพรเป็นผู้สร้างผม สร้างพรมาลัย สร้างศิริศักดิ์ อ่อนละมัย พระคุณอันยิ่งใหญ่ทดแทนก็ชาติก็ไม่มีวันหมด ผมตัดสินใจลงสมัครนายก อบจ.ชุมพร ครั้งนี้ด้วยความตั้งใจ ผมจะใช้ความรู้ความสามารถจากประสบการณ์ที่สั่งสมมานาน มาส่งเสริมพัฒนาบ้านเรา โปรดสนับสนุนผมและทีมผู้สมัครของกระผมด้วย ขอกราบขอบพระคุณ” ลงชื่อ ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย (พรมาลัย) ส่วนด้านล่างมีรูปโครงสร้าง ดังภาพที่ 4.1 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงการเชื่อมโยงนโยบายหลัก อบจ.ชุมพร (ยุคใหม่) ของทีมชุมพรฟ้าใส

ที่มา : เอกสารหาเสียงของ “ทีมชุมพรฟ้าใส” ในการเลือกตั้ง อบจ.ชุมพร เมื่อปี 2551

จะเห็นว่าเอกสารหาเสียงของทั้งสองทีม ต่างพยายามอาศัยความได้เปรียบของตนเพื่อนำเสนอออกสู่สาธารณชน โดยที่ “ทีมรักท้องถิ่น” อาศัยความได้เปรียบที่ตนลงสมัครในนาม

พรรคประชาธิปัตย์ จึงเน้นลักษณะของเอกสารที่บ่งบอกถึงความเป็นพรรคประชาธิปัตย์ อาทิ ดึงรูปแบบวารสารของพรรคประชาธิปัตย์มาเป็นรูปแบบเอกสารหาเสียงของตน โลโก้ของพรรคจดหมายน้อยของความสนับสนุนให้กับทีมประชาธิปัตย์ของ ส.ส. และบุคคลสำคัญของพรรค รูปภาพ นายชวน หลีกภัย ขวัญใจคนใต้ รูปภาพ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นต้น ส่วน “ทีมชุมพรฟ้าใส” แม้ว่าจะไม่ได้ลงในนามพรรค แต่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ก็ใช้เทคนิคเน้นข้อความให้เห็นว่าตนเองก็เป็นคนของพรรคประชาธิปัตย์เช่นกัน อาทิ หน้าปกแผ่นพับขึ้นข้อความว่า “โปรดเลือกอดีต ส.ส.ชุมพร 6 สมัย พรรคประชาธิปัตย์” โดยเน้นคำว่า “พรรคประชาธิปัตย์” เป็นอักษรตัวหนาและใหญ่ โฉววินโยบายที่อ่านง่าย กระชับ และมองแล้วสามารถปฏิบัติให้เป็นจริงได้ โดยเฉพาะการเน้นไปที่การจัดตั้งกองทุนแม่บ้าน กองทุนผู้สูงอายุ กองทุน อสม. และกองทุนการตลาดเพื่อผลิตผลของเกษตรกร ลงภาพทีมคณะผู้บริหารที่เป็นบุคคลคุณภาพและกว้างขวางในวงการต่างๆ นอกจากนี้ยังลงข้อความส่วนตัวในลักษณะที่ออกอ่อนขอคะแนนสงสารจากคนชุมพร เป็นต้น

ผลของการหาเสียงอย่างเข้มข้นทั้งสองฝ่าย เมื่อถึงวันตัดสินคือ วันเลือกตั้ง 20 เมษายน 2551 พบว่า นายอำนาจ บัวเขียว เบอร์ 2 เป็นฝ่ายชนะ ในขณะที่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย เบอร์ 1 พ่ายแพ้ไปด้วยคะแนนเสียงเกือบสามหมื่นคะแนน ดังจะเห็นได้จากข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นตัวอย่าง เพื่อแสดงให้เห็นถึงเกมแข่งชิงความได้เปรียบในการแอบอิงชื่อพรรคประชาธิปัตย์ อันถือได้ว่าเป็นความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นที่รับรู้กันในแวดวงการเมืองโดยทั่วไปว่า สำหรับจังหวัดชุมพรแล้วหากผู้สมัครคนใดก็ตาม สามารถนำชื่อพรรคประชาธิปัตย์มาพ่วงต่อท้ายให้กับชื่อของตนได้ ก็เท่ากับว่ามีโอกาสได้รับการเลือกตั้งค่อนข้างสูง ดังต่อไปนี้

ข่าวจากผู้จัดการออนไลน์ (สนามชุมพรไร้คู่แข่ง-แต่ ปชป.เปิดศึกกันเอง. (ออนไลน์) 2 พฤศจิกายน 2550 13.13 น. อ้างเมื่อ 22 กันยายน 2553) ได้ขึ้นหัวข้อข่าวไว้ว่า “ชุมพร-การเลือกตั้ง 23 ธ.ค.50 ที่จะมาถึงไม่กี่วันข้างหน้า สนามชุมพรนับข้ามไปได้เลยว่า ส.ส.แบบแบ่งเขต 3 คน เป็นของพรรคประชาธิปัตย์ แต่ชื่ออะไรบ้างยังตอบไม่ได้ อดีต ส.ส. 3 คน ของชุมพร คือ เขต 1 นาย ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย เขต 2 นายสุวโรช พะลัง และเขต 3 นายธีระชาติ ปางวิรุฬักษ์ แม้ไม่กี่วันที่ผ่านมา นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ได้ประกาศวันพรรคไม่ขอลงสมัคร ซึ่งเจ้าตัวให้เหตุผลว่าเพื่อความสบายใจของทุกฝ่าย” เนื่องจากตนเองอยู่ระหว่างอุทธรณ์คดีวุฒิสภาการศึกษา ซึ่งศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นได้ตัดสินให้มีความผิดไปแล้ว จึงขออุทธรณ์ต่อที่ศาลอุทธรณ์ แต่เงื่อนไขที่นายศิริศักดิ์ ในฐานะ ส.ส. 6 สมัยมีกับคณะกรรมการบริหารพรรคคือ ขอให้ลูกชายหัวแก้วหัวแหวน นายสรารุช อ่อนละมัย ลงสมัคร ส.ส. เป็น 1 ใน 3 คนของชุมพร ในทันทีที่

นายศิริศักดิ์ออกมาประกาศว่าไม่ลงสมัคร และจะให้ นายสรารัฐบุตรชายลงแทน ก็มีการเสนอตัวอย่างชัดเจน คือ นายฉัตรชัย พะลัง โดยการหนุนของพี่ชาย คือ นายสุวโรช พะลัง อดีต ส.ส. ชุมพรอีกคนหนึ่ง โดยเหตุผลแนบมาว่า ตนเคยเป็นถึงผู้จัดการธนาคาร เป็นผู้สมัคร สว. และได้คะแนนสูงสุดในการเลือกตั้งครั้งนั้น แต่ กกต.ยังไม่ได้รับรองเท่านั้นเอง และปัจจุบันก็ยังเป็นรองนายก อบจ.ชุมพร

ถ้าเทียบกับ นายสรารัฐ อ่อนละมัย เรื่องคุณสมบัติแล้วพรรคน่าจะพิจารณาตน และมีโชคนายนายฉัตรชัยเท่านั้นที่ออกมาเสนอตัว แต่มีผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคและอาวุโสมากกว่า นายสรารัฐออกมาเสนอตัวกันอย่างคึกคัก เช่น นายสมบุญ หนูนวล อดีตผู้สมัคร สว. นายสุชาติ แก้วนาโพธิ์ อดีต ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์หลายสมัย และมีอีกหลายกลุ่มที่พยายามวิ่งหาช่องทางว่าจะพอมิติแทรกเข้าหาคณะกรรมการพรรคได้อย่างไร เพราะการเลือกตั้งครั้งนี้ ทุกคนก็เห็นอยู่แล้วว่าถ้าได้ลงสมัคร คำว่า “ตกจะไม่มี” แล้วความหวังของผู้เสนอตัวก็เริ่มพ่อนคลายลง เมื่อวันที่ 29 ก.ย.2550 ที่ผ่านมานายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรค ได้ประกาศบนเวทีระดมทุนเข้าพรรค ที่ลานหน้าเทศบาลเมืองชุมพร ซึ่งได้เงินกว่า 11 ล้านบาท และมีประชาชนทั่วทั้งจังหวัดชุมพรประมาณ 1 หมื่นคน มาร่วมฟังการปราศรัย ซึ่งนายอภิสิทธิ์ประกาศบนเวทีตอนหนึ่งว่า ที่ชุมพรนอกจากผู้สมัคร 3 คนที่ยื่นอยู่บนเวทีแล้ว ยังจะเพิ่มให้อีก 1 ที่นั่ง คือ นายสุวโรช พะลัง จะขึ้นไปสมัคร ส.ส.แบบสัดส่วน และพอถึงคิว นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ปราศรัย ก็ได้ประกาศอีกรอบหนึ่งว่า นายศิริศักดิ์จะไม่ลงสมัครในครั้งนี้ แต่ได้ให้ลูกชาย คือ นายสรารัฐลงสมัครแทน พร้อมกับผู้สมัครอีกสองคน คือ นายธีรชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์ อดีต ส.ส. และ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส ซึ่งเป็นประธานสภา อบจ.ชุมพร ในปัจจุบัน

ในทางตรงกันข้ามตัวของ นายสุวโรช พะลัง การประกาศของ นายอภิสิทธิ์ และ นายสุเทพ บนเวทีทำให้เหมือนหมดโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงตัวผู้สมัคร โดยเฉพาะตัวของนายสุวโรชเอง เพราะ ณ เวลานั้น กกต.ยังไม่ลงตัวในเรื่องการแบ่งกลุ่มจังหวัดของ ส.ส.แบบสัดส่วน แต่กลางเดือนตุลาคมที่ผ่านมา กลุ่มจังหวัด ส.ส.แบบสัดส่วนถูกประกาศอย่างชัดเจน โดยจังหวัดชุมพรอยู่ในกลุ่มที่ 7 ประกอบด้วย 15 จังหวัด จำนวนประชากรในกลุ่มจังหวัดรวม 7,800,965 คน คิดเป็นจำนวน ส.ส.แบบแบ่งเขต 48 คน ได้แก่ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ทำให้ นายสุวโรช เกิดความไม่แน่ใจเรื่องจำนวนคะแนนที่ได้ และลำดับที่พรรคจะจัดให้ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลางและเป็นพื้นที่ของพรรคชาติไทย เมื่อพรรคยังไม่ประกาศตัวผู้สมัครอย่างเป็นทางการ ช่องทางที่พอวิ่งได้ก็ต้องทำ ตั้งแต่ต้นเดือนตุลาคมที่ผ่านมา นายสุวโรช พะลัง ได้พยายามหาเหตุผลที่จะให้พรรคคัดเลือกตัวผู้สมัครพื้นที่ชุมพรใหม่ ที่เหมาะสมกว่านาย

ตราวุธ จึงได้ขออนุญาตพรรคทำการโหวตเสียงจากคณะกรรมการบริหารสาขาพรรคและสมาชิกพรรคเขตเลือกตั้งละไม่น้อยกว่า 50 คน และขอให้นำผลโหวตที่คณะกรรมการบริหารสาขาพรรคโหวตสูงสุด 4 คนแรกเสนอให้กับพรรคพิจารณา ซึ่งชุมพรเดิมมี 3 เขต

ผลการโหวตปรากฏว่า การโหวตที่เขตเลือกตั้งที่ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ของนายสุวโรช ที่ 1 คือนายสุวโรช ที่ 2 คือนายธีระชาติ ที่ 3 คือ จ.ส.ต.ชุมพร และที่ 4 คือนายตราวุธ การโหวตที่เขตเลือกตั้งที่ 1 อันดับหนึ่งคือ นายตราวุธ ที่ 2 คือ จ.ส.ต.ชุมพล ที่ 3 คือ นายธีระชาติ และที่ 4 คือนายสุวโรช และเขตเลือกตั้งที่ 3 อันดับหนึ่ง คือนายสุวโรช ที่ 2 คือ จ.ส.ต.ชุมพล ที่ 3 คือนายธีระชาติ และที่ 4 คือ นายตราวุธ โดยสรุปจากการโหวตของคณะกรรมการสาขาพรรคจังหวัดชุมพรทั้ง 3 เขต โหวต 3 คนแรกคือ นายสุวโรช พะลัง นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์ จ.ส.ต.ชุมพล จุลใส ส่วน นายตราวุธ อ่อนละมัย ได้อันดับที่สี่ในขณะที่ ส.ส.ชุมพรมีได้เพียง 3 คนเท่านั้น ภายหลังจากประลองกำลังกันแล้ว ต่างฝ่ายต่างก็มีแต้มต่อไว้ในมือ โดยทาง นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ที่จะให้ลูกชายลงสมัครก็มีต่อตรงที่คำพูดของ นายอภิสิทธิ์ และนายสุเทพ ที่ประกาศบนเวทีต่อหน้าประชาชนนับหมื่นคน ทางด้าน นายสุวโรชก็มีแต้มต่อตรงที่ คณะกรรมการสาขาพรรคประชาธิปไตยได้โหวตเป็นมติออกมาแล้ว

จะเห็นได้ว่าเกมแย่งชิงการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.ชุมพร ของพรรคประชาธิปไตย เป็นการขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ในอีกรูปแบบหนึ่ง และสุดท้ายเมื่อการเลือกตั้งมาถึง ทั้งสี่คนก็เป็นผู้สมัคร ส.ส. ของพรรคประชาธิปไตยตามที่ได้ประกาศไว้บนเวที และได้การเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสี่คน ซึ่งเป้าหมายในการช่วงชิงผลประโยชน์ในครั้งนี้ คือการได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคประชาธิปไตย เพราะทุกคนทราบดีว่า หากได้สังกัดพรรคประชาธิปไตย ก็หมายถึงได้เป็น ส.ส. อย่างแน่นอนนั่นเอง และเมื่อทั้งสี่คนได้ประโยชน์ได้เป็น ส.ส. สมกับความตั้งใจ คำถามจึงเกิดขึ้นว่าใครละคือผู้ที่เสียประโยชน์ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นประชาชนได้อะไรเป็นสิ่งที่ตอบแทน

ข่าวจากผู้จัดการออนไลน์ ([ออนไลน์] ม.ป.ป. อ้างเมื่อ 22 กันยายน 2553) ได้ขึ้นหัวข้อข่าวไว้ว่า ชุมพร- ส.ส.พรรคประชาธิปไตยแตกคอ สึกเลือกตั้งชิงเก้าอี้ นายก อบจ.ชุมพร “ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย” ชน “อำนาจ บัวเขียว” บรรยากาศวันแรกของการเปิดรับสมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นายก อบจ.) ชุมพร ที่อาคารหอประชุมกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร มีผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง นายก อบจ.ชุมพร 2 ทีม ได้แก่ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส.ชุมพร พรรคประชาธิปไตย 6 สมัย และอดีตประธานกรรมการการกีฬาสภาผู้แทนราษฎร และนักจัดรายการทางสถานีวิทยุชื่อดัง โดยใช้นามแฝงคือ “พรมาลัย” ลงสมัครรับเลือกตั้งในทีมพรมาลัย ซึ่งจับสลากได้หมายเลข 1

พร้อมคณะผู้บริหารและทีมผู้สมัคร ส.อบจ.ครบทั้ง 24 เขต ในพื้นที่จังหวัดชุมพร ส่วน นายอานวย บัวเขียว หรือที่ชาวบ้านเรียก “โกโห” อดีต นาย อบจ.ชุมพร สมัยที่ผ่านมาลงสมัครในทีมสังกัด “พรรคประชาธิปไตย” จับสลากได้หมายเลข 2 พร้อมคณะผู้บริหาร และทีมผู้สมัคร ส.อบจ.ครบทั้ง 24 เขตในพื้นที่จังหวัดชุมพรด้วยเช่นกัน

ส่วนบรรยากาศด้านหน้าอาคารที่เปิดตัวรับสมัคร นายอ.อบจ.และ ส.อบจ.ชุมพร มีประชาชนเดินทางมาให้กำลังใจผู้สมัครของแต่ละทีมเป็นไปอย่างคึกคัก กว่า 500 คน โดยทีมของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ผู้สมัครหมายเลข 1 มีบุตรชายคือ นายสุราษฎร์ อ่อนละมัย ส.ส.ชุมพร พรรค ประชาธิปัตย์ นำชาวบ้านเดินทางมาสร้างสีสันให้กำลังใจผู้เป็นบิดาอย่างคึกคัก ในขณะที่ นายอานวย บัวเขียว ผู้สมัครหมายเลข 2 มี นายสุวโรช พะลัง ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์แบบสัดส่วนกลุ่ม 7 นำชาวบ้านจำนวนมากมาให้กำลังใจด้วยเช่นกัน เนื่องจากมี นายฉัตรชัย พะลัง ผู้เป็นน้องชาย ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นรองนายก อบจ.ชุมพร ทีมเดียวกับ นายอานวย บัวเขียว ด้วย สำหรับบรรยากาศ การหาเสียงล่วงหน้าก่อนวันเปิดรับสมัคร นายอ.อบจ.และ ส.อบจ.ชุมพร อย่างเป็นทางการ ก่อนหน้านี้เป็นไปอย่างเข้มข้นดุเดือด เนื่องจากแต่ละฝ่ายมีหัวหน้าของนักการเมืองใหญ่ระดับชาติ ช่วยหาเสียงให้ทั้ง 2 ทีม ได้มีการกล่าวหาโจมตีซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะป้ายคัดเอาที่หาเสียงของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ที่ติดอยู่ตามริมถนนและย่านชุมชนต่างๆ ถูกมือดีขว้างปาและล้มทำลายเสียหายเป็นจำนวนมาก จนมีการแจ้งความลงบันทึกไว้เป็นหลักฐานที่โรงพัก

นอกจากนี้ยังมีสำนักข่าวอีกหลายสำนักที่ลงข่าวสอดคล้องกัน ดังจะเห็นได้จาก เว็บไซต์ www.spiral.exteen.com/20090224/entry-7 และ <http://writer.dek-d.com/spiral/writer/viewlongc.php?id=573289&chapter=6> ([ออนไลน์] ม.ป.ป. อ้างเมื่อ 22 กันยายน 2553) ได้ลงข่าวโดยขึ้นหัวข้อข่าวไว้ว่า “ฐานเสียงของตระกูลอ่อนละมัย กับพะลัง” มีรายละเอียดดังนี้ “อานวย บัวเขียว” หรือ “โกโห” อดีต นายอ.อบจ. 2 สมัย ที่พรรคประชาธิปัตย์ให้การสนับสนุนวางให้เป็นว่าที่นายก อบจ. อีกสมัย ประกาศก่อนที่จะมีการรับสมัครเลือกตั้งว่า จะไม่ยอมยกเก้าอี้ตัวนี้ให้ใคร ทำให้บรรดานักการเมืองท้องถิ่นขนาดที่จะลงต่อกรด้วย บรรยากาศการเลือกตั้งของจังหวัดชุมพรกร่อยลงทันที อย่างไรก็ตามภายหลัง “ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย” หรือ “เสี้ยมตึง” หรือ “พรมาลัย” ที่ชาวชุมพรเรียกจนติดปากก็ตัดสินใจกระโดดลงสนามร่วมชิงชัยด้วย เป็นผลให้อุณหภูมิการเมืองในดินแดนแห่งนี้ ร้อนแรงขึ้นทันที เพราะคู่ต่อกรอย่าง “ศิริศักดิ์” ไม่ใช่หมูจอนร้อนที่ “อานวย” จะผ่านไปได้ง่ายๆ แม้ว่า “อานวย” จะถูกมองว่าทางพรรคประชาธิปัตย์อยู่หลังฉาก ให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน พบว่ายังมี ส.ส. “ธีระชาติ ปางวิรุณรักษ์” “จ.ส.ต.ชุมพล จูลิส” และ “สุวโรช พะลัง” ส.ส.แบบ สัดส่วนของชุมพร รวมถึง สว.ในพื้นที่ชุมพร หนุนหลังอย่างออกนอกหน้าก็ตาม แต่นั่นไม่ใช่หมายความว่า “อานวย” จะเดินเข้าสภา อบจ.ได้ทันที เพราะหากเช็กฐานกำลังของ “อานวย” ดูผิว

เดินเหมือนกับจะเหนือกว่าคู่แข่ง แต่หากเช็กไฟร์พลดู พบว่ามีสมาชิก อบจ.ที่ฝักใฝ่อยู่กับเขาเพียงไม่กี่คน ขณะที่ฐานเสียงในระดับ อบต.และผู้นำชุมชนก็ดูคู่คี่กับคู่แข่ง หากไปสัมผัสกับชาวบ้าน กลับพบว่าความนิยมที่เคยมีในตัว “อานวย” ลดน้อยลง โดยเฉพาะกรณีน้ำท่วมเมื่อเร็วนี้่จะติดลบในสายตาชาวบ้านค่อนข้างมาก

ทั้งนี้ยังไม่รวมในเรื่องของงบประมาณที่ได้จากแผนพัฒนาจังหวัดชุมพร ก็ถูกมองไปในเชิงไม่โปร่งใส สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ภาพพจน์และเสียงที่เคยฝักใฝ่อยู่กับเขาเริ่มแปรปรวน และกลายเป็นช่องโหว่ให้คู่แข่งหยิบยกมาโจมตี ประกอบกับคู่แข่งอย่าง “ศิริศักดิ์” เสมือนเป็น “หมูเขียวตัน” เพราะนอกจากจะมีสายเลือดประชาธิปไตยเต็มตัวแล้ว การที่เขายอมตัดชื่อตัวเองออกจากการลงสนาม ส.ส.และใส่ชื่อ “สราวุธ อ่อนละมัย” ลูกชายเป็นตัวแทนลงสมัครจนได้เป็น ส.ส.เขต 1 แสดงให้เห็นถึงความมั่นใจในฐานเสียงที่เขาได้อยู่ในพื้นที่เขต 1 อย่างชัดเจน การลดเกรดตัวเองลงสมัครนายก อบจ.ครั้งนี้ เขาย่อมมีความมั่นใจว่าจะฝ่าฟันไปได้เช่นกัน เพราะจากการเป็น ส.ส.ชุมพร พรรคประชาธิปัตย์ 6 สมัยติดต่อกัน ย่อมการันตีถึงคุณสมบัติและประสบการณ์ทางการเมืองที่ไม่ได้ด้อยไปกว่าคู่แข่งแต่ประการใด และเมื่อเช็กขุมกำลังของ “ศิริศักดิ์” มีพลพรรค อบจ.ราว 16 คน ทั้งจากพื้นที่ อ.เมือง ท่าแซะ ปะทิว ทูตตะโก และละแม ดูเหนือกว่าแชมป์เก่าคู่แข่งอย่างชัดเจน ทั้งนี้ยังไม่รวมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และฐานเสียงเก่าในพื้นที่เขต 1 ที่เขาเคยบุกเบิกสร้างเอาไว้เป็นกำลังเสริมอีก ทั้งนี้ยังไม่รวมคะแนนเสียงจาก ส.ส.ในพื้นที่เขต 1 ของประชาธิปัตย์ รวมถึงตัว “สราวุธ” ลูกชาย

ผลการเลือกตั้งพบว่า นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ทีมชุมพรฟ้าใส ได้ 75,626 คะแนน แพ้ให้กับ นายอานวย บัวเขียว ทีพรรคประชาธิปัตย์ ได้ 104,803 คะแนน ส่วนตัวเลขอย่างไม่เป็นทางการของผู้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ มีจำนวน 195, 976 คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 338,514 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 จำนวนบัตรดี 180,429 บัตร คิดเป็นร้อยละ 92.07 จำนวนบัตรเสีย 8,012 บัตร คิดเป็นร้อยละ 4.09 และผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนน มีจำนวนทั้งสิ้น 7,535 บัตร คิดเป็นร้อยละ 3.84 สอดคล้องกับผลเลือกตั้งจากเว็บไซต์ http://www.rd1677.com/rd_chumphon/chumphon_sum.php?sid=01&page=7 ([ออนไลน์] ม.ป.ป. อ้างเมื่อ 22 กันยายน 2553) ที่ขึ้นหัวข้อข่าวว่า “ผลการเลือกตั้งนายก อบจ.ชุมพร อย่างไม่เป็นทางการ” โดยมีรายละเอียดคือ ผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในวันอาทิตย์ที่ 20 เมษายน 2551 ที่ผ่านมา (อย่างไม่เป็นทางการ) ดังนี้ ผลคะแนนของผู้สมัครแยกรายอำเภอ หมายเลข 1 นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อำเภอเมืองชุมพร 23,481 คะแนน อำเภอหลังสวน 9,887 คะแนน อำเภอท่าแซะ 15,337 คะแนน อำเภอสวี 11,605 คะแนน อำเภอปะทิว 7,109 คะแนน อำเภอละแม 1,819 คะแนน อำเภอทูตตะโก 3,666 คะแนน และอำเภอพะโต๊ะ 2,722 คะแนน รวม 75,626 คะแนน ได้ลำดับที่ 2 ส่วนหมายเลข

2 นายอานวย บัวเขียว อำเภอเมืองชุมพร 26,967 คะแนน อำเภอหลังสวน 16,304 คะแนน อำเภอท่าแซะ 16,650 คะแนน อำเภอสวี 16,231 คะแนน อำเภอปะทิว 9,754 คะแนน อำเภอละแม 7,387 คะแนน อำเภอทุ่งตะโก 5,210 คะแนน และอำเภอพะโต๊ะ 6,300 คะแนน รวม 104,803 คะแนน ได้ลำดับที่ 1

นอกจากนี้ในเว็บไซต์ <http://www.boybdream.com/manager-news-content.php?newid=17410> ([ออนไลน์] ม.ป.ป. อ้างเมื่อ 22 กันยายน 2553) ยังได้ลงข้อมูลการเปิดใจของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย กรณีที่พรรคประชาธิปัตย์มีมติให้ นายอานวย บัวเขียว เป็นตัวแทนของพรรคไว้ดังนี้คือ หัวข้อข่าว “ชุมพร-“ศิริศักดิ์” เปิดใจที่ ปชป.มีมติให้ “อานวย บัวเขียว” นายก อบจ.ชุมพรลงสมัครนายก อบจ. ในนามพรรค” โดยผู้สื่อข่าวรายงานว่า หลังจากที่คณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ (ปชป.) ได้มีมติเมื่อ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2551 ให้ นายอานวย บัวเขียว ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายก อบจ. ชุมพร ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.ชุมพรในนามพรรค ปชป.ในการเลือกตั้งที่กำลังจะมีขึ้น ประมาณปลายเดือนเมษายน 2551 เนื่องจากนายก อบจ.และ ส.อบจ.ชุมพร ชุดปัจจุบันจะครบวาระ การดำรงตำแหน่งลงใน วันที่ 13 มีนาคม 2551 นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย อดีต ส.ส.ชุมพร 6 สมัย พรรค ปชป.ที่ได้มีการหาเสียงและประกาศตัวก่อนหน้านี้ว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ. ชุมพร หลังจากที่ได้ส่ง นายสรารุช อ่อนละมัย บุตรชายลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส.ชุมพร แทนตนเอง และได้คะแนนมาอย่างท่วมท้นที่ผ่านมานั้น

นายศิริศักดิ์กล่าวว่า ตนยอมรับในมติของพรรค ปชป.ที่ออกมา เพราะที่ผ่านมามันไม่เคยแสดงความจำนงของลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.ชุมพร ในนามพรรค ปชป.แข่งกับ นายอานวย บัวเขียว เนื่องจากไม่อยากให้เกิดความแตกแยกในพรรค ปชป.ชุมพร เหมือนครั้งที่ผ่านมา เพราะนักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่ในชุมพรก็สังกัดพรรค ปชป.กันทั้งนั้น แต่เมื่อพรรค ปชป.มีมติออกมาเช่นนี้ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของพรรคมา 17 ปี และเป็น ส.ส.ในสังกัดมา 6 สมัย ก็ไม่รู้สึกเสียใจและจะยังคงเป็นสมาชิกของพรรค ปชป.ต่อไป อีกทั้งบุตรชายของตน คือนายสรารุช อ่อนละมัย ก็ยังเป็น ส.ส.ชุมพร ในนามพรรค ปชป.อยู่เช่นกัน นายศิริศักดิ์ กล่าวต่อว่า ชาวชุมพร เป็นคนเลือกให้ตนเป็น ส.อบจ. และ ส.ส.มา 17 ปี การประกาศตัวลงสมัครเป็นนายก อบจ.ชุมพร ของตนก็เพื่อต้องการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน และตอบแทนบุญคุณชาวชุมพรด้วยการนำ ประสพการณ์ที่ตนเป็นนักการเมืองมา 17 ปี กลับมาพัฒนาท้องถิ่นบ้าง “คงต้องสอบถามชาวชุมพร ส่วนใหญ่ก่อนว่า ต้องการให้ผมลงสมัครนายก อบจ.ชุมพรหรือไม่ หากชาวชุมพรส่วนใหญ่ยัง ต้องการให้ลงสมัครต่อก็คงต้องลง แต่หากชาวชุมพรไม่ต้องการให้ลง ผมก็จะไม่ลง และขอยืนยันว่าไม่รู้สึกโกรธที่พรรค ปชป.มีมติออกมาเช่นนี้ เพราะผมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนี้มาตั้งแต่ ต้น จึงเข้าใจในเหตุผลและจะยังคงรักพรรค ปชป.ต่อไป” นายศิริศักดิ์กล่าว

จะเห็นได้ว่าผลประโยชน์ทางการเมืองที่ซับซ้อนซ่อนเงื่อน ทำให้ยากที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าใจได้ง่ายๆ ในอดีตเมื่อปี พ.ศ.2547 มีคู่แข่งทางการเมืองท้องถิ่นในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร 3 ทีม ได้แก่ เบอร์ 1 ทีมรักท้องถิ่น มี นายอำนาจ บัวเขียว เป็นหัวหน้าทีม เบอร์ 2 ทีมสราวุธ มี นายสราวุธ อ่อนละมัย เป็นหัวหน้าทีม และเบอร์ 3 ทีมพรรคประชาธิปัตย์ มี นายสมบูรณ์ พรหมมาศ เป็นหัวหน้าทีม ในครั้งนั้นทีมรักท้องถิ่น เบอร์ 1 เป็นฝ่ายชนะ นายอำนาจ บัวเขียว ได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในขณะที่ นายสมบูรณ์ พรหมมาศ ได้ยื่นฟ้องร้องต่อ กกต. และศาลจังหวัดชุมพร เกี่ยวกับการโกงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และศาลได้มีการพิจารณาเป็นรอบปีแต่ก็ยังไม่เสร็จสิ้น ผ่านไป 2 ปี ปรากฏว่า นายสมบูรณ์ พรหมมาศ ได้ถอนฟ้อง นายอำนาจ บัวเขียว พร้อมกับมานั่งในตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ของ นายอำนาจ บัวเขียว จนครบวาระ แต่เมื่อมีการเลือกตั้งใหม่เกิดขึ้นในอีกสี่ปีต่อมา กล่าวคือปี พ.ศ.2551 ปรากฏว่ามีคู่แข่งทางการเมืองในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร 2 ทีม ได้แก่ เบอร์ 1 ทีมชุมพรฟ้าใส โดยมี นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย เป็นหัวหน้าทีม (บิดาของ นายสราวุธ อ่อนละมัย ผู้สมัครเบอร์ 2 ในอดีต แต่ปัจจุบันเป็น ส.ส.ชุมพร แล้วโดยการผลักดันของ บิดา) และเบอร์ 2 ทีมพรรคประชาธิปัตย์ มี นายอำนาจ บัวเขียว เป็นหัวหน้าทีม (ทั้งๆ ที่ในอดีตเป็นคู่แข่งคนสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์) ในขณะที่ นายสมบูรณ์ พรหมมาศ ซึ่งเป็นผู้สมัครเบอร์ 3 และเป็นหัวหน้าทีมพรรคประชาธิปัตย์ในอดีต และเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ของ นายอำนาจ บัวเขียว กลับมาลงสมัครในทีมบริหารของ นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย ในตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จะเห็นได้ว่าความสลับซับซ้อนซ่อนเงื่อนเหล่านี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าหากไม่มีผลประโยชน์ใดๆ แอบแฝงอยู่ ก็คงจะไม่มีกรณีซับซ้อนเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างแน่นอน จึงเป็นเหตุผลหนึ่ง ที่ทำให้สนใจทำการศึกษาเรื่อง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และนี่ก็คือสาระทางการเมืองที่มีนักวิชาการและผู้รู้กล่าวเป็นบทสรุปเอาไว้ว่า “สำหรับการเมืองแล้ว ไม่มีมิตรแท้และศัตรูที่ถาวร”

2. ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

สำหรับผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง กับผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งผลการศึกษาที่มีดังต่อไปนี้

2.1 ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง เป็นผลประโยชน์ที่มีความเป็นรูปธรรมค่อนข้างชัดเจน อาจจะไม่ได้อ้างถึงตัวเงินเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ข้อมูลที่

สอดคล้องกันว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง สามารถแบ่งออกเป็นผลประโยชน์โดยตรง เช่น เงินทองหรืออามิสสินจ้าง เปอร์เซ็นต์จากการจัดสรรงบประมาณหรือ โครงการ หรืออาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์แฝง เช่น เมื่อมีโครงการแล้วได้ขายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการ จัดโครงการ แม่บ้าน อบจ.ชุมพร เพื่อพาพรรคพวกไปเที่ยว เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

นาย อ (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองว่ามีทั้งผลประโยชน์ทางตรงและโดยทางอ้อม ดังนี้คือ “...ผลประโยชน์มีทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลประโยชน์ทางตรงก็คือ ได้เงินค่าอามิสสินจ้าง หรือได้โครงการที่เป็นผลประโยชน์ให้กับชาวบ้านซึ่งเป็นพรรคพวกของตน เช่น ถนน คู คลอง สะพาน เป็นต้น หรือได้เงินเปอร์เซ็นต์จากการอนุมัติโครงการที่มีงบประมาณแผ่นดินรองรับให้กับผู้รับเหมา ซึ่งโดยทั่วไประดับผู้บริหารจะอยู่ที่ 3-5 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีก 5 เปอร์เซ็นต์เป็นของระดับปฏิบัติการ ส่วนผลประโยชน์ทางอ้อมก็คือ เมื่อตนเองมีอำนาจขึ้นมาก็จะใช้อิทธิพลเปิดบ่อนการพนัน เพื่อหารายได้หรือถอนทุนคืน หรือใช้อิทธิพลสนับสนุนการขายหวยใต้ดิน โดยเฉพาะชุมพร ในปัจจุบัน มีบ่อนการพนันเกิดขึ้นเหมือนดอกเห็ด ไม่ว่าจะเป็นบ่อนไก่ชน บ่อนปลากัด บ่อนวัวชน บ่อนไฟ-โป ทั้งหมดนี้จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งส่วยนาย บางครั้งยังพัวพันการค้ายาเสพติดอีกด้วย อาทิ พื้นที่ติดชายแดนไทย-พม่า เป็นต้น...” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2553)

นาย ก (ข้าราชการท้องถิ่น) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองว่าเป็นเงินในรูปแบบต่างๆ โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองคือ (1) เงินเปอร์เซ็นต์ในการจัดซื้อจัดจ้าง (2) เงินส่วนต่างๆ ในการจัดจ้างแต่ละครั้ง คือ บวกเงินเพิ่มแต่จ่ายไม่ถึง...” (สัมภาษณ์ : 23 กรกฎาคม 2553)

นาย ข (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองว่าเป็นเปอร์เซ็นต์จากการจัดสรรงบประมาณ และเสนอแนวทางป้องกันแก้ไขว่าต้องแก้ที่การศึกษาของคน โดยกล่าวไว้ดังนี้ “...ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองก็คือเปอร์เซ็นต์จากการจัดสรรงบประมาณ หรือค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายเมื่อจัดสรรงบประมาณไปให้ เป็นเรื่องยากที่จะป้องกันแก้ไขในการแสวงหาผลประโยชน์ ต่อให้มีหน่วยงานตรวจสอบก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ เพราะความเป็นมนุษย์มีเล่ห์กลเยอะ ยิ่งมีกติกา มากก็ยังมีช่องโหว่ มาก แม้แต่ผู้สร้างปรัชญาทางการเมืองที่ยิ่งใหญ่อย่าง อริสโตเติล หรือเพลโต ก็ยังกล่าวไว้ว่า การเมืองคือเรื่องของผลประโยชน์ ดังนั้นการป้องกันไม่ให้มีผลประโยชน์ในวงการการเมืองจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ การเมืองท้องถิ่นระดับ อบต. เทศบาล หรือ อบจ. เปรียบเสมือนโรงเรียนหาผลประโยชน์ระดับประถมหรือมัธยม แต่เมื่อเข้าไปสู่ระดับ ส.ส. หรือ สว. ก็เปรียบเสมือน

โรงเรียนหาผลประโยชน์ระดับมหาวิทยาลัย แต่หากจะพยายามแก้ไขต้องแก้ที่คน แก้ที่การศึกษา รัฐบาลต้องวางกรอบว่าอีก 10-20 ปีข้างหน้า จะสร้างคนไทยรุ่นใหม่อย่างไร ไม่ต้องสนใจคนรุ่นปัจจุบันแล้ว เริ่มตั้งแต่เด็กตัวเล็กๆ ระดับอนุบาลแล้วสร้างกรอบ สร้างภูมิคุ้มกันใหม่ให้กับเขา ต่อเนื่องไปจนถึงระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาแทนที่ ให้มีวินัย ให้มีความรักชาติ จึงจะสามารถผ่านพ้นวิกฤติการเมืองเก่าๆ เหล่านี้ไปได้...” (สัมภาษณ์ : 19 กรกฎาคม 2553)

นาย ธ (สื่อมวลชน) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง คืองบประมาณที่นักการเมืองนำมาแสวงหาผลประโยชน์และสร้างอิทธิพลในรูปแบบต่างๆ โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง ได้แก่ งบประมาณแผ่นดิน ซึ่งนักการเมืองแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะนี้ โดยการเสนอโครงการผ่านสภาแล้วของงบประมาณมาจัดทำโครงการ จากนั้นบริหารงบประมาณให้มีส่วนเหลือ หรือโยกย้ายงบประมาณไปในส่วนที่ตนต้องการ หรือแสวงหากำไรจากการประมูลงานที่ตนเสนอโครงการ นอกจากนี้ยังอาจสร้างอำนาจเพื่อข่มขู่ผู้ที่เข้าไปประมูลงานแข่งขันกับกลุ่มของตน หรือเอาประโยชน์จากการขายวัสดุอุปกรณ์เพื่อจัดทำโครงการที่ประมูลไปแล้ว เป็นต้น แนวทางแก้ไข ควรให้เปิดประมูลโครงการที่เสนอผ่านสภามาแล้วอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา หรือจัดหาคณะกรรมการเปิดซองประมูลที่ไม่ใช่พรรคพวก นักการเมืองหรือตัวแทนนักการเมือง และให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐ ซึ่งรัฐจะต้องสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน หากประชาชนช่วยตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและผลประโยชน์ต่างๆ ของนักการเมือง...” (สัมภาษณ์ : 25 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ข้าราชการท้องถิ่น) กล่าวถึงผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่นที่มีการแปรสภาพเงินงบประมาณไปใช้ในหลายรูปแบบ เป็นระบบและตรวจสอบได้ยาก โดยกล่าวว่า “... ผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่นนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น ได้เงินเปอร์เซ็นต์ในการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเงินส่วนต่างในการจัดงานแต่ละครั้ง คือมีการบวกเงินเพิ่มแต่จ่ายไม่ถึง เพื่อให้เงินส่วนเกินกลับมายังตน การพาทีมงานหรือกลุ่มแม่บ้านหรือผู้นำชุมชนไปเที่ยว โดยอ้างว่าไปทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ เช่น จัดตั้งชมรมแม่บ้าน อบจ.ชุมพร แล้วจัดโครงการพากลุ่มแม่บ้านไปทัศนศึกษาในจังหวัดต่างๆ ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วเป็นการพาทีมงานไปเที่ยวโดยใช้งบประมาณแผ่นดินนั่นเอง ฐานเสียงของตนเองได้เที่ยว ฐานเสียงอีกกลุ่มหนึ่งของตนได้รับเหมามาแม่บ้านไปเที่ยว ได้เงินในฐานะธุรกิจท่องเที่ยว ส่วนนักการเมืองท้องถิ่นที่จัดโครงการ ได้เปอร์เซ็นต์จากบริษัทนำเที่ยวอีกต่อหนึ่ง เป็นการวางแผนเพื่อผลประโยชน์กันอย่างเป็นระบบ ติดตามตรวจสอบได้ยาก และไม่มีแนวทางแก้ไข เพราะงบประมาณที่ได้แต่ละโครงการเสมือนการหาเสียงในแต่ละครั้ง หากจะแก้ไขอาจ

แก้ไขที่ชาวบ้าน โดยให้ความรู้เรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง สร้างจิตสำนึกการเป็นนักการเมืองที่ดีที่ทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม...” (สัมภาษณ์ : 24 กรกฎาคม 2553)

จากการสังเกตของผู้วิจัยมองว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง อาจแบ่ง เป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะแรก ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง จะมีการให้อามิสสินจ้างในรูปแบบต่างๆ เช่น นำเงินไปให้หัวคะแนนเพื่อให้ทำงานที่มอบหมายในลักษณะต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละคน บางคนนัดสืบเสาะข้อมูลก็จะมอบหมายให้ไปเจาะข่าวข้อมูลของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งบางครั้งก็จะมีกรเหมาร้านกาแฟที่เปรียบเสมือนเป็นสภากาแฟ โดยผู้ที่มานั่งกินกาแฟไม่ต้องจ่ายเงิน เพราะหัวคะแนนสั่งไว้ให้เก็บเงินที่ตนเอง บางคนเป็นแกนนำหลักในหมู่บ้าน/ชุมชน ก็ให้เงินไปเพื่อดำเนินการจัดเลี้ยงหัวคะแนนระดับย่อยและชาวบ้าน โดยการจัดเลี้ยงจะมีในลักษณะที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เช่น หัวคะแนนย่อยรายหนึ่งจัดงานเลี้ยงวันเกิดหรือให้ชาวบ้านรายหนึ่งจัดงานบวชนาคหลาน เป็นต้น แล้วนักการเมืองก็จะเข้าไปกล่าวเปิดตัวในงานเลี้ยง โดยมีหัวคะแนนดังกล่าวติดตามอยู่ใกล้ๆ หรือกรณีมีการปราศรัยใหญ่ ก็จะทำให้เงินผ่านหัวคะแนนเพื่อไปเกณฑ์ชาวบ้านมาฟังการปราศรัย โดยจะให้เป็นค่าน้ำมันรถยนต์กับคนขับรถที่บรรทุกคนมาฟังการปราศรัย เป็นต้น ส่วนในระยะที่สอง หลังจากมีการเลือกตั้งไปแล้ว ผลประโยชน์จะอยู่ในลักษณะของการจัดสรรเงินงบประมาณตามที่ได้รับปากไว้กับชาวบ้านในช่วงหาเสียง เช่น รับปากว่าจะทำถนนให้ก็จะดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อรองรับการจัดสรรงบประมาณ หลังจากงบประมาณผ่านการอนุมัติจากสภาท้องถิ่นแล้ว ตนเองก็จะได้รับเงินเปอร์เซ็นต์จากการจัดสรรงบประมาณ ส่วนชาวบ้านก็จะได้ถนนตามที่ได้สัญญาไว้ เหล่านี้เป็นต้น

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง เป็นผลประโยชน์ที่มีความเป็นรูปธรรม อาจอยู่ในรูปผลประโยชน์โดยตรง เช่น เงินทอง อามิสสินจ้าง เปอร์เซ็นต์จากการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ หรืออาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์แฝง เช่น ได้ขายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการ จัดโครงการพาทีมงานของตนไปทัศนศึกษาดูงาน เปิดบ่อนการพนัน สนับสนุนขายหวยใต้ดิน และมีวิธีอื่นๆ อีกมากมายตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง แต่ละโอกาส และแต่ละสถานที่ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน แต่มีเป้าหมายชัดเจนคือผลประโยชน์ และผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้รับและผู้เอื้อประโยชน์หรืออาจเกิดขึ้นกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ ไม่มีสูตรสำเร็จ ซึ่งวิธีป้องกันหรือหนทางแก้ไขเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากผลประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ไม่เปิดเผย และรู้เห็นกันทั้งสองฝ่าย แต่ละฝ่ายรู้ว่าควรปิดความลับไว้อย่างไร หากจะแก้ไขอาจแก้ไขที่ชาวบ้าน โดยให้ความรู้เรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ส่วนนักการเมืองต้องสร้างจิตสำนึกของการเป็นนักการเมืองที่ดีที่ทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม การเปิดประมูลโครงการที่เสนอผ่านสภามาแล้วต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา หรือจัดหา

คณะกรรมการเปิดช่องประมวลที่ไม่ใช่พรรคพวกนักการเมืองหรือตัวแทนนักการเมือง และให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐ ซึ่งรัฐจะต้องสร้างความมั่นใจในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชน หากประชาชนช่วยตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและผลประโยชน์ต่างๆ ของนักการเมือง รัฐบาลควรแก้ไขเรื่องการศึกษาใหม่ วงกรอบไว้ 10-20 ปีข้างหน้าว่าจะสร้างคนไทยรุ่นใหม่อย่างไร เริ่มตั้งแต่ระดับอนุบาลแล้วสร้างกรอบ สร้างภูมิคุ้มกันใหม่ให้กับเขาต่อเนื่องไปจนถึงระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาแทนที่ ให้มีวินัย ให้มีความรักชาติ จึงจะสามารถผ่านพ้นวิกฤติการเมืองเก่าๆ เหล่านี้ไปได้

2.2 ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ผลการศึกษาพบว่า เป็นผลประโยชน์ที่อยู่ในรูปของนามธรรม ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ตำแหน่ง อำนาจ ความน่าเชื่อถือ รวมไปถึงอิทธิพลต่างๆ ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

น.ส. ส (ผู้สมัครทีมบริหารของทีมชุมพรฟ้าใส) ได้กล่าวถึงผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองว่าอยู่ในรูปของ ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจ ความน่าเชื่อถือ และอิทธิพลมืด ดังนี้คือ “...ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เป็นผลประโยชน์ที่อยู่ในรูปของ ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจ ความน่าเชื่อถือ รวมไปถึงอิทธิพลมืด เช่น เปิดบ่อนการพนัน บ่อนไก่ชน บ่อนปลากัด ซึ่งตอนนี้เกิดขึ้นเต็มไปหมดกระจายอยู่เกือบทุกพื้นที่ของจังหวัดชุมพร นี่แหละที่ในหลวงบอกว่าให้เลิกคนดีขึ้นปกครองบ้านเมือง เมื่อเลิกคนไม่ดีขึ้นไป บ้านเมืองก็มีแต่บ่อนการพนันเต็มไปหมดอย่างนี้แหละ...” (สัมภาษณ์ :3 กรกฎาคม 2553)

นาย อ (ผู้สมัครทีมบริหารของทีมรักท้องถิ่น) แสดงความคิดเห็นว่าผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง หมายถึง ชื่อเสียงเกียรติยศและอำนาจที่ถูกค้ำค้ำตามกฎหมายและนอกกฎหมาย โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองก็คือ ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจทั้งที่กฎหมายรับรองให้และอำนาจนอกกฎหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละคนว่าจะใช้อำนาจเหล่านั้นอย่างไร แม้แต่บัตรงานกาชาดในแต่ละปี ทางจังหวัดขอความร่วมมือมาเป็นปีๆ ถามว่าจะให้นำไปขายให้ใครได้นอกจากคักกระเป๋าดตนเอง เมื่อจ่ายแล้วก็ต้องหาทางถอนคืนภายหลัง จะว่าไปแล้วบ่อยครั้งที่ภาครัฐนั้นแหละตัวดี ที่เป็นต้นกำเนิดของการทำให้นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสวงหาผลประโยชน์ เพราะการขอความร่วมมือมาในแต่ละครั้ง ล้วนแล้วแต่ต้องใช้เงินทองทั้งนั้น เช่น การขอเกณฑ์คนเข้าร่วมงานเทศกาลพระเกี้ยว ก็ต้องใช้เงินทองในการรับรองชาวบ้านซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นก็ต้องทำหน้าที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นเบื้องต้น...” (สัมภาษณ์ : 6 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ผู้บริหารเทศบาลแห่งหนึ่ง) แสดงความคิดเห็นว่าผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง หมายถึง ชื่อเสียง อำนาจวาสนา และตำแหน่ง โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ก็คือ ชื่อเสียง อำนาจวาสนา และตำแหน่ง เช่น มีข้อตกลงกันว่าหากคุณ

สนับสนุนให้ผมเป็นนายกฯ ผมจะสนับสนุนให้คุณเป็นประธานสภา รองประธานสภา เลขานุการสภา เลขานุการนายกฯ รองนายกฯ หรือรัฐมนตรีหลานเข้าทำงานใน อบจ. เป็นต้น...” (สัมภาษณ์ : 22 กรกฎาคม 2553)

นาย พ (สื่อมวลชน) ได้แสดงความคิดเห็นว่าผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง คือ เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และอำนาจทั้งที่กฎหมายให้อำนาจไว้และอำนาจแฝงอื่น เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง คืออำนาจ เกียรติยศ ศักดิ์ศรี เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง และยังรวมไปถึงอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายอนุญาตไว้ให้สามารถกระทำได้ เช่น นายก อบจ. มีอำนาจในการบริหารกิจการของ อบจ.ทั้งหมด ในขณะที่ ส.อบจ. ก็มีอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของนายกฯ ผ่านสภา อบจ. เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอำนาจแฝงอันเกิดมาจากตำแหน่งที่ครอบงำอยู่ อาทิ ในฐานะผู้นำท้องถิ่นไปไหนก็มีคนให้ความเคารพ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีต่างๆ การติดต่อประสานงานหน่วยงานต่างๆ มักได้รับความสะดวก นอกจากนี้หากได้เป็นนักการเมืองท้องถิ่นแล้ว ยังมีโอกาสไต่เต้าขึ้นสู่การเป็นนักการเมืองระดับชาติได้สะดวกมากขึ้น เช่น ไต่เต้าจาก สจ. ขึ้นไปเป็น ส.ส. ซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นผลประโยชน์ทางอ้อมที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองเช่นกัน...” (สัมภาษณ์ : 26 กรกฎาคม 2553)

จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย มีข้อสังเกตว่า ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองที่สำคัญก็คือตำแหน่งทางการเมือง เพราะเมื่อมีตำแหน่งทางการเมืองแล้ว เกียรติยศชื่อเสียงและอำนาจวาสนาก็จะตามมาภายหลัง บางคนยอมที่จะเป็นหนี้ กู้เงินมาใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ถ้าได้รับการเลือกตั้งก็ยังมีเงินเดือนปลดหนี้สิน หรือหาผลประโยชน์อื่นๆ ที่สามารถแปลงเป็นทรัพย์สินเงินทองได้ แต่ถ้าไม่ได้รับการเลือกตั้งก็ถือว่าขาดทุน เสียเงินฟรี ดังนั้นจากการสังเกตพบว่าเมื่อมีการลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว แม้จะรู้ว่าตนเองเป็นรอง แต่ก็สู้เพื่อศักดิ์ศรีของตนเองและวงศ์ตระกูล ถึงขั้นต้องกู้เงินมาเพื่อนำไปจ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือเพื่อนำไปซื้อเสียงก็ยอม แต่ในส่วนของประชาชนไม่ได้มีส่วนในการได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองแต่อย่างใด จะได้ก็เพียงแต่ความรู้สึกสะใจ ความพึงพอใจที่คนของตน หรือคนที่ตนเองเชียร์ได้รับการเลือกตั้งเท่านั้นเอง

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เป็นผลประโยชน์ในรูปของนามธรรม ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี อำนาจ ความน่าเชื่อถือ รวมไปถึงอิทธิพลต่างๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง ซึ่งอำนาจเหล่านี้อาจเกิดจากอำนาจที่เกิดจากการดำรงตำแหน่งหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น นายก อบจ. ส.อบจ. เป็นต้น หรือเกิดจากอำนาจแฝงเมื่อดำรงตำแหน่งแล้วผู้คนทั่วไปให้ความเคารพเกรงใจ เป็นต้น ต้องแยกออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนของอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อดำรงตำแหน่งแล้วทำให้มีอำนาจ เกียรติยศ

ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือเกิดขึ้นจึงมิได้เป็นเรื่องเลวร้าย แต่เมื่อมีอำนาจแล้วใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ในทางสร้างอิทธิพลเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องก็ถือเป็นเรื่องที่ไม่เลวร้ายได้เช่นกัน การป้องกันแก้ไขทำได้ยากนอกจากว่าจะทำอะไร เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับนักการเมืองท้องถิ่นให้ได้ และควรวางแผนทางพัฒนาประชาชนให้รู้จักเลือกนักการเมืองที่ดี เปิดเวที หรือหาวิธีให้ประชาชนได้แจ้งข้อมูลให้กับผู้มีอำนาจที่สูงขึ้นไป

3. ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

ผลประโยชน์ทำให้เกิดการแข่งขัน ส่วนการแข่งขันอาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นหรือไม่เกิดความขัดแย้งก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทหรือวิธีการของการแข่งขัน ซึ่งความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร อาจเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งและในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และแต่ละครั้งอาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบทของความขัดแย้งในขณะนั้น ดังนั้นจึงสามารถจำแนกสถานการณ์ของความขัดแย้งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ช่วงระยะเวลาของความขัดแย้ง และลักษณะของความขัดแย้ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ช่วงระยะเวลาของความขัดแย้ง ลักษณะของความขัดแย้งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ ได้แก่ ความขัดแย้งก่อนวันเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง และความขัดแย้งหลังวันเลือกตั้ง ดังนี้

3.1.1 ความขัดแย้งก่อนวันเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อจัดตั้งทีมลงสมัครรับเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ไปจนถึงระหว่างหาเสียงเลือกตั้งและวันเลือกตั้ง ซึ่งความขัดแย้งจะสามารถเกิดขึ้นได้ทุกรูปแบบขึ้นอยู่กับบริบทหรือสถานการณ์ความขัดแย้งขณะนั้น อาจแบ่งออกเป็น 3 ระดับของความขัดแย้ง คือ ระดับความขัดแย้งเล็กน้อย เช่น พบปะกันซึ่งหน้าจนเกิดปะทะคารมกัน การแย่งชิงหัวคะแนนหรือแย่งพรรคพวกกันอาจจะโดยการใช้เงิน หรือใช้อิทธิพลในเชิงของบุญคุณ การอุปถัมภ์ค้ำชูระหว่างกัน เป็นต้น ระดับความขัดแย้งปานกลาง เช่น การใส่ร้ายป้ายสีกัน การหาจุดอ่อนของฝ่ายตรงข้ามแล้วปล่อยข่าวทำลายกัน การซื้อหัวคะแนนฝ่ายตรงข้ามมาเป็นฝ่ายตน การใช้อิทธิพลข่มขู่หัวคะแนนของฝ่ายตรงข้าม การใช้การพนันขันต่อเพื่อทำลายฝ่ายตรงข้าม การหาเหตุผิดกฎหมายระเบียบข้อบังคับของฝ่ายตรงข้ามเพื่อดำเนินการฟ้องร้อง เป็นต้น และระดับความขัดแย้งรุนแรง เช่น การลอบทำร้ายหัวคะแนนฝ่ายตรงข้าม ไปจนถึงการลอบทำร้ายผู้สมัครของฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น

3.1.2 ความขัดแย้งหลังวันเลือกตั้ง เป็นความขัดแย้งอีกลักษณะหนึ่ง สามารถแบ่งออกได้ 3 ระดับ เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ระดับความขัดแย้งเล็กน้อย เช่น บาดหมางกันหลังจากทราบ

ผลแพ้ชนะการเลือกตั้งแล้ว วางแผนตั้งฐานเสียงของฝ่ายตรงข้ามมาเป็นฝ่ายตนเพื่อไม่ให้มีโอกาสกลับมาลงแข่งขันอีกในอนาคต เป็นต้น ระดับความขัดแย้งปานกลาง เช่น มีการตามล้างหัวคะแนนของฝ่ายตรงข้าม มีการปลดหรือโยกย้ายพนักงานที่เป็นคนของฝ่ายตรงข้ามจนก่อให้เกิดความขัดแย้งรูปแบบใหม่ ความขัดแย้งเรื่องแบ่งผลประโยชน์ไม่ลงตัวระหว่างกลุ่มผู้ชนะด้วยกันเอง ได้แก่ ระหว่างผู้บริหาร สมาชิก หรือพนักงาน เป็นต้น และ ระดับความขัดแย้งรุนแรง เช่น การล้มประมูลของกลุ่มแข่งขัน การใช้อิทธิพลข่มขู่ การลอบทำร้ายหัวคะแนนคู่อริฝ่ายตรงข้าม ไปจนถึงการลอบทำร้ายบุคคลรอบข้างผู้บริหารหรือผู้บริหาร เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักท่านหนึ่งให้ข้อมูลไว้ดังนี้

นาย พ (ผู้บริหารเทศบาลแห่งหนึ่ง) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงของความขัดแย้งว่า มีความแตกต่างกันระหว่างช่วงก่อนการเลือกตั้ง ขณะมีการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง ซึ่งความรุนแรงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ว่ามีมากหรือน้อย โดยกล่าวว่า “...ความขัดแย้งที่เกิดจากการแข่งขันกัน จะรุนแรงในช่วงระยะเวลาก่อนและหลังการเลือกตั้ง เป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะยาวนานกว่าในขณะที่มีการเลือกตั้งเล็กน้อย โดยที่ลักษณะของความขัดแย้งจะขึ้นอยู่กับปริมาณของผลประโยชน์ว่ามีมากน้อยเพียงใด ถ้าผลประโยชน์มากความขัดแย้งก็จะรุนแรง แต่ถ้าผลประโยชน์มีน้อยความขัดแย้งก็จะเบาบาง...” (สัมภาษณ์ : 21 กรกฎาคม 2553)

ในมุมมองของผู้วิจัยมีตั้งข้อสังเกตว่า ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ทุกเวลาและสถานที่ ทั้งก่อนเลือกตั้ง ขณะเลือกตั้ง และหลังจากเลือกตั้ง ความรุนแรงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ทั้งที่เป็นทรัพย์สินเงินทองและที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง และบริบทของความขัดแย้งนั้นๆ อาทิ กรณีกู้เงินของผู้อื่นมาใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ปรากฏว่าพ่ายแพ้หรือชนะก็ตาม แต่ทำเป็นเฉยไม่ยอมคืนเงินให้กับเจ้าหนี้ทำให้ต้องติดตามทวงถามและขัดแย้งกัน หรือกรณีมีการรับปากกันไว้ช่วงก่อนเลือกตั้งว่า ถ้าได้รับเลือกตั้งแล้วจะรับบุตรหลานเข้าทำงาน แต่เมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปจริงๆ แล้วกลับทำเฉยจึงก่อให้เกิดความขัดแย้ง หรือกรณีมีการรับเงินเพื่อนำไปใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยรับปากว่าในเขตพื้นที่ของตนจะมีคะแนนนำแน่นอน แต่เมื่อผลการเลือกตั้งออกมาปรากฏว่าพ่ายแพ้ อันเนื่องมาจากถูกหักหลัง รับเงินแล้วไปช่วยฝ่ายตรงข้าม ข้าม กรณีเช่นนี้ก็จะขัดแย้งรุนแรงถึงขั้นหมายปองเอาชีวิตกันได้ เหล่านี้เป็นต้น

3.2 ลักษณะความขัดแย้ง ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรสามารถเกิดขึ้นได้ทุกรูปแบบไม่เลือกเวลาและสถานที่ และมีระดับความขัดแย้งที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่กรณี จึงไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าความขัดแย้งใดจะเกิดขึ้นในเวลาใด แต่อาจสรุปเป็นความขัดแย้งได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง ความขัดแย้งในการทำธุรกิจ และความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมือง ดังนี้

3.2.1 ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะคู่แข่งในสนามเลือกตั้ง ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจึงเสาะหาทุกวิธีการ เพื่อให้สามารถเอาชนะคู่แข่งและได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่งกัน โดยอาจส่งคนของตนไปปล่อยข่าวลือในสภากาแฟว่า คู่แข่งขันเบอร์นั้นเบอร์นี้ไปโกงเงิน หรือ ไปมีชู้กับคนนั้นคนนี้ การจัดทำเอกสารใบปลิวปล่อยข่าวโจมตีคู่แข่งกันทางการเมือง การใช้เงินเพื่อดึงญาติพี่น้องของคู่ต่อสู้มาอยู่ฝ่ายตน การทุ่มเงินดึงตัวหัวคะแนนฝ่ายตรงกันข้ามมาอยู่ฝ่ายตน การกดดันโดยใช้หัวคะแนนไปข่มขู่หรือกลั่นแกล้งในลักษณะต่างๆ ไปจนถึงขั้นรุนแรง เช่น ลอบทำร้าย หรืออ้างมือปืนติดตามทำร้าย เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

นาย ศ (ผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมชุมชนฟ้าใส) ได้กล่าวถึงความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้งว่า สามารถเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ทุกรูปแบบ เกิดแล้วอาจดับไปหรือคงอยู่ก็ขึ้นอยู่กับความขัดแย้งนั้นๆ หากผลประโยชน์ลงตัวก็อาจดับได้เร็ว หากผลประโยชน์ยังไม่ลงตัวก็อาจจะยังคุกรุ่นอยู่รอวันระเบิดในโอกาสข้างหน้าหรืออาจจะดับไปในโอกาสข้างหน้าก็ได้เช่นกัน ดังนั้นจึงต้องมองการเมืองให้เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องมองการเมืองให้เป็นเกม โดยกล่าวว่า “ต้องมองการเมืองให้เป็นศิลปะ ถ้ามองว่าการเมืองเป็นเกมชนิดหนึ่ง ที่ต้องมีแพ้มิชนะ แพ้แล้วต้องทำใจให้ได้ หากจุดอ่อนที่พ่ายแพ้เพื่อเตรียมไว้แก้ตัวคราวหน้า ก็จะสามารถลดความขัดแย้งลงได้ แต่บางคนแพ้แล้วทำใจไม่ได้เสียผู้เสียคน ไปเลยก็มีไม่น้อย ถ้ามองเป็นเกม นักปราชญ์ชนहु่งกล่าวไว้ว่า “...รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งมิพ่าย” แสดงว่าที่เราพ่ายเพราะเรายัง “รู้เขารู้เรา” ไม่จริง ยังมีช่องโหว่อยู่ การเมืองเป็นทั้งศาสตร์ทั้งศิลป์ ผู้ที่เข้าสู่สนามการเมืองจะงดกลยุทธ์ทุกรูปแบบเท่าที่หามาได้ออกมาใช้ โดยไม่คำนึงด้วยว่าถูกกฎหมายหรือไม่ถูกกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อเอาชนะคู่แข่งให้ได้ก็เท่านั้นเอง ดังนั้น ถ้ามองในรูปความขัดแย้งจึงสามารถเกิดขึ้นได้ทุกรูปแบบทุกขณะ เกิดแล้วอาจดับไปหรือคงอยู่ก็ขึ้นอยู่กับความขัดแย้งนั้นๆ หากผลประโยชน์ลงตัวก็อาจดับได้เร็ว แต่หากผลประโยชน์ยังไม่ลงตัวก็อาจจะยังคุกรุ่นอยู่ รอวันระเบิดในโอกาสข้างหน้าหรืออาจจะดับไปในโอกาสข้างหน้าก็ได้เช่นกัน แต่ที่สำคัญระยะเวลาที่ผ่านมามันสามารถทำให้พลังอำนาจในการต่อรองของใครบางคน หรือกลุ่มคนบางกลุ่ม ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด อาจจะมลายสูญหายไปตามกาลเวลาได้ ดังนั้นระยะเวลาสี่ปีตามวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภา อบจ. หรือผู้บริหาร อบจ. นั้น มันสามารถทำให้คนบางคน หรือกลุ่มคนบางกลุ่มหมดความทะเยอทะยานที่จะกลับมาแข่งขันกันอีกในสมัยต่อไป ก็ถือว่าคุ้มค่าสำหรับการทำลายคู่แข่งที่สำคัญบางกลุ่มลงไป แต่บางคนทีฉลาดล้ำลึกนอกจากจะสลายตัวของเขาไปแล้ว ยังสามารถดึงเขามาเป็นพรรคพวกได้ด้วย ตรงนี้ถือว่าสุดยอดมากกว่า ทั้งนี้ต่างก็ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ลงตัวทั้งสิ้น...” (สัมภาษณ์ : 1 กรกฎาคม 2553)

โดยสรุปความขัดแย้งในเชิงการเลือกตั้ง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ภายในกลุ่มพวกพ้อง และความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ของประชาชน ดังต่อไปนี้

1) ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ระหว่างบุคคล เกิดจากการสัญญาว่าจะให้ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง เช่น กรณีสัญญาว่าหากตนเองได้เป็นนายก อบจ. แล้ว จะสนับสนุน ให้บุคคลนั้นบุคคลนี้เป็นประธานสภา อบจ. หรือจะให้เป็นที่ปรึกษา หรือจะรับบุตรหลานเข้าทำงานใน อบจ. หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินเงินทองก็ตาม แต่เมื่อได้เข้าไปเป็นจริงๆ แล้ว ปรากฏว่าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป เหตุการณ์บีบบังคับให้ต้องเลือกผู้อื่นเป็นประธานสภา อบจ. แทน หรือไม่สามารถทำได้ดังที่สัญญาไว้ ก่อให้ความบาดหมางระหว่างกันขึ้น เป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่รอวันปะทุในอนาคต

2) ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ภายในกลุ่มพวกพ้อง เป็นความขัดแย้งอันเกิดจากจัดสรรผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องไม่ลงตัว เช่น การจัดสรรงบประมาณซึ่งมีอยู่จำกัด ไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึงกลุ่มสมาชิกสภา อบจ. หรือหวัคະແນນທີ່ให้การสนับสนุน หรือจัดสรรให้ไม่ตรงกับที่สมาชิกบางคนต้องการ ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในบุคคลและอาจลุกลามไปภายในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน ซึ่งสมาชิกบางส่วนอาจไปร่วมมือกับสมาชิกฝ่ายตรงข้ามเพื่อรวบรวมข้อมูลโจมตีทำลายเครดิตฝ่ายบริหารและหาทางเปลี่ยนแปลงแก้ไขงบประมาณ จนบางครั้งอาจลุกลามใหญ่โตถึงขั้นทะเลาะเบาะแว้งกันในสภา และลุกลามเป็นเรื่องส่วนตัวนอกสภาก็มี

3) ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ของประชาชน เป็นความขัดแย้งที่มีการสัญญาว่าจะให้กับประชาชนในลักษณะต่างๆ ในขณะที่กำลังมีการหาเสียง เช่น สัญญาว่าจะให้ถนนหนทาง สะพาน แหล่งน้ำ แต่เมื่อได้ตำแหน่งแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่สัญญาไว้ ทำให้เกิดความผูกใจเจ็บกับหมู่ประชาชนที่ตนเองได้สัญญาไว้ จนบางครั้งถึงกับเกิดการรวมตัวต่อต้านไม่ให้เข้าพื้นที่ที่ไปสัญญาไว้ เป็นต้น

ซึ่งความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ทั้ง 3 ประเภท ข้างต้นเกิดขึ้นจนกลายเป็นเหตุการณ์ปกติของการเมืองท้องถิ่นระดับจังหวัดในสนามเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังนี้

นาย ฐ (ผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมรักท้องถิ่น) แสดงความคิดเห็นถึงผลประโยชน์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งว่าส่วนใหญ่เกิดจากความขัดแย้งที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง พร้อมกับเสนอแนะแนวทางในการคัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่นว่า ควรให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นก่อนแล้วให้สมาชิกสภาท้องถิ่น ไปเลือกผู้บริหารกันเอง ซึ่งแม้จะมีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง แต่ก็ก็เป็นความขัดแย้งเฉพาะในส่วนของการเมืองท้องถิ่นด้วยกัน ไม่ลุกลามไปถึงภาคประชาชน

โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง ก่อให้เกิดความขัดแย้งในลักษณะของการจัดสรรงบประมาณเฉพาะกลุ่มไม่ทั่วถึง และประชาชนได้รับผลประโยชน์ไม่ตรงกับความต้องการใช้ประชาชนเป็นฐานอำนาจในการจัดสรรงบประมาณมาสู่กลุ่มของตน ใช้เงินแปรเป็นอำนาจ ใช้อำนาจแปรสภาพให้กลายเป็นเงิน การจะหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจป้องกันโดยกำหนดกติกาให้มีการเลือกตั้งแบบเก่า คือ ให้มีการเลือกสมาชิกสภา อบจ. ก่อน แล้วค่อยให้สมาชิกสภาไปเลือกคณะผู้บริหารกันเองในสภา เพื่อลดความแตกแยกในหมู่ประชาชนลง ในขณะที่กลุ่มนักวิชาการมองว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองทำให้เกิดการผันงงบประมาณกลับมาซื้อเสียงประชาชน ซื้อเสียงสมาชิกในเรื่องการลงมติเพื่อผ่านงบประมาณ การจะแก้ไขทำได้ยากต้องสร้างจิตสำนึกให้กับนักการเมืองให้รับรู้รับทราบข้อมูลที่แท้จริง ความขัดแย้งย่อมจะเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เพราะที่ไหนมีการแข่งขันที่นั่นก็ย่อมมีความขัดแย้งเกิดขึ้น แต่ความขัดแย้งไม่ควรที่จะยาวนานเกินไป น่าจะเป็นแค่ช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น...” (สัมภาษณ์ : 8 กรกฎาคม 2553)

นาย อ (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเขตอำเภอปะทิว) ได้กล่าวถึงการอ้างผลประโยชน์ของประชาชนบ้างหน้า แต่แท้จริงแล้วไม่ได้ทำตามที่ได้รับปากไว้ โดยกล่าวแสดงความเห็นถึงพฤติกรรมในการรับปากชาวบ้านของอดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ดังนี้ “...นาย กฯ อำเภวย ท่านจะรับปากทุกเรื่อง ใครขออะไรให้หมด ไม่ว่าสมาชิกหรือชาวบ้านขอจะรับปากทั้งหมด คุณวิฟันดูเหมือนกับว่าท่านจะให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก แต่ถ้าลองไปติดตามผลดู จะเห็นว่าไม่เคยสำเร็จสักอย่าง ดังนั้นถ้าขอโครงการท่านแล้วต้องขยันติดตามทวงถาม จึงอาจจะประสบความสำเร็จได้บ้าง ผมก็เลยสรุปไม่ได้ว่าท่านได้เน้นที่ประโยชน์ของประชาชน หรือของพวกพ้อง หรือของตนเองเป็นหลักกันแน่...” (สัมภาษณ์ : 13 กรกฎาคม 2553)

นาย ก (ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง) ได้ให้ข้อมูลถึงความขัดแย้งเชิงเลือกตั้งของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นสองกลุ่มของจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 ที่ใช้ฐานของผู้นำท้องถิ่นในแต่ละอำเภอเป็นเกณฑ์ โดยกล่าวว่า “...การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี 2551 ที่ผ่านมา ค่อนข้างคุเดือด แบ่งข้างกันค่อนข้างชัดเจน โดยถือเอาผู้นำท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ อำเภอปะทิวผู้นำท้องถิ่นแบ่งเป็นสองกลุ่มพอๆ กัน แต่ก็เอียงไปทางทีมชุมพรฟ้าใส อำเภอท่าแซะผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นของทีมชุมพรฟ้าใส อำเภอเมืองมีกำลังพอๆ กัน แต่ก็ยังเอียงไปทางทีมชุมพรฟ้าใส อำเภอสวีเป็นของทีมรักท้องถิ่น ยกเว้นแถวๆ ตำบล ครน อำเภอหลังสวนก็เป็นของทีมรักท้องถิ่น อำเภอทุ่งตะโกพอๆ กัน ส่วนอำเภอพะโต๊ะกับอำเภอละแมเอียงไปทางทีมรักท้องถิ่น เมื่อมองผลคร่าวๆ จะเห็นได้ว่าทีมรักท้องถิ่นน่าจะผ่าน ยิงได้ใส่เสือพรรคประชาธิปไตยด้วย ก็ยิ่งง่ายขึ้นไปอีก แต่ภาพของทีมรักท้องถิ่น มาเสียตรงที่หัวหน้าทีม คือ นาย

อำนวยการ บัวเขียว ซึ่งคนชุมพรค่อนข้างจะเบื่อมากแล้ว เพราะเป็นนายก อบจ. มาหลายสมัยแล้ว แต่เมื่อมี ส.ส.ชุมพล จุติโส ส.ส.สุวโรช พะลัง และ ส.ส.ธีรชาติ ปางวิรุณรักษ์ อยู่เบื้องหลังก็ยิ่งทำให้ส.ส. มากขึ้น และเมื่อผลการเลือกตั้งออกมาก็เป็นไปตามที่คาดกันไว้...” (สัมภาษณ์ : 24 กรกฎาคม 2553)

นาย พ (ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ของประชาชนว่า ส่วนใหญ่ต่างอ้างว่าทำเพื่อผลประโยชน์ของ ประชาชน แต่เมื่อเข้าไปแล้วก็ไปขัดแย้งกันอีกในแง่ผลประโยชน์ต่างๆ ก็เลยไม่ถึงมือประชาชน โดยกล่าวว่า “...ลักษณะความขัดแย้งอันเกิดมาจากผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองมีหลาย ประการ เริ่มตั้งแต่ขัดแย้งในการแข่งขันกันหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อแย่งอำนาจรัฐมาไว้ในมือเอื้อ ประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตน เมื่อการเลือกตั้งจบสิ้นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งกับผู้ที่ไม่ได้รับการ เลือกตั้งก็ขัดแย้งกัน นักการเมืองท้องถิ่นก็แบ่งขั้วกันในสภาก่อให้เกิดความขัดแย้งในอีกลักษณะหนึ่ง ส่วนประชาชนเองในขณะหาเสียงเลือกตั้งก็แบ่งพรรคแบ่งพวกกันเชียร์ทีมของตน เมื่อเลือกตั้งเสร็จ บางแห่งก็ยังขัดแย้งกันอยู่ บทสรุปของการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้นส่วนใหญ่มักอ้างว่าทำเพื่อ ผลประโยชน์ของประชาชน แต่พอเข้าไปแล้วก็ลืมข้ออ้างทั้งหลายทั้งปวง เพราะต้องไปขัดแย้ง กันเองเพื่อแย่งชิงงบประมาณหรือผลประโยชน์อื่นๆ จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งทำให้เกิดความขัดแย้ง กันขึ้นระหว่างกลุ่มนายทุนกับกลุ่มที่รักอุดมการณ์ ความขัดแย้งทั้งที่เกิดจากผลประโยชน์ที่เป็น ทรัพย์สินเงินทอง และที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ต่างก็มีผลพวงมาจากการเลือกตั้งทั้งสิ้น แต่ในทาง การเมืองต่างก็ยอมรับกันแล้วว่าระบบการปกครองที่มีการเลือกตั้งก่อให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด ทั้งนี้ทั้งนั้นคงต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนด้วย การศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่ภาครัฐและ ท้องถิ่นต้องร่วมมือกัน จัดให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพด้วย...” (สัมภาษณ์ : 27 กรกฎาคม 2553)

นาย พ (สื่อมวลชน) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความขัดแย้งในเชิงการ เลือกตั้งว่า เกิดจากผลประโยชน์ทางการเมืองที่ทำให้มีการแข่งขันแย่งชิงมวลชนระหว่างกัน และได้ เสนอให้ออกแบบการเลือกตั้งท้องถิ่นใหม่ โดยให้เลือกเป็นบุคคล ไม่ให้มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อให้ ได้คนคุณภาพเข้าไปเลือกผู้บริหารกันเองอีกต่อหนึ่ง โดยกล่าวว่า “...ผลประโยชน์ทางการเมืองทำ ให้เกิดการแข่งขันแย่งชิงมวลชน ใส่ร้ายป้ายสีโจมตีซึ่งกันและกัน จึงควรออกกฎหมายการเลือกตั้ง ใหม่ให้มีการเลือกตั้งแบบบุคคล ไม่เลือกกลุ่มการเมือง จะทำให้ตรวจสอบได้ง่ายขึ้น ประชาชน เลือกบุคคล ไปเป็นสมาชิกสภา แล้วสมาชิกสภาไปเลือกผู้บริหาร แต่ความเป็นจริงแล้วขึ้นอยู่กับ จิตสำนึกของคนที่เป็นนักการเมืองมากกว่า ถ้านักการเมืองมีคุณธรรมรู้จักผิดชอบชั่วดีความขัดแย้ง ทั้งหลายทั้งปวงก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้นทางแก้ไขที่แท้จริงก็คือประชาชนผู้เลือก หรือผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ต้องรู้จักเลือกคนที่เข้าไปทำงาน เลือกคนที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ รู้จักอำนาจหน้าที่ของ

ผู้บริหารองค์กรอย่างแท้จริง และที่สำคัญผู้บริหารควรที่จะรู้ถึงประโยชน์ที่ประชาชนควรจะได้รับ...”
(สัมภาษณ์ : 5 กรกฎาคม 2553)

ในมุมมองของผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้งเกิดขึ้นจากสาเหตุทั้งที่เป็นผลประโยชน์และไม่ใช่ผลประโยชน์ ในส่วนที่เป็นผลประโยชน์ ก็จะมีทั้งที่อยู่ในรูปของผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองและที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งในรูปของทรัพย์สินเงินทอง เช่น ใช้เงินซื้อหวัคະແນนของฝ่ายตรงข้ามมาเป็นฝ่ายของตน ใช้เงินจ้างวัยรุ่นไปทำลายป้ายโฆษณาหาเสียงของฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น ส่วนที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เช่น ดึงผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นของฝ่ายตรงข้ามมาเป็นฝ่ายตน โดยรับปากว่าถ้าได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้วจะผลักดันให้เป็นประธาน สภาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง บางครั้งก็ไม่ได้เกิดขึ้นจากผลประโยชน์เช่น กรณีเกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับครอบครัวหนึ่ง อันเนื่องจากเขาเป็นญาติพี่น้องกับผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามทั้งที่เขายังไม่ได้ทำอะไรให้ตนเดือนร้อนเลย หรือกรณีได้ฟังชาวบ้านคนหนึ่งวิพากษ์วิจารณ์การเมืองอย่างตรงไปตรงมาโดยพูดถึงข้อเสียของทุกฝ่าย จึงรู้สึกไม่พอใจชาวบ้านคนนั้น เป็นต้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง เกิดขึ้นตั้งแต่วินาทีแรกที่บุคคลผู้หนึ่งตัดสินใจว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเมื่อตัดสินใจแล้วว่า จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็เท่ากับว่าจะต้องมีคู่แข่งทันที จะต้องมีการวางแผนว่าจะเอาชนะคู่แข่งอย่างไร และที่สำคัญบุคคลที่ตัดสินใจว่าจะลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือตัดสินใจว่าตนเองจะเป็นนักการเมือง ต้องยอมรับสังขธรรมข้อหนึ่งให้ได้ว่า “นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เราจะมีทั้งคนที่รักเราและคนที่เกลียดเรา” โดยมีสาเหตุมาจากการที่เราตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งจะมีบุคคลที่เป็นพวกพ้องของฝ่ายตรงข้าม เกลียดเราทั้งๆ ที่เขาไม่เคยรู้จักกับเรามาก่อนเลย

3.2.2 ความขัดแย้งในการทำธุรกิจ เป็นความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ที่แอบแฝงหรือแอบอิงอยู่กับนักการเมือง ในอดีตนักการเมืองสามารถที่จะทำธุรกิจได้โดยตรง จึงทำให้มีนักธุรกิจการเมืองเกิดขึ้นมากมาย แม้ปัจจุบันกฎหมายจะไม่ยินยอมให้นักการเมืองและบุคคลในครอบครัวทำธุรกิจที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ กล่าวคือกฎหมายห้ามนักการเมืองทำธุรกิจที่เป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองเป็นนักการเมืองอยู่ แต่ก็มีนักการเมืองจำนวนมาก ยังทำธุรกิจในลักษณะแอบแฝงรับเหมาอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองเป็นนักการเมืองอยู่ เพียงแต่ไม่ได้ใช้ชื่อของตนเอง โดยอาจจะใช้ชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นญาติห่างๆ หรือไม่ได้เป็นญาติ แต่มีความสนิทสนมไว้ใจกันได้ หรือบางครั้งนักการเมืองผู้นั้นก็ไม่ได้ทำธุรกิจ แต่มีความสนิทชิดเชื้อกับนายทุนที่ทำธุรกิจและได้ช่วยสนับสนุนทางการเมืองให้กับตน เมื่อตนเองได้รับเลือกตั้งเข้าไปเป็นนักการเมือง จึงต้องดึงงบประมาณในสัดส่วนของตนหรือในสัดส่วนอื่นที่ตนเองมีผลกำลังในการดึงได้ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนที่สนับสนุนตน

การทำธุรกิจหรือเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจดังกล่าวข้างต้นนี้ มีทั้งในการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ในทางกลับกันนักธุรกิจที่ไม่ได้มีพวกพ้องเป็นนักการเมือง ก็พยายามที่จะเสาะหาช่องทางเพื่อให้ได้มีโอกาสรับเหมางานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้าง บ่อยครั้งจึงมีการเสนอผลประโยชน์ให้กับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นเงินก้อนโต เพื่อแข่งขันกับนักธุรกิจที่เป็นนายทุนเดิมของนักการเมืองผู้นั้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมาในหลากหลายกรณี และหลายรูปแบบ เป็นการแข่งชิงความได้เปรียบของเหล่านักธุรกิจที่ทำมาหากินใกล้ชิดกับนักการเมือง ดังนั้นนักการเมืองระดับบริหารซึ่งมีอำนาจในการลงนามโครงการต่างๆ ส่วนใหญ่จึงมีนักธุรกิจเวะเวียนไปเยี่ยมเยียนอยู่โดยตลอด การจัดสรรโครงการและแบ่งปันผลประโยชน์จึงเป็นไปในลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัย เป็นที่รู้กันภายใน แต่เมื่อวันหนึ่งวันใดมีการผิควิธีขึ้นมา ผลประโยชน์ไม่ลงตัว ความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้นตามมา ส่วนความรุนแรงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแต่ละกรณี แต่ละสถานที่ และแต่ละบริบท บางครั้งอาจจะเล็กน้อยก็เลยไม่เป็นข่าว บางครั้งก็เป็นข่าวใหญ่โต ถึงขั้นลงมือทำร้ายหมายปองเอาชีวิตซึ่งกันและกัน เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่าน กล่าวถึงความขัดแย้งในการทำธุรกิจดังนี้

นาย ช (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเขตอำเภอหลังสวน) ได้เล่าถึงประสบการณ์ที่เคยเป็นอดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และเกี่ยวกับผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจว่า มีการแบ่งโควตางบประมาณระหว่างกันเพื่อให้ลดความขัดแย้งเชิงการเมืองลง โดยกล่าวว่า “...ในอดีตผมได้รับเลือกเข้าไประยะแรกก็อยู่ฝ่ายค้าน เพราะพรรคประชาธิปัตย์ได้มาแค่ 6 เสียง ของเขามี 18 เสียง เราก็ทำหน้าที่ฝ่ายค้าน พวกในสภาอย่างเต็มที่ พวกเขาก็เลยตัดงบประมาณในส่วนของผมที่เสนอโครงการต่างๆ ลงในเขตพื้นที่หมดเลย ผมก็ไม่ได้สนใจเพราะไม่ได้คิดเอาดีทาง สจ. ผ่านไป 2 ปีกว่า พวกเขามาสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ อุดสำหรับกันมาเกือบเป็นเกือบตายกลายเป็นพวกเดียวกัน แล้วจะให้ผมไปทำอะไรเขาอีกล่ะ เขาก็ยื่นไมตรีมาให้ โดยการเกลี้ยตัวเลขงบประมาณในโควตามาให้ สจ. ทุกคนเท่าๆ กัน คนละ 2 ล้านบาท ที่เหลือระดับแกนนำเอาไปแบ่งกัน นี่คือผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองใช้หรือเปล่าก็ไม่ทราบ มันเป็นเพียงตัวเลขโควตาเพื่อให้เราจัดโครงการลงในเขตพื้นที่ของเราในวงเงินไม่เกิน 2 ล้านบาท ถามว่าแล้วมันได้เปอร์เซ็นต์อย่างไร เขาให้คนละ 3 เปอร์เซ็นต์เมื่อผู้รับเหมาจ่ายให้ ที่เหลือเป็นของผู้บริหารและระดับปฏิบัติการ สำหรับในส่วนของผม มีเรื่องเล่าให้ฟัง เนื่องจากเป็นปีที่หมดวาระพอดี และคิดว่าจะไม่สมัครรับเลือกตั้งอีกแล้วจึงไม่ได้คาดหวังอะไร เพราะคิดว่าเมื่อหมดวาระแล้ว ก็ไม่สามารถไปขึ้นอะไรได้อีก แต่ปรากฏว่ามีการจัดงานระดมทุนให้กับพรรคประชาธิปัตย์ เขาขอ สจ. มาคนละ 5 หมื่นบาท เพื่อจะได้ขึ้นไปรับโล่จากมือหัวหน้าพรรค ผมบอกไม่มีเงินให้ แต่ปรากฏว่าผู้ใกล้ชิดนายช ท่านหนึ่งมาคุยกับผมว่าโครงการถนนคอนกรีตของผม เขาขอทำได้ไหม แล้วเขา

จะจ่ายเงินให้เอง ผมเห็นว่าได้เติบโตมาเป็น สจ. ครั้งหนึ่งในชีวิตก็เพราะพรรคประชาธิปัตย์ ขอตอบแทนบุญคุณพรรคสักครั้งจะเป็นไร ไปก็รับปากกับเขา เขาก็จ่าย 5 หมื่นบาทในนามของผมแทน ผมได้ขึ้นรับโล่จาก นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ที่เล่ามานี้ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่า คำว่าผลประโยชน์นั้น บางครั้งก็มีความลึกซึ้งซับซ้อนมากกว่าที่เราจะอธิบายได้...” (สัมภาษณ์ : 20 กรกฎาคม 2553)

นาย พ (ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น) ได้เล่าประสบการณ์ที่ตนรับทราบมาเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในเชิงธุรกิจ ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นด้วยกันและระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจ ดังนี้ “...วันก่อนผมเอาคอมพิวเตอร์ไปซ่อมที่ร้านซีดีคอมพิวเตอร์ ได้มีโอกาสนั่งคุยกับเจ้าของร้าน เขาบอกว่าเขาจะยากมากที่จะขอแบ่งงบประมาณอุดหนุนคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียนต่างๆ ของ อบจ. ชุมพร เพราะ อบจ. เขามีร้านประจำมีเครือข่ายของเขาอยู่แล้ว และอีกครั้งหนึ่งได้มีโอกาสไปนั่งคุยกับเจ้าของร้านไฮเทคคอมพิวเตอร์ อาจารย์เจ้าของร้านบอกว่า สจ. โต้้ง (นามสมมติ) เอาเยอะเกิน เขาเรียกตั้ง 20 เปอร์เซ็นต์ แล้วเราจะเอากำไรที่ไหน เดี่ยวนี้คอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งได้กำไรไม่กี่ตั้งค์...” (สัมภาษณ์ : 27 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ข้าราชการท้องถิ่น) ได้เล่าประสบการณ์ที่พบเห็นมาเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางธุรกิจที่พัวพันอยู่กับนักการเมืองท้องถิ่นบางท่าน อันเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งเชิงธุรกิจในพื้นที่ โดยกล่าวว่า “...ผมสนิทกับ สจ. สองสามท่าน แต่ละท่านเป็นนักธุรกิจรับเหมาทั้งนั้น สจ. ท่านหนึ่ง อยู่เขต 6 อำเภอเมือง มีรถแทรกเตอร์เป็นของตนเอง รับเหมางานของ อบจ. บ้าง งานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นบ้างตามที่หางานได้ อีกท่านหนึ่งเป็น สจ. เขตอำเภอสวี เป็นอดีตกำนัน มีรถแบ็คโฮหลายคันทำการรับเหมาทำถนนบ้าง สะพานบ้าง ขุดลอกแหล่งน้ำบ้าง ตามแต่งบประมาณที่ทำได้ แต่แปลกที่ว่าทำไมยังทำธุรกิจรับเหมาอยู่ได้ทั้งๆ ที่เป็นนักการเมือง แสดงว่าคงทำในนามคนอื่น แต่เป็นที่รู้จักของชาวบ้านทั่วไปว่าเป็นของ สจ. ท่านนั้น...” (สัมภาษณ์ : 24 กรกฎาคม 2553)

จากการสังเกตการณ์และติดตามสอบถามผู้รับเหมาทั่วไปของผู้วิจัย พบว่าจริงๆ แล้วเป็นที่รู้กันว่า งานรับเหมาทำถนนหนทาง หรืองาน โครงสร้างพื้นฐานหลักๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรนั้น เขาจะแบ่งออกเป็น 2 โซน ตั้งแต่อำเภอเมืองขึ้นมา ถึงอำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว จะเป็นของบริษัทไพศาลกรุ๊ป ถ้าตั้งแต่อำเภอสวีลงไป ถึงอำเภอทุ่งตะโก อำเภอหลังสวน อำเภอพะโต๊ะ อำเภอละแม ส่วนใหญ่จะเป็นของ สจ. โต้้ง (นามสมมติ) จะมีแทรกบ้างก็ถูกขอลจาก สจ.แดง (นามสมมติ) สจ. โคม (นามสมมติ) และ สจ.ดิ่ง (นามสมมติ) เป็นต้น ส่วนผู้รับเหมาออกส่วนใหญ่จะประมูลไม่ได้ หรือหากสามารถประมูลเจาะไปได้ ก็จะทำงานไม่สะดวก ถูกกั้นแก้ง

ต่างๆ นานา อาจกล่าวได้ว่าธุรกิจกับการเมืองเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก นักการเมืองที่สามารถรักษาตำแหน่งได้หลายสมัยส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองที่มีธุรกิจรับเหมาเป็นพื้นฐาน แต่ก็ไม่ใช่ที่เปิดเผย เนื่องจากกฎหมายห้ามนักการเมืองเป็นคู่สัญญาทำธุรกิจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนสังกัดอยู่ ส่วนนักการเมืองที่มีพฤติกรรมเป็นนักการเมืองคุณธรรม หรือเรียกว่านักการเมืองน้ำดี ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ได้เพียงสมัยเดียวก็ต้องเลิกരാอาชีพนักการเมืองไป ดังจะเห็นได้จากผู้วิจัยได้สนทนากับอดีต สจ.ท่านหนึ่ง ซึ่งมีพฤติกรรมเป็น สจ.ที่มีคุณภาพ ปฏิบัติหน้าที่ในสภา อบจ.ชุมพรจนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน สจ.ด้วยกัน และเป็นที่กล่าวขวัญถึงของเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของ อบจ.ชุมพร ที่กล่าวคำว่า "...เสียขาย..." กับ สจ.ท่านนี้ที่เลิกরাไป ในตอนหนึ่งผู้วิจัยสอบถามว่า "...ทำไมถึงไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น สจ. อีก..." สจ.ท่านนี้กล่าวว่า "...ไม่ไหวหรอกครับ เราขาดปัจจัยตัวสำคัญ คือมันนี่ (เงิน) การหาเสียงแต่ละครั้งมันใช้เงินมากเหลือเกิน ขนาดที่เราไม่ได้ซื้อเสียงนะ แค่ทำโปสเตอร์ แผ่นพับ ใบแนะนำตัว ค่าน้ำมันรถแท่นสปอร์ตโฆษณา และค่าลูกน้อง ยังเป็นหนี้อยู่ 2-3 แสนบาท ยังจ่ายเขาไม่หมดเลย เงินเดือน สจ. เดือนละหมื่นหกพันกว่าบาทก็ต้องจ่ายค่าภาษีสังคมเกือบทุกวัน บางเดือนเงินเดือนไม่พอจ่ายต้องควักกระเป๋าตนเองอีก ยอมรับว่าการเป็นนักการเมือง ถ้าไม่มีเงิน เป็นยากจริงๆ พูดย่อยๆ ว่าถ้าคุณไม่มีธุรกิจที่สามารถเอาตำแหน่งนักการเมืองไปช่วยเกื้อหนุนแล้วละก็ อย่าเป็นเลยนักการเมือง..."

3.2.3 ความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมือง คำว่า "อิทธิพล" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายว่า "อำนาจซึ่งแผ่อยู่ในบุคคลหรือรัฐ ซึ่งสามารถบันดาลให้ผู้อื่นต้องคล้อยตามหรือทำตาม" แต่เป็นความหมายที่ส่วนใหญ่ใช้กันในแง่ลบมากกว่าแง่บวก ถ้าเป็นแง่บวกนิยมใช้คำว่า "บารมี" มากกว่าคำว่า "อิทธิพล" ซึ่งความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมือง เป็นความขัดแย้งอันเกิดจากการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อรักษาหรือแสวงหาผลประโยชน์ของตน ทั้งที่เป็นทรัพย์สินเงินทองและที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง อิทธิพลทางการเมืองอาจจะมีทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งอิทธิพลทางการเมืองในแง่บวกหรือในด้านดี หรือเรียกว่ามีบารมี เช่น เป็นนักการเมืองแล้วเข้าไปปรึกษาหรือจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนส่วนรวมในรูปของเงินประมาณหรือโครงการกลับคืนสู่ประชาชน การใช้ตำแหน่งทางการเมืองค้าประกันผู้ต้องหาคนยากจนที่กระทำผิดกฎหมายโดยประมาณ เนื่องจากคนยากจนไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันตนเอง ซึ่งถ้าต้องถูกคุมขังก็อาจประสบปัญหาต่อรายได้ของครอบครัว เป็นต้น ส่วนอิทธิพลทางการเมืองในแง่ลบหรือในด้านไม่ดี เช่น การมีตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีลักษณะของอภิสิทธิ์ชนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อยากจะให้มีเรื่องด้วย ทำให้มีการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อปกป้องคุ้มครองธุรกิจผิดกฎหมายหรือบ่อนการพนัน เมื่อตำรวจเห็นว่าบ่อนการพนันดังกล่าวมีนักการเมืองคุ้มครองอยู่ก็ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อกดดันการทำงานของข้าราชการ

เนื่องจากข้าราชการส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าจะทุ่มเทและกับนักการเมือง เพราะนักการเมืองมีพวกพ้องมาก หากนำชาวบ้านมาประท้วงก็จะเดือนร้อนถูกผู้บังคับบัญชาตั้งกรรมการสอบสวน ดังนั้นเมื่อนักการเมืองขอร้องหรือกดดันมา ถ้าเห็นว่ายอมได้ก็จะยอมทำตาม แต่ถ้าเห็นว่ายอมไม่ได้ก็จะพยายามหาบุคคลมาใกล้เคียง เป็นต้น ดังนั้นความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมืองส่วนใหญ่จึงเกิดจากการใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งการรักษาผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องอาจทำให้บุคคลอื่นต้องสูญเสียผลประโยชน์ไป ทำให้บุคคลอื่นต้องหาทางแก้ไขเอาคืน ก่อให้เกิดความขัดแย้งตามมา เช่น การรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจดังกล่าวข้างต้น เมื่อคู่แข่งทางธุรกิจสูญเสียผลประโยชน์ก็จะหาช่องทางแย่งชิงผลประโยชน์กลับคืนมาก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้น หรือการรักษาผลประโยชน์ในธุรกิจบ่อนการพนัน เมื่อคู่แข่งทางธุรกิจบ่อนการพนันอื่นสูญเสียผลประโยชน์ ก็อาจจะแอบไปแจ้งความกองปราบปรามเพื่อทำลายบ่อนการพนันดังกล่าว เป็นต้น นอกจากนี้ความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมืองยังเกิดจากการใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง เช่น การแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจดังกล่าวข้างต้น หรือการใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อต่อรองเงินค่าเปอร์เซ็นต์กับผู้รับเหมา เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านกล่าวถึงผลประโยชน์ที่แฝงไว้ด้วยอิทธิพลต่างๆ ไว้ดังนี้

น.ส. ส (ผู้สมัครทีมบริหารของทีมชุมพรฟ้าใส) ได้กล่าวถึงความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมืองว่าเป็นอิทธิพลมีคอย่างหนึ่ง โดยกล่าวว่า "...อิทธิพลมีคเป็นผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ที่เป็นอิทธิพลทางการเมืองอีกอย่างหนึ่ง เช่น ใช้อิทธิพลเปิดบ่อนการพนัน บ่อนไก่ชน บ่อนปลากัด ซึ่งตอนนี้เกิดขึ้นเต็มไปหมดกระจายอยู่เกือบทุกพื้นที่ของจังหวัดชุมพร นี่แหละที่ในหลวงบอกว่าให้เลือกคนดีขึ้นปกครองบ้านเมือง เมื่อเลือกคนไม่ดีขึ้นไปบ้านเมืองก็มีแต่บ่อนการพนันเต็มไปหมดอย่างนี้แหละ..." (สัมภาษณ์ :3 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ผู้สมัครคณะบริหารทีมชุมพรฟ้าใส) ได้กล่าวถึงอิทธิพลทางการเมืองว่าก่อให้เกิดผลประโยชน์มากมายทั้งที่ดีและไม่ดี และก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล และก่อให้เกิดการแบ่งแยกมวลชน โดยกล่าวว่า "...อิทธิพลทางการเมืองก่อให้เกิดผลประโยชน์มากมายทั้งที่ดีและไม่ดี และก่อให้เกิดความขัดแย้งกันในลักษณะของการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างบุคคลและกลุ่มคน และก่อให้เกิดการแบ่งแยกมวลชนเป็นพวกไครพวกมันอีกด้วย..." (สัมภาษณ์ : 5 กรกฎาคม 2553)

นาย พ (ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น) แสดงความเป็นห่วงอนาคตของจังหวัดชุมพร หลังจากทีกลุ่มการเมืองท้องถิ่นบางกลุ่ม พยายามที่จะขยายอิทธิพลทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย โดยได้พยายามสร้าง และขยายเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่นครอบงำผู้นำท้องถิ่น

ในจังหวัดชุมพร เพื่อผูกขาดในการส่งคนของตนเข้าไปเป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร และเป็นฐานทางการเมืองระดับชาติ โดยเฉพาะการสร้างอิทธิพลในแวดวงราชการพนัน จนทำให้บ่อนการพนันเกิดขึ้นทั่วไปในพื้นที่จังหวัดชุมพร โดยกล่าวว่า “...ปัจจุบันจังหวัดชุมพรน่าเป็นห่วงมาก เมื่อก่อนนี้บ่อนการพนันมีไม่มากเท่าไร แต่ปัจจุบันเมื่อเกิดกลุ่มนักการเมืองที่ทรงอิทธิพลต่อนักการเมืองท้องถิ่นขึ้น อย่าให้เอ่ยเลยว่าเป็นกลุ่มไหน มีอิทธิพลได้เพราะกุมเกาะรังนกไว้ใมือ ขณะนี้เขาพยายามจะขยายเครือข่ายยึดกุมจังหวัดชุมพรหมดแล้ว โดยการสร้างเครือข่ายยึดกุมแกนนำของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร เขาใช้ทั้งพระเดชและพระคุณ คือใช้ทั้งการข่มขู่และให้เงินสนับสนุน ปัจจุบันพยายามวางเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่น จัดตั้งชมรมนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชุมพร แล้วใช้อิทธิพลทางการเมืองผลักดันให้พี่ชายของตนเองได้นั่งในตำแหน่งประธานชมรม วางแผนให้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในสมัยหน้า แต่จุดที่น่าห่วงก็คือบุคคลเหล่านี้ทรงอิทธิพลในแวดวงบ่อนการพนัน ตั้งแต่เขาเป็นใหญ่เป็นโต เป็นนักการเมืองระดับชาติ บ่อนการพนันเกิดขึ้นทั่วไปหมดแทบทุกตำบลของจังหวัดชุมพร ของชอบคือบ่อนไก่ชน รองลงมาคือบ่อนปลากัด และบ่อนไฟ-ไฮโลว์ และอีกสารพัดบ่อน ที่สำคัญเขามีอิทธิพลในแวดวงตำรวจของจังหวัดชุมพรด้วย จึงทำให้บ่อนต่างๆ เติบโตได้อย่างง่ายดาย ลูกน้องคนสนิทของเขาเป็น สจ.เขตอำเภอท่าแซะ วันๆ ไม่ทำอะไร อยู่แต่โต๊ะสนุกเกอร์ และเล่นการพนัน ได้ข่าวว่าค้ายาเสพติดชายแดนไทย-พม่าด้วย แต่อย่างไรว่าแหละเรื่องแบบนี้ ตำรวจดมกลิ่นไม่ถึง...” (สัมภาษณ์ : 27 กรกฎาคม 2553)

ในมุมมองของผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า นักการเมืองท้องถิ่นก็คือฐานทางการเมืองของนักการเมืองระดับชาติ หากเครือข่ายทางการเมืองท้องถิ่นของตนมีความเข้มแข็ง ก็หมายความว่าการเมืองระดับชาติเข้มแข็งไปด้วย โดยจะเห็นได้จาก การจัดทีมงานคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรของทีมรักท้องถิ่น ที่มี นายอำนาจ บัวเขียว เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร แต่บุคคลรอบกายเป็นคนใกล้ชิด ส.ส.จังหวัดชุมพรทั้งหมด กล่าวคือ มี นายฉัตรชัย พะลัง น้องชายของ ส.ส.สุวโรช พะลัง เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร คนที่ 1 นายธีรศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์ พี่ชายของ ส.ส.ธีระชาติ ปางวิรุณรักษ์ เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร คนที่ 2 และ นายทวีศักดิ์ สุทธานินทร์ คนสนิทของ ส.ส.ชุมพล จุลไส เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร นอกจากนี้ในทีมที่ปรึกษายังมี นายบุญธรรม จุลไส บิดาของ ส.ส.ชุมพล จุลไส เป็นประธานที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จะเห็นได้ว่าการเมืองของจังหวัดชุมพรแล้ว แยกกันไม่ออกระหว่างการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ เพื่อทั้งสองส่วนต่างเอื้อประโยชน์กันอย่างลงตัว ซึ่งบางครั้งอาจจะมี ความขัดแย้งทางการเมืองออกมาให้เห็นบ้าง ก็เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในหมู่คณะ อันเนื่องมาจาก

ตำแหน่งทางการเมืองมีน้อย แต่บุคลากรที่ประสงค์จะเข้าสู่แวดวงทางการเมืองมีมาก จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้น แต่สุดท้ายก็จบลงด้วยดีเมื่อสามารถจัดสรรผลประโยชน์กันไว้ล่วงหน้า

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้ง และหลังจากเลือกตั้งไปแล้ว ซึ่งลักษณะของความขัดแย้งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง ความขัดแย้งในการทำธุรกิจ และความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมือง ส่วนความรุนแรงจะแตกต่างกันไปแล้วแต่กรณี สถานที่ และบริบท ถ้าเป็นความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ระหว่างบุคคล อาจจะไม่รุนแรงมากนัก แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ภายในกลุ่มพวกพ้อง หรือความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ของประชาชนอาจจะบานปลายใหญ่โต แต่ก็ไม่มีลักษณะที่เป็นสูตรสำเร็จเพราะอาจจะไม่ลุกลามใหญ่โตก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ต่างกรรมต่างวาระกันไป นอกจากนี้ความขัดแย้งยังเกิดขึ้นได้ทั้งภายในทีมเดียวกัน และกับทีมฝ่ายตรงข้าม ซึ่งความขัดแย้งในทีมเดียวกันส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของบุคคล แต่การขัดแย้งกับทีมฝ่ายตรงข้ามส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องระหว่างกลุ่ม แต่ที่มาของความขัดแย้งเกิดจากผลประโยชน์ทั้งที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง เช่น งบประมาณ การสัญญาว่าจะให้ต่างๆ และไม่ใช้ทรัพย์สินเงินทอง เช่น มวลชน ฐานเสียง อำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ฯลฯ การได้รับการเลือกตั้งจะเป็นบทสรุปของการได้มาซึ่งอำนาจดังกล่าว ทั้งอำนาจที่มีกฎหมายรองรับคืออำนาจหน้าที่ตามตำแหน่ง และอำนาจที่ไม่ได้มีกฎหมายรองรับ เช่น สถานะของการเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีเกียรติยศ มีผู้คนให้ความเคารพเกรงใจ ตลอดจนถึงอำนาจอิทธิพลมืดในทางที่ผิด เช่น เปิดบ่อนการพนัน สนับสนุนเจ้ามือหวยใต้ดิน เป็นต้น อำนาจเหล่านี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ผู้ดำรงตำแหน่งบางคนอาจจะแสดงบทบาทเฉพาะตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งบางคนอาจแสดงบทบาทของตนทั้งตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และนอกเหนือจากที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ในขณะที่ผู้ดำรงตำแหน่งบางคนอาจจะไม่คำนึงถึงบทบาทที่กฎหมายให้อำนาจไว้เลย โดยคำนึงถึงแต่เฉพาะอำนาจอภิสิทธิ์ชน ที่นอกเหนือจากที่กฎหมายให้อำนาจไว้ก็มีเช่นกัน

4. ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

ความขัดแย้งเกิดขึ้นที่ใด ที่นั้นย่อมมีผลกระทบตามมาไม่มากนักน้อย ทั้งผลกระทบในเชิงบวกหรือผลกระทบในเชิงลบ แม้จะเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลเพียงสองคน แต่ครอบครัวของบุคคลทั้งสองก็พลอยได้รับผลกระทบไปด้วย และยังมีบุคคลเข้าร่วมความขัดแย้งมากขึ้น ผลกระทบจากความขัดแย้งก็ยังมีมากตามไปด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ผลกระทบจากความ

ขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นก็อาจส่งผลได้ทั้งในเชิงลบและเชิงบวก ดังนั้นความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จึงส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อบริบทการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนชุมพรไปด้วย อย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบกับคน ผลกระทบกับงบประมาณ ผลกระทบกับวัสดุอุปกรณ์ และผลกระทบกับการบริหารจัดการ อบจ.ชุมพร ดังนี้คือ

4.1 ผลกระทบกับคน ผลการศึกษาความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองและไม่ใช้ทรัพย์สินเงินทอง พบว่า ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ (1) กลุ่มคู่กรณีที่เกิดความขัดแย้งกัน ทั้งระหว่างตัวบุคคลที่สัญญาไว้ระหว่างกันแล้วไม่สามารถกระทำให้ได้ และระหว่างกลุ่มบุคคลที่สัญญาเอาไว้ระหว่างกัน ส่งผลกระทบในเชิงบวกคือ ทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีความกระตือรือร้นและสนใจทางการเมืองมากขึ้น เพราะจะต้องสนใจความเป็นไปทางการเมืองทั้งของฝ่ายตนและฝ่ายตรงข้าม เพื่อศึกษาจุดอ่อนจุดแข็งของทั้งฝ่ายตนและฝ่ายตรงข้าม เพื่อบรรลุเป้าหมายในการเอาชนะทางการเมืองท้องถิ่น ส่วนผลกระทบในเชิงลบก็คือก่อให้เกิดความบาดหมางและอาฆาตมาดร้ายระหว่างกัน ซึ่งอาจมีการใกล้เคียงให้สงบได้ในภายหลัง แต่ระยะแรกจะเกิดความบาดหมางกลางแครงใจกันค่อนข้างรุนแรง (2) กลุ่มพวกพ้องใกล้ชิดกับผู้ที่ขัดแย้งกัน ผลกระทบในเชิงบวกก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือทำให้กลุ่มพวกพ้องใกล้ชิดที่เป็นกองเชียร์และหาทางช่วยสนับสนุนและติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม ส่งผลต่อการให้ความสนใจทางการเมืองมากขึ้นเช่นกัน ส่วนผลกระทบในเชิงลบจากกลุ่มกองเชียร์ใกล้ชิดเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นค่อนข้างรุนแรง โดยเฉพาะหากรู้ว่ามีมีการเอารัดเอาเปรียบกัน อาจถึงขั้นยกพวกทำร้ายกันได้ (3) กลุ่มประชาชนทั่วไป ผลกระทบในแง่บวก การเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างกลุ่มการเมืองสองกลุ่มก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ นำไปสู่การให้ความสนใจจากภาคประชาชนมากขึ้น ซึ่งความสนใจเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง ส่วนผลกระทบในแง่ลบต่อประชาชนส่วนมากจะเกิดในกรณีที่ถูกขัดขวางผลประโยชน์ที่ควรได้ เช่น มีการจัดสรรงบประมาณเอาไว้ให้คนกลุ่มหนึ่ง แต่เมื่อฝ่ายของตนไม่ได้รับการเลือกตั้ง ก็จะถูกตัดงบประมาณออกไป เป็นต้น นอกจากนี้ผลกระทบในเรื่องคน ยังส่งผลกระทบต่อคนที่เป็นทรัพยากรหลักในการบริหารอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังนี้

นาย บ (ผู้สมัครคณะผู้บริหารที่มรักท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงผลกระทบในการพัฒนาท้องถิ่นท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นด้วยกันว่า มีการพัฒนาไปได้ระดับหนึ่งเนื่องจากเมื่อวางนโยบายไปแล้ว บางอย่างก็กระทำได้ บางอย่างก็ถูกสภาตัดงบประมาณ หรือมีอิทธิพลจากกระแสการเมืองจากทีมงานภายนอกทำให้ไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งยังคงต้องใช้เวลาในการปรับปรุงอีกระยะหนึ่ง โดยกล่าวว่า “...ผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านมายังไม่สามารถ

แก้ปัญหาได้เท่าที่ควร มีการพัฒนาไปบ้างแล้ว แต่ยังต้องใช้เวลาในการปรับปรุง และยังขาดการมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนจนถึงกำหนดนโยบาย ปัจจุบันสามารถวางนโยบายที่เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในระดับหนึ่ง ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากนโยบายนำไปสู่แผนและงบประมาณ ซึ่งงบประมาณจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภา จึงเกิดปัญหาบางนโยบายทำได้ บางนโยบายไม่สามารถทำได้ เพราะถูกตัดทอนและจำกัดงบประมาณ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นตัวกำหนดให้นโยบายและการวางแผนต้องบิดเบือนไป ไม่เป็นไปตามที่วางไว้เท่าที่ควร อาทิ แรงกดดันทางการเมืองจากทีมงาน จากฝ่ายสภา และแรงกดดันจากภายนอก เช่น จาก ส.ส. ผู้นำท้องถิ่นอื่น และเสียงเรียกร้องจากประชาชน เป็นต้น...” (สัมภาษณ์ : 9 กรกฎาคม 2553)

นาย ร (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเขตอำเภอสวี) ได้กล่าวถึงผลกระทบกับบุคคลทั่วไป ต่อการสร้างอิทธิพลทางการเมืองแบบผิดๆ ของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดชุมพรว่า ก่อให้เกิดการสร้างอิทธิพลในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นแหล่งกบดานของมือปืน เปิดบ่อนการพนัน และอื่นๆ โดยกล่าวว่า “...จังหวัดชุมพรกำลังจะกลายเป็นแหล่งมือปืน มีบ่อนการพนันเกิดขึ้นมากมาย มีการแย่งชิงอำนาจกันเพื่อสนองอำนาจของตน กำลังจะกลายเป็นแหล่งมาเฟียที่มีอิทธิพลสำหรับคนในตระกูลหนึ่งไปแล้ว ที่พยายามจะสร้างทายาททางการเมืองในระดับต่างๆ เพื่อควบคุมจังหวัดชุมพรทั้งจังหวัด คงต้องขึ้นอยู่กับประชาชนว่าจะตัดสินใจอนาคตนักการเมืองเหล่านี้ได้อย่างไร...” (สัมภาษณ์ : 14 กรกฎาคม 2553)

นาย ช (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเขตอำเภอหลังสวน) แสดงความเป็นห่วงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนว่า ประชาชนจะได้ในสิ่งที่ตนเองไม่ อยากได้ อันมีสาเหตุมาจากการมีความพยายามผูกขาดทางการเมืองของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกลุ่มหนึ่ง โดยกล่าวว่า “...ผลกระทบจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่น มีลักษณะของการแข่งขันกันสูง และมีแนวโน้มที่จะผูกขาดในกลุ่มการเมืองหนึ่ง เนื่องจากมีเงินทุนสูง จึงใช้การซื้อเสียงและซื้อกลุ่มผู้บริหารเดิมเอาไว้ ทำให้เกิดการผูกขาดทางการเมือง ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ได้ในสิ่งที่ไม่ต้องการ เช่น ได้ทำเรือเกะเต่าที่ทำให้เกิดการลงทุนที่ไม่คุ้มทุน เป็นต้น...” (สัมภาษณ์ : 15 กรกฎาคม 2553)

4.2 ผลกระทบกับงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า สำหรับผลกระทบในเชิงบวกจะก่อให้เกิดการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่เข้มข้นขึ้นมากกว่าปกติ จากคู่มือของความขัดแย้งอันส่งผลต่อการใช้งบประมาณอย่างระมัดระวัง แต่อย่างไรก็ตามก็อาจส่งกระทบในเชิงลบ อาทิ มีการใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน ใช้งบประมาณไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังนี้

นาย จ (ผู้สมัครคณะผู้บริหารที่มรัทท้องถิ่น) ได้กล่าวถึงผลกระทบกับงบประมาณท้องถิ่นอันเกิดมาจากความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ ว่าเกิดจากแรงเสียดทานทางการเมืองทั้งภายในและภายนอก ทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนการที่วางไว้ โดยกล่าวว่า “...ผู้บริหารมีการแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรก่อนเข้าทำงาน และได้ยึดเป็นแนวทางในการวางแผนและบริหารราชการ แต่แรงเสียดทานทางการเมืองไม่ว่าจากภายในหรือภายนอก จากทีมงานเดียวกัน หรือฝ่ายตรงข้าม และฝ่ายสภาที่ต่างก็ต้องการงบประมาณลงในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบอยู่ ทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงมีความจำเป็นมากกว่า เพราะปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณของ อบจ.ชุมพร มีผู้ร่วมตัดสินใจตั้งการมากมาย เช่น เลขานายก ประธานสภา สจ. หรือแม้กระทั่ง สส. ประกอบกับฝ่าย สจ. ไม่ค่อยได้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบมากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ในทีมเดียวกัน ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณมีข้อบกพร่อง ตั้งแต่กระบวนการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายแล้ว จึงเห็นได้ว่าปัจจัยด้านงบประมาณจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่จะต้องวินิจฉัยสั่งการท่ามกลางกระแสทางการเมืองและปัญหางบประมาณที่มีค่อนข้างจำกัด ต้องต้านทานกระแสกดดันจากฝ่ายต่างๆ ให้ได้ และตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม นำผลประโยชน์ที่คุ้มค่าให้ถึงมือประชาชน แต่สภาพองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปัจจุบันไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวัง อันเนื่องมาจากผู้บริหารไม่สามารถต้านทานต่อกระแสกดดันทางการเมืองของฝ่ายต่างๆ ได้ จึงทำให้นโยบายมีการบิดเบือนไปจากเป้าหมายที่วางไว้ และการใช้จ่ายงบประมาณก็ไม่ได้เป็นไปตามที่ประชาชนคาดหวังเท่าที่ควร...” (สัมภาษณ์ : 7 กรกฎาคม 2553)

นาย ว (ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเขตอำเภอท่าแซะ) กล่าวถึงผลเสียของการเมืองท้องถิ่นในระบบทีม ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและงบประมาณว่า ทำให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจการใช้งบประมาณโดยปราศจากการตรวจสอบของฝ่ายสภา ใช้อำนาจในลักษณะของพวกมากลากไป โดยกล่าวว่า “...การที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจการใช้งบประมาณโดยปราศจากการตรวจสอบของฝ่ายสภา เกิดจากการเลือกตั้งเข้ามาไม่มีเสียงของฝ่ายบริหารมากกว่าฝ่ายที่จะคัดค้าน ประกอบกับ สจ.บางท่านก็เป็น สจ.หน้าใหม่พูดในสภายังไม่เก่ง จึงคัดค้านไม่เป็น ทำให้มีการโยกย้ายถ่ายเทงบประมาณออกไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น จัดโครงการพากลุ่มแม่บ้าน อบจ.ชุมพร ฐานเสียงของตนไปศึกษาดูงาน เป็นต้น มีการจัดสรรผังงบประมาณให้กับกลุ่มการเมืองของตน เพื่อใช้เป็นทุนสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป เป็นเรื่องที่ย่างแผนกันเป็นระบบแก้ไขได้ยาก คงต้องรอให้ประชาชนหูดาสว่างแล้วมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้น ...” (สัมภาษณ์ : 17 กรกฎาคม 2553)

4.3 ผลกระทบกับวัสดุอุปกรณ์ นอกจากเกิดผลกระทบกับงบประมาณโดยตรงแล้ว ยังเกิดผลกระทบในเชิงบวกกับวัสดุอุปกรณ์ กล่าวคือ คู่กรณีขัดแย้งที่มีได้เป็นฝ่ายบริหารจะทำการตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า เช่น กรณีการใช้เครื่องจักรกลไม่คุ้มค่า ขาดการซ่อมแซมบำรุงรักษาที่ดี หรือใช้เฉพาะในกลุ่มพวกพ้องของฝ่ายบริหาร เป็นต้น ส่วนผลกระทบในเชิงลบ อาทิ ผลกระทบกับวัสดุอุปกรณ์ในโครงการ เช่น โครงการทำถนน สะพาน หรือ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เมื่อมีการจ่ายค่าเปอร์เซ็นต์กันสูง ผู้รับเหมาที่จะต้องลดในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ลง ทำให้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำถนน สะพาน ไม่ได้มาตรฐาน ก่อสร้างไปไม่นานเท่าไร ก็ชำรุดทรุดโทรมตามมาเร็วกว่ากำหนด ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังนี้

นาง ป (ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของนักการเมืองท้องถิ่นว่า ทำให้ได้โครงการที่ไม่มีคุณภาพ โดยกล่าวว่า “...ทุกวันนี้ได้ถนน อบจ. ที่ไม่มีคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐานไม่ได้มาตรฐาน กิจกรรมที่จัดลงสู่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ไม่มีคุณภาพ...” (สัมภาษณ์ : 28 กรกฎาคม 2553)

นาย อ (ผู้สมัครคณะผู้บริหารที่มรักรท้องถิ่น) กล่าวถึงการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้เกิดการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่ามากที่สุดว่า กล่าวว่า “...ปัจจุบันกองแผนและงบประมาณของ อบจ.ชุมพร จะทำหน้าที่ติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่อีกมาก อาจเกิดจากมีความเกรงใจฝ่ายการเมือง ทำให้มีการรายงานเฉพาะในเรื่องที่ดี ข้อยเสียไม่รายงาน จึงไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อรู้ว่ามีการขบพร่อง ก็เกิดจากการตรวจสอบขององค์กรภายนอก เช่น สตง. จึงอาจกำหนดให้มีหน่วยตรวจสอบภาคประชาชน ในลักษณะของ ป.ป.ช. ภาคประชาชน ของแต่ละอำเภอ ทำการติดตามตรวจสอบให้...” (สัมภาษณ์ : 6 กรกฎาคม 2553)

นาย ส (ข้าราชการท้องถิ่น) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลเพื่อให้เกิดการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ และใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เกิดความคุ้มค่า โดยกล่าวว่า “...การติดตามประเมินผลจะส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะการติดตามประเมินผลเปรียบเสมือนกระจกเงาที่คอยส่องดูการทำงานของเร ทำให้เราทราบถึงข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุง ที่ผ่านมายอมรับว่ามีความพึงพอใจน้อย เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน และเจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ ซึ่งปัญหาสำคัญของการติดตามประเมินผลก็คือ การได้ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่ไม่เป็นความจริง ทำให้ผลที่ออกมาไม่ตรงกับความเป็นจริง การติดตามประเมินผลมีความจำเป็นมาก แต่ในปัจจุบันยังไม่ทั่วถึง จึงยังไม่สามารถบอกระดับความพึงพอใจได้ ซึ่งปัญหาสำคัญก็คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือประชาชน พึงพอใจแต่เพียงว่าได้รับการตอบสนองตามที่ขอแล้ว ก็เพียงพอแล้ว ไม่เคยมองถึง Outcome เลย...” (สัมภาษณ์ : 24 กรกฎาคม 2553)

4.4 ผลกระทบกับการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองจะส่งผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งในเชิงบวกก่อให้เกิดการระมัดระวังในการปฏิบัติงาน เช่น ข้าราชการประจำเมื่อทราบว่ากลุ่มการเมืองมีความขัดแย้งกัน จะต้องมีการจับผิดในการทำงานระหว่างกัน ก็จะพยายามปฏิบัติงานเพื่อไม่มีข้อผิดพลาดหรือให้มีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด เพื่อไม่ให้ตกเป็นเงื่อนงำของคูกรณีในการนำไปโจมตีระหว่างกัน และในท้ายที่สุดผู้รับเคราะห์กรรมก็จะเป็ข้าราชการประจำนั่นเอง ส่วนผลกระทบในเชิงลบนับว่าเป็นผลกระทบสำคัญอาจส่งผลทำให้การบริหารจัดการองค์การบริหารจังหวัดชุมพรขาดเอกภาพ แม้จะผ่านความขัดแย้งระหว่างทีมฝ่ายตรงกันข้าม เข้ามาสู่ตำแหน่งผู้บริหารแล้ว แต่ก็ยังต้องมาพบกับความขัดแย้งภายในกลุ่มจนขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น 1 สำนัก 7 กอง 1 หน่วย ซึ่งมีทั้งผู้ที่มองว่าเหมาะสมแล้ว และผู้ที่มองว่ามีขนาดใหญ่ทะอะทะเกิน ไป แต่จะเล็กหรือใหญ่ไม่สำคัญหากผู้บริหารมีการแบ่งงานในการบริหารราชการกันลงตัว งานก็สามารถดำเนินไปได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ในทางตรงกันข้ามหากมีการแบ่งงานกันไม่ลงตัว การดำเนินงานก็จะติดขัดขาดความเป็นเอกภาพ ดังจะเห็นได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านให้ข้อมูลไว้ดังนี้

นาย ฉ (ผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมรักท้องถิ่น) กล่าวถึงภาพรวมของการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ว่าได้มีการแบ่งงานกันทำแต่กลับไม่แบ่งอำนาจมาให้ โดยกล่าวว่า “...องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรมีการแบ่งงานแบ่งหน้าที่กันจริง แต่ก็ยังไม่พยายามกระจายอำนาจ นายกฯ ได้แบ่งงานหรือมอบหมายงานไปแล้ว แต่ยังมีส่วนที่กักเอาไว้เพื่อให้อยู่ในดุลยพินิจของตนเองอีกส่วนหนึ่ง จนทำให้การบริหารงานขาดเอกภาพ ล่าช้าในเรื่องการสั่งการ...” (สัมภาษณ์ : 7 กรกฎาคม 2553)

นาย ช (ผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมรักท้องถิ่น) แสดงความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในปัจจุบันว่า ส่งผลกระทบต่อการทำงานในภาพรวมเนื่องจากการแบ่งอำนาจยังไม่ชัดเจน โดยกล่าวว่า “...ต้องยอมรับว่าการบริหารราชการเกิดผลสัมฤทธิ์ได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น การแบ่งงานมีแบ่งกันตามความเหมาะสม แต่ก็มีความไม่ชัดเจนในการให้อำนาจ มีอำนาจซ้อนอยู่หลายฝ่าย ทำให้การทำงานต้องมีการทำความเข้าใจกันอยู่บ่อยๆ อันส่งผลให้เสียเวลางานล่าช้ากว่ากำหนด...” (สัมภาษณ์ : 8 กรกฎาคม 2553)

นาย ท (ผู้สมัครคณะผู้บริหารทีมชุมพรฟ้าใส) ได้แสดงความคิดเห็นในภาพรวมต่อการบริหารราชการว่า แม้ว่าจะมีการแบ่งส่วนราชการที่เหมาะสม แต่ถ้าผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำในการบริหารราชการ ก็ไม่สามารถทำให้งานต่างๆ ขับเคลื่อนไปได้เช่นกัน โดยกล่าวว่า “...บทบาทในการบริหารราชการ มีผลทางจิตวิทยาต่อบุคลากรทุกฝ่าย แม้จะมีการแบ่งส่วนราชการ

ที่เหมาะสมต่อการกิจพอสมควร แต่หากผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำในการบริหารราชการ ก็อาจทำให้งานต่างๆ ไม่ขับเคลื่อนไปได้อย่างที่มุ่งหวัง นอกจากนี้ปัญหาเรื่อง สถานที่ทำงานคับแคบไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ก็ทำให้การบริหารราชการขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เช่นกัน...” (สัมภาษณ์ : 4 กรกฎาคม 2553)

จากการติดตามสังเกตการณ์ของผู้วิจัย ต่อบริบทความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร พบว่า นอกจากผลกระทบจากความขัดแย้งทั้ง 4 ด้านข้างต้น ได้แก่ ผลกระทบกับคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรแล้ว ยังสามารถส่งผลกระทบในลักษณะอื่น ได้แก่ ผลกระทบต่อระบบการเมือง ผลกระทบต่อนักการเมือง และผลกระทบต่อประชาชน กล่าวคือ ผลกระทบต่อระบบการเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบการเลือกตั้ง เพราะเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปเพื่อคาดหวังให้เข้าไปใช้อำนาจในการจัดสรรผลประโยชน์อันมีคุณค่าต่อประชาชน แต่กลับไม่เป็นสิ่งที่คาดหวัง ประชาชนได้รับผลประโยชน์น้อยมาก เสมือนกับเป็นเศษเหลือจากการเสพ จากการบริโภคผลประโยชน์ของนักการเมืองที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าไป ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อหวังเข้าไปจัดสรรผลประโยชน์เพื่อกลุ่มการเมืองหรือพวกพ้องมากกว่าที่จะเข้าไปจัดสรรผลประโยชน์เพื่อประชาชน และชี้ให้เห็นว่าการเลือกตั้งในระบบบัตรสองใบ คือเลือกผู้บริหารและสมาชิกสภาเข้าไปพร้อมกัน เป็นระบบที่ไม่น่าเชื่อถือ ส่วนผลกระทบต่อนักการเมือง ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักการเมืองเอง เช่น กรณีของนักการเมืองที่เข้าไปแล้วขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ในการประมูลงานจนถูกฆาตกรรม เป็นต้น สำหรับผลกระทบต่อประชาชน เมื่อเกิดการแข่งขันทางการเมืองที่รุนแรง ทำให้ประชาชนสูญเสียโอกาสหรือผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ เช่น ก่อให้เกิดอาชญากรรมในสังคม มีกลุ่มมือปืนติดตามนักการเมืองเกิดขึ้น กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง เกิดบ่อนการพนัน และสิ่งผิดกฎหมายขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการผูกขาดทางการเมืองของกลุ่มการเมืองที่ใช้อิทธิพล ทำให้ประชาชนสูญเสียผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ คือ “ได้ในสิ่งไม่ดี มีในสิ่งที่ไม่ควร” ได้ในสิ่งไม่ดี เช่น ได้ถนน สะพาน คูคลองที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่ควรจะเป็น หรือมีการคอร์ปชั่นงบประมาณนั่นเอง มีในสิ่งที่ไม่ควร เช่น จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่มีความจำเป็น อาทิ จัดซื้อรถดับเพลิง รถฉีดน้ำ เพราะนานๆ จึงจะได้ใช้สักครั้งหนึ่งจริงๆ แล้วถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นก็สามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ได้ หรือกรณีที่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดชุมพรจัดซื้อรถบรรทุกส่วนบุคคลไว้ประจำกองต่างๆ พร้อมกัน 13 คัน เป็นต้น

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของระหว่งกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับ

มุมมองของแต่ละบุคคล บางคนอาจมองว่ามีผลกระทบตั้งแต่ระดับบุคคล กลุ่มบุคคล ไปจนถึงประชาชน บางคนอาจมองว่ามีผลกระทบกับผลประโยชน์ขององค์กร ประชาชน และการพัฒนาท้องถิ่น แต่ผลจากการศึกษาข้างต้นพบว่า ผลกระทบจากความขัดแย้งจะเกิดขึ้นกับปัจจัยทางการบริหาร 4 M ได้แก่ ผลกระทบที่เกี่ยวกับคน (Man) ทั้งกลุ่มคนที่เป็นคู่กรณีระหว่างกัน กลุ่มคนที่เป็นพวกพ้องใกล้ชิด และกลุ่มประชาชนทั่วไป ผลกระทบที่เกี่ยวกับงบประมาณ (Money) พบว่าการใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนและใช้งบประมาณไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ผลกระทบที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Material) พบว่าทำให้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำถนน สะพาน หรือโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ไม่ได้มาตรฐาน ก่อสร้างไปไม่นานเท่าไรก็ชำรุดทรุดโทรมเร็วกว่าที่ควรจะเป็น และผลกระทบที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (Management) พบว่าทำให้การบริหารจัดการองค์การบริหารจังหวัดชุมพรขาดเอกภาพ ล่าช้าในเรื่องการสั่งการ ทำให้งานเสร็จช้ากว่าที่กำหนดไว้ ซึ่ง 4 M นี้เป็นหัวใจของการบริหารจัดการที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดชุมพรโดยรวม นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อระบบการเมือง นักการเมือง และประชาชน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ส่งผลให้การพัฒนากระบวนการเมืองเป็นไปอย่างล่าช้า นักการเมืองแสวงหาแต่ผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ส่วนประชาชนสูญเสียโอกาสหรือผลประโยชน์ที่ควรจะมีพึงได้ กล่าวคือได้ในสิ่งที่ไม่ดี และมีในสิ่งที่ไม่ควรนั่นเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอ ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้วางไว้ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ส่วนที่ 2 ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร และส่วนที่ 3 ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1.1 ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง เป็นผลประโยชน์ที่มีความเป็นรูปธรรม อาจอยู่ในรูปผลประโยชน์โดยตรง เช่น เงินทอง อามิสสินจ้าง เบอร์เซนต์จากการจัดสรรงบประมาณหรือโครงการ หรืออาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์แฝง เช่น ได้ขายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการ จัดโครงการพาทีมงานของตนไปทัศนศึกษาดูงาน เปิดบ่อนการพนัน สนับสนุนขายหวยใต้ดิน และมีวิธีอื่น ๆ อีกมากมายตามความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง แต่ละโอกาสและแต่ละสถานที่ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแต่มีเป้าหมายชัดเจนคือผลประโยชน์ และผลประโยชน์อาจเกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้รับและผู้เอื้อประโยชน์หรืออาจเกิดขึ้นกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ ไม่มีสูตรสำเร็จ ซึ่งวิธีป้องกันหรือหนทางแก้ไขเป็นเรื่องที่ยากเนื่องจากผลประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ไม่เปิดเผยและรู้เห็นกันทั้งสองฝ่าย แต่ละฝ่ายรู้ว่าควรปิดความลับไว้อย่างไร หากจะแก้ไขต้องแก้ที่ชาวบ้านโดยให้ความรู้เรื่องการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อรู้จักเลือกคนดีมีคุณธรรมสร้างจิตสำนึกของการเป็นนักการเมืองที่ดีที่ทำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

2) ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เป็นผลประโยชน์ในรูปของนามธรรม ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี อำนาจ ความน่าเชื่อถือ รวมไปถึงอิทธิพลมืด เพื่อ

คุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องแล้ว ซึ่งอำนาจเหล่านี้ อาจเกิดจาก อำนาจที่เกิดจากการดำรงตำแหน่งหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น นายก อบจ. ส.อบจ. เป็นต้น หรือเกิดจากอำนาจแฝงเมื่อดำรงตำแหน่งแล้วผู้คนที่ไปให้ความเคารพเกรงใจ เป็นต้น การป้องกันแก้ไขทำได้ยากและต้องแยกออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนของอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อดำรงตำแหน่งแล้วทำให้มีอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือเกิดขึ้น จึงมิได้เป็นเรื่องเลวร้าย แต่เมื่อมีอำนาจแล้วใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ในทางสร้างอิทธิพลเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องก็ถือเป็นเรื่องที่ไม่ดี การป้องกันแก้ไขในส่วนนี้เป็นเรื่องยาก มีทางเดียวก็คือการสร้างจิตสำนึกให้กับนักการเมือง และวางแนวทางพัฒนาประชาชนให้รู้จักเลือกนักการเมืองที่ดี เปิดเวทีหรือหาวิธีให้ประชาชน ได้แจ้งข้อมูลให้กับผู้มีอำนาจที่สูงขึ้นไป

1.1.2 ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1) ความขัดแย้งก่อนวันเลือกตั้ง เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งทีมลงสมัครรับเลือกตั้ง ไปจนถึงระหว่างหาเสียงเลือกตั้งและวันเลือกตั้ง ความขัดแย้งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกรูปแบบขึ้นอยู่กับบริบทหรือสถานการณ์ ความขัดแย้งขณะนั้น อาจแบ่งออกเป็น 3 ระดับของความขัดแย้ง คือ

(1) ระดับความขัดแย้งเล็กน้อย เช่น พบปะกันซึ่งหน้าจนเกิดปะทะคารมกัน การแย่งชิงหัวคะแนนหรือแย่งพรรคพวกกันอาจจะ โดยการใช้เงิน หรือใช้อิทธิพลในเชิงของบุญคุณ การอุปถัมภ์ค้ำชูระหว่างกัน เป็นต้น

(2) ระดับความขัดแย้งปานกลาง เช่น การใส่ร้ายป้ายสีกัน การหาจุดอ่อนของฝ่ายตรงข้ามแล้วปล่อยข่าวทำลายกัน การซื้อหัวคะแนนฝ่ายตรงข้ามมาเป็นฝ่ายตน การใช้อิทธิพลข่มขู่หัวคะแนนของฝ่ายตรงข้าม การใช้การพนันขันต่อ เพื่อทำลายฝ่ายตรงข้าม การหาเหตุผิดกฎหมายระเบียบข้อบังคับของฝ่ายตรงข้ามเพื่อดำเนินการฟ้องร้อง เป็นต้น

(3) ระดับความขัดแย้งรุนแรง เช่น การลอบทำร้ายหัวคะแนนฝ่ายตรงข้าม ไปจนถึงการลอบทำร้ายผู้สมัครของฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น

2) ความขัดแย้งหลังวันเลือกตั้ง ก็จะเป็นอีกลักษณะหนึ่ง สามารถแบ่งออกได้ 3 ระดับเช่นเดียวกัน กล่าวคือ

(1) ระดับความขัดแย้งเล็กน้อย เช่น บาดหมางกันหลังจากทราบผลแพ้ชนะการเลือกตั้งแล้ววางแผนดึงฐานเสียงของฝ่ายตรงข้ามมาเป็นฝ่ายตนเพื่อไม่ให้มีโอกาสกลับมาลงแข่งขันอีกในอนาคต เป็นต้น

(2) ระดับความขัดแย้งปานกลาง เช่น มีการตามล้างหัวคะแนนของฝ่ายตรงข้ามมีการปลดหรือโยกย้ายพนักงานที่เป็นคนของฝ่ายตรงข้ามจนก่อให้เกิดความขัดแย้งรูปแบบใหม่ความขัดแย้งเรื่องแบ่งผลประโยชน์ไม่ลงตัวระหว่างกลุ่มผู้ชนะด้วยกันเองได้แก่ระหว่างผู้บริหาร สมาชิก หรือพนักงาน เป็นต้น

(3) ระดับความขัดแย้งรุนแรง เช่น การล้มประมูลของกลุ่มแข่งขัน การใช้อิทธิพลข่มขู่ การลอบทำร้ายหัวคะแนนคู่อริฝ่ายตรงข้าม ไปจนถึงการลอบทำร้ายบุคคลรอบข้างผู้บริหารหรือผู้บริหาร เป็นต้น

โดยสรุปสามารถจำแนกลักษณะของความขัดแย้งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. ความขัดแย้งเชิงการเลือกตั้ง เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะคู่แข่งในสนามเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจึงเสาะหาทุกวิธีการ เพื่อให้สามารถเอาชนะคู่แข่งและได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

(1) ความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ระหว่างบุคคล เกิดจากการสัญญาว่าจะให้ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง เช่น กรณีสัญญาว่าหากตนเองได้เป็นนายก อบจ. แล้วจะสนับสนุนให้บุคคลนั้นบุคคลนี้เป็นประธานสภา อบจ. หรือจะให้เป็นที่ปรึกษา หรือจะรับบุตรหลานเข้าทำงานใน อบจ. หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินเงินทองก็ตาม แต่เมื่อได้เข้าไปเป็นจริง ๆ แล้ว ปรากฏว่าสถานการณ์เปลี่ยนไป เหตุการณ์บีบบังคับให้ต้องเลือกผู้อื่นเป็นประธานสภา อบจ. แทน หรือไม่สามารถทำได้ดังที่สัญญาไว้ ก่อให้ความบาดหมางระหว่างกันขึ้น เป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่รอวันปะทุในอนาคต

(2) ความขัดแย้งอันเกิดจาก ผลประโยชน์ภายในกลุ่มพวกพ้อง เป็นความขัดแย้งอันเกิดจากจัดสรรผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องไม่ลงตัว เช่น การจัดสรรงบประมาณซึ่งมีอยู่จำกัด ไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึงกลุ่มสมาชิกสภา อบจ. หรือหัวคะแนนที่ให้การสนับสนุน หรือจัดสรรให้ไม่ตรงกับที่สมาชิกบางคนต้องการก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในบุคคลและอาจลุกลามไปภายในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน ซึ่งสมาชิกบางส่วนอาจไปร่วมมือกับสมาชิกฝ่ายตรงข้าม เพื่อรวบรวมข้อมูลโจมตีทำลายเครดิตฝ่ายบริหาร และหาทางเปลี่ยนแปลงแก้ไขงบประมาณ จนบางครั้งอาจลุกลามใหญ่โตถึงขั้นทะเลาะเบาะแว้งกันในสภา และลุกลามเป็นเรื่องส่วนตัวนอกสภาที่มี และ

(3) ความขัดแย้งอันเกิดจาก ผลประโยชน์ของประชาชน เป็นความขัดแย้งที่มีการสัญญาว่าจะให้กับประชาชนในลักษณะต่างๆ ในขณะที่กำลังมีการหาเสียง เช่น สัญญาว่าจะให้ถนนหนทาง สะพาน คูคลอง แต่เมื่อได้ตำแหน่งแล้วไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่สัญญาไว้ ทำให้เกิดความผูกใจเจ็บกับหมู่ประชาชนที่ตนเองได้สัญญาไว้ จนบางครั้งถึงกับเกิดการรวมตัวต่อต้านไม่ให้เข้าพื้นที่ เป็นต้น

2. ความขัดแย้งในการทำธุรกิจ เป็นความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ที่แอบแฝงหรือแอบอิงอยู่กับนักการเมือง ทั้งๆ ที่กฎหมายห้ามนักการเมืองทำธุรกิจที่เป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองเป็นนักการเมืองอยู่ แต่ก็มีนักการเมืองจำนวนมาก ยังทำธุรกิจในลักษณะแอบแฝงรับเหมาอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองเป็นนักการเมืองอยู่ เพียงแต่ไม่ได้ใช้ชื่อของตนเอง โดยอาจจะใช้ชื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นญาติห่างๆ หรือไม่ได้เป็นญาติ แต่มีความสนิทสนมไว้ใจกันได้ หรือบางครั้งนักการเมืองผู้นั้นก็ไม่ได้ทำธุรกิจ แต่มีความสนิทชิดเชื้อกับนายทุนที่ทำธุรกิจและได้ช่วยสนับสนุนทางการเมืองให้กับตน เมื่อตนเองได้รับเลือกตั้งเข้าไปเป็นนักการเมือง จึงต้องดึงงบประมาณในสัดส่วนของตนหรือในสัดส่วนอื่นที่ตนเองมีผลกระทบล้างในการดึงได้ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนที่สนับสนุนตน และ

3. ความขัดแย้งในลักษณะของอิทธิพลทางการเมือง เป็นความขัดแย้งอันเกิดจากการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อรักษาหรือแสวงหาผลประโยชน์ของตน ทั้งที่เป็นทรัพย์สินเงินทองและที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งอิทธิพลทางการเมืองในแง่บวกหรือในด้านดี หรือเรียกว่า มีบารมี เช่น เป็นนักการเมืองแล้วเข้าไปรักษาหรือจัดสรรผลประโยชน์ให้กับประชาชนส่วนรวมในรูปของเงินประมาณ หรือ โครงการกลับคืนสู่ประชาชน การใช้ตำแหน่งทางการเมืองค้ำประกันผู้ต้องหาคนยากจนที่กระทำผิดกฎหมายโดยประมาท เนื่องจากคนยากจนไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันตนเอง ซึ่งถ้าต้องถูกคุมขังก็อาจประสบปัญหาต่อรายได้ของครอบครัว เป็นต้น ส่วนอิทธิพลทางการเมืองในแง่ลบหรือในด้านไม่ดี เช่น การมีตำแหน่งทางการเมืองทำให้มีลักษณะของอภิสิทธิ์ชนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อยากจะมามีเรื่องด้วย ทำให้มีการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อปกป้องคุ้มครองธุรกิจผิดกฎหมายหรือบ่อนการพนัน เมื่อตำรวจเห็นว่าบ่อนการพนันดังกล่าวมีนักการเมืองคุ้มครองอยู่ก็ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อกดดันการทำงานของข้าราชการเนื่องจากข้าราชการส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ไม่คุ้มค่าที่จะทะเลาะกับนักการเมือง เพราะนักการเมืองมีพวกพ้องมาก หากนำชาวบ้านมาประท้วงก็จะเดือนร้อนถูกผู้บังคับบัญชาตั้งกรรมการสอบสวน ดังนั้นเมื่อนักการเมืองขอร้องหรือกดดันมา ถ้าเห็นว่ายอมได้ก็จะยอมทำตาม แต่ถ้าเห็นว่ายอมไม่ได้ก็จะพยายามหาบุคคลมาไกล่เกลี่ย เป็นต้น

1.3.3 ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นใน

จังหวัดชุมพร มีผลกระทบกับความเป็นอยู่ของชาวชุมพรอย่างน้อย 4 ด้าน คือ

1) ผลกระทบกับคน มีผลกระทบ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

(1) กลุ่มคู่กรณีที่เกิดความขัดแย้งกัน ทั้งระหว่างตัวบุคคลที่สัญญาไว้ระหว่างกันแล้วไม่สามารถกระทำให้ได้ และระหว่างกลุ่มบุคคลที่สัญญาเอาไว้ระหว่างกัน ผลกระทบนี้

ก่อให้เกิดความบาดหมางและอาฆาตมาดร้ายระหว่างกันซึ่งอาจมีการโต้เถียงให้สงบได้ในภายหลัง แต่ระยะแรกจะเกิดความบาดหมางกลางแครงใจกันก่อนข้างรุนแรง

(2) กลุ่มพวกพ้องใกล้ชิดกับผู้ขัดแย้งกัน ผลกระทบจากกลุ่มกองเชียร์ใกล้ชิดเหล่านี้จะเกิดขึ้นก่อนข้างรุนแรง โดยเฉพาะหากรู้ว่ามี การเอารัดเอาเปรียบกันอาจถึงขั้นยกพวกทำร้ายกันได้

(3) กลุ่มประชาชนทั่วไป ผลกระทบกับบุคคลกลุ่มนี้ส่วนมากจะเกิดในกรณีที่ถูกขัดขวางผลประโยชน์ที่ควรได้ เช่น มีการจัดสรรงบประมาณเอาไว้ให้คนกลุ่มหนึ่ง แต่เมื่อฝ่ายของตนไม่ได้รับการเลือกตั้ง ก็จะถูกตัดงบประมาณออกไป เป็นต้น

2) ผลกระทบกับงบประมาณ พบว่า มีการใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน ใช้งบประมาณไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เช่น จัดตั้งชมรมแม่บ้าน อบจ.ชุมพร แล้วจัดโครงการทัศนศึกษาดูงาน ใช้งบประมาณจำนวนมากก่อสร้างทำเทียบเรือ อบจ.ชุมพร ที่เกิดประโยชน์กับคนเพียงส่วนน้อย เป็นต้น

3) ผลกระทบกับวัสดุอุปกรณ์ นอกจากเกิดผลกระทบกับงบประมาณโดยตรงแล้ว ยังเกิดผลกระทบกับวัสดุอุปกรณ์ในโครงการ เช่น โครงการทำถนน สะพาน หรือโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เมื่อมีการจ่ายค่าเปอร์เซ็นต์กันสูง ผู้รับเหมาที่จะต้องรองลดในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ลง ทำให้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำถนน สะพาน ไม่ได้มาตรฐาน ก่อสร้างไปไม่นานเท่าไร ก็ชำรุดทรุดโทรมตามมาเร็วกว่ากำหนด และ

4) ผลกระทบกับการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร พบว่า แม้จะผ่านความขัดแย้งระหว่างทีมฝ่ายตรงกันข้ามเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารแล้ว แต่ก็ยังต้องมาพบกับความขัดแย้งภายในกลุ่มจนขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรแม้จะมีการแบ่งงานแบ่งหน้าที่กัน แต่ก็ยังมีการหวงอำนาจเอาไว้ กล่าวคือ ผู้บริหารแบ่งงานหรือมอบหมายงานไปแล้วแต่ยังมีส่วนที่กักเอาไว้ให้อยู่ในดุลยพินิจของตนเองส่วนหนึ่ง จนทำให้การบริหารงานขาดเอกภาพ ล่าช้า ในเรื่องการสั่งการ ทำให้เกิดผลกระทบต่อภาพรวมของการบริหารสั่งการในองค์การ ผู้ได้บังคับบัญชาตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเดินเรื่องผ่านใครกันแน่ เกิดความสับสนในสายการบังคับบัญชา หัวหน้างานไม่กล้าสั่งงานลูกน้องเนื่องจากมีเด็กฝากของนักการเมืองจำนวนมาก จนเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย

2. อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการอภิปรายผลไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ประเด็นลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรและประเด็นผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร โดยสามารถอภิปรายผลโดยละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ผลประโยชน์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งอันเกิดมาจากผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งพบว่า ผลประโยชน์ทำให้เกิดการแข่งขัน การแข่งขันทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น หรืออาจไม่เกิดขึ้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับวิธีการแข่งขัน การแข่งขันระหว่างกลุ่มบุคคล ถ้าเกิดความขัดแย้งขึ้นก็จะรุนแรงกว่าการแข่งขันระหว่างบุคคล เนื่องจากกลุ่มบุคคลมีความต้องการ มีทรัพยากร หรือมีผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าตัวบุคคล ในทางตรงข้ามการแข่งขันของบุคคล จะเกิดความขัดแย้งที่รุนแรงน้อยกว่าการแข่งขันของกลุ่มบุคคล และสามารถที่จะไกล่เกลี่ยได้ง่ายกว่า รวมถึงระยะเวลาของการขัดแย้งก็จะมีระยะที่สั้นกว่าการขัดแย้งของกลุ่มบุคคลนอกจากนี้ระยะเวลาของความขัดแย้งที่เกิดจากการแข่งขันของกลุ่มคนสองกลุ่ม จะรุนแรงในช่วงระยะเวลาก่อน และหลังการเลือกตั้งระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะยาวนานกว่าการเลือกตั้งเล็กน้อย ซึ่งสามารถยกตัวอย่างได้จากความขัดแย้งของการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เมื่อปี พ.ศ. 2547 ดังนี้คือ หลังจากที่ทีมพรรคประชาธิปัตย์ที่มี นายสมบุญ พรหมมาศ เป็นหัวหน้าทีมเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ทีมรักท้องถิ่นที่มี นายอำนาจ บัวเขียว เป็นหัวหน้าทีม ด้วยคะแนนพ้นกว่าคะแนน ถือว่าเป็นคะแนนที่ห่างกันไม่มากนัก ประกอบกับมีเหตุการณ์ที่หน่วยเลือกตั้งแห่งหนึ่งในอำเภอสวี อันเป็นเขตอิทธิพลของทีมรักท้องถิ่นที่มีการส่งหีบบัตรเลือกตั้งล่าช้ากว่าปกติ และมีข่าวลือว่าในเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีการเปลี่ยนบัตรเลือกตั้งกันทั้งหีบ โดยมีผู้พบเห็นบัตรเลือกตั้งส่วนหนึ่งกระจายอยู่ในลำห้วยเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง แต่ก็ไม่มีผู้ใดยืนยันข้อมูล นายสมบุญ พรหมมาศ ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดชุมพรเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งในครั้งนั้น ศาลสืบพยานานสองปีแล้วก็ยังไม่สิ้นสุด ต่อมาทีมรักท้องถิ่นนำสมาชิกในทีมงานทั้งหมดไปสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ พบว่าคนที่ทำหน้าที่ประสานงานในการนำพาเข้าพรรคก็คือ นายสมบุญ พรหมมาศ นั่นเอง ต่อมาก็ยื่นถอนฟ้องและได้รับรางวัลตอบแทนในตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรเป็นระยะเวลาสองปีจนหมดวาระการดำรงตำแหน่ง จะเห็นได้ว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคล เมื่อ

ผลประโยชน์ได้รับการไถ่เกลียดลงตัวจนเป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่ายความขัดแย้งนั้นก็สิ้นสุดลง
 เข้าตามกฎหมายเกณฑ์ทางการเมืองที่ว่า “การเมืองคือเรื่องของผลประโยชน์” และ “การเมืองไม่มีมิตรแท้
 และศัตรูที่ถาวร” ดังจะเห็นได้จากกรณีตัวอย่างข้างต้น

จากผลการศึกษา พบว่า ลักษณะของผลประโยชน์ แบ่งออก 2 ลักษณะ คือ
 ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง และผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งผลประโยชน์ที่
 เป็นทรัพย์สินเงินทองนั้นเป็นผลประโยชน์ที่มีความเป็นรูปธรรม เช่น เงินทอง ค่าตอบแทน ค่าจ้าง
 อามิสสินจ้างหรือเงินเปอร์เซ็นต์ จากการจัดสรรงบประมาณ โครงการ หรืออาจอยู่ในรูปของ
 ผลประโยชน์แฝง เช่น ได้ขายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการ จัดโครงการพาทีมงานของตนไปเที่ยว
 โดยอ้างว่าไปทัศนศึกษาดูงาน เปิดบ่อนการพนัน สนับสนุนขายหวยใต้ดิน และอาจร้ายแรงถึงขั้นมี
 ส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มค้ายาเสพติดเป็นต้น ส่วนผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองเป็น
 ผลประโยชน์ในรูปของนามธรรม ได้แก่ ชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ความน่าเชื่อถือ ความเคารพ
 ศรัทธา รวมไปถึงอำนาจอิทธิพลในลักษณะต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองและพวก
 พ้องแล้ว ซึ่งอำนาจเหล่านี้ อาจเกิดจากอำนาจที่เกิดจากการดำรงตำแหน่งหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่
 ตามกฎหมาย เช่น นายก อบจ. ส.อบจ. เป็นต้น หรือเกิดจากอำนาจแฝง เช่น เมื่อดำรงตำแหน่งแล้ว
 ผู้คนทั่วไปให้ความเคารพเกรงใจ เป็นต้น ดังนั้นในส่วนของอำนาจที่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ
 เมื่อดำรงตำแหน่งแล้วทำให้มีอำนาจวาสนา เกียรติยศ ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือเกิดขึ้นจึงมิได้
 เป็นเรื่องเลวร้าย แต่ในทางตรงข้าม ถ้ามีอำนาจแล้วใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น นำไปสร้าง
 อิทธิพลในการคุ้มครองและเปิดบ่อนการพนัน ขายหวย ค้ายาเสพติด หรืออาจร้ายแรงถึงขั้นสร้างขุม
 มือปืน เป็นต้น การใช้อำนาจดังกล่าวนี้ก็ถือเป็นเรื่องที่เลวร้ายเช่นกัน การป้องกันแก้ไขทำได้ยาก
 นอกจากสามารถสร้างจิตสำนึกให้กับนักการเมืองให้ได้ และวางแนวทางพัฒนาประชาชนให้รู้จัก
 เลือคนักการเมืองที่ดี เปิดเวทีหรือหาวิธีให้ประชาชนได้แจ้งข้อมูลให้กับผู้มีอำนาจที่สูงขึ้นไป เป็นต้น

2.2 ลักษณะความขัดแย้งระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร จากผล
 การศึกษาสามารถจำแนกสถานการณ์ของความขัดแย้งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ช่วงระยะเวลาของ
 ความขัดแย้ง และลักษณะของความขัดแย้ง ซึ่งที่มาของความขัดแย้งเกิดจากผลประโยชน์ทั้งที่เป็น
 ทรัพย์สินเงินทอง เช่น งบประมาณ การสัญญาว่าจะให้ต่าง ๆ และไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เช่น
 มวลชน ฐานเสียง อำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ฯลฯ การได้รับการเลือกตั้งจะเป็นบทสรุปของการ
 ได้มาซึ่งอำนาจ โดยที่ช่วงระยะเวลาของความขัดแย้งมักจะเกิดตั้งแต่ก่อนวันเลือกตั้งจนถึงวัน
 เลือกตั้ง และหลังวันเลือกตั้ง ซึ่งความขัดแย้งอาจอยู่ในระดับที่เล็กน้อย ปานกลาง หรือรุนแรง
 ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ ถ้ามีผลประโยชน์มากความขัดแย้งก็จะรุนแรงมากตามไปด้วย แต่ถ้ามี
 ผลประโยชน์น้อยความขัดแย้งก็จะเบาบางลงไปด้วยเช่นกัน ส่วนลักษณะของความขัดแย้ง มักจะ

เกิดจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ 2 ประการ คือ ความขัดแย้งที่เกิดมาจากผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง และที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง นอกจากนี้ความรุนแรงของความขัดแย้งก็ยังแตกต่างกัน 3 ลักษณะ คือ ความขัดแย้งที่เกิดมาจากผลประโยชน์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งที่เกิดมาจากผลประโยชน์ภายในกลุ่มพวกพ้อง และความขัดแย้งที่เกิดมาจากผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งความรุนแรงจะแตกต่างกันไป ถ้าเป็นความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ระหว่างบุคคลอาจจะไม่รุนแรงมากนัก แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ภายในกลุ่มพวกพ้อง หรือความขัดแย้งอันเกิดจากผลประโยชน์ของประชาชน อาจจะบานปลายลุกลามใหญ่โต หรืออาจจะไม่ลุกลามใหญ่โตก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทหรือเหตุการณ์ในขณะนั้น ต่างกรรมต่างวาระกันไป นอกจากนี้ความขัดแย้งยังเกิดขึ้นได้ทั้งภายในทีมเดียวกันและกับทีมฝ่ายตรงข้ามซึ่งความขัดแย้งในทีมเดียวกันส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของบุคคล แต่ความขัดแย้งกับทีมฝ่ายตรงข้ามส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องระหว่างกลุ่ม ถ้าเป็นระหว่างคู่แข่งกันของกลุ่มการเมืองจะจบลงก็ต่อเมื่อมีการเลือกตั้งครั้งต่อไป แต่ในขณะเดียวกันก็อาจจะเกิดความขัดแย้งขึ้นมาใหม่ แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งของบุคคล แม้จะมีความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น แต่ก็จะไม่รุนแรงเหมือนกลุ่มบุคคล สามารถไกล่เกลี่ย พูดคุย ทำความเข้าใจกันได้ง่ายเมื่อผลประโยชน์ลงตัว จะเห็นได้ว่าการจะไม่เกิดความขัดแย้งขึ้นย่อมเป็นไปได้ ถ้าหากมีการแข่งขันเกิดขึ้นความขัดแย้งก็จะเกิดขึ้นด้วยเช่นกันจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่จะเข้าไปบริหารจัดการ ในส่วนของผู้วิจัยมองว่า การป้องกันแก้ไข ควรจะหาวิธีการกำหนดในการจัดสรรผลประโยชน์ให้มีการตรวจสอบได้ ให้มีช่องว่างรั่วไหลให้น้อยที่สุด อาจจะตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ หรือจัดการเลือกตั้งน่าจะให้เป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลจะดีกว่ากลุ่มบุคคล แล้วค่อยดำเนินการจัดตั้งคณะผู้บริหารในภายหลัง กล่าวคือให้มีการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแบบอิสระก่อน โดยที่ไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งทีม แล้วให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปเลือกคณะผู้บริหารอีกครั้งหนึ่ง อาจจะมีการซื้อตัวกันหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ก็จะช่วยให้สามารถลดความขัดแย้งในภาคประชาชนลงได้ ประชาชนไม่ต้องแบ่งเป็นฝักฝ่าย ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น ความขัดแย้งก็จะมีความรุนแรงน้อยลง แต่ปัญหาสำคัญก็คือจะอย่างไรให้นักการเมืองมีคุณธรรม คุณธรรมของนักการเมือง ก็คือการทำหน้าที่ตามนโยบายที่ได้ประกาศให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบ การแสวงหาผลประโยชน์ของนักการเมืองจากช่องว่างในการบริหารองค์การเป็นการผิดศีลธรรมนั่นคือไม่มีศีลไม่มีธรรมแต่อาจจะไม่ผิดคุณธรรม กล่าวคือ “นักการเมืองอาจมีคุณธรรม แต่อาจทำผิดศีลผิดธรรมได้ แต่ถ้านักการเมืองมีศีลมีธรรม ก็ยากที่จะไม่มีคุณธรรม”

อำนาจเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหามาตลอดตั้งแต่ยุคศีกคำบรรพ์ (วันชัย วัฒนศัพท์ 2550: 40) ซึ่งเส้นทางของการแสวงหาอำนาจหรือการขึ้นสู่อำนาจ ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้

ตลอดเวลา ซึ่ง อัลวิน ท็อฟเลอร์ (อ้างถึงใน วันชัย วัฒนศัพท์ 2550: 42) กล่าวว่า เรามักมองอำนาจในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ ความรุนแรงคืออำนาจที่มีคุณภาพต่ำ เพราะไม่มีความยืดหยุ่นและใช้สำหรับการลงโทษ บังคับให้ผู้อื่นทำตามที่คุณต้องการ โดยมักไม่คำนึงถึงความสมัครใจ การใช้กำลังเป็นอำนาจที่ก่อให้เกิดการต่อต้านเหมือนผู้ที่ถูกคุกคามด้วยกำลัง ก็จะ ใช้แรงตีโต้กลับ แก้แค้น เมื่อมีโอกาส ส่วนเงินตราหรือความมั่งคั่งเป็นอำนาจที่ยืดหยุ่นมากกว่า เอื้อประโยชน์ได้หลายอย่าง ใช้เป็นเครื่องมือ เช่น การให้รางวัล อย่างไรก็ตามการให้เงินหรือให้รางวัลก็มีคุณภาพระดับปานกลาง อำนาจที่มีคุณภาพสูงสุดคือความรู้ การให้ความรู้จะมีคุณภาพสูงสุด เพราะถ้าเราให้ความรู้แล้วเขาเข้าใจและเปลี่ยนพฤติกรรม เราก็ไม่ต้องใช้อำนาจ โดยการให้ความรู้เขาอยู่เสมอๆ ไม่เหมือนกับการใช้อำนาจรูปแบบอื่น ที่ต้องใช้อำนาจอยู่ตลอดเวลา ยกตัวอย่างเช่น การที่ต้องตั้งด่านตำรวจเพื่อตรวจจับความเร็วหรือตรวจผู้ที่ดื่มสุรามาแล้วขับรถ เป็นต้น การวัดคุณภาพของอำนาจนั้นเราดูที่ประสิทธิภาพ คือการใช้อำนาจน้อยที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราใช้กำลังเพื่อบังคับให้ผู้อื่นทำตามโดยเขาไม่ยินยอม เราต้องใช้กำลังคนมาก อาจต้องใช้อาวุธ เราใช้เงินเป็นเครื่องตอบแทนเพื่อให้เขาทำตามที่เราต้องการ บ่อยครั้งก็ต้องเพิ่มจำนวนเงินไปเรื่อยๆ และต้องใช้ไปเรื่อยๆ ทั้งกำลังก็ดี เงินก็ดี เมื่อหยุดใช้ คนๆ นั้นก็มักจะหยุดทำตามที่เราต้องการ แต่หากเราใช้ความรู้เพื่อชักจูงเขาให้เขาทำด้วยความเต็มใจ ทำให้เปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด เปลี่ยนทัศนคติ เขาอาจจะทำตามเราโดยไม่หวังผลตอบแทน แม้เราจะหยุดให้ความรู้กับเขาแล้ว หากเขาเกิดจิตสำนึกที่ดี เขาก็จะเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง จึงจะเห็นได้ว่าความรู้เป็นอำนาจที่ใช้ได้ผลและมีประโยชน์รอบด้าน ผู้ที่มีอำนาจสูงสุด คือผู้ที่ผสมผสานอำนาจทั้งสามอย่างนี้เข้าด้วยกัน และเลือกใช้ให้ถูกต้องในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งแนวคิดของ อัลวิน ท็อฟเลอร์ นี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเมืองท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยที่หากจะให้ให้นักการเมืองท้องถิ่นเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด เปลี่ยนทัศนคติ และยุติความขัดแย้งระหว่างกัน ก็โดยการให้อำนาจที่มีคุณภาพสูงสุดนั้นก็คือการให้ความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้นักการเมืองท้องถิ่นรู้ว่า บทบาทหน้าที่ของการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร อันหมายถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับนักการเมืองท้องถิ่นนั่นเอง

2.3 ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ในส่วนนี้จะอภิปรายให้เห็นถึงผลกระทบอันเกิดขึ้นจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพรตลอดจนแนวทางในการลดความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ดังต่อไปนี้

2.3.1 ผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชุมพร ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ อาจกระทบเพียงเล็กน้อยหรือกระทบในวงกว้างก็ได้ ผลกระทบอาจลุกลามไปถึงทั้งระดับตัวบุคคลและกลุ่มบุคคล ที่เกิด

ความขัดแย้งบาดหมางซึ่งกันและกันกระทบถึงประชาชนที่สูญเสียโอกาสบางประการเมื่อนักการเมืองขัดแย้งกัน กระทบถึงงบประมาณที่ถูกยักย้ายถ่ายเทไปเพื่อประโยชน์ทางการเมือง กระทบถึงวัตถุประสงค์ที่ค้ำค้ำคุณภาพลงอันเนื่องมาจากนักการเมืองเบียดบังเอาประโยชน์ส่วนหนึ่งไป ตลอดจนจนถึงการบริหารจัดการองค์การที่ขาดความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน เกิดระแวงกัน ส่งผลต่อการบริหารจัดการและการบังคับบัญชาในภาพรวม หรือมองอีกนัยหนึ่งผลกระทบความเสียหายที่มีต่อประชาชนจากการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มคน จะมีมากกว่าระหว่างบุคคล เพราะการแข่งขันระหว่างกลุ่มต้องใช้ทรัพยากรมากกว่า เมื่อมีโอกาสกลุ่มการเมืองก็จะแสวงหาผลประโยชน์มากกว่าตัวบุคคล เพราะจะต้องถอนทุนคืนจากการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา และจะต้องเตรียมทุนในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน กล่าวคือ ทำให้ประชาชนเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้ไปจากที่ควรจะเป็น เช่น ถูกยักย้ายถ่ายโอนโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคม อาทิ กลุ่มมือปืน กลุ่มอิทธิพลเถื่อน กลุ่มการพนัน บ่อนการพนัน ฯลฯ ขึ้นเป็นจำนวนมาก เกิดการผูกขาดทางการเมืองของกลุ่มการเมือง ทำให้ประชาชนเสียผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้ คือ “ได้ในสิ่งที่ไม่ดี” เช่น ถนน สะพาน คู คลอง ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องจากการคอร์ปชั่นงบประมาณส่วนหนึ่งไป และ “มิในสิ่งที่ไม่ควร” อาทิ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่มีความจำเป็น เช่น สร้างเทียบเรือท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชุมพร ซึ่งรถยนต์ประจำองค์การครวละ 30 กว่าคัน เพื่อให้ส่วนงาน กองต่าง ๆ มีรถใช้งานประจำ เป็นต้น และยังส่งผลกระทบต่อนักการเมืองเอง กล่าวคือก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักการเมืองหรือบุคคลที่ใกล้ชิดนักการเมือง ก่อให้เกิดความหวาดระแวงไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน และอาจขัดแย้งรุนแรงจนลุกลามเป็นเรื่องส่วนตัว เช่น ความขัดแย้งในการประมูลงานจนถึงขั้นทำร้ายเอาชีวิตซึ่งกันและกันดังที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อระบบการเมือง ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบการเลือกตั้งที่ผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ จัดสรรผลประโยชน์ของประชาชนที่ควรได้ไปยังพวกพ้องซึ่งการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเข้าไปในลักษณะเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองทำให้ระบบการเมืองไม่น่าเชื่อถือและเกิดการจัดสรรผลประโยชน์เพื่อกลุ่มการเมืองมากกว่าเข้าไปเพื่อจัดสรรผลประโยชน์เพื่อประชาชน

2.3.2 การลดความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นใน

จังหวัดชุมพร ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่าความขัดแย้งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกขณะและทุกรูปแบบ แต่จะรุนแรงหรือเบาบางขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ว่ามีมากน้อยเพียงใด ถ้าผลประโยชน์มากความขัดแย้งอาจมากตามไปด้วย ถ้าผลประโยชน์น้อยความขัดแย้งก็อาจน้อยตามไปด้วยเช่นกัน แต่ก็ไม่ใช่สูตรสำเร็จเพราะมีความขัดแย้งอีกมากมายที่มีความรุนแรงมากทั้ง ๆ ที่ผลประโยชน์มีเพียงน้อยนิด ทั้งนี้

อาจเกิดจากผลประโยชน์แฝงในรูปของศักดิ์ศรีหรือเหตุผลอื่น ๆ และในทางตรงข้ามมีความขัดแย้งอีกมากมายที่มีความขัดแย้งเพียงเล็กน้อยในขณะที่มีผลประโยชน์จำนวนมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากการจัดสรรผลประโยชน์ที่ลงตัวหรือเกิดจากเหตุผลอื่น ๆ การจะลดความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นได้นั้น ขึ้นอยู่กับบุคคล 2 ฝ่าย ได้แก่ บุคคลที่เป็นผู้เลือกนักรการเมืองท้องถิ่นเข้ามาซึ่งก็คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กับบุคคลที่เป็นผู้ถูกเลือกซึ่งก็คือนักรการเมืองท้องถิ่น หากบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่ดี ความขัดแย้งทางการเมืองก็จะลดน้อยถอยลงไปด้วย จากแนวคิดของอัลวิน ท็อฟเลอร์ ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า “การใช้กำลังหรือความรุนแรงคืออำนาจที่มีคุณภาพต่ำ การใช้เงินตราหรือความมั่งคั่ง คืออำนาจที่มีคุณภาพระดับปานกลาง ส่วนการให้ความรู้คืออำนาจที่มีคุณภาพสูงสุด” หากนำมาประยุกต์ใช้ในทางการเมืองท้องถิ่น เชื่อว่าจะสามารถลดความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ การให้ความรู้กับบุคคลที่เป็นผู้เลือกนักรการเมืองท้องถิ่น ซึ่งก็คือการให้ความรู้ที่ถูกต้องกับประชาชนในการเลือกตั้ง ให้รู้จักเลือกนักรการเมืองที่ดีมาไปทำงานแทนตน ไม่ใช่คำนึงถึงเฉพาะแต่พรรคพวกญาติพี่น้องเพียงอย่างเดียว หรือคำนึงเฉพาะเงินตราเพียงอย่างเดียว หากสามารถให้ความรู้กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพได้ นักรการเมืองท้องถิ่นเลวก็จะหมดไปจากวงการการเมืองท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันการให้ความรู้กับบุคคลที่เป็นนักรการเมืองท้องถิ่นเอง หากสามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ ก็จะสามารถเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด เปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักรการเมืองได้อีกส่วนหนึ่ง เมื่อสองส่วนประสานเข้าด้วยกันทั้งฝ่ายผู้เลือกและฝ่ายผู้ถูกเลือก ต่างฝ่ายต่างก็มีความรู้ที่ถูกต้อง ฝ่ายหนึ่งมีความรู้ในการคัดกรองตัวบุคคล ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้อง ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นต่างๆ ก็จะลดน้อยถอยลงและหมดไปโดยปริยาย

โดยเฉพาะในส่วนของนักรการเมืองท้องถิ่นปัจจุบันมีเสียงเรียกร้องจากนักวิชาการหลายฝ่ายในเรื่องที่จะกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครนักรการเมืองท้องถิ่นต้องไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี แต่ก็ยังไม่สามารถระบุไว้ในระเบียบกฎหมายได้อย่างชัดเจน เพราะต่างรับรู้กับเป็นอย่างดีว่า บุคลากรที่เป็นนักรการเมืองท้องถิ่น ก็คือประชาชนในท้องถิ่นซึ่งก็คือชาวบ้านธรรมดาคนหนึ่งที่มีวุฒิการศึกษาน้อย แต่หลายคนก็มีคุณภาพอันเนื่องมาจากประสบการณ์ชีวิต ในทางตรงข้ามหลายคนก็จบปริญญาตรีแต่ไม่มีคุณภาพก็มีอยู่มากเช่นกัน หากจะกำหนดวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีลงไป คุณสมบัติของผู้สมัครนักรการเมืองท้องถิ่นบางท้องถิ่นอาจจะไม่มีใครมาสมัครเป็นนักรการเมืองท้องถิ่นเลยก็ได้ อันเนื่องจากในหมู่บ้านนั้นๆ ไม่มีใครจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเลย ดังนั้นกฎหมายจึงได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบลข้อหนึ่งไว้ว่า “ต้องจบการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อน” ในขณะที่ผู้ที่สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือนายกเทศมนตรี “ต้องจบ

การศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อน” จะเห็นได้ว่าวรรคท้ายของกฎหมายจะใช้คำว่า “หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อน” ทั้งนี้เจตนา ก็เพื่อหลีกเลี่ยงกรณีที่บางท้องถิ่นอาจหาบุคคลที่จบการศึกษาสูง ๆ ได้ยาก ก็ให้คงไว้ที่คนที่เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อน เพราะอย่างน้อยก็ยังมีประสบการณ์ในสภาท้องถิ่นมาก่อน ในกรณีนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นส่วนตัวว่าหากไม่สามารถระบุเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพกับนักการเมืองท้องถิ่นได้ ก็ควรมีหลักสูตรเกี่ยวกับนักการเมืองท้องถิ่นที่สามารถให้บุคคลทุกระดับเข้าไปศึกษาเรียนรู้ได้ อาจใช้วิธีการจัดให้มีหลักสูตร “เตรียมความเป็นผู้นำ” เพื่อให้ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ทุกคนในอนาคตต้องผ่านหลักสูตรนี้ ก่อนแล้วกำหนดไว้ในคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งว่า “ต้องมีประกาศนียบัตรผ่านการเรียนหลักสูตรเตรียมความเป็นผู้นำมาประกอบด้วย” ซึ่งหลักสูตรนี้จะต้องเปิดกว้าง ไม่มีการจำกัดวุฒิการศึกษาของผู้เรียน ใครก็สามารถเรียนได้ แม้จบมาเพียงป.4 แต่มีความสามารถเรียนได้ก็ให้เรียน เพื่อให้มีใบประกาศนียบัตรหลักสูตรนี้เก็บไว้ โดยอาจกำหนดอายุของใบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้ว่าไม่เกิน 12 ปี (3 วาระ) หากเกินต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรดังกล่าวใหม่หรือเรียนใหม่ เป็นต้น เพื่อว่าในอนาคตอยากสมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ก็ให้นำใบประกาศนียบัตรดังกล่าว ไปแสดงประกอบในคุณสมบัติของผู้สมัครแนวคิดนี้ถ้าเกิดขึ้นได้จริง ในอนาคตบุคคลที่จะมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นทุกคน อย่างน้อยที่สุดก็จะผ่านการเรียนหลักสูตรเตรียมความเป็นผู้นำมาแล้ว อันจะก่อให้เกิดคุณภาพกับนักการเมืองท้องถิ่นทุกระดับโดยตรง แม้จะเป็นนักการเมืองท้องถิ่นหน้าใหม่ แต่ก็ไม่ต้องลองผิดลองถูกในสภาอีกต่อไป ที่สำคัญหลักสูตรดังกล่าวนี้ต้องเปิดกว้างให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้เท่า ๆ กัน โดยอาจกำหนดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดทำเป็นโครงการความร่วมมือ (MOU) กับสถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจัดให้มีการเรียนทั้งแบบโดยตรงและผ่านทางไปรษณีย์หรือวิธีอื่น ๆ ซึ่งถ้ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสามารถผลักดันให้เกิดโครงการดังกล่าวนี้ขึ้นได้จริง ก็จะเกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อวงการท้องถิ่นของไทย จะเป็นการปฏิรูปการเมืองท้องถิ่นของประเทศไทย เนื่องจากผู้ที่มาสมัครเป็นนักการเมืองท้องถิ่นทุกคนจะมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการเมืองการปกครองและการบริหารมาจากการเรียนหลักสูตรเตรียมความเป็นผู้นำ อันจะทำให้คำว่า “นักการเมืองไร้คุณภาพ” หดหายไปจากวงการท้องถิ่นอย่างสิ้นเชิงในอนาคต

3. สรุปผล

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นประเด็นที่ควรต้องให้ความสนใจกันอย่างจริงจัง องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญมากขึ้นในวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน การตัดสินใจของสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน เพราะเป็นองค์กรของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด องค์กรปกครองท้องถิ่นมีงบประมาณในการบริหารจัดการ และนั่นก็หมายถึงแรงจูงใจในการหาประโยชน์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สูง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาประชาธิปไตยที่รากหญ้า ถ้าขาดความเชื่อมั่นจากประชาชนในองค์กรปกครองท้องถิ่นอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบการเมือง และถือเป็นความจำเป็นในการศึกษาเพื่อให้ทันกับพลวัตรของการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น

ผลจากการวิจัย แสดงให้เห็นว่าความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมส่วนใหญ่จะเป็นความขัดแย้งในเรื่องส่วนตัว หรือเป็นความขัดแย้งอันเกิดมาจากการแข่งขันกันของผู้สมัครเสียเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าที่จะเป็นความขัดแย้งที่มาจากนโยบายของกลุ่มที่ให้ไว้ หรือประกาศไว้กับประชาชน และการแข่งขันที่ดึงเป้าไว้ทั้งงบประมาณ หรือจำนวนเงินที่มีมากนั้นก็ป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การทุจริตคอร์รัปชัน การฮั้วประมูล การขาดความโปร่งใสในการบริหารงาน ปัญหาคุณภาพของบริการ รวมทั้งนำมาซึ่งความขัดแย้งภายในองค์กรและความรุนแรงต่างๆ ดังนั้นการศึกษาและหาแนวทางการจัดการกับพฤติกรรมดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการป้องกันปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความวิกฤตในสังคมไทย

การวิจัยพบว่า ผลประโยชน์ที่เป็นเหตุแห่งความขัดแย้ง รูปแบบความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในองค์กรปกครองท้องถิ่นที่พบมากที่สุดคือ สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทำธุรกิจค้าขายกับองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ตนเองดำรงตำแหน่ง ซึ่งการเข้ามาทำธุรกิจนั้นมีทั้งโดยตรง คือ เป็นเจ้าของบริษัทเองหรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ได้ผลประโยชน์ตรงๆ หรือโดยอ้อมผ่านทางภรรยา หรือญาติสนิท รวมทั้งเป็นตัวแทนของบริษัทมาติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะความขัดแย้ง สำหรับรูปแบบความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมอันดับรองคือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือฐานเสียง เห็นได้ชัดจากกรณีของงบแปรญัตติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรมีบทบาทที่ขัดแย้งเป็นทั้งผู้อนุมัติและผู้ใช้งบประมาณ ไม่ว่าจะรูปแบบความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นอย่างไร เราพบว่าในหลายกรณีความขัดแย้งกันระหว่าง

ผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นต้นตอของการทุจริตคอร์รัปชัน และเป็นการทุจริตที่แบบเนียนหากแต่ในการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายและการบังคับใช้พบว่ามีเพียงรูปแบบแรกเท่านั้นที่กฎหมายมีข้อบัญญัติห้ามไว้ชัดเจน อย่างไรก็ตามในการศึกษาก็พบว่ากฎหมายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการห้ามการเข้ามามีส่วนได้เสียมีปัญหาในหลายประการเช่น

1. กฎหมายองค์การปกครองท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความลักลั่น
2. การวินิจฉัยตีความ “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ระหว่างเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบล
3. โอกาสในการหลบเลี่ยงกฎหมายสูง เอาผิดทางกฎหมายไม่ได้
4. กฎหมายเป็นเครื่องมือทางการเมืองการตรวจสอบของหน่วยงานรับผิดชอบไม่เคร่งครัด

จากผลของการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมหรือการกระทำในลักษณะทับซ้อนของผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมเป็นเรื่องที่สังคมไทยคุ้นเคย มีกระทำกันจนเป็นประเพณีหรือเป็นสิ่งที่รู้กันในหมู่เหล่า หากแต่การห้ามการกระทำดังกล่าวหรือการเอาจริงเอาจังกับความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นเรื่องใหม่ริเริ่มจริงจังด้วยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการเห็นระบบการเมืองและระบบการบริหารที่โปร่งใสและมีความสุจริต ด้วยเป็นเรื่องใหม่ทำให้ส่วนต่างๆไม่ว่านักการเมือง หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ตรวจสอบและประชาชนขาดความตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว ซึ่งทำให้การใช้มาตรการทางกฎหมายมีข้อจำกัดมาก

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาเอกสารและแบบสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรม คณะผู้วิจัยเห็นว่ามาตรการกฎหมายในการห้ามพฤติกรรมความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมไม่พอเพียงในการป้องกันและปราบปรามปัญหา การมีจริยธรรมของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือการมีจิตสำนึกในเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมเป็นสิ่งที่ป้องกันปัญหาได้มีประสิทธิภาพมากกว่า และก็เห็นด้วยว่าการควบคุมตรวจสอบจากประชาชนในชุมชนมีประสิทธิภาพมากกว่าการตรวจสอบด้วยหน่วยงานของรัฐ หากแต่ในสภาพสังคมไทยดังเห็นจากผลการศึกษาด้านวัฒนธรรมแสดงให้เห็นว่าทั้งนักการเมืองและสังคมไทยโดยภาพรวมมีความสำนึกหรือการตระหนักว่าเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมในระดับน้อย ฉะนั้นการป้องกันปัญหาโดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกนักการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเดียวคงไม่พอเพียง ดังนั้นในระยะแรกที่สังคมไทยต้องเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม มาตรการต่างๆต้องมีให้ครบ

วงจร ทั้งมาตรการทางกฎหมาย มาตรการด้านการส่งเสริมจิตสำนึกและจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น และมาตรการการมีส่วนร่วมของประชาชน คณะผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการปัญหาด้วยมาตรการทางกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็น เพราะถึงแม้ปัจจุบันการบังคับใช้มีข้อจำกัด รวมทั้งมีการเสนอว่าไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายห้าม โดยไปปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างและระบบการจัดทำและบริหารงบประมาณให้โปร่งใส เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่แก้ได้ยากในสังคมไทยในปัจจุบัน ประกอบกับการมีมาตรการทางกฎหมายเป็นการสร้างความชัดเจนและเป็นกลไกที่ทำให้สังคมเรียนรู้ว่าพฤติกรรมการมีส่วนได้เสียนี้สิ่งที่ไม่ควรทำ เป็นสิ่งผิดกฎหมาย หากแต่ถ้าเห็นได้ชัดเจนว่ามาตรการทางกฎหมายไม่เพียงพอ และกระบวนการบังคับใช้ รวมทั้งผู้บังคับใช้กฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ ดังนั้นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในองค์กรปกครองท้องถิ่นยี่ดหลัก ผสมผสานมาตรการต่างๆ เพื่อให้มีความครอบคลุมมากขึ้นซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. มาตรการทางกฎหมาย กฎหมายการห้ามการกระทำในลักษณะขัดแย้งหรือทับซ้อน ยังคงเป็นมาตรการสำคัญ เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนและทำให้เกิดการเรียนรู้ในสังคมไทย โดยมีประเด็นต้องปรับปรุงคือ

1.1 ด้านกฎหมาย หลักการสำคัญคือให้กฎหมายมีมาตรฐานเดียวกันและ มีความชัดเจน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอ

แก้ไขกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ แก้ไขกฎหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ครอบคลุมสัญญาทุกประเภท หรือ อาจพิจารณาว่าสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการขัดแย้งของผลประโยชน์สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นโดยเฉพาะ เพื่อก่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกัน และความชัดเจนมากขึ้น

กฎหมายควรห้ามผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาทุกประเภทกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนสังกัดทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยอาจพิจารณามีข้อยกเว้น 2 กรณี คือ

1. เป็นคู่สัญญาอย่างสุจริตก่อนที่เข้าดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ภรรยาเป็นลูกจ้างของเทศบาลอยู่แล้ว เมื่อสามีมาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาหรือผู้บริหาร ไม่ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย แต่เมื่อต่อสัญญาสามีประกาศให้ทราบและต้องถอนตัวจากการพิจารณาและแจ้งเหตุผลการต่อสัญญาต่อสาธารณะ

2. เป็นคู่สัญญาได้ในกรณีจำเป็นและทำให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเสียประโยชน์ เช่น กรณีมีสถานีบริการน้ำมันแห่งเดียวในพื้นที่ซึ่งเป็นของสมาชิกหรือผู้บริหาร ถ้าไม่

ยกเว้น รถขององค์กรปกครองท้องถิ่นต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้น ประกอบกับราคาของสินค้ามีราคามาตรฐานไม่ว่าซื้อที่ไหนก็ตาม ซึ่งในกรณีนี้ต้องขออนุญาตจากสภาท้องถิ่นหรือหน่วยงานกำกับ ข้อยกเว้นดังกล่าวมีขึ้นเพราะตระหนักถึงชุมชนขนาดเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่นและไม่สกัดกั้นผู้มีความสามารถ ขณะเดียวกันการยกเว้นดังกล่าวต้องมีกระบวนการแสดงเหตุผลและความจำเป็นอย่างชัดเจน ก่อนดำเนินการ

กำหนดแนวทางการวินิจฉัยให้ชัดเจนว่ายึดถือเอาอะไรเป็นเกณฑ์การตัดสินใจเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงและอ้อมว่าแค่ไหน อย่างไร

ผู้วิจัยเสนอว่าควรยึดหลักข้อเท็จจริงว่าเข้าเป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ตนดำรงตำแหน่งก็ถือว่าผิดกฎหมาย โดยหลักการทั่วไปของ ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมเพียงแค่นี้เป็นโอกาสของการเกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Potential Conflict of Interest) เป็นเรื่องที่ต้องป้องกัน ไม่จำเป็นว่าต้องให้เกิดความทับซ้อนของผลประโยชน์จริงๆ หรือในกรณีมีความเสียหายต่อองค์กรปกครองท้องถิ่น

เพิ่มบทลงโทษของการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย คือสิ้นสุดสมาชิกภาพ และห้ามมิให้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งระยะหนึ่งเช่น 5 ปี หากก่อให้เกิดความเสียหายต้องมีการลงโทษตามกฎหมายอื่นๆ

กำหนดให้ชัดเจนว่าถึงแม้มีการลาออกก่อนการวินิจฉัย ขอให้การสอบสวนดำเนินจนเสร็จสิ้นและมีผลย้อนหลัง

ควรออกกฎหมายรองรับให้กลุ่มการเมืองท้องถิ่นสังกัดพรรคการเมืองหรือได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองอย่างชัดเจนได้เพื่อเป็นทางเลือกของประชาชน และเพื่อที่จะได้มีผู้เข้ามารับผิดชอบนโยบายที่ประชาชนจะได้รับจากการบริหารงานของ นายองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

1.2 ด้านหน่วยงาน/องค์กรตรวจสอบ หลักการหน่วยงานตรวจสอบต้องมีขีดความสามารถ

ตรวจสอบอย่างเป็นธรรมและจริงจัง ผู้วิจัยเห็นว่าไม่จำเป็นต้องตั้งองค์กรอิสระขึ้นใหม่ โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

ให้เพิ่มขีดความสามารถขององค์กรตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย นั่นคือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นกรมใหม่จากการปฏิรูประบบราชการในฐานะเป็นกรมใหม่กำหนดภารกิจควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม สร้างจิตสำนึกและ

ความตระหนักในพฤติกรรมดังกล่าวแก่ข้าราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งนอกจากหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ยังรวมถึงนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้วินิจฉัยการมีส่วนได้เสียตามกฎหมาย ในฐานะกรมใหม่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรเร่งสร้างมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบให้เป็นในทิศทางเดียวกับทุกจังหวัดและทุกประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถเน้นในเรื่องบุคลากร ประสิทธิภาพตรวจสอบ ยังต้องเน้นทักษะ ความจริงจังในการตรวจสอบ ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือทำอย่างไรให้หน่วยงานกำกับตรวจสอบ อย่างนายอำเภอและผู้ว่าราชการไม่มีส่วนได้เสียเพราะกำกับองค์กรปกครองท้องถิ่นขณะเดียวกันก็ต้องการเงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำกิจกรรม

เนื่องด้วยปัญหาความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้เงินเป็นส่วนใหญ่ การตรวจสอบของสำนักตรวจเงินแผ่นดินเป็นอีกช่องทางในการตรวจสอบเรื่องนี้ ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานตรวจสอบเหล่านี้ให้มีการทำงานในลักษณะ บูรณาการมากขึ้น

1.3 มาตรการด้านความโปร่งใสและส่งเสริมจริยธรรม

ดังกล่าวแล้วการป้องกันพฤติกรรมความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมโดยกฎหมายอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะมีการหลบเลี่ยงและหาหลักฐานความผิดได้ยาก ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายต้องไปกับการทำให้กระบวนการบริหารมีความโปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณะให้มากที่สุดและสร้างจิตสำนึกและจริยธรรมของนักการเมือง โดยเสนอมาตรการดังนี้

1. การเปิดเผยทรัพย์สินของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมไม่จำเป็นต้องเป็นการยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินเหมือนเช่นของคณะกรรมการปชช. เพราะการยื่นดังกล่าวไม่ครอบคลุมและในความเป็นจริงข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อปชช. ไม่ได้เปิดเผยต่อสาธารณะ ลักษณะดังกล่าวส่งผลให้ข้อมูลไม่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบ โดยเฉพาะจากประชาชน คณะผู้วิจัยเสนอให้มีการเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สินและหนี้สินต่อสาธารณะ เช่นปิดประกาศในที่สาธารณะ หรือหน้าสถานที่ทำการขององค์กร หรือลงในอินตาเน็ตเพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบได้ง่าย

2. สร้างระบบการจัดซื้อจัดจ้างและระบบการจัดทำและการบริหารงบประมาณให้โปร่งใสให้มากที่สุด เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องเช่น ระบบประมวลงานทางอินเทอร์เน็ต เน้นให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการเชิญชวนร่วมประมูลสู่สาธารณะให้กว้างขวาง เพราะการมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาหรือการฮั้วประมูลดำรงอยู่ได้ เพราะเก็บข้อมูลอยู่ในวงแคบ การเปิดเผยสัญญาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีกลไกของการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอน

3. ส่งเสริมการจัดทำจรรยาบรรณนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งแนวทางการสร้างจิตสำนึกทำได้หลายแนวทางคณะผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับการจัดทำจรรยาบรรณโดยส่วนกลาง ต้องการให้เป็นเรื่องขององค์กรปกครองท้องถิ่นและประชาชน ซึ่งทำให้การปฏิบัติตามเป็นไปได้สูง ดังนั้นเสนอ 2 แนวทาง คือ

1) รัฐบาลควรกระตุ้นให้สมาคมองค์กรปกครองท้องถิ่นทุกประเภทเห็นความจำเป็นในการกำหนดจรรยาบรรณของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และสร้างคู่มือสร้างความเข้าใจ และความจำเป็นต้องแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม รวมทั้งให้มีการตรวจสอบกันเอง

2) กระตุ้นให้ประชาชนหรือชุมชนตระหนักถึงปัญหาความทับซ้อนของผลประโยชน์และจัดทำข้อห้ามของท้องถิ่นหรือจรรยาบรรณนักการเมืองในชุมชนเพื่อกำกับพฤติกรรมของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นในชุมชนของตน การที่ชุมชนร่วมในจัดทำจรรยาบรรณนักการเมือง ชุมชนจะมีบทบาทในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักการเมือง ซึ่งจะมีประสิทธิผลเพราะอยู่ในพื้นที่และใกล้ชิดแหล่งข้อมูล

3) ควรมีการสร้างแรงจูงใจอื่นๆ เช่น การให้รางวัลทั้งแก่บุคคล และวิธีการทำงานที่เป็นเลิศ และโปร่งใส

1.4 มาตรการการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจของการเมืองและการบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น แต่ที่ผ่านมาการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับของการรับประโยชน์ เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและตรวจสอบในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นอาจหลบเลี่ยงบทลงโทษทางกฎหมายได้ เพราะพิสูจน์ได้ยากหากแต่ความตระหนักในเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมและการตื่นตัวของประชาชนในการเข้าไปร่วมตรวจสอบส่งผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นได้รับบทลงโทษทางการเมือง เช่น ไม่เลือกผู้สมัครนั้นกลับมาอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้นนอกจากองค์กรปกครองท้องถิ่นเพิ่มกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารภาคประชาชนควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าไปมีส่วนร่วม โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

1. ส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องการปกครองตนเองของท้องถิ่นและบทบาทของประชาชนรวมทั้ง ความรักท้องถิ่น

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อถอดถอนผู้บริหารได้ในกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายโดยไม่ต้องรอผลการตัดสิน ของศาล ทั้งนี้เพราะว่าในกรณีที่ประชาชนเลือก

เข้ามารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ได้รับตำแหน่งก็ไม่ได้รับคำสั่งศาล แต่เอามติประชาชนเป็นใหญ่ ครั้นเมื่อประชาชนจะปลดก็ไม่เห็นจำเป็นว่าจะต้องรอคำสั่งศาลเช่นกัน

3. ส่งเสริมความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องพฤติกรรมความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม ให้ตระหนักถึงปัญหานี้ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมได้เสียหายถึงอะไร โดยการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งรู้จักโลกการร้องเรียน และสิทธิการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆตามกฎหมาย

4. มุ่งสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการรวมกลุ่ม ซึ่งการรวมกลุ่ม จะส่งผลให้ประชาชนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลดความเห็นแก่ตัว และหันมาสนใจ ประเด็นสาธารณะมากขึ้น นอกจากนั้นการรวมกลุ่มยังเป็นการเพิ่มพลัง ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

5. กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและตรวจสอบเช่นการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินหนี้สิน เข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างและการประมูลงาน ชักชวนให้ชุมชนจัดทำข้อห้ามของท้องถิ่น หรือ จรรยาบรรณนักการเมืองท้องถิ่น และผลักดันให้นักการเมืองปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งมีการให้ความรู้และทักษะแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย

บทส่งท้าย

การปกครองในรูปแบบการกระจายอำนาจนั้นเกิดขึ้นมาด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน แต่สาเหตุที่สำคัญที่สุดก็คือเพื่อให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของหลักการดังกล่าว จึงทำการบัญญัติรับรองหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอาไว้ในมาตรา ๒๘๑

อย่างไรก็ตาม ในอดีตนั้น รัฐมิได้ให้ความสำคัญกับหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าไรนัก อีกทั้งยังอาศัยช่องทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเปิดช่องให้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความจำเป็น กำหนดมาตรการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเข้มงวดมาก ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาขาดไร้ซึ่งความเป็นอิสระอย่างแท้จริง อีกทั้งยังทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศนั้นถูกละเลยอีกด้วย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการกระจายอำนาจ หรือการที่จะเอาอำนาจมาให้ประชาชนจัดสรรบริหารจัดการ

กันเองก็ไม่ควรที่จะให้เกิดมีความขัดแย้งกันในเรื่องส่วนตัว แต่ถ้าจะเป็นเรื่องความขัดแย้งกันในเรื่องนโยบายถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาเป็นพัฒนาการทางกระบวนการประชาธิปไตย

ในอนาคตข้างหน้า ถ้าหากรัฐให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้นและปรับปรุงแก้ไขมาตรการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางที่กล่าวมาแล้วข้างต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีอิสระมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๑ และมาตรา ๒๘๒ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในระดับท้องถิ่นปกครองตนเองอย่างแท้จริง อันเป็นการสร้างรากฐานของท้องถิ่นให้มีความมั่นคง ซึ่งก็จะส่งผลดีต่อประเทศชาติต่อไปในอนาคตข้างหน้าอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิท พวงงาม (2549) *มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สมาธรรม
- คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติสาขารัฐศาสตร์ (2548) “โลก รัฐ ท้องถิ่น ในศตวรรษที่ 21 : การปะทะทางอารยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและท้องถิ่นนิยม” (เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ) เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จรัส สุวรรณมาลา และคนอื่นๆ (2537) *แนวทางการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีและการจัดหารายได้ของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย
- จวบศักดิ์ สุขุมจริยพงศ์ (2543) “การคลังท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะรายได้องค์การบริหารส่วนจังหวัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- จุมพล หนิมพานิช. (2543) “อำนาจกับการเมืองในองค์การ” ใน 18 ปี รัฐศาสตร์ มสธ. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ หน้า 142-149 กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร
- _____. (2547) *ผู้นำ อำนาจและการเมืองในองค์การ* พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ (2542) *ความขัดแย้งในสังคมไทย: ช่องว่างของการรับรู้และความเข้าใจ* ใน พัชรี สีโรรส บรรณาธิการ *ความขัดแย้งในสังคมไทยยุควิกฤตเศรษฐกิจ* กรุงเทพมหานคร
- ชนิดา อาคมวัฒนะ (2541) “ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น: ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนินทร์ ชุนหพันธ์รักษ์ (2544) “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับความขัดแย้ง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการ* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชัยเดช รุณเกษม (2548) “แรงจูงใจในการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นของ อบจ. เทศบาลและ อบต. เขตอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชัยยะ ทับทิม (2550) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ชัยยุทธ วัชรานนท์ (2550) *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร
- ณดา จันทร์สม (2545) *ความสามารถในการกู่ยืมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*
กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2545) *การสร้างทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ* กรุงเทพมหานคร
เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- ธีระเดช บางสมบุญ (2538) *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น*
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองอุทัยธานี กรุงเทพมหานคร สถาบัน
พัฒนบริหารศาสตร์
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (2541, 25 พฤษภาคม) “จริยธรรมของนักการเมือง” สยามรัฐ หน้า 7
- นภกัญญา เมฆรูป (2550) “ความขัดแย้งของผู้นำชุมชน กรณีศึกษาในตำบลด่านแม่คำมัน
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นพ ศรีบุญนาถ (2545) *พฤติกรรมองค์กร* กรุงเทพมหานคร สุทรไพศาล
- ปกรณ์ พึ่งเนตร (2550) “สนามชุมพรไร้คู่แข่ง-แต่ ปชป.เปิดศึกกันเอง” ค้นคืนวันที่ 22 มีนาคม
2551 จาก <http://songkhlatoday.com/paper/21941>
- _____. (2550) “ชุมพร-ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์แตกคอ สึกเลือกตั้งชิงเก้าอี้ นายก อบจ.
ชุมพร “ศิริศักดิ์ อ่อนละมัย” ชน “อำนาจ บัวเขียว” ค้นคืนวันที่ 22 มีนาคม 2551
จาก <http://songkhlatoday.com/paper/21941>
- _____. (2551) “เปิดใจที่ ปชป.มีมติให้ “อำนาจ บัวเขียว” นายก อบจ.ชุมพรลงสมัคร
นายก อบจ.ในนามพรรค” ค้นคืนวันที่ 22 มีนาคม 2551 จาก
<http://www.boybdream.com/manager-news-content.php?newid=17410>
- _____. (2551) “ฐานเสียงของตระกูลอ่อนละมัยกับพะลัง” ค้นคืนวันที่ 22 มีนาคม 2551
จาก <http://writer.dekd.com/spiral/writer/viewlongc.php?id=573289&chapter=6>
- _____. (2551) “ผลการเลือกตั้ง นายก อบจ.ชุมพร อย่างไม่เป็นทางการ” ค้นคืนวันที่ 21
มีนาคม 2551 จาก <http://writer.dekd.com/spiral/writer/viewlongc.php?id=573289&chapter=6>
- _____. (2551) “รายชื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดภาคใต้” ค้นคืนวันที่ 27 มีนาคม
2551 จาก www.spiral.exteen.com/20090224/entry-7
- ปธาน สุวรรณมงคล และเสณีย์ คำสุข (2547) “วิทยาการทางรัฐศาสตร์และการเมืองร่วมสมัย” ใน
ประมวลสาระชุดวิชา การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์
หน่วยที่ 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์

- ประมวล รุจนเสรี (2547) *การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์* กรุงเทพมหานคร สุเมธ
รุจนเสรี
- พงษ์ศักดิ์ สิงโต (2550) “ความขัดแย้งทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความรู้
ของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง” รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พรนพ พุกกะพันธ์ (2542) *การบริหารความขัดแย้ง* กรุงเทพมหานคร ว.เพ็ชรสกุล
- พรศักดิ์เชษฐ แห่งหน (2551) “กระบวนการในการหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น” รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ (2539) “รายงานผลการวิจัยเรื่ององค์ความรู้ว่าด้วยการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบในวงราชการไทย” เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ กรุงเทพมหานคร
เจ้าพระยาการพิมพ์
- พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ (ตุนิน) (2551) “การศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
ความขัดแย้งทางชนชั้นของคาร์ล มาร์กซ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.2542 (2542, 17 พฤศจิกายน) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา* เล่ม 116 ตอนที่
114 ก. หน้า 3, 4, 11
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (2540, 15 ธันวาคม) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับ
กฤษฎีกา* เล่ม 224 ตอนที่ 45 ก., หน้า 2, 4, 5, 9, 11, 15
- ไพฑูรย์ คล้ายมั่ง (2543) “การจัดการความขัดแย้งขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี
อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ไพลิน เชื้อนทา (2539) “ลักษณะและพัฒนาการของกลุ่มการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองพะเยา
ระหว่าง พ.ศ.2517-2538” การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มนูญ คงทน (2545) “การศึกษาการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา สังกัด
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12” วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

ราชบัณฑิตยสถาน (2538) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525* พิมพ์ครั้งที่ 5

กรุงเทพมหานคร ราชบัณฑิตยสถาน

วันชัย วัฒนศัพท์ (2550) *ความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา* พิมพ์ครั้งที่ 3 ขอนแก่น
ศิริกัญท์ออฟเซ็ท

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545) *จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและปฏิบัติการ* กรุงเทพมหานคร
สุวีริยาสาส์น

ศาสวัต เฟ่งแพ (2543) “ความขัดแย้งและการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมไทย : ศึกษากรณี
โครงการก่อสร้างท่อก๊าซชานานา” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศรีสมภพ จิตรภักดิ์ศรี (2528) “ชนชั้นนำ โครงสร้างอำนาจชุมชน และทัศนคติทางการเมือง”
สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (บรรณาธิการ) (2546) “รวมบทความวิชาการ การปรับปรุงกฎหมายกระจาย
อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (เอกสารประกอบการสัมมนา)
กรุงเทพมหานคร มิสเตอร์ก๊อปปี้

สมยศ นาวิการ (2543) *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
บรรณกิจ 1991

สมยศ ศิลปีโยดม (2540) “ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546) *ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน
และผลประโยชน์ส่วนรวม* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2542) *พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์*
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

_____. (2545) *พฤติกรรมองค์กร : ทฤษฎีและการประยุกต์* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สลีลา ศรีสำราญ (2545) “วิธีแก้ปัญหาคความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานประถมศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

สมจิต ปัญญาศักดิ์ (2528) “ชนชั้นนำ อำนาจและโครงสร้างอำนาจชุมชน : การศึกษาวิจัย
เปรียบเทียบสองหมู่บ้านในชนบทภาคเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2540) *การคิดเชิงจริยธรรม* กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร
 สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2546) *การประเมินผลความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจ
 กรณีศึกษา 9 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* ขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สิทธิกร ขวัญดี (2542) “การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร
 มหบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546) *จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์* กรุงเทพมหานคร
 ซีเอ็ดดูเคชั่น
- สุจิต บุญบงการ (2546) การวิเคราะห์การเมือง เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “การวิเคราะห์
 การเมือง” ให้กับการสัมมนาเข้มประจำชุดวิชาสำหรับนักศึกษาปริญญาโท ชุดวิชา
 การวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุชาติ สุนทรศรี (2518) “การทุจริตในวงการราชการแห่งประเทศไทย” วิทยานิพนธ์นายทหาร
 นักเรียนชุดที่ 20 วิทยาลัยกองทัพบก
- สุรศักดิ์ วงศ์อนันต์นนท์ (2541) “ความคิดเห็นของข้าราชการส่วนภูมิภาคต่อขีดความสามารถใน
 การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพนมสารคาม
 จังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สุวรรณ พุดธนา (2548) “ปัจจัยและผลกระทบของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างนักการเมือง
 ท้องถิ่นกับพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” วิทยานิพนธ์
 ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสกโรจน์ ถ้วนถวิล (2541) “สาเหตุและวิธีการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน
 มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง” ปริญญานิพนธ์การศึกษา
 มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- เสกสรร ประเสริฐกุล (2543) “รัฐไทยในศตวรรษที่ 21” ค้นคืนวันที่ 27 มีนาคม 2551 จาก
http://pxp.nokkrob.org/method/meghod_talk2.htm
- เสนีย์ คำสุข (2550) “การศึกษารัฐศาสตร์แนวทงอำนาจ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลัก
 และวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์* หน่วยที่ 10 พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540) *ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อ แกรมมี
- อकिन รพีพัฒน์ (2523) *ปัญหาในการทำงานพัฒนาชุมชน ประสบการณ์โครงการพัฒนาชนบท*
เอกสารวิชาการหมายเลข 5 สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุดม รัฐอมฤต (2530) “ปัญหาบางประการเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบในวงราชการ” *วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต*
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุคร ตันติสุนทร (2548) “วาระแห่งชาติเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น” (เอกสารประกอบการ
สัมมนา) กรุงเทพมหานคร มูลนิธิคอนราดอเดเนา (อัครสำเนา)

ภาคผนวก

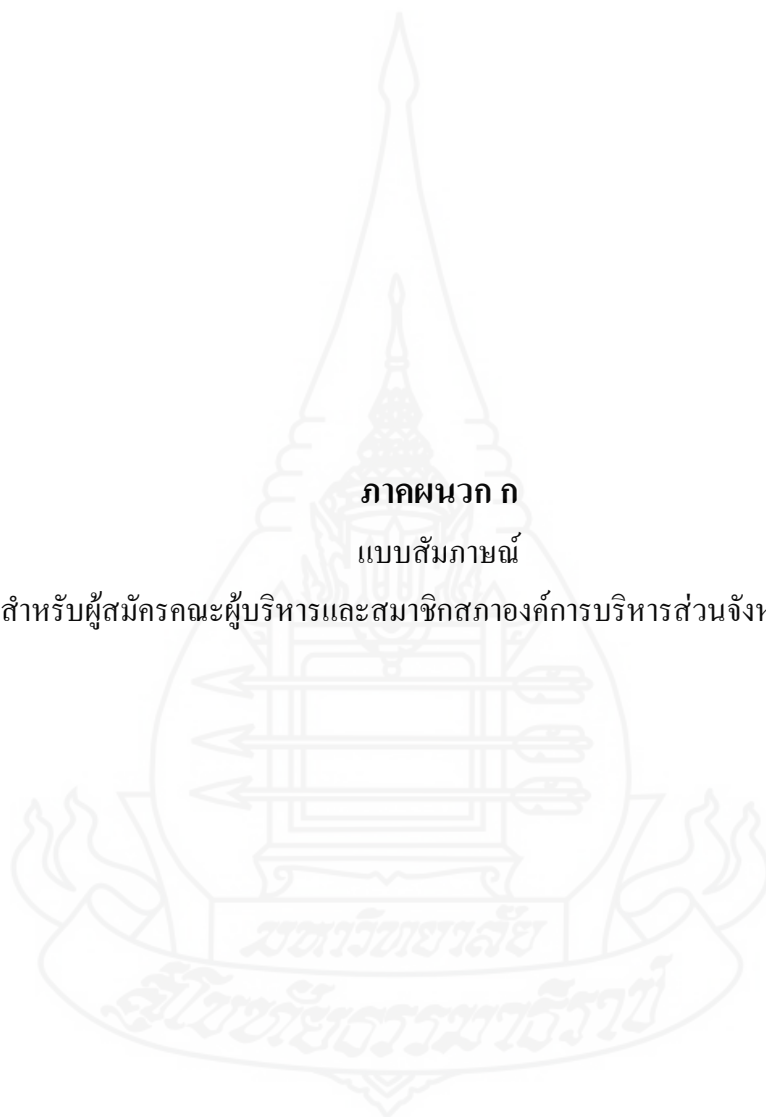
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

สำหรับผู้สมัครคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551

แบบสัมภาษณ์/แบบบันทึกผู้ให้ข้อมูล รายที่..... สถานที่.....
ครั้งที่..... วันที่..... เวลา..... รหัสผู้ให้ข้อมูล..... นามสมมติ
.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. บทบาทฐานะของผู้ให้ข้อมูล
 - ผู้สมัครคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร
 - ผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร
2. เพศ
 - 1. หญิง
 - 2. ชาย
3. อายุ
 - 1. อายุ 18-35 ปี
 - 2. อายุ 36-55 ปี
 - 3. อายุ 56 ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษา
 - 1. ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น
 - 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย - ปริญญาตรี
 - 3. สูงกว่าปริญญาตรี
 - 4. อื่น ๆ ระบุ.....
5. ศาสนา
 - 1. พุทธ
 - 2. คริสต์
 - 3. อิสลาม
 - 4. อื่น ๆ ระบุ.....
6. อาชีพ
 - 1. เกษตรและกสิกรรม
 - 2. ค้าขาย
 - 3. รับจ้างทั่วไป
 - 4. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (รวมเกษียณ)
 - 5. ธุรกิจส่วนตัว
 - 6. อื่น ๆ ระบุ.....
7. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ..... บาท

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น

1. ด้านข้อมูลทั่วไปและความสนใจทางการเมือง

1.1 ท่านอยู่อำเภอใด เป็นคนพื้นเพเดิมจังหวัดชุมพรหรือไม่ เคยสมัครหรือเคยเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในระดับใดมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

1.2 ท่านเป็นผู้สมัครในตำแหน่งใด และสาเหตุใดที่ทำให้ท่านตัดสินใจสมัครเข้าร่วมทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา หรือทีมผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ทีมของท่าน

1.3 ท่านคิดว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทแตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล อย่างไรบ้าง

1.4 ท่านคิดว่า สมาชิกสภา และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน อย่างไรบ้าง

1.5 ท่านมีนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดชุมพรอย่างไรบ้าง และจำเป็นหรือไม่อย่างไร ที่ต้องวางนโยบายเพื่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือหน่วยงานอื่น

1.6 จากประสบการณ์ของท่าน คิดว่าปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดชุมพรคืออะไร และควรแก้ไขอย่างไร

1.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

2. ด้านผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาให้เกิดความขัดแย้ง

2.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไรว่า “ผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่น” มีทั้งที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง และที่ไม่ได้เป็นทรัพย์สินเงินทอง

2.2 ท่านคิดว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองมีอะไรบ้าง และนักการเมืองท้องถิ่นสามารถแสวงหาผลประโยชน์ได้ในลักษณะใดบ้าง

2.3 จากข้อ 2.2 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไข จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

2.4 ท่านคิดว่าผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองมีอะไรบ้างและนักการเมืองท้องถิ่นสามารถแสวงหาผลประโยชน์ได้ในลักษณะใดบ้าง

2.5 จากข้อ 2.4 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไข จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

2.6 ท่านคิดว่า เราจะสามารถวางกรอบการเมืองท้องถิ่น เพื่อไม่ให้ผลประโยชน์แอบแฝง อยู่ได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

2.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

3 ด้านลักษณะของความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์

3.1 ท่านคิดว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง ก่อให้เกิดความขัดแย้งในลักษณะใดบ้าง

3.2 จากข้อ 3.1 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าว จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

3.3 ท่านคิดว่า ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ก่อให้เกิดความขัดแย้งในลักษณะใดบ้าง

3.4 จากข้อ 3.3 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าว จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

3.5 นอกจากความขัดแย้งตามข้อ 3.1 และ 3.3 แล้ว ท่านคิดว่ายังมีความขัดแย้งอื่นที่เป็นเชิงผลประโยชน์อีกหรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.6 จากข้อ 3.5 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าว จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

3.7 ท่านคิดว่า ความขัดแย้ง ทั้งข้อ 3.1, 3.3 และ 3.5 จะเกิดเฉพาะกับทีมฝ่ายตรงข้าม หรือเกิดภายในทีมเดียวกันหรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.8 จากข้อ 3.7 หากเป็นความขัดแย้งกับทีมตรงกันข้ามกัน ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขความขัดแย้งนั้นอย่างไรบ้าง

3.9 จากข้อ 3.7 หากเป็นความขัดแย้งภายในทีมเดียวกัน ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขความขัดแย้งนั้นอย่างไรบ้าง

3.10 ท่านคิดว่า เราจะสามารถวางกรอบการเมืองท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ขึ้น ได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.11 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

4 ด้านผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์

4.1 ท่านคิดว่า ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง เกิดผลกระทบต่อจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง

4.2 จากข้อ 4.1 ผลกระทบดังกล่าว มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง

4.3 ท่านคิดว่า ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เกิดผลกระทบต่อจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง

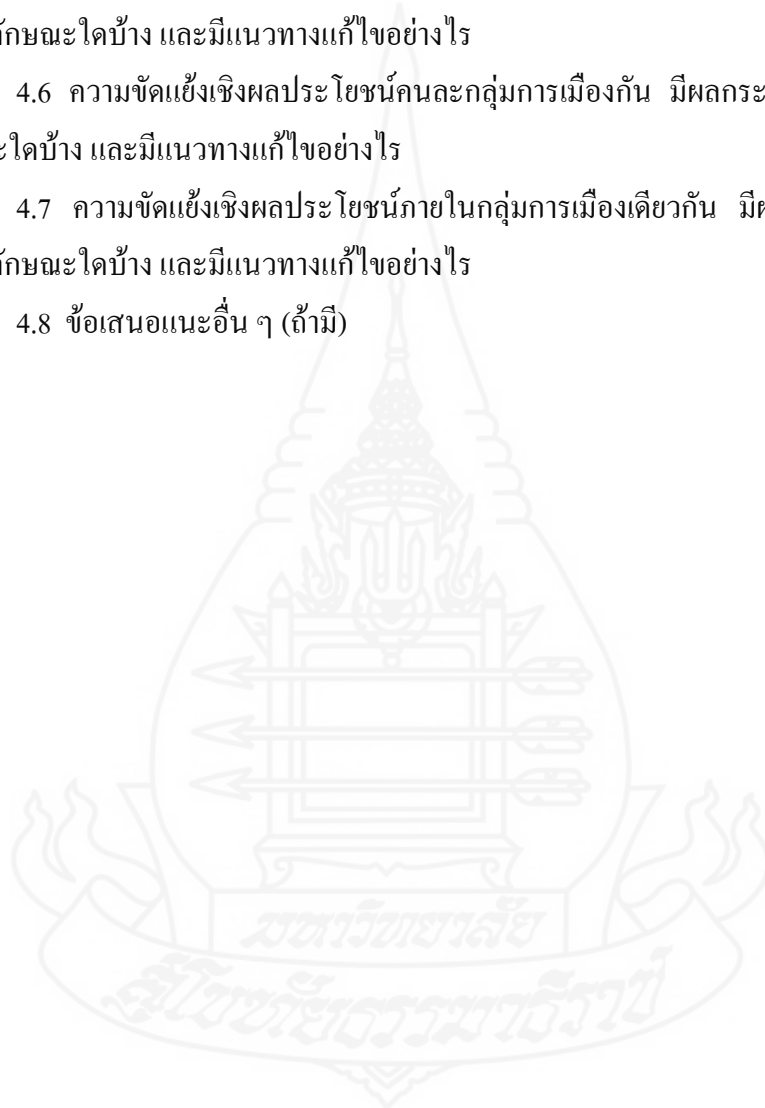
4.4 จากข้อ 4.3 ผลกระทบดังกล่าว มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง

4.5 ท่านคิดว่า ความขัดแย้งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทั้ง 4.1 และ 4.3 เกิดผลกระทบกับจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4.6 ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์คนละกลุ่มการเมืองกัน มีผลกระทบกับจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4.7 ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ภายในกลุ่มการเมืองเดียวกัน มีผลกระทบกับจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

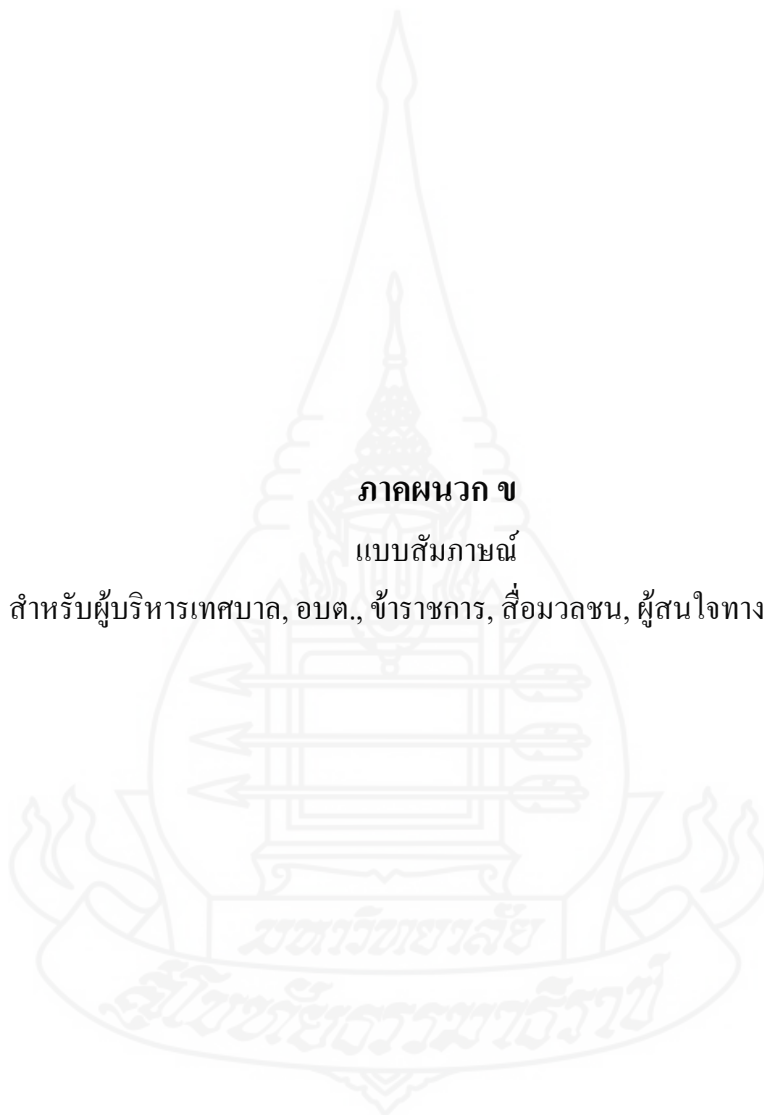
4.8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

สำหรับผู้บริหารเทศบาล, อบต., ข้าราชการ, สื่อมวลชน, ผู้สนใจทางการเมือง

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551

แบบสัมภาษณ์/แบบบันทึกผู้ให้ข้อมูล รายที่..... สถานที่.....
ครั้งที่..... วันที่..... เวลา..... รหัสผู้ให้ข้อมูล..... นามสมมติ
.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. บทบาทฐานะของผู้ให้ข้อมูล
 - กลุ่มผู้บริหารเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร
 - ข้าราชการ
 - สื่อมวลชน
 - ประชาชนผู้ที่มีความสนใจการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดชุมพร
2. เพศ 1. หญิง 2. ชาย
3. อายุ
 - 1. อายุ 18-35 ปี 2. อายุ 36-55 ปี 3. อายุ 56 ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษา
 - 1. ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย - ปริญญาตรี
 - 3. สูงกว่าปริญญาตรี 4. อื่น ๆ ระบุ.....
5. ศาสนา
 - 1. พุทธ 2. คริสต์
 - 3. อิสลาม 4. อื่น ๆ ระบุ.....
6. อาชีพ
 - 1. เกษตรและกสิกรรม 2. ค้าขาย
 - 3. รับจ้างทั่วไป 4. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (รวมเกษียณ)
 - 5. ธุรกิจส่วนตัว 6. อื่น ๆ ระบุ.....
7. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ..... บาท

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น

1. ด้านข้อมูลทั่วไปและความสนใจทางการเมือง

1.1 ท่านคิดว่า พื้นเพเดิมของทีมผู้สมัครคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร เป็นคนจังหวัดชุมพรมากน้อยเพียงใด และมีผลต่อการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

1.2 ท่านคิดว่า สาเหตุใดที่ทำให้ทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสมาชิกสภาและคณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ไม่สนใจว่าผู้สมัครจะต้องเป็นคนพื้นเพเดิมของจังหวัดชุมพร หรือไม่

1.3 ท่านคิดว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทแตกต่างจากองค์การบริหารส่วน ตำบลและเทศบาล อย่างไรบ้าง

1.4 ท่านคิดว่า สมาชิกสภาและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนนั้น รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองมากน้อย อย่างไรบ้าง

1.5 จากประสบการณ์ของท่าน คิดว่าปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด ชุมพรคืออะไร และควรแก้ไขอย่างไร

1.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

2. ด้านผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาให้เกิดความขัดแย้ง

2.1 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไรว่า “ผลประโยชน์ทางการเมืองท้องถิ่น” มีทั้งที่เป็น ทรัพย์สินเงินทอง และที่ไม่ได้เป็นทรัพย์สินเงินทอง

2.2 ท่านคิดว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทองมีอะไรบ้าง และนักการเมือง ท้องถิ่นสามารถแสวงหาผลประโยชน์ได้ในลักษณะใดบ้าง

2.3 จากข้อ 2.2 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไข จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไข อย่างไรบ้าง

2.4 ท่านคิดว่าผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทองมีอะไรบ้างและนักการเมืองท้องถิ่น สามารถแสวงหาผลประโยชน์ได้ในลักษณะใดบ้าง

2.5 จากข้อ 2.4 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไข จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไข อย่างไรบ้าง

2.6 ท่านคิดว่า เราจะสามารถวางกรอบการเมืองท้องถิ่น เพื่อไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง อยู่ได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

2.7 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

3 ด้านลักษณะของความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์

3.1 ท่านคิดว่า ผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง ก่อให้เกิดความขัดแย้งในลักษณะใดบ้าง

3.2 จากข้อ 3.1 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าว จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

3.3 ท่านคิดว่า ผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง ก่อให้เกิดความขัดแย้งในลักษณะใดบ้าง

3.4 จากข้อ 3.3 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าว จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

3.5 นอกจากความขัดแย้งตามข้อ 3.1 และ 3.3 แล้ว ท่านคิดว่ายังมีความขัดแย้งอื่นที่เป็นเชิงผลประโยชน์อีกหรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.6 จากข้อ 3.5 ท่านคิดว่า หากจะหาทางป้องกันแก้ไขความขัดแย้งดังกล่าว จะมีหนทางป้องกันหรือแก้ไขอย่างไรบ้าง

3.7 ท่านคิดว่า ความขัดแย้ง ทั้งข้อ 3.1, 3.3 และ 3.5 จะเกิดเฉพาะกับทีมฝ่ายตรงข้ามหรือเกิดภายในทีมเดียวกันหรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.8 จากข้อ 3.7 หากเป็นความขัดแย้งกับทีมตรงกันข้ามกัน ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขความขัดแย้งนั้นอย่างไรบ้าง

3.9 จากข้อ 3.7 หากเป็นความขัดแย้งภายในทีมเดียวกัน ท่านคิดว่าจะมีแนวทางแก้ไขความขัดแย้งนั้นอย่างไรบ้าง

3.10 ท่านคิดว่า เราจะสามารถวางกรอบการเมืองท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ขึ้น ได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.11 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

4. ด้านผลกระทบจากความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์

4.1 ท่านคิดว่า ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง เกิดผลกระทบต่อจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง

4.2 จากข้อ 4.1 ผลกระทบดังกล่าว มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง

4.3 ท่านคิดว่า ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ทรัพย์สินเงินทอง เกิดผลกระทบต่อจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง

4.4 จากข้อ 4.3 ผลกระทบดังกล่าว มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง

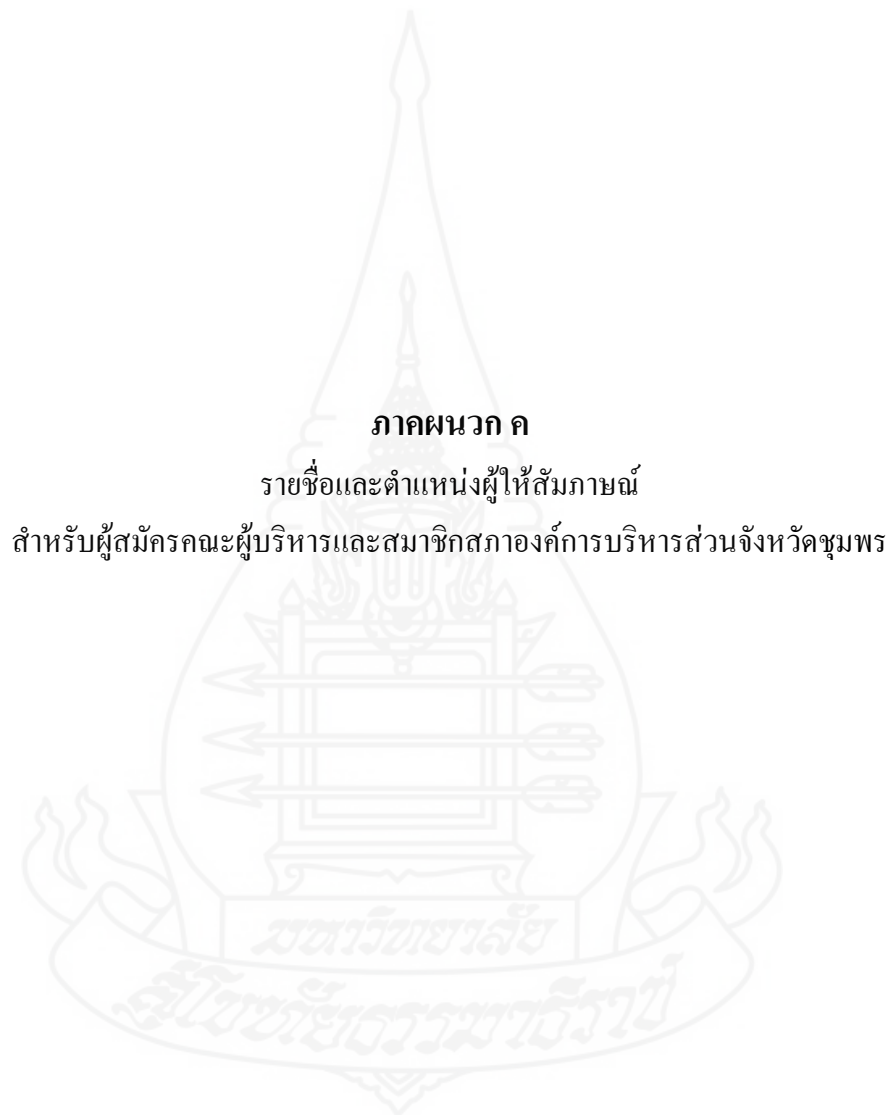
4.5 ท่านคิดว่า ความขัดแย้งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ทั้ง 4.1 และ 4.3 เกิดผลกระทบกับจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4.6 ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์คนละกลุ่มการเมืองกัน มีผลกระทบกับจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4.7 ความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ภายในกลุ่มการเมืองเดียวกัน มีผลกระทบกับจังหวัดชุมพรในลักษณะใดบ้าง และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

4.8 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ภาคผนวก ก

รายชื่อและตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์

สำหรับผู้สมัครคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพรในการเลือกตั้งปี 2551

แสดงกรอบประชากรและการเลือกตัวอย่างในการศึกษา

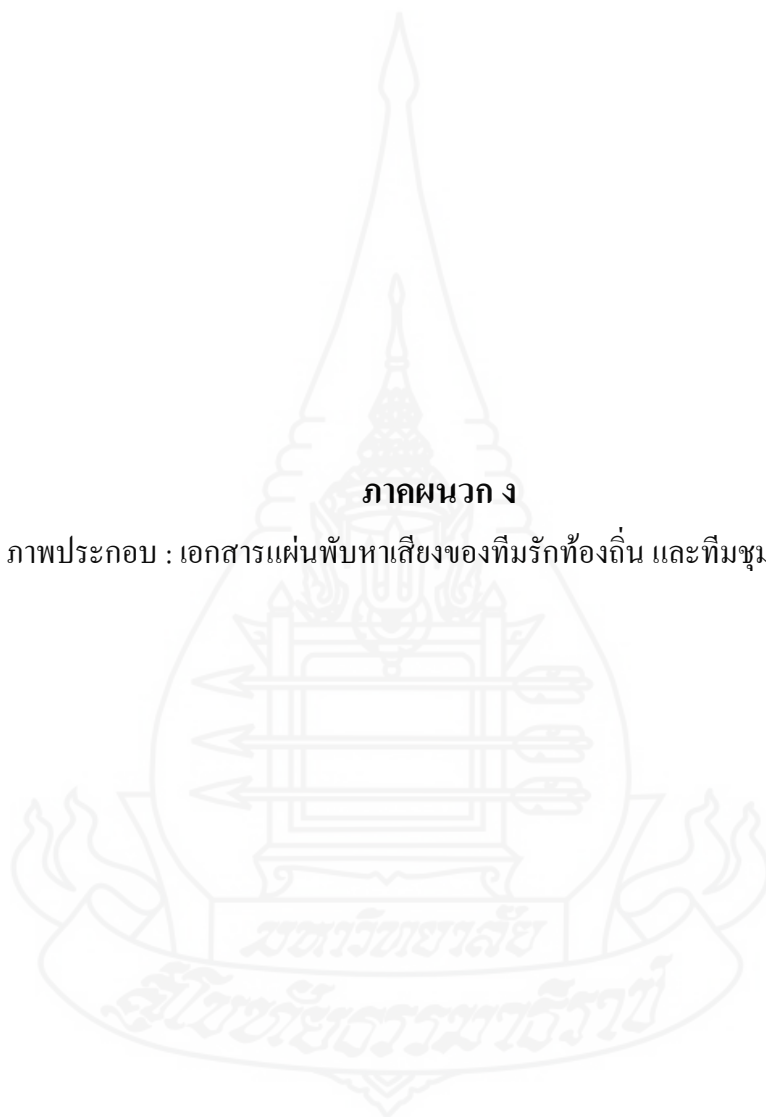
ลำดับ ที่	รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก	กลุ่ม/ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์	ชื่อสมมติ
1	นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	ผู้สมัคร นายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ศ
2	นายสมบุญ พรหมมาศ	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ส
3	น.ส.ศิริชนัน ชูจันนะ	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	น.ส. ส
4	นายทะนง สมร่าง	ที่ปรึกษานายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ท
5	นายสนั่น เพชรอุแท	ที่ปรึกษานายก อบจ.ชุมพร ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ส
6	นายอำนาจ บัวเขียว	ผู้สมัคร นายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย อ
7	นายฉัตรชัย พะลัง	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย จ
8	นายธีระศักดิ์ ปางวิรุณรักษ์	รองนายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย ฐ
9	นายบุญธรรม จุลใส	ที่ปรึกษานายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย บ
10	นายทวีศักดิ์ สุทธานินทร์	เลขานุการนายก อบจ.ชุมพร ทีมรักท้องถิ่น	นาย ท
11	นายราชันย์ โสภณณณี	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.เมือง) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ร
12	ว่าที่เรือตรี อภิสิทธิ์ อุดมะ	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ท่าแซะ) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย อ
13	นายอนุชา ดีบุก	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ปะทิว) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย อ
14	นายรณชัย อุทัยทอง	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.สวี) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ร
15	นายชนะ เกิดเนตร	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.หลังสวน) ทีมชุมพรฟ้าใส	นาย ช
16	นายธีระพร สยามอวยชัยกิจ	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.เมือง) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ฐ
17	นายวิริน ชุกกลาง	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ท่าแซะ) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ว
18	นายเดชา พัยภินิน	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.ปะทิว) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ด
19	นายไชยพงษ์ ทองคำ	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.สวี) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ช
20	นายชัยรัตน์ รัตนพัฒน์	ผู้สมัคร ส.อบจ.ชุมพร (อ.หลังสวน) ทีมรักท้องถิ่น	นาย ช
21	ว่าที่ร้อยตรี พิศาล นิลยกานนท์	นายกเทศมนตรีเมืองชุมพร	นาย พ
22	นายสมผล สุทธิพล	นายกเทศมนตรีตำบลบางลึก	นาย ส
23	นายสุชิน แก้วใจดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหาดพันไกร	นาย ส
24	นายกฤษณ์ แก้วรักษ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	นาย ก
25	นายเกียรติพงษ์ ลือชัย	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหาดพันไกร	นาย ก

26	นายสิทธิชัย คำหอม	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	นาย ส
27	นายธีรศักดิ์ พุ่มสุวรรณ	ผู้สื่อข่าว/สื่อสารมวลชน	นาย ธ
28	นายพงศกร นวลละม้าย	ผู้สื่อข่าว/สื่อสารมวลชน	นาย พ
29	นายพรนค์พิเชฐ แห่งหน	ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น	นาย พ
30	นางปรีดา เขาวัยัง	ประชาชนผู้สนใจการเมืองท้องถิ่น	นาง ป

ภาคผนวก ง

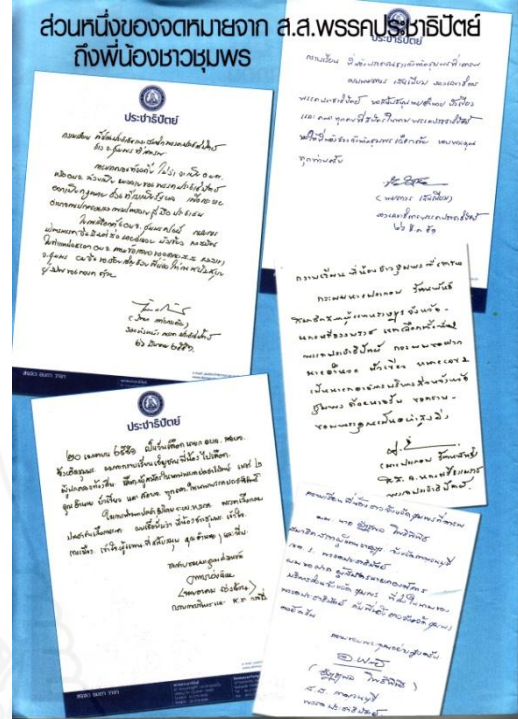
ภาพประกอบ : เอกสารแผ่นพับหาเสียงของทีมรักท้องถิ่น และทีมชุมพรฟ้าใส

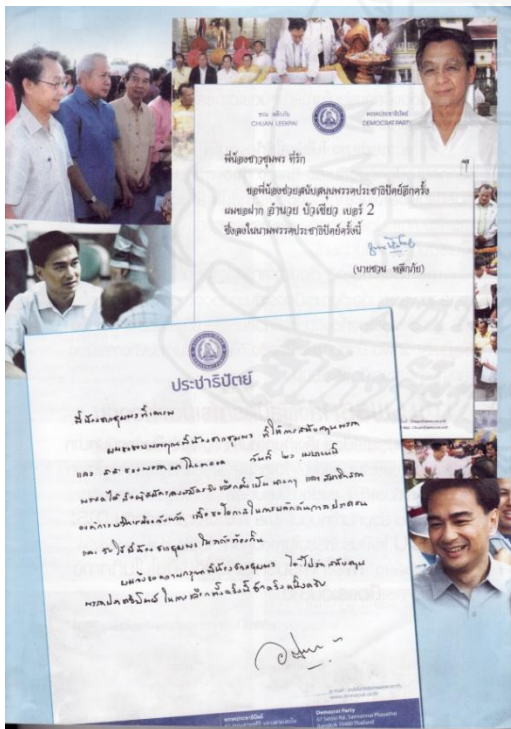
ตัวอย่าง : เอกสารแผ่นพับหาเสียงของทีมรักท้องถิ่น เบอร์ 2 ซึ่งลงในนามพรรคประชาธิปัตย์

แผ่นพับหาเสียงทีมรักท้องถิ่น หน้าที่ 1(ปกหน้า)

แผ่นพับหาเสียงทีมรักท้องถิ่น หน้าที่ 2

แผ่นพับหาเสียงทีมรักท้องถิ่น หน้าที่ 3

แผ่นพับหาเสียงทีมรักท้องถิ่น หน้าที่ 4

ผู้สมัคร ส.อบจ.อุพว.เขตอำเภอเมือง พรรคประชาธิปัตย์

เขต 1 อำเภอเมือง นายธีรพงษ์ สยามวณิชยกิจ (สส.เมือง) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - คณะกรรมการเลือกตั้ง อบจ.อุพว. พรรคไทย : ปริญญาตรี ที่เลือกตั้งปทุมธานี	เขต 2 อำเภอเมือง นายอภินันท์ เกตุคำไท (สส.ทุ่ง) พรรคการเมือง : - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี ที่เลือกตั้งปทุมธานี (ไม่แข่งขัน)
เขต 3 อำเภอเมือง นายฉวี วงศ์บุรุษ (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา 14 เขต พรรคไทย : วิศวกรรม	เขต 5 อำเภอเมือง นายฉวีชัย วีระสมเกียรติ (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)
เขต 6 อำเภอเมือง นายธีรภัทร ภูสิงห์ พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา เขต 1 พรรคไทย : วิศวกรรมเกษตร	เขต 7 อำเภอเมือง นางสาวกัญญาพร แซ่เฮงจุก (สส.น้ำพัน) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)

ผู้สมัคร ส.อบจ.อุพว.เขตอำเภอท่าแร่ พรรคประชาธิปัตย์

เขต 1 อำเภอท่าแร่ นายสุริยา แก้วจันทร์ (สส.ศรีวิชัย) พรรคการเมือง : - พรรคการเมือง ส.อบจ.อุพว. - คณะกรรมการเลือกตั้ง อบจ.อุพว. พรรคไทย : วิศวกรรม	เขต 2 อำเภอท่าแร่ นายฉวีชัย ชูกลาง (ปรนภก) (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. พรรคไทย : ปริญญาตรี
เขต 3 อำเภอท่าแร่ นายสินธุ์ แก้วจันทร์ (สส.สินธุ์) พรรคการเมือง : - คณะกรรมการเลือกตั้ง อบจ.อุพว. - ชาติ ส.อบจ.อุพว. พรรคไทย : วิศวกรรม	เขต 4 อำเภอท่าแร่ นางคุณกานต์ ฆะอมบุญ (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - พรรคการเมือง ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี

แผ่นพับหาเสียงที่มรกตท้องถิ่น หน้าที 5

เขต 1 อำเภอแก้ว
นายอนุช รัตนจันทร์ (สส.เมือง)
พรรคการเมือง :
- ชาติ ส.อบจ.อุพว.
- คณะกรรมการเลือกตั้ง อบจ.อุพว.
พรรคไทย : ปริญญาตรี

เขต 2 อำเภอแก้ว
นายวิชาญ แซ่ปิ่น (สส.วิษ)
พรรคการเมือง :
- ชาติ ส.อบจ.อุพว.
- คณะกรรมการเลือกตั้ง อบจ.อุพว.
พรรคไทย : ปริญญาตรี

ผู้สมัคร ส.อบจ.อุพว.เขตอำเภอสิขี พรรคประชาธิปัตย์

เขต 1 อำเภอสิขี นายอภินันท์ อากาญ (ภณภค) (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - พรรคการเมือง ส.อบจ.อุพว. - ชาติ ส.อบจ.อุพว. พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)	เขต 2 อำเภอสิขี นายไชยพงษ์ กอตก (กัมมธต) (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)
เขต 3 อำเภอสิขี นายสุเมธ ไร่ทอง (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)	เขต 4 อำเภอสิขี นายสมชาย อุดงค์ (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)

ผู้สมัคร ส.อบจ.อุพว.เขตอำเภอลำสนธิ พรรคประชาธิปัตย์

เขต 1 อำเภอลำสนธิ นายอรรถ ภูษะวีร์ (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)	เขต 2 อำเภอลำสนธิ นายสุเมธ ไร่ทอง (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)
เขต 3 อำเภอลำสนธิ นายสุเมธ ไร่ทอง (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)	เขตอำเภอลำสนธิ นายสุเมธ ไร่ทอง (สส.วิษ) พรรคการเมือง : - ชาติ ส.อบจ.อุพว. - สอปปท.นครราชสีมา พรรคไทย : ปริญญาตรี (ไม่แข่งขัน)

แผ่นพับหาเสียงที่มรกตท้องถิ่น หน้าที 6

สานต่อ ก่อเติม เสริมคุณภาพ
ยุทธศาสตร์การพัฒนา มุ่งขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาอุพว. ใน 4 ปีข้างหน้า

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบนิเวศ**
- พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมและสวนผลไม้
- พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมและสวนผลไม้
- พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมและสวนผลไม้
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน**
- พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน
- พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน
- พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ**
- พัฒนาระบบบริการสุขภาพ
- พัฒนาระบบบริการสุขภาพ
- พัฒนาระบบบริการสุขภาพ
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการศึกษาระดับพื้นที่**
- พัฒนาระบบการศึกษาระดับพื้นที่
- พัฒนาระบบการศึกษาระดับพื้นที่
- พัฒนาระบบการศึกษาระดับพื้นที่
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบพลังงานทดแทน**
- พัฒนาระบบพลังงานทดแทน
- พัฒนาระบบพลังงานทดแทน
- พัฒนาระบบพลังงานทดแทน

แผ่นพับหาเสียงที่มรกตท้องถิ่น หน้าที 7

ช่วยเหลือ (โคโค) ขวัญใจ เป็นนายก อบจ.อุพว.

เกิดวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2493 อายุ 57 ปี
การศึกษา ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สมรสแล้ว ภรรยาชื่อ นางริษา นามศิริ
มีบุตรด้วยกัน 3 คน

ประวัติการทำงาน
2535-2547 ได้รับเลือกตั้งเป็น อบจ. 3 สมัย
2538-39 เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุพว.
2540 เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุพว.
2543-2551 ดำรงตำแหน่งนายก อบจ.อุพว. 2 สมัย

ประวัติการทำงาน
1. ได้รับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.อุพว. 3 สมัย (พ.ศ.2538-2551)
2. ได้รับเลือกตั้งเป็นนายก อบจ.อุพว. 2 สมัย (พ.ศ.2543-2551)

พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค

แผ่นพับหาเสียงที่มรกตท้องถิ่น หน้าที 8

(ปกหลัง)

ตัวอย่าง : เอกสารแผ่นพับหาเสียงของทีมชุมพรฟ้าใส เบอร์ 1

**โปรดเลือก อดีต ส.ส.ชุมพร 6 สมัย
พรรคประชาธิปัตย์**

**ศิริศักดิ์
อ่อนละมัย
(พรมาลัย)**

เบอร์

1

เป็น นายก อบจ.ชุมพร
วันที่ 20 เมษายน 2551 เวลา 08.00-15.00 น.

**ศิริศักดิ์
อ่อนละมัย
(พรมาลัย)**

เกิด 15 สิงหาคม 2493
อายุ 57 ปี
การศึกษา ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันรามรักษ์สุราษฎร์ธานี
ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่อยู่ เลขที่ 172-174 อ.สหกรณ์ ต.ท่าตะเภา อ.เมือง จ.ชุมพร 86000
โทร. 077-503420,1 แฟกซ์ 077-502122 มือถือ 081-3753777

อาชีพ นักการเมือง

เครื่องเชิดชูเกียรติ

- ตรีศานันท์ มงกุฎไทย (ต.ม.) 5 ธ.ค. 2535
- ทวีติยาภรณ์ มงกุฎไทย (ท.ม.) 5 ธ.ค. 2536
- ทวีติยาภรณ์ ช้างเผือก (ท.ช.) 5 ธ.ค. 2538
- ประถมาภรณ์ มงกุฎไทย (ป.ม.) 5 ธ.ค. 2539
- ประถมาภรณ์ ช้างเผือก 5 ธ.ค. 2541
- มหาวิริยมงกุฎไทย ชั้นสูงสุด (ม.ว.ม.) 5 ธ.ค. 2542
- มหาปรมภรณ์ช้างเผือก ชั้นสูงสุด (ม.ป.ช.) 5 ธ.ค. 2545

ประกาศเกียรติคุณ

- ได้รับรางวัลพระราชทาน "เทพทอง" ประเภทบุคคลดีเด่น ด้านวิทยุกระจายเสียงจากสมาคมวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2540
- ได้รับรางวัล "บุคคลตัวอย่าง" สาขาผู้นำเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและการกีฬา ประจำปี 2541

ประวัติการแทนตน

- สมาชิกจังหวัดชุมพร เขตอำเภอเมืองชุมพร พ.ศ. 2533
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 1 พ.ศ. 2535/1 (21 มีนาคม 2535 – 29 มิถุนายน 2535)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 2 พ.ศ. 2535/2 (13 กันยายน 2535 – 18 พฤษภาคม 2538)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 3 พ.ศ. 2538 (2 กรกฎาคม 2538 – 27 กันยายน 2539)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 4 พ.ศ. 2539 (17 พฤศจิกายน 2539 – 9 พฤศจิกายน 2543)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 5 พ.ศ. 2544 (6 มกราคม 2544 – 5 มกราคม 2548)
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพร สมัยที่ 6 พ.ศ. 2548 (6 กุมภาพันธ์ 2548 – 24 กุมภาพันธ์ 2549)

ประสบการณ์

- โฆษกคณะกรรมการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2535/2
- เลขาธิการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2538
- เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2538
- โฆษกคณะกรรมการการกีฬา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2538
- กรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2540 พ.ศ. 2539
- รองประธานคนที่ 1 คณะกรรมการกิจการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2539 – 2540
- ประธานคณะกรรมการการกีฬา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2540 – 2543
- ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการการกีฬา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2544 – 2548
- ที่ปรึกษาอาวุโสคณะกรรมการการกีฬา (สภาผู้แทนราษฎร) พ.ศ. 2548 – 2549

แผ่นพับหาเสียงทีมชุมพรฟ้าใส ส่วนที่ 1 แผ่นพับหาเสียงทีมชุมพรฟ้าใส ด้านใน สองส่วนแรก

(ปกหน้า)

<h3>รองนายก - เลขา</h3> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>เกษมสมบูรณ์ พรหมนาค ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี ศิลปศาสต์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจระเข้สมุทรสาคร ๑.๒๕๓๕ - ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วิชาเอก: การบริหาร - ประสบการณ์สอน: ๑๒ ปี - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2540-2541) - รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2549-2551) </div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>นางสาวศิริธรณ์ ชูรังษะ ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี นิติศาสต์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง - ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น - วิชาเอก: การบริหาร - ประสบการณ์สอน: ๑๓ ปี - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2539-ปัจจุบัน) - สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ๑ อำเภอ (จ.อุบลราชธานี) </div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>นายพิทญา พิธีธัญญ์ ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง - กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (MTEC) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน) - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2549-ปัจจุบัน) </div>	<h3>ที่ปรึกษา</h3> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>นายกอบ สมราษฎร์ ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (พ.ศ. 2514-2517) - วิชาเอก: วิศวกรรมเครื่องกล - ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน) - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน) </div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>นายสนธิ เพชรอุทา ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปริญญาตรี ศึกษาศาสต์บัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2523-2547) - วิชาเอก: การประถมศึกษา - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) - กรรมการ: วิทยาลัยการอาชีพพนมไพร - นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน) </div> <div style="border-bottom: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>นายสุชาติ อุสุภาพ ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (พ.ศ. 2526) - วิชาเอก: บริหารธุรกิจ - ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน) - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) </div> <div style="padding: 5px;"> <p>นายธีระ ออมสิน ภาพ: [Portrait]</p> <p>การศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (พ.ศ. 2510-2513) - วิชาเอก: บริหารธุรกิจ - ปัจจุบันกำลังศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน) - หน้าที่การงาน: อาจารย์พิเศษ (นายแพทย์ สัตวแพทย์) - วิทยาลัยสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (จ.นครราชสีมา) </div>
--	---

แผนพัฒนาเสียงทิมชุมพรฟ้าใส ด้านใน สองส่วนหลัง

นโยบายหลัก 7 ด้าน จะมุ่งมั่นพัฒนาจังหวัดชุมพรสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข (Green and Happiness Society)

1. ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว **พัฒนาโครงการในหลวง** พื้นที่หนองใหญ่ ตามพระราชดำริ เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ระดับประเทศ
2. ด้านพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน จัดตั้ง **ศูนย์การเรียนรู้ (Technology Learning Center)** การศึกษาภาคพิเศษ ของสถาบันระดับประเทศ ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท, ห้องสมุดที่ทันสมัย
3. ด้านพัฒนาการเกษตร จัดตั้ง **กองทุนการตลาดเพื่อผลิตของเกษตรกร** ให้มีผู้บริหารกองทุนมืออาชีพ มีระบบการตรวจสอบ เช่น สถาบันการเงินทั่วไป สร้างกลไกรองรับราคาผลผลิตแทนเกษตรกร ฯลฯ
4. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค **ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อคนชุมพร** ให้มีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง แก้ไขปรับปรุงต่อเติมถนน แหล่งน้ำ สะพานเพื่อเชื่อมต่อระหว่างตำบล
5. ด้านพัฒนาการอาชีพ จัดตั้ง **กองทุนแม่บ้านทุกหมู่บ้าน** ที่มีแผนดำเนินงานกิจกรรมเพื่อเกิดรายได้มั่นคงและยั่งยืน
6. ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - จัดตั้ง **กองทุนผู้สูงอายุ** ขณะนี้จ.ชุมพรมีผู้สูงอายุประมาณ 28,000 กว่าคน อบจ.ชุมพร จะจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุประจำอำเภอเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต
 - จัดตั้ง **กองทุน อสม.** (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) เพื่อให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
 - อุดหนุนกองทุนอาสาพัฒนาชนทุกอำเภอ
7. ด้านพัฒนาการศึกษา
 - ส่งเสริมสนับสนุนการ **แข่งขันกีฬาในระดับหมู่บ้าน** ตำบล อำเภอ จังหวัด (เหล้า-เยือน)
 - วางระบบจัดการแข่งขันในระดับเขต - ประชศกทุกปี
 - ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณซ่อมแซมสนามกีฬาของศูนย์กีฬาประจำตำบล

ชีวิตที่เลือกเมื่อชาวชุมพร

ผมไม่เคยปฏิเสธกับใครเลยว่า
คนชุมพรเป็นผู้สร้างชุม
"สร้างชุมมาลือ"
"สร้างดีมีศักดิ์ อ่อนละมัย"
ขณะคุณฉันเอื้อให้พูดแทน
ก็ชาติที่ไม่วันหมด ผมตัดสินใจขอสมัคร
นายก อบจ.ชุมพร คราวนี้ ด้วยความตั้งใจ
ผมจะใช้ความริ่ ความสามารถจาก
ประสบการณ์ที่สั่งสมมานานมาส่งเสริม
พัฒนาบ้านเรา ให้ทันสมัยทันสมัย
และทีมผู้สมัครจากเกาะหมากด้วย

นางภาวของนางคุณ
M. K. K.
ดีมีศักดิ์ อ่อนละมัย (นางมาลือ)

แผ่นพับหาเสียงทีมชุมพรฟ้าใส ด้านหลัง สองส่วนแรก แผ่นพับหาเสียงทีมชุมพรฟ้าใส
ด้านหลังส่วนที่สาม (ปกหลัง)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระวรวงศ์ไชย มະยงค์
วัน เดือน ปีเกิด	14 เมษายน 2504
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดศาลาลอย หมู่ที่ 7 ตำบลบางลึก อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 86000
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2516 จบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.7) โรงเรียนพิริยศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2519 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3) โรงเรียนศรียาภัยชุมพร จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2521 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5) โรงเรียนศรียาภัยชุมพร จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ. 2547 จบปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมสาราช จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2522-2532 รับราชการตำรวจ โรงเรียนตำรวจภูธร 9
สถานที่ทำงาน	วัดศาลาลอย หมู่ที่ 7 ตำบลบางลึก อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร 86000

